

Rim tokrat kršil ustavo

MARJAN KEMPERLE

»Izkušnje iz zadnjih let odganjajo iz misli optimizem.« Dovolj je bilo le 24 ur in ministristvo za šolstvo je kruto potrdilo stavek iz včerajšnjega uvodnega članka o začetku pouka in težavah slovenske šole v Italiji. Rim je spet zarezal v njeno tkivo: tokrat je Sindikatu slovenske šole odrezal se edinega uradnega predstavnika. Od včeraj nima nas šolski sindikat nikogar, ki bi bil uradno poverjen za sindikalno delovanje, za kontaktiranje in poseganje pri šolskih oblasteh. Namesto da bi se prvemu dnevu pouka nasmejnili, nas ukrep iz Rima polni z jezo.

Jezni smo bili že, ko je pred letom ministristvo »pozabilo« na seminar za slovenske solnike na Trzaskem; jezni, ko smo morali dober mesec čakati na imenovanja novih učiteljev v stalež; jezni, ko je ministristvo za šolstvo enostransko ukinilo štipendije za izpopolnjevanje slovenskih solnikov iz Italije v Sloveniji.

Enak občutek nas je stiskal, ko smo ugotavljali (in se ugotavljamo), da je več kot 30 profesorovskih mest na visjih srednjih solah nezasedenih, ker so šolske oblasti pozabile (in se pozabljajo) na razpis profesorovskih natečajev. Aprila, bilo je prav ob veliki noči, se je začel križev pot nižjih srednjih sol Frana Levstika in Frana Erjavca. Sedaj sta ukinjeni; šoli brez imena. Podobno se dogaja s Sindikatom slovenske šole: sindikat brez uradnega predstavnika. Vmes so imeli italijanski politiki še čas, da so se znesli nad slovenskimi diplomami: Italija jih več ne priznava.

Omenil sem sedem primerov kršenja pravic slovenske šole v Italiji.

Včerajšnji ukrep ministristva za šolstvo ne krši le pravic slovenske šole, krši italijansko ustavo. Ustava določa v 1. členu, da je Italija demokratična republika, ki sloni na delu. 39. člen zagotavlja svobodno organiziranje sindikatov.

Slovenski solniki so se svobodno organizirali v Sindikatu slovenske šole prav z namenom, da bi z njim zascitili tisto delo, o katerem je govor v 1. členu.

Ministristvo za šolstvo s svojim ukrepom ne dovoljuje slovenskim solnikom, da bi imeli predstavnika, ki bi uradno ščitil njihovo delo. Iz napisane ga izhaja, da je ukrep protistaven.

Sram vas bodi, možje, ki tako grobo teptate, kar piše v temeljni listini države!

Za boljše življenje in delo ob meji

TRST - Na mednarodnem prehodu Rabojez oz. Skofije je včeraj bilo eno od 30 srečanj, ki jih je po Evropi organizirala Evropska sindikalna konfederacija za uveljavljanje pravic delavcev ob meji. Srečanja Medregijskega sindikalnega sveta Slovenije in Furlanije - Julijske krajine so se udeležili tudi predstavniki z obeh strani meje, med katerimi tržaški in koprski župan, ki sta se zavzela za večje sodelovanje med Slovenijo in Italijo.

Na 3. strani

Fini je udarjal po Dinijevi vladi

TRST - Vodja Nacionalnega zavezništva Gianfranco Fini je sinoci na Trgu Unità močno udarjal po vladi Lamberta Dinija, v svojem govoru pa je le enkrat omenil italijansko-slovenske odnose. Dejal je, da je Ljubljana za Italijo nezanesljiv sogovornik in da je Italija svojčas naredila hudo napako, ko je umaknila znani veto nad pridruženim članstvom Slovenije v Evropski zvezi.

Na 3. strani

ŠOLSTVO / NOV UDAREC NAŠEMU ŠOLSTVU V ITALIJI

Ministrstvo »odrezalo« Sindikat slovenske šole

Ukinilo je edini sindikalni dopust, šolniki brez uradnega predstavnika

Za šolarje se je začelo

Osnovne šole so včeraj spet zaživele. Po poletnih počitnicah so se naši najmlajši šolarji vrnili v šolske klopi. Na sliki: prihod v šolo katinarskih učencev (foto Križmančič)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Ali je Dežela pred krizo?

V torek bo jasna usoda deželne vlade Alessandre Guerre. Ali bo res prišlo o politične krize in do odstopa odbora?

Stran 5

Srečanje za razvoj kmetijstva

Na deželnem odborništvu za kmetijstvo je uspešno potekalo prvo srečanje za pripravo globalnega načrta za integriran razvoj kmetijstva na Trzaskem.

Stran 7

Sezona Stalnega teatra FJK

Zacela se bo 22. 11. z delom Itala Sveva, abonmajska ponudba pa bo obsegala kar 22 predstav. Na predstaviti so poudarili, da bi s tako bogatim programom želeli spet privabiti izgubljene abonente.

Stran 8

Priprave na premiero SSG

V tržaškem Kulturnem domu že od začetka septembra potekajo vaje Ajshilove drame »Sedmerica proti Tebam«. Premiera bo v začetku oktobra.

Stran 13

Odbojka: finale Italija - Nizozemska

V današnjem finalu bosta igrali reprezentanci Italije in Nizozemske. »Azzurri« so včeraj v polfinalu s 3:1, premagali ZRJ, »tulipani« pa so s 3:0 odpravili Bolgarijo.

Stran 25

Jutri v Nedeljskih temah Primorskega dnevnika

Naslovnica tokratnih nedeljskih tem je posvečena italijansko-slovenskim odnosom in s tem v zvezi razmislija Bojan Brezigar o vprašanju nepremičnin optantov, manjšinski problematiki in stališčih znotraj naše manjšine.

V zapuscini Alexandra Langerja, ki si je pred kratkim vzel življenje, je bil tudi dokument o medetničnem sožitju. O dokumentu je razmišljal že nekaj let, dokončno pa ga je izdelal lansko jesen. Dokument objavljamo v celoti, tudi kot spomin na Langerja in poklon vsemu, kar je naredil za uveljavitev nacel enakopravnosti in sožitja.

Stoletnica filma je seveda zaznamovala tudi letošnji, že 52. filmski festival v Benetkah, na katerem pa vse bolj gospodari televizija. To velja se posebej za poročanje oz. za ustvarjanje velikih dogodkov. O festivalu, ki so mu lahko sledili številni gledalci preko televizijskih zaslonov, in o tistem delu, ki so mu lahko prisostvovali samo neposredno udeleženi, so se razpisali Igor Devetak, Ales Doktoric in Nadja Veluscek.

Marko Waltritsch se tokrat ukvarja s turizmom in razstavami v tirolskih gradovih.

Turistično društvo Notranjske je pred kratkim gostilo izletnike Primorskega dnevnika, ki so potovali v neznano. Jutri bomo objavili daljši zapis o možnostih izletništva v okolici Cerkniškega jezera.

D'Alema želi, da bi ga zaslišali čimprej

RIM - Beneski tozilec Carlo Nordio, ki je v certrtek v okviru preiskave o »rdečih zadrugah« poslal sodni obvestili Massimu D'Alema in Achilleju Occhetto, bi utegnil že prihodnji teden zaslišati oba voditelja DSL. Zahtevo, da bi bilo zaslišanje čim prej, sta postavila sama osumljenca v želji, da bi čimprej dokazala neosnovanost obtožb.

Po D'Alema je tudi Occhetto včeraj komentiral sodno obvestilo in novinarjem povedal, da je celo mislil, da so mu finančni stražniki izročili napačni dokument. V 65 straneh Nordiovega sodnega obvestila ni namreč našel nobenega elementa, ki bi ga neposredno zadeval.

Na 2. strani

Kakšen kraški park si želimo?

TRST - Z okroglo mizo o kraskem parku se je sinoci zacela vrsta pobud ob letošnji 8. razstavi-sejmu značilnih kmetijskih pridelkov Krasa v Grocani. Danes in jutri je na pobudo Občine Dolina tudi dvodnevna odprta meja.

Na 7. strani

BIH / ZAČETEK UMIKA TEŽKEGA OROŽJA?

Srbi začeli kloniti po udaru letal Nato in vojaških porazih

SARAJEVO - Bosanski Srbi so včeraj začeli umikati težko orožje iz okolice Sarajeva, zato so Natova letala mirovala. Vendar sporazum, ki ga je ameriski odposlanec Richard Holbrooke sklenil s Srbi, ne predvideva umika vsega težkega orožja. Kljub temu so predstavniki človekoljubnih organizacij obnovili zračni most z bosansko prestolnico (na sliki AP).

Na poveljstvu Nata so zadovoljni z razvojem dogodkov, kljub temu pa Srbe opozarjajo, naj pohitijo. »Umik poteka prepočasi,« je sporočil vrhovni poveljnik Nata za Evropo George Joulwan. Tega ne mislijo tisoči Beograjčanov, ki so se včeraj zbrali na protestnem mitingu. Predsedniku Miloševiću so očitali krivdo za srbske izgube v zahodni Bosni, kjer združene hrvaško-muslimanske enote bliskovito napredujejo. Včeraj so zavzele še Bosanski Petrovac in sprožile nov begunski eksodus.

Na 19. strani

RIM / PO JAMSTVENIH OBVESTILIH D'ALEMI IN OCCHETTU

V DSL želijo čimprej dokazati neosnovanost vseh obtožb

Occhetto: »Mislim sem, da so mi izročili napačno obvestilo«

RIM - V Demokratični stranki levice so prepricani, da so obtožbe, vsebovane v jamstvenih obvestilih tajniku Massimu D'Alema in bivšemu Tajniku Achilleju Occhettu, povsem neosnovane in da se bo torej afera tako imenovanih »rdecih zadrug« iz Veneta v kratkem času razblinila. Odtod tudi zahteva, naj bi bilo zaslisanje obeh strankinih voditeljev čim prej, in ne šele v začetku oktobra, kot je predlagal beneski tožilec Carlo Nordio. Na to zahtevo je benesko tožilstvo že dalo vedeti, da je pripravljeno storiti vse, da bi bilo zaslisanje v najkrajšem času. Kot kaže, bi D'Alema in Occhetto utegnili zaslišati se prihodnji teden.

Medtem ko je Massimo D'Alema že na dan, ko je prejel obvestilo, obsirno pokomentiral obtožbe na njegov račun, se je Achille Occhetto oglašil šele včeraj, ko se ni mogel izogniti vprašanju somisljenikov, ki so ga pričakali na festivalu Unità v Reggio Emiliji. Po ugotovitvi, da bo končno lahko imel priložnost dokazati neosnovanost obtožb in svojo nedolžnost, je bivši tajnik Hrasta ironično pokomentiral vsebino dokumenta sodnika Nordia: »Ko so mi finančni stražniki izročili sodno obvestilo, sem sprva mislil, da so mi dali napačni papir, ker v njem nisem našel nicezar, ki bi me zadevalo.« Occhetto je nadalje ugotovil, da ga dejansko obtožujejo le tega, da ni odgovoril na

pismo, za katerega sam pisec ni gotov, ali ga je resnično poslal.

Očitno pa so predstavniki Hrasta zelo jezni na sodnika Nordia, saj je eden od članov strankinega tajništva, Gavino Angius, celo predlagal, naj bi pravosodni minister sprožil pobudo na račun beneskega tožilca, kot je že to storil v primeru milanskega poola »cistih rok«. Angius je opozoril predvsem na »ogromen razkorak« med sodno in tudi politično tezo jamstvenega obvestila D'Alema in popolnim pomanjkanjem vsakršnih elementov v utemeljitev obtožbe. Ko bi bilo utemeljeno Nordiovo prepričanje, da je morala KPI prej in nato DSL dobro poznati vse

račune in bilance kmetijskih zadrug Veneta, je dejal Angius, potem bi morali obtožiti vse takratne voditelje KPI in DSL, ne pa samo Occhetto in D'Alema.

O jamstvenem obvestilu D'Alema je razpravljalo tudi tajništvo SKP, ki je zazelelo tajniku Hrasta, da bi čimprej lahko dokazal svojo nedolžnost, po drugi strani pa poudarilo, da morajo sodniki opravljati svojo dolžnost tako kot gre za navadno občano, kot tudi, ko gre za vidne politične voditelje. Sicer pa je tajništvo SKP tudi ugotovilo, da je Nordiova preiskava pokazala na nekatere degeneracijske pojave v združenem gibanju, ki so zaskrbljale tudi samo SKP.

Tajnik DSL Massimo D'Alema (telefoto AP)

Beneski tožilec Carlo Nordio na arhivskem posnetku

Tudi tožilec Nordio zdaj poudarja, da sodno obvestilo ne pomeni obsodbe

BENETKE - »Neprimerno je, da sodnik v javnosti razlaga svoj akt, bili pa smo v to prisiljeni, ker so nekateri zainteresirani po lastni izbiri govorili o njegovi vsebini«. Tako je včeraj polemčno izjavil beneski javni tožilec Carlo Nordio v pogovoru s časnikarji, ki so ga zaprosili, da bi komentiral jamstvena obvestila, ki so jih notificirali Massimu D'Alema, Achilleju Occhettu in Bettinu Craxiju. Podčrtal je, da so izvlečki s 65 strani spremne obrazložitve »netočni« in preciziral, da ni stavek »ni mogoče, da ne bi vedeli«, ki so ga objavili številni časopisi, v resnici nikjer zapisan. V obrazložitvi, je dodal Nordio, sem zapisal, da logični zaključek sprejetih elementov

vodi v domnevo o poznanju nezakonitih financiranj. Glede komentarjev o ukrepu je Nordio dejal, »da ni prav nič posebnega, če se sodnika oznaci kot nesposobnega. To se večkrat dogaja v aktih, ki zadevajo procese, je pa sprejemljivo samo v primerih, če se to naredi po načinu, ki ga predvideva zakon in se ne kažejo dokumenti, o katerih se nato govori, da jih je posređoval sodnik«. Glede značaja jamstvenega obvestila pa je sodnik preciziral, da ne gre za obtožnico, ampak za vrsto obrazložitve, ki so bile posređovane preiskovanim, da bi se lahko branili.

Prav dobro vemo, je nadaljeval beneski javni tožilec, da jamstveno obvestilo ni sodba, da bi pre-

skovani ne smel odstopiti z javnih položajev in da je bil instrument, s katerim so se stranke med seboj »borile«. Glede vsega tistega, kar je razkrila preiskava in je bilo zabeleženo na 65 straneh je Nordio podčrtal, da so zbrani elementi začrtali sistem, ki so ga v preteklosti ostali sodniki opisali vsi tisti, ki so bili sodelujoči.

Glede zaslisevanja Bettina Craxija pa je Nordio izjavil, da je že zaprosil informacije o položaju preiskave, ki zadeva bivšega tajnika PSI; ko jih bo prejel, bo zaprosil za mednarodni rogatorij. Craxi je namreč že januarja lani generično namignil na obstoj sistema protizakonitega financiranja strank preko zadrug.

NOVICE

Berlusconi ni osumljen nejasnih odnosov z mafijo

RIM - Pri tožilstvih v Palermu, Rimu in Milanu ni nobenega sodnega postopka na račun Silvia Berlusconija in Marcella Dell'Utrija zaradi kršitve člena 416/bis kazenskega zakonika. Tako je sam pravosodni minister Filippo Mancuso v odgovor na poslansko vprašanje predstavnika Severne Lige Roberta Cardarolija zavrnil domneve, po katerih naj bi proti bivšemu predsedniku vlade in njegovemu najtesnejšemu sodelavcu vodili preiskavo zaradi dvomljivih odnosov z mafijo.

Cardaroli se je v svojem poslanskem vprašanju nanašal na znano »afero Mangano«. Vittorio Mangano, znan mafijec, je šest let živel v Berlusconijevi vili v Arcereju, kjer naj bi skrbel za konje. Berlusconi je se pred časom povedal, da ga je bil »vzel v službo« po prigovarjanju Marcella Dell'Utrija.

Demonstracija SKP proti vojaškemu posegu v Bosni

RIM - SKP je včeraj priredila pred palaco Chigi v Rimu protestno manifestacijo proti posegom pakta Nato v Bosni in proti morebitnemu pošiljanju italijanskih vojakov na ozemlje bivše Jugoslavije. Demonstracija je bila prav v času, ko je v palaci Chigi zasedala vlada.

Scalfaro med partizani in fašisti

NOVARA - Predsednik republike Scalfaro bo danes obiskal Novaro, kjer se bo udeležil svečanosti v spomin partizanke Rine Musso. Istocasno pa bo v mestu druga manifestacija, s katero bodo bivši borci Salojske republike počastili zadnjega fašističnega »podestà«, ki je bil ustreljen septembra 1943.

REGGIO EMILIA / 74 PREISKOVANIH

Preiskava o domnevnih črnih skladih Federcoop

REGGIO EMILIA - Pripadniki deželnega oddelka davčne policije in finančne straže, ki jih je vodil okrožni namestnik državnega pravdnika iz Reggio Emilie Luca Guerzoni so v okviru preiskave o domnevnih »crnih skladih« pregledali varnostne skrinjice in finančne operacije 74 oseb v zadnjih osmih letih, ki so vezane na kroge Federcoop, to je pokrajinske centrale Zveze zadrug. Na seznamu, ki ga je delno objavil dnevnik Il Resto del Carlino so med drugimi zupanja Reggio Emilie Antonella Spaggiari (DSL, sicer uslužbenka Federcoop), bivši župan (sedaj evropski poslanec DSL) Giulio Fantuzzi, deželni predsednik Aerca (združenja rdecih kmetijskih zadrug) Paolo Cibattiani, predsednik Federcoop William Colli, funkcionar Federcoop in pokrajinski svetovalec PRI-DSL Carlo Possa, zupan občine Cadelbosco Sopra Lorenzo Giberti in še drugi.

Na pisanje dnevnika je takoj in ogorčeno reagirala zupanja Reggio Emilie, ki je izjavila, da ni prejela nobenega jamstvenega, ali drugačnega obvestila. Zgrezala se je, ker se najprej seznanja tisk, sele nato pa neposredno prizadete osebe. Spaggiarijeva je zanikala, da bi imela varnostne skrinjice, ali delnice podjetij-članic Zveze zadrug.

Preiskava se je začela novembra lani, ko je general Giorgio Cavitelli (Severna liga) parlamentarno interpelacijo spremenil v prijavo takratnega tajnika Severne lige Paola Fioronija, ki je zatrjeval, da je zbral zaupne besede nekaterih delavcev zadrug Gheo. Delavci so bili uradno v dopolnilni blagajni, po prijavi pa so delali in prejeli tudi denar za nadurno delo, vendar na crno. S tem se je začela preiskava, da bi ugotovili, ali obstaja prevara na škodo zavoda INPS; preiskali so tudi sedež Federcoop, da bi preverili, če obstajajo »crni skladi«.

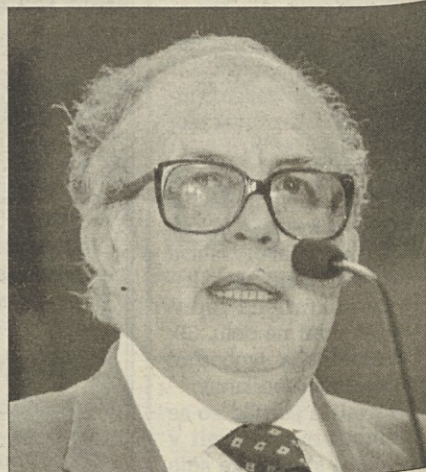
LJUDSKA STRANKA / VSEDRŽAVNI SVET

Bianco podpira Prodi in Dinija

Nagradna loterija stranke za financiranje Praznika prijateljstva

RIM - Ljudska stranka nima nobenega dvoma o Prodijevi kandidaturi: »Plošča na našem gramofonu ponavlja vsako uro: Prodi, Prodi, Prodi...«, je povedal z ne preveč posrečeno prisposodbo tajnik stranke Gerardo Bianco. V uvodnem poročilu pred vsedržavnim svetom stranke je Bianco zagotovil polno podporo tudi Dinijevi vladi, ki jo čaka se več pomembnih nalog, v prvi vrsti finančni zakon in zakon o »par condicio«. Nikakor se ni napočil čas za volitve, ki bi bile skrajno neprimerne v času, ko bo italijanski predstavnik predsedoval Evropski zvezi. »Naj si pa nihče ne misli, da zavlačujemo, ker se naša stranka ne boji volitev«, je pripomnil Bianco, za katerega je treba uveljaviti sredinsko vlogo stranke: »Ne sme biti nobenega dvoma o naši identiteti, drugi so postkomunisti in postfasisti, mi pa se sklicujemo na načela, ki niso zastarela.«

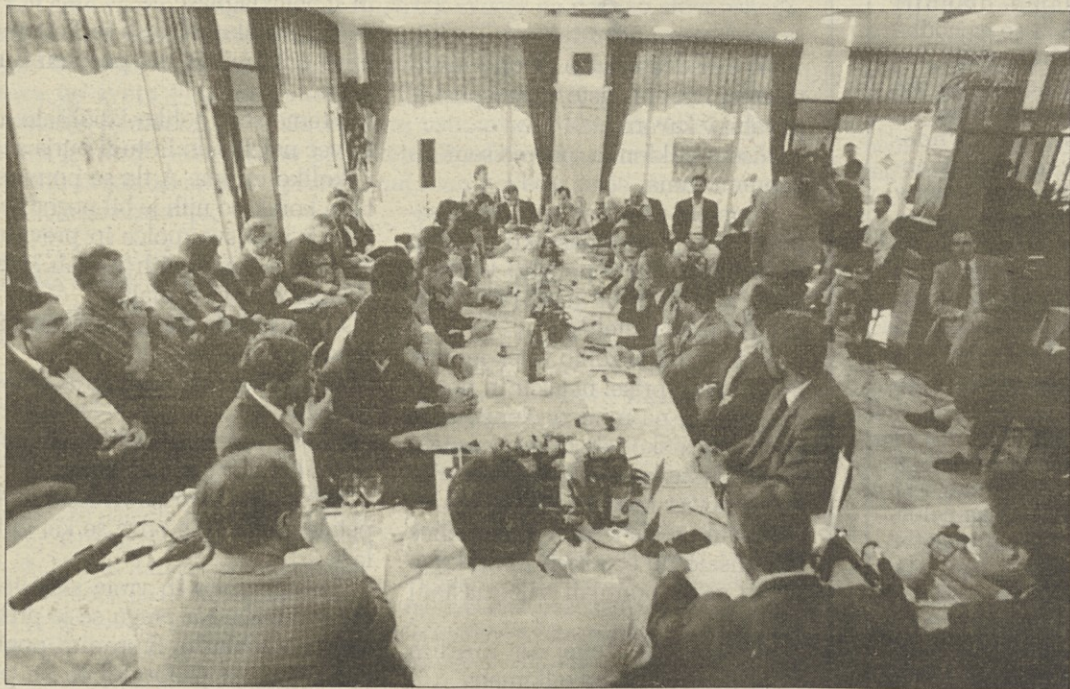
Bianco je tudi zavrnil možnost, da bi sodeloval z desnico, ki bi rada pozabila na prvo republiko in na fašizem, ni pa niti pripravljen na sodelovanje s Stranko komunistične obnove - s tajnikom Skp se strinja samo glede zakonske zvestobe, ki jo je Bertinotti pred kratkim javno podprl -, in niti s »folkloro« Severne Lige. Tajnik je povabil deželne organe stranke, naj prenehajo s polemikami proti Buttiglionejevi stranki: razkol je sicer

privedel do skrajno negativnih posledic, ki pa jih je treba premostiti s pozitivnim delovanjem v okviru levsredinske koalicije.

Na zasedanju je Rosy Bindi predstavila skorajšnji Praznik prijateljstva, ki bo v Rimu od 11. do 15. oktobra. Za financiranje praznika se je Ljudska stranka odločila za nenavadno pobudo, in sicer za nagradno loterijo med člani in simpatizerji: predvidevajo, da bodo prodali 50 tisoč srečk po 5 tisoč lir vsako, nagrade pa so fiat 500, potovanje v New York za dve osebi in številni gospodinjstvi stroji.

Srečanje Medregijskega sindikalnega sveta za uveljavljanje obmejnega in meddržavnega sodelovanja

TRST - Včeraj se je po vsej Evropi odvijalo 30 mednarodnih srečanj, ki jih je priredil Medregijski sindikalni svet v okviru Evropskega dne delavcev ob meji. Pri nas so se srečali na mejnem prehodu pri Skofijah oz. Raboju in to na pobudo sindikatov Cgil, Cisl in Uil Furlanije-Juljske krajine, ter Konferenca sindikatov 90 in Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ki sestavljajo tukajšnji Medregijski sindikalni svet. Srečanje pa je preraslo raven sicer pomembne sindikalne pobude, s katero organizacije delavcev zahtevajo od Evropske zveze, da bi novi in bolj pravični zakoni urejali pretok delavcev in državljanov nasploh. V bistvu je izpadlo kot ponovna priložnost, na kateri so predstavniki obmejnih krajev in organizacij pozvali rimsko in ljubljansko vlado, naj premostita težave v medsebojnih odnosih in izgladita pot za kvalitetnejše sodelovanje. Od tega je namreč odvisno uveljavljanje boljših delovnih in socialnih pogojev za delavce, kakor tudi za celotno družbeno skupnost.

V Trstu sta se odvijali dve pobu-

di, ki spadata v isti okvir. V Kongresnem centru na pomorski postaji so se pozneje srečali Medregijski sindikalni sveti Furlanije - Julijske krajine, Veneta in Hrvaske, ki so se ob okrogli mizi razgovorili s predstavniki trgovinskih zbornic in združenj podjetnikov. V istem centru pa so opoldne odprli razstavo o »Severnem Jadranu, morju ki združuje«, na katerem so razstavljeni dosežki na področju pomorstva in ladjedelništva. Končno so se v Beljaku srečali tudi Medregijski sindikalni sveti Furlanije - Julijske krajine in Koroske.

Na slovensko-italijanskem srečanju so predstavniki sindikalnih organizacij, pa tudi krajevnih uprav orisali široko paleto perspektiv obmejnega sodelovanja, pa tudi problemov, ki jih je se treba premostiti. Spregovorili so Roberto Treu za italijanske, Boris Mazalin pa za slovenske sindikalne organizacije, koprski in trzaski zupan Aurelio Juri in Riccardo Illy, podpredsednik deželne sveta Furlanije - Julijske krajine Milos Budin in deželni odbornik za prevoze Cristiano Degano, italijanski veleposlanik v Ljubljani Luigi Solari

in predstavnik generalnega konzulata Slovenije v Trstu Zoran Pelikan. Prisotni so bili tudi predstavniki obeh manjšin, Dusho Udovic za Slovensko kuturno gospodarsko zvezo in Maurizio Tremul za Italijansko unijo. Problematike, ki so jih govorili nakazali, so bile zelo široke: od uveljavljanja sindikalnih pravic proti črnemu in sivemu delu, do pravic manjšin, od soglasne podpore procesu vključevanja Slovenije v Evropsko zvezo do novega pristopa k združevanju Evrope, ki mora sloneti predvsem na interesih ljudi, ne pa kapitala.

Na slovensko-italijanski meji je povezovanje delavcev že tradicija: v Furlanijo - Julijsko krajino jih prihaja na delo z onstran meje približno 18 tisoč: da bi jim nudili boljše informacije o delavskih pravicah in o oblikah zaposlovanja, je Medregijski sindikalni svet izdal brezplačno dvojezično knjižico, ki je na razpolago pri vseh sindikalnih združenjih, v kateri je priložnik o socialni varnosti, pravna ureditev delovnih razmerij, zahteve Evropske sindikalne konfederacije in številni koristni naslovi.

Na slikah: pod naslovom pogled na udeležence včerajšnjega srečanja na mejnem prehodu pri Skofijah, desno spodaj pa župana Kopra Aurelio Juri (levo) in Trsta Riccardo Illy (foto KROMA)

Dva župana, ena sama skupna želja: sodelovanje

Riccardo Illy in Aurelio Juri, trzaski in koprski zupan, sta na včerajšnjem srečanju izrazila podobne misli. V Jurijevem govoru sta se sicer prepletala jezika obeh narodov, ki živita na obeh straneh meje, vendar je tudi Illy se enkrat dokazal, da se je kolo zgodovine končno zacelo premikati tudi na trzaski občini. To, kar ju je predvsem družilo, je bila skupna ugotovitev, da ko odnosi med Slovenijo in Italijo zastajajo, obmejne občine dajejo zgled odprtosti in uveljavljanja skupnih interesov.

Koprski občina bi se lahko zdela utešena med mejami sosednjih držav, pa ni tako, je dejal Aurelio Juri, ker je meja predvsem priložnost za razvoj in za ustvarjanje novih in obojestransko koristnih odnosov. Zgled je nizka stopnja brezposelnosti na Koprskem, kjer ne dosega niti 10 odstotkov zaposlenih, ker je veliko ponudbe delovnih mest na drugi strani meje. Verjetno bodo jutri nasli zaposlitev v Sloveniji delavci z italijanske strani vedno bolj odprte meje. Danes so sicer odnosi med Italijo in Slovenijo težavni, prav zaradi tega pa je vloga občin danes pomembnejša kot kadarkoli prej. Zato so nadvse koristne pobude, kot je včerajšnje sindikalno srečanje, konferenca o priložnostih za gospodarsko sodelovanje s Slovenijo, ki je bila pred nekaj dnevi v Trstu, in tudi skupni predlog, da bi se Mediteranske igre leta 2005 odvijale v mestih severnega Jadrana, od Benetk, Trsta in Kopra do Reke.

Trzaski zupan Riccardo Illy v zadnjih casih prisostvuje številnim podobnim obmejnimi srečanjem, kar je

pravi zasuk v zgodovini trzaski občine. Nekoc sta, kljub velikim razlikam, osrednji vladi vendar iskali in ustvarjali razne vrste sodelovanja, ki pa jih je ravno trzaska občinska uprava krčevito odklanjala, je ugotovil Illy. Danes pa se je obrnilo: medtem ko zastajajo odnosi med Rimom in Ljubljano, krajevne uprave kažejo pot in ustvarjajo nove oblike sodelovanja. Zapiiranje in ustvarjanje te zav med Italijo in Slovenijo je za občane nerazumljivo,

Trst je danes za sodelovanje s Slovenijo in za vstop Slovenije v Evropsko zvezo, ogromna večina prebivalstva podpira odpiranje do sosedov, ker samo to lahko zagotovi gospodarski, družbeni in kulturni razvoj. Trst je mesto brez zaledja, je se povedal zupan Illy, ali bolj rečeno meja deli Trst od naravnega zaledja in zato ni nič čudnega, če se delavna sila z druge strani meje vedno bolj aktivno vključuje v trzasko okolje. Pri tem se sicer porajajo novi problemi, ki jih je treba rešiti. Evropski dan obmejnih delavcev na slovensko-italijanski meji kaže obema vladama, kako premostiti težave v medsebojnih odnosih v duhu odprtosti in sodelovanja, je zaključil Illy.

TRST / VODJA NACIONALNEGA ZAVEZNIŠTVA ODPRL "FESTO TRICOLORE"

Fini udarjal po Dinijevi vladi »Slovenija je nezanesljiva«

TRST - Med pecenimi piscanci in balončki (Borzní trg res ni primeren za tovrstne prireditve oziroma sagre, občinska uprava pa ni bila tega mnenja) in ognjemeti, ki so naznanjali začetek prve »Feste tricolore«, se je Gianfranco Fini sinoči znova predstavil kot glavni lider italijanske desnice. V svojem govoru na Trgu Unità, ki je bil skoraj v celoti posvečen političnemu položaju v državi, je samo enkrat (in se to zelo bežno, skoraj prisiljeno) omenil Silvia Berlusconi, le nekajkrat pa Kartel svobodnin. Pač pa je stalno omenjal "udarno, revolucionarno in moderno" vlogo Nacionalnega zavezništva, ki lahko edino v tem trenutku resnično spremeni in predvsem obnovi Italijo.

Zanimivo je, da je Fini govoril o obnovi političnega življenja in strank trzaskim somisljenikom, ki z veliko težavo "prebavljajo" novosti Nacionalnega zavezništva in ki so ostali politično in cu-

stveno zelo vezani na fašistično MSI. Stevilne poslušalce je vodja NZ - bolj kot z vsebino svojega govora - navdušil in ogrel s svojo retoriko in dialektiko, v kateri je, kot znano, velik mojster, podobno kot je bil njegov "politični oče" Giorgio Almirante.

Fini je, kot rečeno, govoril le o vsedržavnih zadevah. Le enkrat je odstopil od scenarija in sicer, ko je z nekaj stavki omenil odnose med Italijo in Slovenijo. Zunanja ministrica Susanna Agnelli - je dejal - je naredila usodno napako, ko je nepremisljeno umaknila veto nad pričetkom pogajanj za pridruženost članstvo Slovenije v Evropski uniji. »Tedad smo jo ostro kritizirali in jasno povedali, da je slo za prenatrjeno potezo. Razvoj dogajanj nam potrjuje, da smo takrat videli naprej in da je Slovenija popolnoma nezanesljiva partner, ki eno govori, za hrbtom pa se vede drugače«, je dejal Fini, ki je pri tem zel najbucnejši

aplavz večera. O vračanju nepremičnin nekdanjim istrskim opantov in o slovenski manjšini pa niti besedice.

Tarča sinočnih Finijevih kritik in napadov je bila predvsem Dinijeva vlada, nekajkrat pa si je tudi privoščil DSL in Massima D'Alema, ki ga je primerjal z Bettinom Craxijem in s politiki takozvane prve republike. Voditelje Severne lige Umberta Bossija je ozmerjal za "vsedržavno sramoto", zelo pikro in polemično pa je ocenil tudi njegov načrt za severno republiko, ki bi po njegovem prej ali slej privedla Italijo v "jugoslovanski sindrom" in v predverje državljanske vojne.

Voditelja Nacionalnega zavezništva pa najbolj zuli Dinijeva vlada, ki zanemarija politiko in parlamentarno soočenje in ki podpira "močne interese" velikih gospodarskih in finančnih koncernov. Vladi tehnikov je odbila

zadnja ura, je naglasil Fini, ki pa ni niti enkrat omenil razpusta parlamenta in predčasnih volitev, kot npr. stalno ponavlja njegov zaveznik Berlusconi.

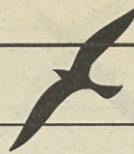
Izrazil je začudenje, kako levičar lahko še dalje podpira Dinijev vo vlado, ki bo z novim finančnim zakonom najbrz udarila po delavcih in po sibejskih družbenih slojih. Povedal je tudi, da v desničarskem kartelu zaupa le lastniku "Fininvesta" in ne nostalgikom Krščanske demokracije, ki si prizadevajo za ozivitev že zdavnaj pokojnega političnega centra.

Fini je na kratko uvedel poslanec Roberto Menia. Bil je nenavadno redkobeseden in je v svojem posegu spregledal Istro, Slovenijo in slovensko manjšino, na katere je običajno zelo navezan. Morda ni hotel skvariti prazničnega vzdušja ali pa mu je vodja svetoval, naj bo raje tiho.

Sandor Tence

Fini je sinoči morda nekoliko razočaral svoje poslušalce

PISMO UREDNIŠTVU

Dejavnost godb zasluži priznanje in podporo

Godbe imajo pri nas zakoreninjeno tradicijo in so prav specifično področje ljubiteljske kulture. V našem mestu deluje trenutno šest godb, pet je aktivnih v trzaski, ena pa v goriski pokrajini.

V zadnjih letih se je za godbe čedalje bolj uveljavil izraz pihalni orkester, kar izpričuje dejstvo, da si prizadevajo skupine kvalitetnejše glasbeno izvajanje. Iskanje novih repertoarjev, vključevanje mladih izvajalcev, izbira kapelnikov, ki danes niso več samouki kot nekdanji, pa glasbeniki z dokončano glasbeno izobrazbo, vse to odpira godbam nove možnosti in nova obzorja. Skratka godba ni danes več le ansambel za ozko vasko uporabo: je, obratno, sredstvo za širjenje in gojenje glasbene kulture in priložnost za usmerjanje v glasbeno vzgojo.

Prav vprašanje glasbene vzgoje je v zadnjih letih prvenstvena skrb godb. V okviru pihalnih ansamblov so namreč nastale godbeniške sole, ki so se uveljavile in odigravo nadvse pomembno vlogo pri pridobivanju mlajših godbenikov. V večini prime-

rov sole že presegajo ta osnovni namen in se čedalje uveljavljajo kot vsestranske vzgojne glasbene sredine. Pomislimo samo na dejstvo, da se na teh solah poučujejo instrumenti (tromba, pihala, tolkala), ki jih je težko dobiti v okviru glasbenega pouka na solskih glasbenih ustanovah.

Pri tem nastanejo pa tudi največje težave s pedagoškim kadrom, kajti v našem prostoru ni lahko dobiti učitelje, ki so za te instrumente usposobljeni.

Glede vseh teh vprašanj je po oceni Zveze izredno pozitivno dejstvo, da je končno, po več letih dogovarjanja, prišlo letos do stvarnega sodelovanja s solo Glasbene matice.

Posebej bi pa rada izpostavila in opozorila na vprašanje denarnih podpor godbeniški dejavnosti s strani javnih uprav.

Od leta '91 črpajo posamezne godbe prispevke za splošno delovanje iz deželnega zakona 46/91. Posamežno zato, ker deželna uprava ne priznava krovne vloge ZSKD, v katero so godbe vključene. ZSKD namreč podpira delovanje godb, toda v nezadost-

ni meri glede na njene skromne razpoložljivosti. Godbeniške sole sploh ne najdejo prostora v omenjenem zakonu in so godbe prisiljene vložiti izrecno za godbeniške tečaje prosnje na Pokrajine, kjer je pa porazdelitev podpor, zaradi velikega števila prošelj slovenskih in italijanskih društev, zelo razpršena in so tudi v tem primeru prispevki daleč od resničnih potreb.

Godbeniška dejavnost sodi izključno v tako imenovano rekreacijsko dejavnost (2. člen, črka f) za katero je v sklopu omenjenega zakona za kulturne dejavnosti slovenske manjšine dodeljenih 250 milijonov letno. Od teh godbe prejema skupno za redno dejavnost okrog 10 milijonov lir letno.

Razumljivo je, da je ta vsota neprimerno nizka, saj vemo, da so že za redno dejavnost godbe stroški izredno visoki (nakup in polovilo instrumentov, dresi, stojala in notno gradivo, potni stroški za kapelnike...). Poleg redne dejavnosti je zelo živahna tudi koncertna dejavnost godb, ki imajo lastne tradicionalne koncerte in

nastopajo na vseh pomembnejših proslavah oz. pobudah. Pri tem velja samo omeniti koncert, ki so ga godbe z obeh strani meje priredile v Sezani ob 50-letnici osvoboditve.

Godbe se tudi udeležujejo raznih tekmovanj, tako v Italiji kot v Sloveniji, redno pa sodelujejo, s pomočjo in podporo ZSKD tudi na izobraževalnih seminarjih v Sloveniji, ki jih prireja Zveza kulturnih organizacij Slovenije.

Mnenja sem, da ta bogata dejavnost in dragocena izkušnja, ki je pomembna za celotno naso skupnost (si lahko predstavljate kakšno večjo prireditev manjšine brez godbenega nastopa?) ni deležna pravega vrednotenja v okviru zakona za kulturne dejavnosti Slovencev v Furlaniji Julijski krajini. V ta namen se javno obračamo na pristojne politične predstavnike in se zlasti na člane posvetovalne komisije, ki bo v kratkem na novo imenovana, s priporočilom, da bi v prihodnje namenili godbeniški stvarnosti priznanje in podporo, ki si jo dejansko zasluži.

Nives Kosuta
Tajnik ZSKD

OLGA PETELIN

Je bila to mladost?

Martina zgodba o trpkem kruhu, krhkem srcu in črnem času

V Trstu, zima 1924 - poletje 1926

2.

Ko sva dospela do glavne mestne ulice, me je, čisto po gosposko, povabil v kavarno.

Nisem odklonila, preveč sem bila premražena.

V toplem prostoru sem zajela sapo. V črnem predpasniku z belim ovratnikom in s pentljo v laseh sem mu sedela nasproti, kot učenka pred učiteljem.

Se to se mi je zdelo vsek lepega. Potem pa je prišel natak in postavil pladenj na mizico. Renzo si je postregel s skodelico kave, potem pa odmaknil pladenj predme: »To pa bo za vas. Izvolite, prosim!«

Nisem mogla k sebi. Iz skodelice je zadisalo po čokoladi in na krožničku so se ponujali trije masleni rogljčki.

»Oprostite, tega ne morem sprejeti,« sem plaho odkimala.

»Užalili me boste,« se je fant zresnil.

»Niti pomislila nisem kaj takega. kako naj jaz,« sem zjecljala.

»Potem pa le dajte, preden se ohladi,« mi je prigovarjal.

Zravnila sem se, stresla s pentljo in se mu zahvalila. Pozrla sem sliho, ki se mi je od večne lakote nabrala v ustih, in blaženo popravi-la, kar mi je bilo ponujeno. Se obliznila sem se.

»In od kod ste, gospodična?« me je potem uglajeni mladenič vprašal.

»Iz Trsta.«

»Oprostite, če kar sprašujem. Ste tu tudi rojeni?«

»V Trstu, seveda.«

Potem tišina.

»Slovenka sem, tu doma. Je to kaj čudnega?« sem vprašala in ga radovedno pogledala.

»Nič ni narobe. Morda pa bi bilo dobro, da se italijanscine bolj naucite. To se da z branjem hitro doseči. Veliko branja, to ne bi nikomur škodilo!« je poudaril.

Zardela sem. V zadregi sem si popravljala pentljo in tiho rekla: »Vem!«

»Marta, nisem vas hotel žaliti. Nasprotno.« Mladi mož me je izza mizice prisrčno gledal.

Njegovo prijazno vedenje je bilo nekaj tako nevsakdanjega. Hvaležno sem se mu nasmehnila. Renzo si je zadovoljen prižgal cigareto in primaknil stol bliže.

»Ste že dolgo zaposleni pri tistem grosistu?« ga je zanimalo.

»Oh, ne. Sele na preizkušnji sem.«

»Do kdaj, če smem vprašat?«

»Do božične vigilije.«

»To bo pa kmalu. Ste že kar nestrpni, kaj?!« se je prijazno smehljaj.

»Ce bi bila le nestrpna. Skrbi me.«

»Zakaj pa?«

»Bojim se, da ne bo nič. Dvo-mim.«

»Kako da ste tako črnogledi. Od kod tak občutek?« je Renza zanimalo.

Nisem odgovorila. Plaho sem ga gledala. - Kaj, če je res vohljac? - me je spet prešinilo. Bila sem vznemirjena. Urno sem vstala in pogledala proti oknu.

»Ne sneži več. Oprostite, predolgo sem se že zamudila. Gotovo me čakajo, iti moram,« sem se s kar prepričljivim izgovorom poslovila

in si oblekla plašč.

»Grega skupaj!« se je fant tudi hitro odpravil in me pospremil na ulico.

Vreme se je toliko izboljšalo, da ni več naletavalo in tudi burja se je nekoliko unesla. A tla so pomrznila in korak po njih je bil negotov. Z roko v roki sva molče in previdno stopala po spolzkih ulicah. Pred skladiščem sva postala.

»Končno sva srečno prišla!« se je Renzo nasmehnil.

»Tudi po vasi zaslugi. Najlejša hvala!«

»Zelo me je veselilo, da sem lahko kaj storil za vas, Marta.«

Nežno me je prijel za roko in sepetaje dodal: »Se bova se kaj vide-la?«

Zaskripalo je in vrata skladišča so se odprla. Na pragu se je prikazal crnuh Mario. S srepim pogledom naju je prebodel in se posmehljivo nasmehnil.

Hitro sem namignila Renzu, naj gre. Mladenec je, čeprav očitno nerad, mojo zadrego uposteval in se poslovil z glasnim: »Nasvidenje, gospodična.«

»Kod si hodila tako dolgo, želva!« me je nahrulil skladiščnik. Preslišala sem robato zadirčnost in odhitela v pisarno.

Sefinja me je že nestrpno čakala. Hotela sem se opravičiti, pa me je prekinila: »Daj sem dokumente!« Stegnila je roko in vtem močno kihnila.

»Popoldne bo ostalo skladišče zaprto. Domov pojdi!« me je odslovila in spet močno kihnila. Potem se je urno napravila in odvihrala. Kot pribita sem gledala za njo. S sefinjo nekaj ni bilo v redu. Kar naprej je kihala in nervozno govorila. Njene oči so bile zatečene.

Bolna je, bolna. In jaz naj bi ostala te dni sama s crnuhom?!

Se pomisliti nisem smela na to. Iz magazina je bilo slišati nestrpnega crnuha, ki je požvižgal, da bi me priklical.

»Zgani se!« je zarjovel, da sem se stresla in odhitela na ulico.

- Bom zmogla? - sem zunaj z občutkom osamljenosti pomislila na dolgo in naporno pot do doma.

Mrazilo je. Gledala sem v spolzka tla, vsa svetla od poledice, si se tesneje zavezala vrečevino na čevljih, se ojunčila in šla.

Stopala sem previdno, počasi, in zraven obujala spomin na jutranje doživetje. Tokrat mi je ostra burja prinesla toplino in srečo... kako bi sicer spoznala dobrosrčnega studenta? Priskočil mi je na pomoč in ostal ob meni. Zaradi varnosti. Se v kavarno me je povabil, potem ko me je počakal, da sem opravila na carini. In potem tista cokolada in rogljčki! ...Res, pravi gospod.

Kdo le je, ta mladenič, ta Renzo. Poslovil se je prijazno in z: nasvidenje, gospodična! Cemu taka pozornost. Do mene, revnega dekleta, do Slovenke? -

Tako sem ugibala, v srcu pa se mi je znova in znova oglašala misel, kako bi bilo lepo, če bi ga res se kdaj srečala.

Niti na kraj pameti pa mi ni padlo, da bi dogodek omenila doma: mati bi mi očitala, da sem frfrasta in lahkomišelnja. Sestra Iva bi me ob tem osvrknila, čes da sem domišljava.

(Se nadaljuje)

42. VSEDRŽAVNA RAZSTAVA

CASA MODERNA

ENTE FIERA
UDINE ESPOSIZIONI
SEJEMSKO RAZSTAVISCE
V VIDMU

CRUP

Cassa di Risparmio
di Udine e Pordenone

16. - 25. september 1995

Urniki: sobota in nedelja 10.00 - 23.00
delavniki 16.00 - 23.00
v ponedeljek 25. 9. 10.00 - 20.00

POMOČ SLOVENIJE USTANOVAM MANJŠINE

Ocene srečanja s sekretarjem za Slovence po svetu

Kot smo včeraj poročali, je bil v četrtek zvečer na dedežu slovenskega konzulata v Trstu sestanek delegacij Slovenske kulturno-gospodarske zveze in Sveta slovenskih organizacij z državnim sekretarjem za Slovence po svetu Petrom Vencljem. Glavni predmet pogovora je bilo vprašanje pomoči matice slovenskim ustanovam, katerih delovanje je zaradi gmotnih težav hudo prizadeto. Predstavnika obeh slovenskih krovnih organizacij smo vprašali, naj nam povedo svoje vtise in ocene četrtkovga srečanja.

Klavdij Palčič predsednik SKGZ

»Zaključki tega posveta so nam prinesli neko gotovost, da bo interventna pomoč, ki jo je Slovenija namenila nasi skupnosti, uresničena v najkrajšem času. To je tisto, kar v tem trenutku se najbolj potrebujemo, to si najbolj želimo. Seveda pa si se želimo, da bi tudi italijanska država čimprej zaključila postopek in da bi torej tudi prispevki, ki nam jih je dolžna po svojih lastnih zakonih, čimprej prisli in da bi se naša skupnost izlekla iz tega hudega in morečega stanja zadnjih mesecev.

Na sestanku smo tudi izrazili željo, da bi se v Sloveniji izoblikoval in sprejel neki zakon, jase predlog oz. določilo, po katerem naj bi se podeljevala pomoč slovenski manjšini za njene kulturne in narodnostne dejavnosti, s posebnim ozirom na tisk, ker je to področje specifično in delikatno. Za tisk italijanska zakonodaja predvideva pomoč oz. finančna sredstva glede na parametre, ki jih je država postavila. Zdi se nam, da bi bilo nekaj podobnega, z jasnimi kriteriji in merili, potrebno določiti tudi s strani slovenske države. Želimo torej, da bi slovenski zamejski tisk bil deležen se posebnega razumevanja s strani matične države za ohranitev in pospeševanje življenjskosti naše skupnosti in tudi kot jamstvo za pluralizem znotraj same manjšine.«

Marij Maver Podpredsednik SSO

»Sestanka s sekretarjem Urada za Slovence po svetu dr. Petrom Ven-

cljem in njegovim sodelavcem Rudijem Merljakom sva se za SSO udeležila predsednica SSO Marija Ferletic in podpisani. Skupaj s predstavniki SKGZ smo predstavnikom Zunanjega ministrstva obrazložili težko finančno stanje, v katerem se nahajajo nekatere slovenske institucije v zamejstvu zaradi zamud, do katerih prihaja pri financiranju iz italijanskih javnih sredstev predvsem po deželnem zakonu st. 46. Slovensko zunanje ministrstvo je letos poleti s posebnimi intervencijskimi sredstvi že zagotovilo kolikor toliko redno izplačilo plač uslužbencem teh ustanov, toda v teh dneh se je potreba po posebnih sredstvih - kot je bilo pričakovati - ponovila, ker italijanska vlada kljub naceru zagotovilu za naslednja tri leta, v resnici ni zagotovila se niti finančnih sredstev za letosnje leto. Poleg tega na Deželi se ni konstituirana komisija za kulturo, ki naj bi o dodelitvi teh sredstev razpravljala. Predstavnika slovenskega zunanjega ministrstva sta razumela težave naših ustanov in sta zagotovila hitro ukrepanje. Zal se je zapletlo pri tistem delu intervencij, ki ne zadevajo kulturnih ustanov, ampak družbena občila. Predstavnika SKGZ sta vztrajala, da mora pomoč prejeti tudi Primorski dnevnik, in sicer brez kakršnegakoli vnaprejšnjega dogovora, ampak brezpogojno. V tezhavah pa ni samo Primorski dnevnik, ampak tudi drugi mediji, ki se zaradi premajhnih finančnih sredstev sploh niso mogli povzpeti na dostojno profesionalno raven. Poleg tega smo na sestanku izvedeli, da je Primorski dnevnik podpora že prejel in sicer mimo Urada za Slovence po svetu. Vsekakor ocenjujem pogovore z obeh predstavnikoma zunanjega ministrstva za izredno koristne in razčiščevalne.«

POGOVORI PRED TORKOVO DEŽELNO SEJO

Ali bo tudi FJK dobila levosredinsko večino?

Negotovost v Severni ligi in v vrstah Ljudske stranke

VIDEM - Afera "Autovie Venete-British Telecom" je še dodatno zmedla itak že zmedeno politično situacijo na deželni ravni. Deželni svet bo v torek zavzel stališče o tej zadevi, razprava in njeni sklepi bodo razjasnili usodo koalicije predsednice Alessandre Guerre, ki je po mnenju nekaterih že odpisana, po mnenju drugih pa bo, ne glede na težave, prestala tudi ta silovit vihar in ostala na površju.

Razdiralen element, če ga lahko tako imenujemo, nove politične situacije je novoustanovljena svetovalska skupina Demokracitico-federalističnega centra, ki je neke vrste po-

daljšana roka Berlusconijeve stranke "Forza Italia". Tej skupini, kot je na zadnji seji deželnega sveta jasno in glasno povedal Gianfranco Gambassini, gre predvsem za oblast in za stolčke v morebitni novi deželni koaliciji. Od tukaj zakulisni manevri ter prikriti in neprikrile politične igre za padec sedanjega odbora, ki temelji na krhkem sporazumu med Ljudsko stranko in Severno ligo.

Na potezi sta sedaj pravi dve stranki. Liga, ki že nekaj časa preživlja hudo notranjo krizo in ki je razklana med Trstom in Furlanijo, pravzaprav ne ve, kaj narediti. Po eni strani bi hotela enkrat za

vselej obračunati z Berlusconijevi pristasi in se opredeliti za levosredinsko politično opcijo, po drugi pa se boji posledic take poteze. Velika negotovost vlada tudi v Ljudski stranki, ki je sicer levosredinsko usmerjena, tudi sama pa se zelo boji političnih posledic sodelovanja z DSL, čeprav je z njo že sodelovala v Travanutovem odboru.

Tretji (ali četrti) akter partije je Demokracitica stranka leve, ki bo deželno situacijo vzela v pretes na ponedeljkovi seji deželnega vodstva. D'Alemona stranka se je precej časa zavzemala za oblikovanje neke vrste institucionalne deželne vlade, ki

bi izpeljala prepotrebne reforme, začeni s novim volilnim zakonom in z preustrojem deželnega aparata. Sedaj pa, kot kaže, v DSL prevladuje težnja po oblikovanju političnega zavezništva s Severno ligo in Ljudsko stranko po vzoru koalicije, ki v Rimu podpira vlado Lamberta Dinija.

Tudi včeraj je bila glede tega cela vrsta bolj ali manj neformalnih srečanj in sestankov med političnimi strankami, ki se bodo nadaljevali vse do torka, ko bo v deželnem svetu, kot receno, znova tekla beseda o osnutku spornega sporazuma med avtocestno družbo Autovie Venete in britanskim velikanom.

Hudi časi za deželne dnevnike

VIDEM - Včeraj zaradi stavke ni izšel dnevnik »Il Messaggero Veneto«. Stavko so oklical novinarji videmskega casopisa, potem ko jim je bil najavljen nacrt o redukciji števila zaposlenih novinarjev in tiskarskih delavcev. Govori se, da namerava lastništvo casopisa kar za 50 enot zmanjšati zdajšnje število osebja. Včerajšnja stavka bo po vsej verjetnosti predstavljala le začetek stavkovnih in drugih pobud, ki se obetajo krajevnemu tisku. Ze nekaj časa se namreč govori o krizi, ki je zajela najpomembnejša dnevnik, »Il Piccolo« in »Il Messaggero Veneto«. Zaradi vse večjih stroškov in stagnacije prodaje je lastništvo obeh casopisov (v obeh ima večinski delež predsednik furlanske Zveze industrijcev Carlo Melzi) najavilo, da bo treba uvesti drastično krčenje stroškov, kar pomeni tudi krčenje števila

zaposlenih.

Ta proces se je v bistvu začel pri tretjem italijanskem dnevniku, ki je prisoten v naši deželi, »Il Gazzettino«, kjer je 22 novinarjev »izbralo« pot predčasne upokojitve.

V teh dneh krize krajevnega tiska se ponovno poraja ideja predsednika industrijcev Melzija, ki se ogreva za izdajo enega samega deželnega dnevnika, ki naj bi se lahko uveljavil tudi na celotnem italijanskem severovzhodnem območju. Suslja se tudi, da bi lahko prislo do nekakšne sinergije med Piccolom in Messaggerom, tako da bi oba casopisa ohranila avtonomijo za strani kronike, skupne pa bi postale strani, ki so namenjene vsedravnim in mednarodnim dogodkom.

V videmskih novinarskih krogih se govori tudi o morebitni zamenjavi obeh odgovornih

urednikov: Mario Quaia naj bi šel na Messaggero, k Piccolu pa naj bi prišel Sergio Gervasutti, ki je s političnega vidika velik zagovornik Berlusconijevega gibanja. Oba sta zanimala takšno zamenjavo, v Vidmu pa vztarajo, da je takšna izbira lastništva precej možna.

V furlanski prestolnici se večajo tudi polemike, kar zadeva deželni sedež RAI, češ da je deželni le na papirju, v bistvu pa je tržaski. Videmski skofijski tednik »La Vita Cattolica« je objavil serijo podatkov, ki jasno govorijo o različnem tratanju, ki ga deželni radio in televizija namenjata videmski oziroma tržaski stvarnosti.

V zadnjem letu je videmsko območje bilo deležno 1.300 televizijskih poročil, za isto obdobje pa so o tržaski stvarnosti poslali v eter 6 tisoč poročil.

Rudi Pavšič

AVTSRIJA / NARODNOSTNE SKUPNOSTI

Na Dunaju v polnem teku razprava o manjšinam bolj naklonjeni zakonodaji

DUNAJ - Avstrijske stranke, se posebej Zeleni, ampak tudi obe vodilni politični stranki, socialdemokrati (SPÖ) in ljudska stranka (ÖVP), želijo dvigniti pomen narodnostnih skupnosti v avstrijski družbi ter v korist vseh manjšin končno popraviti dokaj restriktiven zakon o narodnostnih skupnostih iz leta 1976. K najnovejšem razvoju pa sta bistveno prispevali tudi obe osrednji politični organizaciji koroskih Slovencev, Zveza slovenskih organizacij na Koroskem (ZSO) in Narodni svet koroskih Slovencev (NSKS) s konkretnimi predlogi po avstrijskim manjšinam bolj naklonjeni zakonodaji ter krepitvi pristojnosti narodnostnih svetov.

Po zadnji seji sosveta za Slovence na Dunaju sredi tedna je predsednik Marjan Sturm sporočil, da SPÖ in ÖVP predlagata krepitev pristojnosti svetov, se posebej na zvezni ravni. Prvi korak bi bil, da bi vsak sklep, ki bi ga svet sprejel z dvotretjinsko

večino, obvezal pristojno ministrstvo oz. pristojno zvezno instanco, da v roku dveh mesecev odgovori svetov in v primeru odklonilnega stališča to tudi obrazloži oz. utemelji. Ureditve bi po mnenju Sturma brez dvoma pomenila napredek, saj je bila doslej upravičena kritika, da je svet sprejel za manjšino pomembne sklepe, s strani pristojnih političnih instanc na to pa - vsaj doslej - ni bilo nikakršnega odgovora.

Drugi korak v pravilno smer je po mnenju Sturma v tem, da nova vlada zakona predvideva ustanovitve konference predsednikov in podpredsednikov vseh manjšinskih svetov (trenutno obstajajo svet za koroske in stajerske Slovence, gradišcanske Hrvate, madžarsko manjšino na Gradiškanskem, Čehe na Dunaju, ter Rome in Sinti - op. ured.), ki bodo tudi izmenično izvolili predsednika. Konferenca bo imela nalogo, da koordinira stališča vseh avstrijskih narodnostnih

skupnosti. To zaradi tega, ker imajo avstrijske manjšine sicer veliko skupnega, imajo pa tudi specifična gledanja na posamezna vprašanja. Konferenca bi bila legitimirana za usklajevanje želja in zahtev manjšin v Avstriji. NSKS taki konferenci nasprotuje, ker bi - tako njen predsednik Nanti Olip - vlada svetov instrumentalizirala za svoje namene.

Narodni svet koroskih Slovencev sploh zahteva nov temeljni manjšinski zakon, ki bi veljal za vse narodne skupnosti in na podlagi katerega naj bi se dodatno prislo do zakonov za vsako manjšino posebej.

Konkretno NSKS za koroske Slovence zahteva: a) bolj široko ureditev dvojezične topografije (25-odstotna klavzula naj bi padla), b) slovenscina kot drugi uradni jezik naj bi veljala na celotnem dvojezičnem ozemlju (po veljavnem zakonu le na tretjini ozemlja), c) reformo sestava sosveta. Stranke v svetov naj bi v prihodnje lahko zastopal samo

državno- ali le deželnozborski poslanec, vrhu tega pa naj bi stranke imenovala za svet samo po enega zastopnika in ne, kakor doslej v razmerju njihove moči v državnem parlamentu. Svet za koroske Slovence naj bi po tem predlogu imel samo še 15 (trenutno 16) članov - devet manjšincev, pet zastopnikov strank in zastopnik Cerkve.

Svet se je na seji tudi bavil z odprtim vprašanjem slovenskega govornika na uradni plebiscitni proslavi ob letošnji 75. obletnici plebiscita 9. oktobra v Celovcu. Sklep: Slovenci se naj sami zedinijo na govornika. Kot znano, NSKS predlaga svojega predsednika Nantija Olipa oz. kot kompromisnega kandidata r vnetelja Slovenske gimnazije v Celovcu Reginalda Vospemnika, ZSO pa svojega predsednika Marjana Sturma. V razpravi je tudi predsednica Delovne skupnosti slovenskih socialdemokratov Ana Blatnik ali pa nek slovenski kulturni ustvarjalec. Ivan Lukan

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomska propaganda: Publist SRL
Trst, Ul. Valdirivo 36 / I. nad, poštni predal 568
tel. 040-361888, fax 040-768697
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT
Naročnina za Italijo 430.000 LIT
Poštni t.r. PRAE DZP st. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopišnih založnikov FIEG

ŠOLSTVO / NAŠI ŠOLNIKI ODSLEJ BREZ URADNEGA SINDIKALNEGA PREDSTAVNIŠTVA

Ministrstvo za šolstvo »ukinilo« Sindikato slovenske šole

Sindikato slovenske šole od včeraj nima več svojih predstavnikov, ki bi lahko uradno zastopali organizacijo pri solskih oblasteh. Ministrstvo za šolstvo je namreč ukinilo sindikalni dopust tajnici sindikata Marti Kapun, potem ko je tržasko solsko skrbništvo že odobrilo, da bo učiteljica tudi letos oproščena poučevanja zaradi sindikalnega delovanja.

Vest je včeraj kot strela z jasnega udarila v vodstvo našega solskega sindikata, saj nič ni kazalo, da bo ministrstvo tako ukrepalo. Prav nasprotno: tržaski solski skrbnik je poslal v Rim prošnjo, da bi ministrstvo odobrilo se eno mesto za sindikalno delovanje slovenskih solnikov.

V prejšnjih tednih smo že poročali o tem vprašanju. Krčenja finančnih prispevkov za solske dejavnosti so prizadela tudi solske sindikate. Aprila je bil podpisan sporazum med ministrstvom za javne uslužbenke in osrednjimi sindikalnimi organizacijami o krčenju sindikalnih dopustov. Takrat je bilo dogovorjeno, da bodo imeli solski sindikati priznanih manjšin zagotovljene sindikalne dopuste. Solski sindikat južnotirolske manjšine je bil vključen v seznam, Sindikat slovenske šole in solski sindikat francoske manjšine Doline Aosta pa ne. Na juliskem srečanju z ministrom za šolstvo je bilo predstavnikom enotnega solskega odbora obljubljen, da bodo zadevo za naš sindikat ugodno rešili, včerajšnji »nujni telefaks« iz kabineta ministrstva pa žalostno prica, da so nas italijanske oblasti spet opeharile. (M.K.)

Tajnica SSŠ Marta Košuta: »Julija so v Rimu obljubljali...«

»Nad ukrepom ministrstva za šolstvo sem seveda predvsem zelo razočarana. Solski skrbnik je, tudi glede na tradicijo našega sindikalnega delovanja, izkazal pripravljenost, da bi imel Sindikat slovenske šole se nadalje svojega uradnega predstavnika, ki bi bil oproščen poučevanja, v Rimu pa so odločili drugače,« je včeraj prizadeto komentirala ministrski ukrep tajnica Sindikata slovenske šole Marta Košuta.

»Ce se ne motim, je imel Sindikat svojega predstavnika, oproščenega pouka, vse od leta 1968. Zadnja leta so bila za delo v sindikatu dodeljene po tri osebe, in to, seveda, s privoljenjem ministrstva. To je veljalo do predlanskega leta. Lani sta bili dodeljeni Sindikatu dve učni moči in oseba na skrbništvo, ki je sodelovala v sindikalni komisiji. Tako se je dalo delati. Mi smo točno vedeli, da se bo stevalo sindikalnih dopustov zmanjšalo zaradi finančnih težav, a smo vseeno upali, da nam bosta dodeljeni vsaj dve učni moči. Tudi glede na to, ker je naš sindikat specifičen: deluje samostojno, ni povezan z drugimi sindikati in z ministrstvom, kar pomeni, da je naše delo precej večje in napornejše od dela drugih krajevnih sindikatov.«

Kaj je menil tržaski solski skrbnik o tej zadevi?

»Dodelil nam je eno osebo in zaprosil ministrstvo se za drugo. Ministrstvo je odločilo drugače, mnogo bolj redukativno.«

Med juliskim srečanjem

njem enotnega solskega odbora v Rimu ste ministru Lombardiju predocili tudi sindikalno vprašanje...

»Smo, in zato je sedanje razočaranje se toliko večje. Julija smo se o tej stvari pogovarjali, ministrski funkcionar je takrat menil, da ne bo to noben problem in da ga bo

mogoče rešiti z majhnim normativnim dopolnilom.«

Kaksne posledice bo imel včerajšnji ukrep na delovanje slovenskih sol na Trzaskem?

»Sindikato se je vedno trudil za reševanje velikih in majhnih problemov solnikov, kot so na primer imenovanja, število učnega osebja in podobno. Kolegi so se obračali na nas, mi smo posagali pri pristojnih solskih oblasteh. Mnogokrat je bilo dovolj, da smo se obrnili do prave osebe, pa je bila zadeva brez večjih postopkov, rešena. Sedaj bo vse to delovanje težje. Mi nimamo odslej več nobene povezave med solniki in skrbništvom, razen preko ravnateljstva. A ravnatelj je navsezadnje funkcionar, ki je pod pritiskom nadrejenih. Sindikalna vez je bila s tem ukrepom pretrgana.«

Kaj boste sedaj storili?

»Odpirata se nam dve poti. Obrnili smo se na senatorja Brattino in ga obvestili o zadnjem dogodku, da bi on posegel. Drugi postopek zadeva sodno pot, priziv na Deželno upravo sodišče (TAR),« je napovedala tajnica Sindikata slovenske šole Marta Kapun.

Pogovor zapisal M.K.

KATINARA / PRVI DAN ŠOLE

Mladi prvošolčki in starinsko računalno

Ko so včeraj zjutraj Nika, Jamil, Marko, Matej, Vanja in Ales prestopili prag učilnice prvega razreda v pritličju solskega poslopja na Katinari, so se gotovo zazrti v čuden lesen predmet na desni. Rjavo, lepo izrezano stajalo računalno je bilo visje od njih; računske kroglice so bile prave kroglice, podobne ogromnim grozdinim jagodam. Kdo ve koliko prstkov jih je že predstavljalo po kovinskih palicah levo in desno in se učilo prvih računov?

Učiteljica Marta ni vedela odgovora; njena kolegica Srečka je zavzdihnila, da si pač morajo pomagati s takim muzejskim računalom, ko pa nimajo modernega računalnika. »Starsi so sicer na lastno pest prinesli na solo monitor, tipkovnico in tiskalnik, brez osnovnega dela računalnika pa si z njimi ne moremo pomagati,« je ugotavljala.

Včeraj zjutraj je bilo v prvem razredu osnovne šole Frana Milčinskega na Katinari živahno, kot navsezadnje v vseh prvih razredih naših sol. Starši so pospremili prvošolčke v razred, prisluhnili navodilom učiteljic, izvedeli za solske potrebe, ki jih bo treba nakupiti, za urnik, za popoldanski pouk ob sredah. Zatem so se enkrat pozdravili svoje malčke in jih prepustili njihovemu prvemu solskemu dnevu.

Katinarski prvošolčki so bili, seveda, nekoliko napeti, saj

Prvih katinarskih učencev v šolo (f. Kržmančič/KROMA)

predstavlja preskok iz vrta v solo pravi skok v neznanost. Kaj kmalu pa so se sprostiti, se predstavili, napisali na listice svoja imena. Prav vsi že znajo napisati svoje ime; naučili so se doma, so povedali. V soli bodo svoje črkosko znanje izpopolnili z učiteljicami Marto, Jožico in drugo Marto ter s pomočjo visecih abecednih sličic nad tablo: A kot antena, B kot balonček, C kot copate...

Katinarski prvi razred premore le eno damo, Ina pa zato plavalasa Nika kar pet katalirjev. Po pisanju imena se

je sesterica lotila risanja. Marko je krepko zarisal s kričeno vijolicasto barvo po listu, Ales je narisal čudovitega rjavega srnjaka s črnim noskom in kosatim rogovjem. »To je jelen,« je povedal. »Nino Karlo me je večkrat peljal gledat zivalice, velike in male, na ograjenem travniku pri Proseku,« je lepo povedal.

Ob odhodu iz prvega razreda je novinarja se vedno razganjala radovednost o tistem starinskem računalu. Sluginja mu je priskokila na pomoč in ga povedla po stopnicah do učilnice petega razreda, v katerem je poučevala učiteljica Novella, predstojnica katinarskih učiteljev (saj poučuje na soli že čeli dve desetletji). Da, ker letos premore sola Frana Milčinskega tudi peti razred. Trinajst »pridnih fantov in pridnih deklet,« kot jih je poimenovala učiteljica, je porok, da bo v prihodnjem solskem letu na bližnji nižji srednji soli spet deloval prvi razred.

Na solski tabli v petem razredu je visel velik srebrnkast ključ. »To je naš simbol,« je povedala učiteljica, nato pa so kar sami učenci nasteli pogoje, ki jih bodo morali izpolnjevati, da bi bili - kot najstarejši - vredni cuvaj solskega ključa: 1. biti pridni, 2. ubogati tistega, ki nam hoče dobro, in 3. misliti s svojo glavo. Tudi učiteljica Novella se ni spomnila, od kdaj stoji veliko računalno na soli. Povedala je, da so ga razstavili ob 190-letnici sole, in pristavila, da je menda že iz časov stare Avstrije. »Tudi moj oče Ivan ga je rabil,« jo je dopolnil postavni Damjan.

Letos se bo z njegovimi senimi jagodami učilo računanja šest novih prvošolčkov. Gotovo ne bodo zadnji, saj je računalno tako čvrsto, da bo docakalo nežni dotik se mnogih drugih katinarskih otrok. M.K.

ŠOLSTVO / PRVI DAN POUKA NA OSNOVNI ŠOLI PINKA TOMAŽIČA

Na trebenski šoli je zasijalo sonce

Priletna gospa, oprta na berglo, se je včeraj dopoldne ustavila pred odprtimi kovinskimi vrati dvorišča solskega poslopja v Trebcah in se zagledala v gručo otrok pred solo. Na zelenem travnatem dvorišču so imeli nenavadno učno uro, neke vmes med likovno in drzavljansko vzgojo. V rokah so držali copice in barvali začelje poslopja. Izpod copicev so na komaj pobeljeni sivi površini zaziveli oblček, sonček, fant in deklica, pa tudi česnja podobna tisti, ki prešerno stoji sredi dvorišča, in siva miska z rožnatima uhljema, verjetno otroški spomin na misi, ki jih v preteklih letih na soli ni manjkalo. Ob učencih in učenkah so učiteljice pozorno vodile njihovo plesarsko delo.

Na osnovni soli Pinka Tomaziča v Trebcah so si letos izmislili prav lep začetek novega solskega leta. Učiteljice so se navelicale sivine solskega poslopja, in ker prošnje po pleskanju niso zalegle, so se odločile, da bodo solo barvno pozivile s pomočjo učencev. Dan prej so kar same prebelile začelje do višine vhodnih vrat, da bi narisano na soli primerno izstopalo; nabavile so barve, copice, skodelice za mešanje barv, da bi bilo prvi dan sole vse pripravljeno za veliki plesarski podvig.

Včeraj po odmoru so učiteljice Mi-

ra, Darma, Giorgina, Elizabeta, Darja, Anamarija in Kristina prinesle na dvorišče klopi, postavile nanje plesarski pribor in začele pripravljati barve. Tudi nova sluginja Zorka jim je priskočila na pomoč. Otroci (predvsem deklice) so pridno sledile njihovem mešanju in »krojenju« crnih predpasnikov iz plastičnih vrec, ki naj bi otroške obleke obvarovali pred barvimi curki. Na dvorišču je bilo, seveda, živahno. Morda tudi zato,

ker je skrbništvo prav dan prej odredilo odprtje novega razreda. Tako bodo v letošnjem solskem letu delovali na celodnevni soli v Trebcah štirje razredi.

Po temeljitih pripravah se je pleskanje začelo. Prvi je za copic prijel Peter. Z rožnato barvo je narisal krog. Nadenj je potegnil rumen kolobar las. Učenec je bil oblečen v rdečo majico in zelene hlače. Ob njem je Ziga že nakazal obrise deklice. Učenke (bile so

v treh) so se lotile sirokega debla česnje, medtem ko so na drugem, levem traktu (gledano od vrat) zaplaval po steni oblaki in sonce. Ko je Sofija do zadnje picice porumenila veliko kroglo, je - kot v Disneyevem filmu - izmed sivih oblakov za trenutek pronicnil zarek.

Otroci zadnjih razredov, tisti najvišji, so barvali solski murales zgoraj; spodnji del so prepustili učencem nižjih razredov, da so lahko tudi oni pripomogli k ustvarjanju nove zunanje podobe trebenske sole.

Priletna gospa na cesti je tri otroke gotovo prepoznala, kajti vsaka nona ze od daleč prepozna svoje vnuke. Pa tudi drugi so ji bili kar domaci, saj je bila gospa Marta Cuk do letos hisnica v trebenskem solskem poslopju in jih srečala vsak dan. Včeraj dopoldne se je ustavila pred solskim dvoriščem, ker ji otroci sedaj »manjkajo,« kot je povedala. »Enkrat jih je bilo mnogo več,« je potožila, medtem ko je zrla v malčke. Trajalo je kakih pet ali deset minut. »Zdaj sem se jih nagledala, zdaj lahko odidem domov,« je rekla čez čas, in odsla, naslonjena na berglo proti domu tam čez cesto.

Trebenski otroci so včeraj popestrili tudi njen dan.

M.K.

MK

PESEK / OKROGLA MIZA NA POBUDO OBČINE DOLINA

Kakšen kraški park želimo ključno vprašanje zaščite

O razvojnih možnostih spregovorila prof. Poldini in arh. Jogan

V okviru gročanske razstave-sejma kmetijskih pridelkov in dvodnevne odprte meje je dolinska občinska uprava kot uvod ponudila zanimivo okroglo mizo na temo, ki sicer ni novost za naše razpravno prizorišče: v dvorani hotela na Pesku se je sinoci v ospredju pozornosti spet pojavilo vprašanje zaščite kraškega območja. O razlogih "Za in proti parkom na Krasu" oziroma o možnostih razvoja krajevnega kmetijstva in zivnorejse sta na povabilo dolinske Občine spregovorila prof. Livio Poldini, sooblikovalec prvega zaščitnega zakonskega osnutka in arhitekt Igor Jogan, ki po nalogu Kraske gorske skupnosti izdeluje nekakšen prednacrt o tem, kar naj bi bil Kras kot zaščitno-razvojno-razvojno območje. Uradni pozdrav pobudi je podal župan Boris Pangerc, v uvodni misli pa je podžupan Aldo Stefancic omenil posebno pozornost, ki jo krajevna uprava ima do tovrstnih vsebin, saj je kot prva v pokrajini pred več kot 10 leti s parkom doline Glinscice uvedla zaščito naravnega območja.

Prof. Poldini je v svojem posegu predvsem nainiziral vrsto strokovnih prijemov, ki jim trzaski naravoslovec daje prednost pred vsakršno politično obravnavo kraškega parka. Zaščita zgodovinsko in naravno tako bogatega ozemlja je samoumevna, trdi prof. Poldini, ki je odločnega mnenja, da je to "neponovljivo premoženje" mogoče ohranjati in razvijati v skla-

du s raznimi človeškimi dejavnostmi. Gospodarstvo in naravovarstvo torej lahko gresta skupno, dopolnjujočo se pot, saj je človek od vedno sooblikoval okolje.

Arh. Igor Jogan je izhajal iz ugotovitve, da smo vsi proti takemu parku, ki ni nosilec vrednot, v katerih bi se prepoznavali. Ključno vprašanje torej ni "za ali proti", temveč "kako" kraški park: vprašanje kulturne istovetnosti ni samo v upoštevanju zgodovinskih in naravoslovnih značilnosti, temveč v prvi vrsti v bodočnosti okolja. Odtod Joganovo prepričanje, da ne bomo rešili vprašanja, dokler nam ne bo jasno, kakšno naj bo kraško ozemlje v bodoče, da se bodo v njem lahko prepoznali tudi naši potomci. Brez jasne perspektivne podobe ozemlja ni mogoče upravljati, niti ni to možno brez pravega "oročja": današnje stanje ne dopušča uravnovešenega razvoja, prevec je omejitev brez pravega smotra, predvsem bi moralo biti izvajanje posegov v rokah ene same ustanove.

Sinocna okrogla miza, ki jo je vodil predsednik KGS Ivo Sirca, je dejansko skušala usmeriti vprašanje kraškega parka v stvarno obravnavo posameznih potreb in zahtev. Danes in jutri se pobude nadaljujejo v Gročani s sejemsko razstavo značilnih kmetijskih pridelkov, na pobudo občinske uprave je možen prost mejni prehod v Botacu in Gročani, danes pa so napovedani vodeni ogledi doline Glinscice. (dam)

Gostje okrogle mize (z leve) prof. Poldini, predsednik KGS Sirca in arh. Jogan

ODBORNIK MORETTON NA MINISTRSTVU

V Rimu znova o železarni

Kdaj nadomestitev 250 predčasno upokojenih delavcev?

Deželni odbornik za industrijo Gianfranco Moretton se je včeraj v Rimu srečal s predstavniki ministrstva za delo in vladne komisije za nujne in hitre posege za premostitev kriznih zarišč v industrijskem sektorju. Deželni upravitelj se je razgovarjal o odprtih vprašanjih obrata Meteor iz Ronk ter o nekaterih nerešenih zadevah, ki spremljajo prehod skedenjske železarne v zasebne roke (Bolmat-Lucchini).

Železarna je se pred časom napovedala predcasno upokojeitev približno 250 delavcev in uradnikov. Tovarniški svet in sindikalne organizacije so pristale na to resitev in z delodajalci tudi podpisale tozadevni sindikalni sporazum, ki je pa je v marsicem se ostal mrtva crka. V tem sporazumu piše, da bodo upokojene uslužbenke nadomestili z novimi delovnimi silami, kar pa se doslej še ni zgodilo. Prav o tem kocljivem vprašanju je tekla beseda na včerajšnjem rimskem srečanju.

Odbornik Moretton, ki ga je spremljal predstavnik skedenjskih delavcev in trzaskih sindikatov Bruno Galante, je po sestanku povedal, da bo treba ta problem rešiti na vsedravnih ravni. S tem v zvezi se bodo v prihodnjih dneh sestali strokovnjaki ministrstev za delo, za proračun in za industrijo, da podrobno proučijo in tudi pravilno interpretirajo zgoraj omenjeni sindikalni dogovor.

S precej hujšimi težavami pa se soočajo v obratu Meteor v Ronkah, kjer namerajo zmanjšati število zaposlenih od 267 na 175. Ta ukrep naj bi vodstvo obrata sprejelo v naslednjih dneh.

NA MEJNIH PREHODIH

Financarji zaplenili orožje, mamilo in vsote denarja

Se enkrat se je izkazalo, da pot orožja pelje skozi naše mesto. Financni strazniki so namrec tudi v prvih dneh tega meseca zasegli več kosov orožja pri potnikih, ki so vstopili v Italijo skozi mejne prehode trzasko pokrajine. Kljub temu obstoja upravičeni sum, da so v mrezo ujeli male ribe v morju velikega prekupevanja na debelo z orožjem iz držav nekdanje Jugoslavije.

Med pregledi na mejnih prehodih so financarji odkrili v vozilih hrvaskih in nemških državljanov naslednje orožje: pistolo kalibra 9 z dvema okvirjema in s 15 naboji, signalno pero z 9 raketami, signalno pistolo s 13 raketami, dve vojski protiplinski maski, plavo celado z oznako Združenih narodov, 11 vojskih nabojev, med katerimi jih je bilo 7 svetlečih. Financarji so orožje zaplenili, lastnike pa prijavili sodnim obla-

stem, vendar jih niso aretirali.

Financni strazniki so pri svojih pregledih zaplenili tudi manjšo količino mamila in sicer 2,9 gr hasisa, ki ga je na meji pri Fernetičih skušal vtihotapiti v Italijo mlad avstrijski državljan. Tudi njega so prijavili na prostosti.

Pri Rabojezu pa so odkrili in zaplenili večje vsote denarja pri osebah, ki so prečkale mejo. Albanski državljan je vstopil v Italijo s 44 milijoni 200 tisoč lir v žepu; italijanski državljan je potoval v Slovenijo z dvema cekci za skupnih 24 milijonov 500 tisoč lir; hrvaski državljan pa se je vračal domov z 38 milijoni lir, kar je za 18 milijonov lir več od maksimalne dovoljene vsote 20 milijonov lir. Vsem trem bo pristojno finančno ministrstvo naložilo globo, medtem pa so jim financarji denar in ceke začasno zaplenili.

V TRŽAŠKI POKRAJINI

Korak naprej za razvoj kmetijstva

V četrtek se je na deželnem odbornistvu za kmetijstvo v Vidmu odvijalo prvo srečanje za pripravo globalnega nacrtja za integriran razvoj kmetijstva v trzaski pokrajini. Za pobudo, ki so jo dale vse tri stanovske kmečke organizacije na Trzaskem, se je zavzel sam deželni odbornik za kmetijstvo Beppino Zppolato, ki je skupno s predsednikom ERSa Francom Frillijem sklical srečanje. Poleg njiju so se ga udeležili komisar na Trzaski pokrajini dr. Domenico Mazzurco in odgovoren za kmetijstvo arh. Viljem Starc, dr. Vitjan Sancin za KGS, za trzasko Trgovinsko zbornico Edi Bukavec, Kmečko zvezo je zastopal dr. Mario Gregoric, Zvezo neposrednih obdelovalcev dr. Nevo Radovic in direktor Vito Rubert, Unione agricoltori pa posl. Giorgio Tombesi.

Po uvodnih besedah Zoppolata in F. Frillija so vsi prisotni sozvočno poudarili, da je trzasko kmetijstvo potrebno vse pozornosti tako iz gospodarskega kot prostorskega vidika oz. iz vidika mestnega okolja. Poudarjeno je bilo tudi, da je kmetijstvo na trzaskem območju lahko v čast mestu in obenem koristno vsem ostalim gospodarskim panogam, predvsem turizmu in trgovini.

Po tej soglasni ugotovitvi je bilo poudarjeno se, da je prav iz omenjenih razlogov treba izkoristiti vse možnosti in finančna sredstva, ki jih omogoča tako državna kot deželna zakonodaja zato, da se utrdi in razvija ta primarni sektor v trzaski pokrajini skladno s potrebami prebivalstva, ki na njem živi in s potrebo po zaščiti naravnega okolja. Pri tem je deželni odbornik za kmetijstvo Zoppolato se poudaril, da bo, če se bo pokazalo potrebno in koristno, poskebel za izdelavo podrobne analize razvojnih smernic za izglasovanje posebnega dezelnega zakona za razvoj trzaskega kmetijstva, ki naj omogoči izkoriščanje programskih sporazumov med deželo in krajevnimi javnimi upravami. Na koncu je za koordinacijo vseh teh pobud bila zadolžena trzaska pokrajinska uprava, ki je že v preteklosti (v letih 1976 in 1980) pripravila dve konferenci o kmetijstvu, in ki namerava za uresničitev namenov pritegniti k sodelovanju tudi prof. Maria Prestamburga, vladnega podtajnika in odličnega poznavalca deželne in posebej ze trzasko kmetijske stvarnosti.

Pobudo za globalni nacrt za integriran razvoj kmetijstva v trzaski pokrajini podpirajo tudi vse tri vsedravnne stanovske organizacije, ki so tudi ze ustanovile posebno skupino treh strokovnjakov, da bi tej pobudi sledili in jo pomagali uresničiti. Ta zavzetost je bila na srečanju sprejeta z zadovoljstvom. Uresničitev pobude, ki so jo nekateri označili za zgodovinsko, glede na dosedanj odnos do tega sektorja, bi lahko predstavljal nekaj laboratorij, ki naj tudi praktično dokaze, da je mogoče ustvariti pogoje za uravnovešeno družbeno-gospodarski in prostorski razvoj. (j.k.)

NOVICE

Kongres družbe Dante Alighieri

Ob 9.30 se danes na trzaski univerzi začne 72. kongres družbe »Dante Alighieri«. Družba skrbi za širjenje italijanske kulture po svetu in za ohranjanje stikov Italijanov po svetu z matico. Tematika letošnjega kongresa je osredotočena na prisotnost italijanske kulture v srednji in južni Evropi in na Vzhodu. Na kongresu se bo zbralo 250 predstavnikov stitidesetih dežel, v katerih deluje družba »Dante Alighieri«. Pokroviteljstvo nad kongresom je poleg trzasko občine prevzelo tudi predsedstvo republike in vlada, kateri bo zastopal podtajnik Guglielmo Negri. Uvodni poseg pa bo imel ambasador Bruno Botai, ki bo osvetlil odnos med kulturo in sprejemami našega časa.

O vojni v Bosni

V okviru pobud radijske postaje Radio Onda Libera 89 MHz bo danes ob 18.30 srečanje na temo: bivša Jugoslavija, izkušnje in predlogi. Na trgu pred Prešernovim gledališčem v Boljuncu bodo sodelovali tudi pacifistka Oriana Feruia, sodelavec Manifesta Matteo Moder, sociologinja Melita Richter in predstavnik združenja »Raz-zismo stop« iz Padove.

Praznik v Podlonjerju

V Podlonjerju bo danes in jutri kar veselo. V Ljudskem domu v Ul. Masaccio, 26 (avtobus st. 35) bo namrec na sporedu tradicionalni praznik trgatve. Poleg dobrega vina bo na voljo tudi hrana na zaru, glasba in družabne igre. Jutri ob 20. uri pa bodo nagradili najlepší grozd. Vstop prost.

Demokratski center o manjšini

Slovensko manjšino v Italiji zlorablata tako levica kot desnica, zato je njena edina resitev, da se oklene centra. Kaksnega pa? Demokratskega centra vendar! Tistim, ki bi ga morebiti ne poznali, naj pojasnimo, da gre za »mnozično« Gombacevo gibanje, ki naj bi obsegalo prav tako »mnozično« Slovensko gospodarsko prosvetno skupnost, Slovensko ljudsko stranko in slovensko konzulto Severne lige oz. njene ostanke, saj jo je marsikdo že zapustil z njenim najvidnejšim predstavnikom Rajmundom Carljem vred. Resnici na ljubo, tudi sami sprva nismo razumeli, katera politična sila se skriva pod nazivom Demokratski center, ko smo dobili v roke italijansko agencijsko vest (in ne vabilo) o tiskovni konferenci, ki naj bi obravnavala probleme manjšine. Pa smo se znašli pred Gombacem in njegovo »armado«: Milanom Koglotom in Borisem Tankom Pavšicem, ter pred njegovo obrabljeno ploščo s starimi motivi o tem, kako skupno slovensko predstavništvo ne more predstavljati manjšine in so zato potrebne volitive. Vse seveda zasoljeno z zahtevami po nadzoru nad dobrinami manjšine, nad nepremicninami, bankami itd.

Obisk docentov diplomatskih ved z vsega sveta v Trstu

Trzaska občina je včeraj gostila udeležence 23. srečanja direktorjev diplomatskih akademij in sol za mednarodne odnose, ki se bo danes zaključilo v Gorici.

Gre za visoke di-

plomatske osebnosti, ki poučujejo na specializiranih solah za bodoče dipolomate v ZDA, Avstraliji, Kanadi, Mongoliji, Jordaniji, Južni Afriki, Svcici, Avstriji, Sloveniji, na Kitajskem, Hrvaskem in seveda v

Italiji.

Podžupan Roberto Damiani, ki jim je orisal mednarodno vlogo Trsta, jih je sprejel v Muzeju Revoltella, nato so si ogledali se razstavo Ebla v Miramarskih konjunicah.

STALNO GLEDALIŠČE F-JK / PREDSTAVITEV

Ambiciozen spored gledališke sezone

Sezona bo obsegala dvaindvajset predstav

Stalno gledališče Dezele Furlanije-Juljske krajine je za sezono 1995-1996 pripravilo bogat spored, ki predvideva kar dvaindvajset predstav in tudi veliko zvenecih imen med nastopajočimi. Izbor je narokoval želja, da bi v gledališče spet privabili izgubljene abonente, kot je v uvodnem nagovoru poudaril trzaski odbornik za kulturo in predsednik upravnega odbora Roberto Damiani, a tudi osebno nagnjenje novega umetniškega vodje Antonia Calende, režiserja, ki daje velik pomen igralčevemu doprinosu predstavi. Poleg tega so v spored vključene predvsem dela italijanskih avtorjev, predvsem sodobnih in zlasti mladih.

Sezona se bo začela 22. novembra z dramo v lastni produkciji L'avventura di Maria (Marijina dogodivščina) trzaskega avtorja Itala Sveva, ki bo tudi letos bedel nad trzaskim gledališčem. Delo bo režiral Nanni Garella, ki je že stalni sodelavec tukajšnjega gledališča, v glavnih vlogi pa bo nastopil Gabriele Ferzetti. Sicer bo Dezelno gledališče produciralo ali koproduciralo se šest predstav: Obiskovalca sodobnega avtorja Erica-Emmanuela Schmitta o zadnjih dneh Sigmunda Freuda na Dunaju s Turijem Ferrom in mladim uspešnim zvezdnikom Kimom Rossijem Stuartom, Pasolinijevo I Trucs tal Friul, ki je tudi poklon pred dvajsetimi leti umrlemu umetniku,

Ob mizi z leve proti desni: Virginio Gazzolo (ki bo nastopil v Cavosijevem delu v režiji Antonia Calende), Antonio Calenda, Gabriele Ferzetti, Roberto Damiani, Piera Degli Espositi (ki bo v Trstu sploh veliko nastopala) in Roberto Cavosi.

v režiji Elia De Capitania in Claudelovo Jeanne d'Arc na grmadi z glasbo Arthurja Honneggerja - pri postavitvi bo sodelovalo tudi Verdijevo gledališče. Dela mladih italijanskih avtorjev Roberta Cavosija, Luca Archibugija in Alberta Bassettija bodo vključena v poseben festival sodobnih italijanskih dramatikov. Pri postavitvi Cavosijevega Il Maresciallo Butterfly bo verjetno sodelovalo tudi Slovensko stalno gledališče.

Veliko bo zvezdniskih imen tudi med gostujočimi predstavami: Marcello Mastroianni bo nastopil v delu Le ultime lune (Zadnje lune) trzaskega avtorja Furia Bordona, v Češnjem vrtu Antona Cehova bo-

mo videli Monico Gueritore in Gabrieleja Lavio, ki bo delo tudi režiral, Ernesto Calindri bo predstavil glasbeno komedijo Gigi, mlajsi Massimo Dapporto pa bo nastopil v komediji Nella Simona. Na sporedu bo se Goldonijevo slovo do Benetk. Una delle ultime sere di carnevale (Eden zadnjih pustnih večerov) v postavitvi gledališča iz Benetk, Pirendellovi Saj ni zares s Stalnim gledališčem iz Bocna in Henrika IV z gledališčem iz Messine, Testorijev Edipus, Vivianijevo delo La musica dei ciechi (Glasba slepcev), Shakespearova tragedija Romeo in Julija v režiji Giuseppeja Patronija Griffija, Evripidove Trojanke in predstava Lea De Bernardinis,

predstavnik italijanskega eksperimentalnega gledališča. Predvideni sta se predstava s Pao- lom Rossijem in opereta s Sandrom Massimijem, poleg cele vrste spremnih pobud. (bov)

Pohod za mir v Assisiju

Združenje ACLI vabi na pohod za mir od Perugia do Assisija, ki bo 24. septembra. Odhod avtobusa iz Trsta bo 23. septembra ob 14. uri, prihod pa je najavljen za polnoč 24. septembra. Mirovniki vseh starosti, ki bi se radi udeležili pohoda, naj se zglasijo na st. 370408 ali 370525 ob uradnih urah.

NASVETI KMEČKE ZVEZE / ZGODNJA TRGATEV

Gniloba ogroža kakovost letošnjega vinskega pridelka

Navzlic muhastemu vremenu, se vinogradniki že začnajo pripravljati na trgatve. Nekaj informacij nam je s tem v zvezi posredoval agronom in enolog Kmečke zveze dr. Marjo Gregorič. Kmečka zveza je v okviru svoje strokovne službe opravila že več meritev, da bi določila najugodnejši čas za trgatve. V bistvu gre za dvojno meritev: izmeri se odstotek sladkorja in skupne kisline. Meritve so v glavnem opravili v Bregu in nekaj na Krasu ter ugotovili, da je situacija na obeh koncih slična, čeprav se je na Krasu navadno trgalo nekoliko kasneje, zaradi drugačnega podnebja. Stopnja sladkorja je v brezanskem grozdju razmeroma visoka, presegajo visoke so tudi kisline, navadno pa sta ti dve količini obratno sorazmerni. Po vsej verjetnosti so letosnji nenavadni vremenski pogoji spremeni- li potek zorenja, kar je povzročilo prekomerno rast obeh količin. Na podlagi teh podatkov dr. Gregorič svetuje, da bi se v Bregu začelo trgati po dvajsetem septembru, predvidevajo namreč, da bo takrat razmerje med kislinami in sladkorno stopnjo optimalno. V primeru slabega vremena se situacija spremeni, ker se bo sladkorna stopnja počasi dvigala, upati je

treba samo, da se količina kislin zmanjša; te dni je v litru mosta prisotnih 10 do 11 gramov kisline, medtem ko za bela vina odstotek kisline ne bi smel presegati vrednosti 8, ali 8,5, to se pravi, da smo precej nad količino, ki jo želimo pri trgatvi. Omenjene meritve se vsekakor nanašajo samo na belo grozdje. Na Krasu so strokovnjaki opravili omejeno število meritev,

zahteva posebno nego, kdor bo imel tovrstne težave naj se obrne na Kmečko zvezo, kjer bo dobil primerno strokovno pomoč, kajti medtem ko so pri zdravem grozdju posegi enostavnejši, je pri gnitju grozdja most veliko bolj delikaten in zahteva posebne posege. Ker je bilo poletje razmeroma deževno, je bilo tudi nekaj več peronospore in oidija, Zaradi napadov teh

vsekakor so tudi tam zasledili visoke odstotke tako sladkorja kot tudi kisline. Kraševci bodo »bendemali« ob koncu tega meseca, mogoče pa bodo morali anticipirati zaradi pretece nevarnosti gnilebe. Potek gnitja je zelo hiter, zato se zgubi veliko na količini, problem se lahko reši samo z zgodnjo trgatvijo, s tem pa se seveda žrtvuje kvaliteta. Most, pridobljen iz precej gnilega grozdja,

škodljivih gljivic in zaradi zadnjih vremenskih nepravil, bodo vinogradniki pridelali od deset do dvajset odstotkov manj grozdja od povprečja.

Vsekakor bo zveza pravocasnno obvestila bralce o morebitnih spremembah, saj bodo strokovnjaki opravili še druge meritve. Mi pa želimo vsem vinogradnikom sončno in kljub vsemu obilno trgatve.

(LG)

ZANIMIV SEMINAR

Indijska glasba

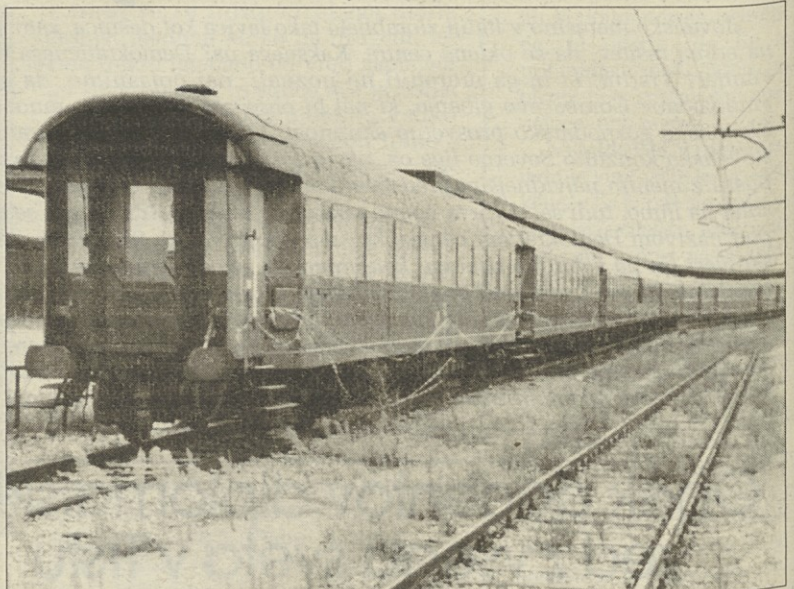
Zadruga Bonawentura je trzaskim ljubiteljem indijske glasbe ponudila kar dva večera na to temo. Včeraj je bil v gledališču Miela na sporedu koncert, v cetrtek popoldne pa so bili v gledališču »Teatrino« iz Ulice Carli, 10 trije indijski umetniki gostje Glasbene sole 55, ki je ravno s seminarjem o indijski glasbi otvorila svojo novo sezono. Zanimivost so veliki poznavalci indijske glasbe, Sankha Chatterjee, Nag Manilal in Sangeeta Bandyopadhyay popeljali v svet indijske glasbe, ki ni samo glasba, temveč spada v siršo doživljanje cloveka in njegovega notranjega sveta. Indijci pravijo tej glasbi Vimukti, to je darovalka svobode, kajti glasba povzroča sproščanje energije in podoživljanje stvaritve.

PROSEŠKA POSTAJA / NEVARNOSTI NI, TODA...

Vagoni z azbestom čakajo

Dezelna uprava se je pred stiri meseci obvezala, da bo predstavila načrt za dokončno odstranitev zdravju škodljivega azbesta. Dezelni načrt je predvideval popis vseh objektov, v katerih je prisoten azbest, začeti pri zaprtih železniških vozovih na prosiški železniški postaji. Druga faza pa je predvidevala uvedbo postopkov za varno vskladiščenje tega minerala.

Železniški vozovi pa so se vedno na prosiški postaji. Pred kratkim so jih pomaknili nekoliko v stran in jih obkrožili z oranžnobelim trakom, ki pravzaprav služi bolj za okrasek kot za zaščito. Na postaji so nam povedali, da so vagoni pripeljali iz vse Italije in so bili namenjeni v tujino, dejansko pa bodo ostali na železniški postaji pri Proseku. Železnice vsak dan temeljito pregledajo, če se je pojavila kakšna razpoka, skozi katero bi lahko uhajal rakotvorni material. Kmalu bodo poskrbeli, da bo dostop do vagonov zabranjen z ustreznejšo pregrado. Vsekakor ostaja se koclivo vprašanje: ali so železniški vozovi primeren prostor za hranjenje tako nevarnega tovora?

Prosiška postaja spada pod zgoniško občino, zato smo za pojasnila vprašali podzupana Rada Milica, ki nam je zagotovil, da iz vagonov ne uhaja nič, okna in druge odprtine so prevlečene z železnimi ploščami in s silikonom, zaradi tega v bistvu ni nevarnosti za okolje. Poleg tega jih strogo nadzoruje tako krajevna

zdravstvena enota kot tudi izvedenci, ki jih je pooblastila dezelna uprava; slednji so vagoni ravno prejšnji teden pregledali in ugotovili, da je vse v redu. Dezelna bo svoj projekt izpeljala do konca in sedaj isče prostor, kjer bodo azbest lahko najbolj primerno vskladiščili, upoštevajoč vse varnostne predpise.

LG

GROPADA / PROSLAVA BO 25. NOVEMBRA

Gropajska »Skala« stoji že 110 let

Proslavili bodo tudi 10-letnico zbora

Kulturno društvo »Skala« iz Gropade se že pripravlja na proslavo 110-letnice ustanovitve društva in 10-letnice delovanja domačega mešanega pevskega zbora.

»Za dan proslave smo določili 25. november«, nam je povedala predsednica društva Sonja Milko-
vič, ko je z drugimi člani in članicami čakala v društvenih prostorih na začetek vsakotedenskih vaj.

»Zbralo se nas je čez 30 pevcov in pevk in pričakujemo, da se nam bodo pridružili se nekateri mladi pevci. Nas zbor je namreč na začetku stel kar okrog 50 pevcov, zato smo vse tiste, ki sedaj ne pojejo več v zboru, povabili, da bi se nam pridružili za proslavo naše obletnice.«

Repertoar pesmi, s katerim se bodo pevci predstavili na proslavi bo obsegal vse tiste pesmi, s katerimi je imel zbor največ uspeha, pa tudi nekaj novih. Pro-

gram bo obsegal 16, morda pa tudi 18 skladb. V programu bodo tako rezijanske, koroske ter slovenske narodne in umetne pesmi, nekatere italijanske in francoske skladbe, Bachova skladba in se marsikaj.

»Ker imamo s Hrvatini oziroma z zborom Adriatik, ki tam deluje, dobre stike, smo se odločili, da bomo nekakšno generalko za nas glavni koncert opravili 21. oktobra prav v tem kraju.«

Zbor vodi že od njegovega nastanka dalje Anastazija Puric, ki je z vestnim delom s pevci, s primerno izbiro skladb, uspešno močno izboljšati pevsko plat zbora in usposobiti pevce tudi za izvajanje zahtevnejših skladb iz domačice, pa tudi tuje zakladnice.

»Z zborovodkinjo smo zelo zadovoljni in upamo in želimo, da je ona z nami. Sedaj, ko se pripravljamo na 10. obletnico, nam

spomini uhajajo tudi na prvi nastop v septembru pred desetimi leti. Bilo nas je sicer več, imali pa smo srečo z vremenom, pa tudi to, da so se našega prvega koncerta udeležili tudi drugi zbori, kot zbor »Lipa« iz Bazovice in takratni zbor iz Trebč. Lepi spomini nas vežejo na razna gostovanja tu pri nas, pa tudi na avstrijskem Koroskem in v kraju Paese pri Trevisu. Prav tako lepi so spomini na gostovanja drugih zborov, kot na primer ženskega zbora iz Skednja, lovskega zbora Doberdob, zbora Adriatik iz Hrvatina, Trzaskega okteta in zbora Primorec Tabor.«

Zbor redno sodeluje na reviji Primorska poje in na reviji Cerkvenih pevskih zborov. Po tej poti namerava nadaljevati v želji, da bi mu bili domačini in ostalo občinstvo naklonjeni kot doslej.

Neva Lukes

DROŠVO MLADIH
RAZISKOVALCEV
TRST - GORICA

vabi na srečanje

SPOMIN NA PAVLA

danes, 16. t. m., ob
20. uri v občinski
knjižnici v Saležu

KINO

ARISTON - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Scemo e più scemo«, i. Jim Carrey, Jeff Daniels.

EXCELSIOR - 15.30, 17.45, 20.00, 22.15 »Allarme rosso - Il pericolo corre sul fondo«, i. Denzel Washington, Gene Hackman.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.15, 18.10, 20.05, 22.00 »Pasolini - Un delitto italiano«, r. Marco Tullio Giordana.

AMBASCIATORI - 15.30, 17.50, 20.10, 22.30 »Waterworld«, i. Kevin Costner, Dennis Hopper.

NAZIONALE 1 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »French Kiss«, i. Meg Ryan, Kevin Kline.

NAZIONALE 2 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »L'isola dell'ingiustizia (Alcatraz)«, i. Christian Slater, Kevin Bacon, Gary Oldman.

NAZIONALE 3 - 16.30, 18.00 »L'incantesimo del lago«, risani film; 19.45, 22.00 »L'ultima eclisse«, i. Katy Bates, Jennifer Jason Leigh.

NAZIONALE 4 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Carlington«, i. Emma Thompson.

MIGNON - 16.00 - 22.00 »Il vizio nel ventre di Karin e Marisa«, prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00 »Free Willy II«; 17.40, 19.10, 20.35, 22.15 »Fermo posta Tinto Brass«, r. Tinto Brass, prepovedan mladini pod 18. letom.

ALCIONE - 20.00, 22.00 »Il guardiano di notte«, r. Ole Bornedal.

LUMIERE - 18.45, 20.30, 22.15 »Butterfly Kiss«, r. Michael Winterbottom, i. Amanda Plummer, Saskia Reeves, prepovedan mladini pod 14. letom.

PRIREDITVE

8. RAZSTAVA - SEJEM
znacilnih pridelkov Kraska
GROČANA, pokroviteljstvo
Kraska gorska skupnost.
Program: danes, 16. t. m.,
ob 17. uri odprtje razstave-
sejma; ob 20. ure dalje ples
z ansambлом Kraski kvintet;
jutri, 17. t. m., ob 11.
uri odprtje razstave-sejma;
ob 16. uri kulturni pro-
gram; ob 19. ure dalje ples
z ansambлом Primorski
Fantje. Oba dneva od 9. do
18. ure prost prehod zdrav-
ne meje Gročana -Lokev; v
srenjski hiši razstava gob.

IZLETI

KRISKA ZVEZA
UPOKOJENCEV obvesča
izletnike, da avtobus za iz-
let v Vo odpelje izpred
kriskega spomenika jutri,
17. t. m. točno ob 6.45.

ŠOLSKE VESTI

UCITELJI OS F. BEVKA
na Opcinah sporočajo, da
bo začetna šolska masa da-
nes, 16. t. m., ob 10. uri v
openski župni cerkvi.

Danes se v Nabrezini
vzameta

Sergio in Valentina

Svojemu kapelniku in
ucitelju ter izvoljenki zelijo
mnogo sreče na skupni
življenjski poti in lepo stevilo
malih godbenikov

godbeniki in ucenci
glasbene šole Godbenega
društva Nabrezina

Danes se poročita

Valentina in Paolo

Sreče, zdravja in ve-
selja vama želimo vsi
"ta mali"

Veronika, Denis,
Petra in Patrick

Ta rinčca je okrogla
kot mlinsko kolo,
tak vajina ljubezen
draga

Devan in Majda

večno srečna naj bo.

Plesalci, pevke
in člani TFS Stu ledi

Privlekala je

Urška

S Paulotom, Sasko in
Ambrozem se veseli

SD Sokol

ČESTITKE

Danes stopata na sku-
pno življenjsko pot VA-
LENTINA in PAOLO. Da bi
srečno živela in se vedno
rada imela vama iz srca
želijo družine Kuret, Van-
nella in Carli.

Danes stopata na novo
življenjsko pot VALENTI-
NA in PAOLO. Da bi ju
sreča spremljala skozi vse
življenje jima iz srca želijo
družine Stopar Anton, Sto-
par Rudi in Parmesan
Franco.

OBVESTILA

KD LIPA sporoča, da je v
Bazovskem domu se odprta
razstava »Leto 1945 skozi
objektiv Maria Magajne«
danes, 16. t. m. ob 20. do
22. ure ter jutri, 17. t. m. ob
17. do 19. ure.

JUTRI, 17. t. m., bo ob
18. uri v Ul. S. Nicolò 27/a
na pobudo trzaskih kato-
licanov, ki so vključeni v
skupnost Sv. Pija X., katero
je ustanovil mons. M.
Lefebvre, tradicionalna sv.
masa v latinščini po triden-
tinskem obredu.

KD RDECA ZVEZDA va-
bi na tečaj šivanja narodnih
nos. Prvo srečanje bo v po-
nedeljek, 18. t. m., ob 20.30
na sedežu društva.

FOTOKROZEK TRST 80
obvesča svoje člane, da za
fotografsko razstavo v pri-
redbi »La finestra«, na-
menjeno vsem včlanjenim
skupinam iz dežele FJK v
vsedrjavno zvezo FIAF na
temo »Krajine v FJK«, mo-
rajo biti dimenzije crno/be-
lih ali barvnih slik 20x30
ali manjše, toda nastavljene
na lepenko iste dimenzije.

TRZASKO FOTOGRAF-
SKO DRUŠTVO prireja foto-
grafske natečaje na temo
»Človekova podoba« v barva-
nih ali crno/belih slikah.
Dela v starih izvodih je
treba poslati na sedež v Ul.
Zovenzoni 4 do 23. t. m. ali
na pošto predal št. 1001 -
Trst center. Za nadaljnje
informacije tel. vsak dan od
18. do 20. ure na št.
040/635396.

GODBENO DRUŠTVO
PROSEK prireja tudi letos
glasbeno solo. Informacije
in vpisovanja v Soscevi hiši
na Proseku ob torkih in
petkih od 20.30 dalje.

GLASBENA MATICA
TRST - Sola M. Kogoj v so-
delovanju z Godbeniskimi
solami vpisuje za pihala,
trobila in tolkala v godbe-
nih prostorih po na-
slednjem razporedi: Breg:
torek in četrtek od 20. do
22. ure, Nabrezina: pone-
deljek in četrtek od 20.30
do 22. ure, Prosek: torek in
petek od 20.30 do 22. ure,
Ricmanje: sredo od 17.30 di
19.30 in Trebče: ponedeljek
in petek od 20.30 do 22.
ure. Informacije - tajništvo
GM, Ul. R.Manna 29 Trst,
tel. št. 418605.

DEKLISKI PEVSKI
ZBOR V.VODNIK začena
vaje v torek, 19. t. m. v pro-
storih KD V.Vodnik ob 20.
uri. Vabljenje so vse nove
in stare pevke. Informacije
na tel. št. 228438 - Valenti-
na.

SINDIKAT SLOVENSKE
SOLE obvesča, da bo urad
odprt za člane ob torkih od
9. do 10.30.

SK BRDINA sporoča, da
se nadaljujejo treningi vsak
torek in četrtek. Zbirališče
ob 18. uri na trgu Brdina na
Opcinah.

SK BRDINA obvesča, da
je sedež odprt. Za informa-
cije vsak ponedeljek od 19.
do 20. ure.

SK BRDINA organizira
tečaj smučanja na plastični
stezi. Informacije na sedežu
kluba vsak ponedeljek od
19. do 20. ure.

MALI OGLASI

tel. 040-361888

VPISOVANJA v poklic-
ne tečaje za
kozmetičarke/je, frizerke/je
in draguljarje. Samo spo-
sobni interesenti naj tel. na
št. 040/368705.

DOMOVIS SRL isče so-
delavce. Zainteresirane ose-
be naj se javijo v sredo, 20.
septembra, ob 17. uri v ura-
du na Opcinah, Proseška ul.
16 - II. nadstropje.

SLOVENSKO podjetje v
Gorici isče skladiščnika
sposobnega za vodenje in
organizacijo skladišča,
lahko tudi upokojenec
izkusno. Vašo ponudbo
posljite na uredništvo Pri-
morskega dnevnika, Drevo-
red 24 maja 1, 34170 Gorica
pod sifro »Odgovornost«.

PRIZNANA slovenska
firma isče osebo z visjo izo-
brabzo iz ekonomije in ve-
letno izkušnjo v finančah.
Posljite vašo ponudbo na
uredništvo Primorskega
dnevnika, Drevoled 24
maja 1, 34170 Gorica pod
sifro »Odgovornost«.

PODJETJE import/export
v Gorici isče izkušeno
uslužbenko za komercialno
dejavnost. Zazeleno znanje
tujih jezikov. Vašo ponudbo
posljite na uredništvo Pri-
morskega dnevnika Drevo-
red 24. maja 1, 34170 Gori-
ca, pod sifro »IBM«.

AUDI 80 AVANT 2.0 E,
letnik '93 v odličnem
stanju, ugodno prodam.
Tel. v uradnih urah na št.
040/369858 - 362014.

A 112 elegant, letnik '82
v dobrem stanju z opravljeno
revizijo prodam za
700.000 lir. Tel. na št. (040)
576116.

PUNTO 75 prodam, 5
mesecev star, lastnik dela-
vec trdke Fiat. Odkupim
tudi star avtomobil po do-
govoru. Tel. št. 229224.

PRODAM fiat tipo 1400
I.E., letnik '93, bele barve,
prevoženih 38.000 km. Tel.
št. 226517.

ZARADI selitve prodam
aprilia RS extrema, letnik
'93, 19.000 km. Motor ima
se leto garancije aprilia. Ce-
na 4.500.000 lir. Tel. št.
572493 ob uri obedov.

PRODAM po ugodni ce-

DAROVE in PRISPEVKE

za objavo v časopisu sprejemajo
v tajništvo Uredništva PD (tel.
7796600) in preko poverjenikov
posameznih društev in ustanov.

Prispevke sprejema tudi urad
KRUT - Trst - Ul. Cicerone 8 (pri-
tičije) tel. 360072, s sledečim ur-
nikom: 9.00-13.00 in 14.00-17.00
od ponedeljka do petka.

ni spalno sobo bele barve z
sezonsko omaro "4 stagio-
ni", 6 vrat. Tel. 310830 ob
uri obedov.

GRADBENO PARCELO
NA LAVRI, nasproti Porto-
roža, izjemna priloznost!
1600 kv.m tik ob morju, z
lastno plažo, prodam. Infor-
macije vsak dan od 16. do
20. ure - tel.
00386/61/274323.

PRODAM keramično
barvano peč na drva Palaz-
zetti, široko 60 cm in vi-
soko 70 cm, 120 kg. Tel. št.
208936.

PRODAM ford escort
ghia 1600, pet vrat, 16 v,
letnik december 1992. Tel.
št. (040) 414478 - zvečer.

PRODAM malo rabljen
otroski voziček Chicco
Atlantic za 120.000 lir in
stajico za 30.000 lir. Tel. št.
212635.

PRODAM električno na-
pravo za ohlajevanje mosta.
Tel. št. 327240.

PRODAM malo rabljen
mali mlin za grozdje. Tel.
št. 0481/882421.

PRODAM grozdje - belo
na trti, malvazija. Tel. št.
228146.

PO UGODNI ceni pro-
dam fige. Tel. št. 910140.

V ZGONIKU prodam za-
zidljivo zemljišče površine
2.800 kv.m. Tel. št.
045/7571180 ali
040/215258.

V TRZICU prodam po
ugodni ceni petstanovanjs-
ko hišo s tremi trgovinami.
Tel. št. (0481) 82531.

TRGOVINSKI prostor v
Gorici, v blizini sodnije,
primeren tudi za urad, od-
damo v najem. Tel. št.
(0481) 531826.

BAR na Proseku isče
18/20-letno vajenca/ko
part-time ob petkih, sobo-
tah in nedeljah. Tel.
225286.

PREVAJAM slovensko,
italijansko in srbohrvasko.
Tel. št. 212055.

PODARIMO v Krizu dva
psčka. Tel. 220807 ali Kriz
242.

PRISPEVKI

Ob 2. obletnici smrti Vla-
dimira Desca daruje Julka
Meden 30.000 lir ter Kristi-
na in Majda 25.000 lir za
vzdrževanje spomenika
padlim v NOB iz Kriza.

Namesto cvetja na grob
bratranca Danila Milica da-
ruje Zmaga 50.000 lir za vz-
drževanje spomenika pad-
lim v NOB z Opcin.

V spomin na Santota
Giorgi darujejo prijatelji
60.000 lir za TTPZ Pinko
Tomazic.

16. 9. 1992 16. 9. 1995

Lička Legiša roj. Mokole

Vedno si v naših srcih.
Moz Stanislav in otroci
z družinami
Prečnik, 16. septembra.1995

Ob izgubi dragega oče-
ta izreka Sergiotu Ra-
smanu in ostalim svoj-
cem občuteno sozajlje

KD Fran Venturini

SPREJEM OSMRTNIC

od ponedeljka do petka do 15. ure
PUBLIST - Trst Ul. Valdivrivo 36
tel. 040-361888 - fax 040 - 768697

ob sobotah, nedeljah in praznikih
redakcija Primorskega dnevnika
Ul. Montecchi 6. - tel. 040-7796600

VČERAJ-DANES

Danes, SOBOTA,
16. septembra

LJUDMILA

Sonce vzide ob 6.44 in
zatone ob 19.15 - Dolžina
dneva 12.31 - Luna vzide
ob 22.50 in zatone ob
14.00.

Jutri, NEDELJA,
17. septembra

LAMBERT

VREME VCERAJ OB 12.
URI: temperatura zraka 19
stopinj, zračni tlak 1005,5
mb narasča, veter jugo 7
km na uro, vlaga 76-odstot-
na, nebo oblačno, morje
skoraj mirno, temperatura
morja 21,1 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN
OKLICI

RODILI SO SE: Nicholas
De Michele, Aleksandar
Kostic, Martina Cerigioni,
Alessandro Lutman, Mat-
teo Giuliani, Alice Rossa-
nese, Adriano Radillo.

UMRLI SO: 78-letni
Guido Marussi, 85-letna
Ifigenia Smareglia, 62-letni
Fausto Bertuzzi, 83-letni
Carlo Rasman, 91-letna

Giustina Bernetti, 76-letni
Mario Dalberto, 66-letna
Fulvia Lazzarini, 90-letni
Oreste Pesce, 96-letna Lui-
gia Sahar, 71-letna Vincen-
za Giglio, 71-letni Oreste
Scridel, 61-letna Alida Ter-
zoni, 57-letni Gualtiero
Maldini.

OKLICI: zdravnik Od-
done Sachs in brezposelna
Giulia Caccamo, novinar-
publicist Corrado Calacio-
ne in uradnica Barbara Pe-
tronio, trgovec Giovanni
Melillo in natararica Nata-
lija Grytsenko, uradnik
Alessandro Marcon in stu-
dentka Stefania Serio, de-
lavec Franco Podimani in
trgovka Micaela Fachin.,
parkirščar Cristiano Ada-
cher in brezposelna Suza-
na Pisot, pilot Alitalie
Piero Neglia in knjigo-
vodkinja Maia Picelli,
elektricar Alessandro Bu-
dica in brezposelna Rosa-
ria Dimopoli.

LEKARNE

Od PONEDELJKA, 11.
do NEDELJE, 17. septem-
bra 1995

Normalen urnik lekarn
od 8.30 do 13.00 in od
16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00
do 16.00

Ul. Bernini 4 (309114),
Ul. Felluga 46 (tel.
390280), Lungomare Vene-
zia 3 - Milje (tel. 274998)
OPCINE - Proseška ulica
3 (tel. 215170) - samo po
telefonu za najnujnejše pri-
mere.

Lekarne odprte od 19.30
do 20.30

Ul. Bernini 4, Ul. Fellu-
ga 46, Largo Piave 2, Lun-
gomare Venezia 3 (Milje).
OPCINE - Proseška ulica
3 (tel. 215170) - samo po
telefonu za najnujnejše pri-
mere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od
20.30 do 8.30

Largo Piave 2 (tel.
361655).

Za dostavljanje zdravil
na dom tel. 350505 -

TELEVITA
Urad za informacije
KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE
deluje od ponedeljka do
petka od 8. do 13. ure. - tel.
573012.

Zdravstvena dežurna
služba

Nočna služba od 20. do
8. ure, tel. 118, predpraz-
nična od 14. do 20. ure in
praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala
KZE-USL: 399-1111.

PEVMA / JAVNA SKUPŠČINA KRAJANOV

Greznice: začetek del najbrž še letos

Tako obljublja občinski odbornik Roselli

Občinskemu odborniku za javna dela inž. Alessiu Roselliju gotovo ni bilo lahko razložiti krajanom Pevme, ki so se predsinoci zbrali na skupščini v osnovni soli, zakaj z deli za greznično omrežje se ni nič, čeprav je pred enim letom sam obljubljal, da bodo z njimi začeli najkasneje januarja letos. Zataknilo se je pri financiranju, se je opravičil odbornik. Del investicije krije sama Občina, del prispeva Pokrajina, Briska gorska skupnost pa prispeva vsoto za kritje obresti na posojilu. Vse to je povzročilo vrsto birokratskih zapletov (»postopek je bil »tragično« dolga, je dejal Roselli), ki so se končno resili sele avgusta. Denar torej imajo: bodo začeli delati takoj? Žal se ne, ker morajo tehniki sedaj se prilagoditi pravilnik za zakup del novim predpisom, ki so v veljavi od junija letos. V najboljšem primeru naj bi torej začeli z deli pred koncem leta. Odbornik se bo osebno zavzel, da bi tokrat res spoštovali obljubljeni rok.

Občani so to novo odložitve sprejeli z glasnimi protesti. Nekateri so spomnili, da so vsi odborniki, ki so si sledili od leta 1972 dalje, govorili isto, greznice pa kljub temu se ni. Prevečkrat razočarani občani so sedaj navelicani. Sedanji upravi ponujajo zato se zadnjo priložnost: počakali bodo do konca leta, če pa tudi tokrat upravitelji ne bodo spoštovali obljub, bodo reagirali ostro, tudi s cestnimi bloki in drugimi odmevnimi akcijami, so napovedali rasično razburjenje občani.

Obisk odbornika je predsednik rajonskega sveta Silvan Primožič izkoristil se za pregled drugih odprtih vprašanj s področja javnih del. Med prvimi na spisku je ureditev odtoka vode, ki se nabira v Pevmi ob vsakem dežju. Delno bo pomagala ze postavitev greznice, celovitejši poseg pa nameravajo izvesti z denarjem, ki je bil prvotno namenjen za jez na

Soci. Odpoved temu načrtu je sprostila 75 milijard. 30 naj bi jih dobila goriska občina za ureditev Korna in odtoka voda na celem območju od Stmavra do Podgore, je napovedal Roselli, potreben pa je čas, saj morajo se izdelati vse nacrtje. Pri tem bodo, kolikor je se mogoče, skušali obnoviti struge nekdanjih potokov in odtočnih jarkov, brez nasilnih posegov v okolje. Domačini iz Stmavra so priporočili, naj bi skušali tudi zaustaviti izpodjedanje brega Soče tik pod njihovo vasjo.

Govor je bil se o nekaterih »večnih« problemih: sirjenju pokopališča v Pevmi, preureditvi zupnišča v socialni center, sportnem igrišču, obnovi cest. Sirjenje pokopališča zavirata problem zadrževanja vode, ki naj bi ga kmalu resili, in vprašanje razdalje od poslopij. Ker gre za vasko pokopališče, bi moralo zadoščati 50

metrov namesto rednih 200. Zadnjo besedo ima Zdravstvena ustanova, ki pa si je umila roke in poslala vso dokumentacijo na ministrstvo za zdravstvo v Rim, od koder se cakajo odgovor.

Za zupnišče v Pevmi občina nima denarja, pač pa je odbornik pripravljen pomagati (orodje, material itd) rajonskemu svetu pri ureditvi dvorišča in manjših delih na poslopiju, ki naj vsaj zaustavijo razpadanje. V njem bi pridobili sedež rajonskega sveta, vaskih društev, pa tudi prostor za razne prireditve in sportne dejavnosti.

Slabši pa so izgledi za sportno igrišče (ni denarja), pa tudi glede obnove vsaj asfaltna prevleke na stranskih cestah v rajonu se ni nobene konkretne obveze.

Na sliki (Fotostudio Reportage) domačini iz Pevme na skupščini

SKGZ / SEJA POKRAJINSKEGA ODBORA

Spodbudni znaki na raznih področjih

Končno umeščena konzulta - Pozitivne ocene dela Zveze - Zavzetost za šolo Trinko

Pokrajinski odbor Slovenske kulturno gospodarske zveze se je v tem tednu sestal prvič po poletnem premoru. Sicer pa poletno obdobje se posebno letos ni pomenilo čas počitka, saj so vodstvo in člani aktivno sledili številnim vprašanjem in problemom, ki so se pojavljali na raznih področjih, od političnega do solskega. Seja je tako bila priložnost za pregled v tem času opravljenega dela, oceno odprtih vprašanj in načrtovanje nadaljnjega delovanja.

Predsednik Karlo Devetak je uvodoma ugotovil, da ostaja politično ozračje se naprej dokaj težko, v tem splošnem okviru pa je spodbudno dejstvo, da rojeva delovanje SKGZ in članic pozitivne rezultate na raznih področjih. Spodbudna je med drugim končna umestitev Konzulte za vprašanja slovenske manjšine pri goriski občini, o čemer je nekaj misli iznesel njen predsednik Rudi Pavšic. Mimo enoletne zamude do umestitve zaradi že znanih pritiskov neke samozvane nove slovenske komponente je odnos, ki ga je zupan na tej prvi seji pokazal do slovenskega predstavniškega organa pozitiven. Konzulto sedaj čaka preizkusnja glede predvidene spremembe njenega pravilnika, pri čemer bodo skušali člani doseči predvsem to, da bi spremembe ovrednotile vlogo konzulte, ki je po sestavi se dovolj reprezentativna, in ji zagotovile boljše možnosti delovanja. Pavšic je se na po-

vedal, da bo mimo konfingentnih vprašanj, ki se pojavljajo zlasti na solskem področju, skušal uveljavljati slovensko prisotnost tudi na drugih področjih javnega življenja v goriski občini.

Prav solska vprašanja, začeni s problemom zagotovitve dokončnega sedeža za srednjo solo Ivana Trinka, so bila predmet razprave tudi na seji SKGZ. Livio Semolic, ki je tudi kot predstavnik Sindikata slovenske sole sledil problemu, je ugotovil, da je bila selitev v Ul. Cappella v primerjavi z drugimi nameni občine (solski center, Ločnik) najmanjše zlo, da pa mora biti ta rešitev čim bolj zacasna. SKGZ bo zato podprla akcijo staršev in skušala po svojih močeh pritisniti, da bi čimprej dosegli od občine jasna zagotovila glede dokončnega sedeža za našo srednjo solo. Mozne alternative so po vrsti: poslopje v Ul. Marconi, kjer so sedaj mestni redarji, solska stavba v Ul. Leopardi in stavba v Kapucinski ulici, seveda po predhodni izvedbi potrebnih obnovitvenih del.

Kot receno so pri preverjanju delovanja zveze in članic prevladovali pozitivne ugotovitve. To gotovo velja za delovanje Dijaškega doma z rekordnim vpisom v Poletno središče in močnim vzponom v vpisovanju gojencev, ki je se v teku. Pozitivne so tudi ocene obnovljene samostojne dejavnosti sole Glasbene matice v Gorici. Po tečaju obdobju poskusov združevanja s Centrom

Emila Komela in razočaranj zaradi nekorektnega ravnanja sogovornikov, je bilo receno, je odziv na obnovljeno samostojno delovanje goriske sole GM presešel vsa pričakovanja. Pozitivne note zadevajo se reorganizacijo uradov, krepitev delovanja knjižnice Damira Feigla in pa delo z mladimi, med katerimi se kažejo spodbudni znaki prebujanja, ki jih želi SKGZ podpreti. V ta namen so že pripravili zahteven program dela, katerega cilj je predvsem ta, da bi mladim ponudili instrumente in prilagoditve za združevanje in aktivnejše vključevanje v družbeno-politično življenje.

Na seji seveda niso izostale niti kritične ugotovitve. Semkaj sodi potreba po aktivnejšem nastopanju Zveze v zunanjih odnosih, z javnimi ustanovami in strankami, zaskrbljenost zaradi nevarnosti krčenja se itak preskromnega prostora, ki ga Gorica ima v manjšinskih medijih nasploh, od dnevnika pa do katoliško usmerjenih tednikov, kjer utegne združevanje premakniti tezišče iz Gorice v Trst. Negativne pripombe so sle tudi na račun čezmejnih odnosov, pri čemer je skoraj popolno ignoriranje zamejskih Slovencev ob nedeljski proslavi 50-letnice osvoboditve na Lokvah le zadnji primer premajhne ali celo nične pozornosti prestevalnih političnih in upravnih krogov v Sloveniji in, žal, tudi bližnji Novi Gorici do manjšine.

4. septembra 1995 sta
MIRJAM LEVSTIK in
ROBERTO SPERANZA
dobila malo

Evo

Staršema in novorojenki zelijo vso srečo
nona Lina, nono
Elio in prijatelji

KINO

GORICA
VITTORIA 17.40-19.50-22.00 »Allarme rosso«. Igrata Denzel Washington in Gene Hackman. Ozvonenje Dolby stereo.
CORSO 17.15-19.40-22.00 »Waterworld«. Igra Kevin Costner.

ŠOLSKE VESTI

GLASBENA MATICA - GORICA prireja tečaj za JAZZ GLASBO. Vpisovanje in informacije na tajnistvu sole, ul. della Croce 3, od ponedeljka do petka od 14. do 17. ure (tel. 531508).

DIJASKI DOM SIMON GREGORČIC sporoča, da je v teku vpisovanje za solsko leto 1995/96 do zasedbe razpoložljivih mest. Informacije in prijave v upravi doma, tel. 533495.

OBVESTILA

KRUT prireja zdravljenje v Smarjenskih toplicah v dveh izmenah od 24. septembra do 4. oktobra. Prijave pri g. Anamariji v Ul. Malta 2, tel. 531644.

OBČINSKA KNJIŽNICA V DOBERDOBU bo v ponedeljek, 18., in torek, 19. t.m., zaprta.

IZLETI

SPD GORICA obvešča udeležence jutrišnjega izleta v Belo krajino, da bo avtobus odpeljal ob 6. uri iz Rozne doline (na slovenski strani). Kosilo iz nahrbtnika. Priporoča se primerna obutev. Na razpolago je se nekaj mest. Prijave pri odborniku Klemsetu.

ČRPALKE

Danesin jutri so na Goriskem dežurne črpalke:
GORICA
ESSO - Ul. Aquileia
MONTESHELL - Trg Municipio
AGIP - Ul. L. Isonzo
IP - Ul. Di Manzano
ESSO - Ul. Trieste
GRADISČE
ESSO - Trg Unità
TRZIC
AGIP - Ul. Valentinis
MONTESHELL - Drevored S. Marco
IP - Ul. IV. novembra
SKOČJAN
ESSO - Trg Libertà
STARANCAN
ERG - Trg Repubblica
KRMN
AGIP - Drev. V. Giulia
FARA
ERG - Ul. Gorizia
FOLJAN-SREDIPOLJE
IP - Ul. III Armata

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
BASSI RITA, Ul. don Bosco 175, tel. 32515.
DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
S. ANTONIO, Ul. Romana 147, tel. 40497.

VZPI-ANPI / NA PROSLAVI NA LOKVAH

Pospešiti je treba "diplomacijo narodov"

Pozdrav Silvina Poletta - Srečanje s Kučanom

Dve pomebni prireditvi sta se v nedeljo, 10. t.m. odvijali na Goriskem. Na Lokvah je bila, v okviru prireditev ob občinskem prazniku Nove Gorice, ki ga v tej občini obhajajo kot spomin na dogodke v septembru leta 1943, ko se je na Primorskem začela množična vstaja, proslava ob 50-letnici osvoboditve. V Selcah, v občini Ronke, pa je bilo tradicionalno srečanje nekdanjih partizanskih borcev - partizanski miting. Splet so srečali borci in njihovi družinski člani iz Italije, Slovenije in Hrvaske.

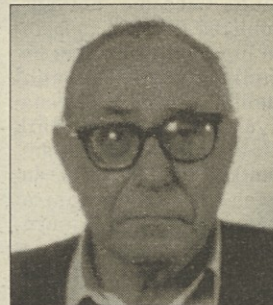
Slovesnosti na Lokvah, kjer je imel glavni govor novogoriški zupan Crtoimir Spacapan, so se udeležili, poleg številnih uglednih gostov - naj na prvem mestu omenimo predsednika republike Milana Kučana, podpredsednika Zveze ZB NOV Lada Poharja, ministra za kulturo in nekdanjega novogoriškega župana Sergija Pelhana - tudi predstavniki borčevskih organizacij in združenj iz Gorice. V imenu VZPI-ANPI je udeležence proslave pozdravil Silvino Poletto, ki je v nagovoru podčrtal vlogo in velik vrhunec davek goriskega

prebivalstva v boju za svobodo. Poudaril je tudi današnje naloge in odgovornosti borcev v odpornosti, da se postavijo proti vse pogostejšim poskusom izkrivljanja zgodovinskih dejstev. Proti poskusom razvrščanja narodov in narodnosti po načinu njihovega razmišljanja in ravnanja, v bolj ali manj civilizirane oziroma povsem akulturne narode, kakor skuša to delati italijanska desnica. Treba je pospešiti vlogo in naloge "diplomacije narodov", ki ni in ne more biti v nasprotju z "uradno" diplomacijo držav, ki si dejansko zelijo miru in prijateljstva. Gre za naloge, ki jih borci, člani VZPI-ANPI opravljajo že pet desetletij in za cilje, za katere delujejo tudi člani drugih protifasističnih organizacij, kakor so AVL, ANED, ANNPIA. Utrditi in poglobiti je treba prijateljstvo, ki se je skovalo v letih med vojno.

Delegacijo goriske sekcije VZPI-ANPI, ki so jo sestavljali poleg Poletta se Stanko Kustrin, Mirko Vendramin in Luigi Franco je pozdravil tudi predsednik Kučan.

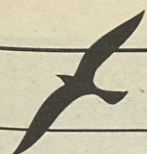
GORICA / SVEŽ GROB

Sindikalisti CGIL in borci žalujejo za D. Papaisom

Pri VZPI in pri delavski zbornici CGIL so se te dni poklonili spomenu Danteja Papaisa. Pokojnik, ki je bil star sedemdeset let, se je zelo mlad aktivno vključil v odporniško gibanje na Trziskem. S partizanskim imenom Athos je deloval v garibaldinskih enotah na območju nase dezele. Konec vojne je bil komisar v brigadi GAP "Montina". Dobro leto po koncu vojne se je preselil na Reko, od koder je potem šel na Sicilijo in se zaposlil na gradbiščih velikih industrijskih objektov. Po vrnitvi v Gorico se je zaposlil v podgorski tekstilni tovarni, kjer je ostal do brie deset let. Bilo je v času, ko je bila tovarna se na visku proizvodne

dejavnosti vendar pa so se sindikalni predstavniki, Papais med prvimi, soočali s težkimi vprašanji zascite zdravstva zaposlenih v tej tovarni, zlasti tistih, ki so delali v oddelku za proizvodnjo umetnih vlaken. Pogreba so se poleg najozjih družinskih članov in sorodnikov udeležili številni predstavniki sindikata, bivsi borci in delovni tovariši.

ŠOLA / VČERAJ ZAČETEK POUKA V VSEH OSNOVNIH ŠOLAH IN VRTCIH

Z zmernim optimizmom v novo šolsko leto 1995/96

Več otrok v šolah in vrtcih - Pet samostojnih razredov v Pevmi

Prvi dan pouka na osnovnih šolah in v vrtcih so na Goriskem pričeli v znamenju zmernega optimizma. Ocena se nanaša predvsem na število učencev v prvih razredih, oziroma na posameznih šolah in na število otrok v vzgojnovarstvenih ustanovah. Osnovne šole običajno več učencev kakor v lanskem šolskem letu, bolj številni so tudi prvi razredi. Podobno stanje je tudi v otroških vrtcih. V četrtek so na skrbništvo opravili zadnja imenovanja glede učnega osebja in na tem področju ni, oziroma ne bi smelo biti večjih težav.

Stanje na posameznih šolah se je znatno popravilo. Tako imajo na šoli v Pevmi letos spet pet samostojnih razredov, kar je vsekakor spodbuden podatek, ki ze sam na sebi spodbija pred meseci izrečeno nameri občinske uprave, da bi šola zaprla in učence preselila v mesto. V Steverjanu imamo letos namesto enega, dva kombinirana oddelka, poudarja ravnateljica goriskega okrožja dr. Mirka Brajnikova. Dobri so tudi izgledi za naslednje šolske leto. Nekaj novih moci (tri) so pridobili v stalež v otroških vrtcih.

Učitelji so se sicer zasnili pred čisto novimi nalogami: treba bo, tudi v sodelovanju s starši, izpolniti takoimenovano listino storitev oziroma dejavnosti. Gre za novost, ki je po svoje zanimiva in spodbudna, vendar pa istocasno povzroca tudi dvome, da se ne bi "novost" spremenila zgolj v dodatno birokratsko obremenitev.

Začetek pouka na osnovni šoli v Doberdolu so obeležili s srečanjem med starši, učitelji in otroci ter, seveda, z veliko torto. "Prvi korak v šolo je pomemben dogodek za vsakega otroka, zato je še kako pomembno, s kakšnimi občutki to sprejema", nam je po telefonu povedala ravnateljica dr. Nataša Paulin. Novo šolsko leto začenjajo sicer z vrsto manjših in se neresenih težav, predvsem kar zadeva opremo in instalacije na nekaterih šolah. Gre predvsem za prilaganje električne instalacije novim predpisom glede varnosti. Gre za vprašanja, ki se rešujejo in ki nikakor ne bodo vplivala na redni potek dejavnosti. "Priznati moram, da se vsi trudijo, da bi odprta vprašanja rešili".

Spodbudna je ugotovitev glede otroškega vrtca v Sovodnjah, kjer delujeta letos dve sekciji in kaže, da so izgledi tudi za prihodnje in naslednje leto kar ugodni. V vrtcih je letos enako število otrok, kakor v osnovnih šolah (109).

Podatki, ki smo jih objavili v začetku marca letos se glede števila učencev na osnovnih šolah niso bistveno spremenili, nekaj pozitivnih premikov pa je glede prijav v otroške vrtce. V prvih razredih osnovnih šol v goriskem okrožju je letos 39 (lani 35) učencev, v vseh razredih pa 171 (164). V doberdolskem okrožju je stanje naslednje: v prvih razredih je letos 21 (lani 22) učencev, v vseh razredih pa 109 (103).

Učenci prvega razreda v osnovni šoli v Pevmi (Fotostudio Reportage)

Teritorialni pakt: po rimskem incidentu zavladata spet sloga

Na Trgovinski zbornici so se sestali predstavniki javnih uprav, gospodarskih in družbenih sil, ki sodelujejo pri teritorialnem paktu za razvoj Goriske. Pokrajino je predstavljala odbor-nik Petiziol, prisotni so bili župana Gorice in Tržica, predstavniki sindikalnih zvez in gospodarskih združenj.

V pretres so vzeli studijo o posledicah vstopa Slovenije v Evropsko zvezo, ki ga je pripravil tehnični odbor sodelujočih pri paktu. Veliko pozornost so tudi posvetili razpravi o potrebi po skupnem in koordiniranem nastopanju tako pri načrtovanju bodočnosti goriskega gospodarstva kot glede kratkoročnejših specifičnih vprašanj (težave spediterjev in prevoznikov, odnosi z Evropsko zvezo, problematika

bencina proste cone, se neuresničene infrastrukture iz Osimskih sporazumov). Po znanem julijskem rimskem incidentu, ko je delegacija Pokrajine nastopala v konfliktu z vsemi drugimi goriskimi komponentami, so tokrat obnovili dialog in sodelovanje med vsemi sogovorniki. K temu je očitno prispevalo tudi dejstvo, da je Pokrajino tokrat zastopal odbornik Petiziol namesto svetovalca Koglota in njegovih "izvedencev".

Med sklepi tega sestanka velja omeniti osvojitve predloga predsednika Trgovinske zbornice Bevilacqua, naj bi pozornost najprej posvetili "paketu Altissimo" (zakon 26/86, ki zapade konec leta) in programom, ki naj bi jih financirali z evropskimi prispevki Objektiva 2.

NOVICE

Obvestilo Videmske univerze

Tajništvo Videmske univerze obvesča, da so 5. septembra v Vidmu opravili selekcijo za sprejem 30 tečajnikov v prvi letnik tečaja za prevajalce. Vseh kandidatov je bilo 113. Lestvica je razgrnjena na sedežih univerze v Vidmu in Gorici. Na lestvici so tudi imena kandidatov, ki so se uvrstili od 31. do 35. mesta. To v primeru, če bi kdo od sprejetih studentov ne potrdil vpisa. Tajništvo univerze obvesča nadalje, da je treba do 18. t.m. urediti vse formalnosti v zvezi z vpisom v omenjeni tečaj. Do 11. oktobra pa je čas za vpis v tečaj za operaterje na področju kulturnih dobrin.

Čistili bodo desni breg Soče

Kulturni krožek "Terra", k deluje v sklopu združenja Legambiente, bo v nedeljo, 24. septembra, organiziral čiščenje desnega brega Soče in sicer v neposredni bližini odlagaliska odpadnega materiala. Za podrobnejša pojasnila glede poteka čiščenja, organizacije itd, naj zainteresirani pokličejo po telefonu 0481 - 32273 od torka do sobote v delovnem času. V slučaju slabega vremena bodo čiščenje opravili v nedeljo, 1. oktobra.

S koncertom se bodo spomnili grofa Guglielma Coroninija

Jutri ob 16. uri bodo v Coroninijevem parku priredili koncert, ki je bil napovedan v sredo, a je odpadel zaradi slabega vremena. Nastopila bosta flvisti Giorgio Samar in Giancarlo Canali. Ob koncertu se bodo spomnili tudi pokojnega grofa Guglielma Coronija Cromberg, ob 5. obletnici smrti.

Rinaldo Gorini razstavlja v atriju železniške postaje

V cakalnici na gorški železniški postaji bodo danes ob 18.30 odprli razstavo fotografij Rinalda Gorinija, ustanovnega člana krožka Circolo Fotografico Ison-tino. S fotografsko kamero se Gorini ukvarja že več desetletij. Zmeraj je iskal samostojen pristop do te zvrsti umetnosti. V zadnjem času se s kamero posveča odkrivanju daljnih dežel.

Mednarodna in transmedijska skupinska razstava

Na sedežu združenja Graphiti, v ulici Faiti 34/A, bodo jutri ob 11.30 odprli transmedijsko razstavo del ustvarjalcev iz Italije, Avstrije, Danske, Slovenije in Hrvaske ter ZDA. Slovenijo predstavljajo Klementina Golija, Rudi Skocir in Kladivj Tutta. Razstava bo odprta do 30. septembra.

V Ločniku odpirajo novo telovadnico "Spazio"

V Ločniku odpirajo novo telovadnico kjer bodo, že od prihodnjega tedna, začeli z zelo raznoliko dejavnostjo, od yoge do plesa, razgibalnih vaj itd. Dejavnost se bo odvijala večkrat tedensko v dopoldanskem, popoldanskem in večernem času, namenjena pa je občanom vseh starosti. "Spazio", tako so poimenovali novo pobudo, ima sedež v ulici Marega 26. Informacije nudijo tudi po telefonu 392133, ob ponedeljkih in četrčkih od 10. do 12. ure in ob petkih od 17. do 19. ure. Spazio je član združenja UISP.

ZDRAVSTVO / NEURADNO SPOROČILO DR. BARATTIJA

Sedanjo bolnišnico je mogoče obnoviti

Tako so ugotovili strokovnjaki Edilsa

Splosno bolnišnico v ulici Vittorio Veneto je mogoče prenoviti. Pozitiven odgovor v tem smislu so včeraj, sicer se neuradno, anticipirali izvedenci podjetja Edilsa izrednemu upravitelju Zdravstvene ustanove dr. Barattiju, medtem ko bodo kompletno dokumentacijo ekspertize izročili v ponedeljek. Podrobnosti niso znane. Upati je, da se bo zdaj zelo hitro pričela izdelava načrtov, ki so nujno potrebni za pridobivanje finančnih sredstev in v tem pogledu je treba zaceti vse znova kajti "trenutno denarja ni, kaj je bilo prej ne vem", je dejal na zadnji skupščini zupanov izredni upravitelj dr. Baratti.

Upati je tudi, da se bodo končno poleg le polemike in prepričevanj iz-bire lokacije in da se bo, poleg rekonstrukcije goriske splosne bolnišnice, zacelo smotno in hitro razreševati tudi drugo pereče vprašanje zdravstva, to je usoda bolnišnice Usmiljenih bratov. To ustanovo, ki že od vsega začetka deluje le s polo-

vično zmogljivostjo, naj bi preuredili v nekakšen dezeln center za rehabilitacijo s posebnim statusom. To pa je mogoče doseči le s podporo Dezele in v tej smeri gredo zdaj prizadevanja krajevnih politikov. Razreševanje tega občutljivega vprašanja - občutljivega predvsem zaradi delovnih mest ki bodo izginila v primeru zaprtja bolnišnice - je v marsičem odvisno od dejanskih namer in odločitve Usmiljenih bratov. Slišati je, da so spet v teku pogovori, da pa še ni povsem jasno stališče vodstva reda. Eno je gotovo: dosedanje stanje ne more trajati in je treba poiskati drugačne rešitve.

Na preprihu je preko dvesto uslužbencev (od zdravnikov do bolničarjev, tehnikov in pomožnega osebja), ki so na skupščini že glasno in jasno opozorili na težaven položaj in ki v prihodnjih dneh, poleg niza srečanj z upravitelji, na deželni in krajevni ravni, napovedujejo tudi druge oblike protesta.

GORICA / OBČINSKI SVET VZEL V PRETRES OBRAČUNE

Občinski podjetji za lekarne in storitve poslovali s pribitkom

Trije svetovalci CDU so dejansko že sestavni del večine

Goriski občinski svet je včeraj vzela med drugim v pretres lanskolnetna obračuna Občinskega podjetja za lekarne in Mestnega podjetja za storitve. Obe sta poslovanje sklenili z rahlim pribitkom. Razprava o problematiki obeh je bila na moč podobna razpravam iz prejšnjih let, kar dokazuje, da ostajajo problemi v isti. Pri tej enolčnosti je zato se bolj izstopal morda glavni politični podatek včerajšnje seje (in tudi to ni absolutna novost, saj je bilo signalov v tej smeri že precej): to namreč, da so trije svetovalci Ljudske stranke, ki so se opredelili za Buttiglionejevo CDU, v bistvu že sestavni del večine. Njim se mora koalici-ja zahvaliti, da včerajšnja seja ni klavrno propadla že ob prvem glasovanju, ko je opozicija spet izkoristila številne vrzeli v večinskih klopeh in zapustila dvorano. Sklepnost sta zagotovila predstavnika CDU.

O podjetju za lekarne, ki upravlja občinski lekarni v Standrezu in pri

sv. Ani ni kaj dosti povedati. Poslovanje so sklenili s skromnim pribitkom (milijon 726 tisoč lir), kar je manj kot v prejšnjih letih. Razlog, so razložili upravitelji, je v uvedbi ticketov in drugih novosti, ki so zmanjšale prodajo zdravil. Slednja je bila lani za 7, 5% manjša kot leto prej, skupni bruto dohodek lekarn pa je znesel 2 milijardi 59 milijonov.

Poslovanje Mestnih podjetij za storitve je v skupnem seštevku narvrglo 70 milijonov pribitka. Pozitiven je bil energetski resor: z močno povečano prodajo elektrike so zaslužili 229 milijonov lir, od prodaje plina pa 34 milijonov. To je sicer za celih 136 milijonov manj kot leto prej, kar gre pripisati zlasti zmanjšanji porabi zaradi lanske mile zime. Prodaja vode je prav tako pozitivna za 19 milijonov lir, pa čeprav ostaja neresen večni problem izgub v dotrajanem vodovodu, kjer je lani odteklo v podzemlje kar 46% vse precrpane vode. Izgube so kot ved-

no beležili v mestnih avtobusnih prevozihi: deficit je znašal 212 milijonov lir, kar je sicer manj kot leto prej (-375 mil). To zmanjšanje deficita pa po drugi strani ni razveseljivo, saj so ga dosegli z občutnim klestenjem storitev (manj prog, redkejšo vožnje), ki se pozna tudi v zmanjšanju števila potnikov od milijona 800 tisoč na milijon 600 tisoč.

Mestna podjetja se bodo kmalu preobrazila v delniško družbo v pretežno ce ze ne izključno občinski lasti. Občinski odbor se je že opredelil za to, v naslednjih tednih naj bi o tem razpravljali tudi občinski svet, ki pa se bo odslej sestajal "v izgnanstvu". Vse seje od 19. t.m. do srede oktobra bodo namreč v avditoriju klasičnega liceja Dante v Drev. XX. septembra in to zaradi del v občinski sejni dvorani. Dvorano bodo preuredili zaradi obiska predsednika republike Scalfara, ki bo prišel v Gorico 3. in 4. oktobra in se tud srečal z avstrijskim kolegom Kleistilom.

Sobota, 16. septembra 1995

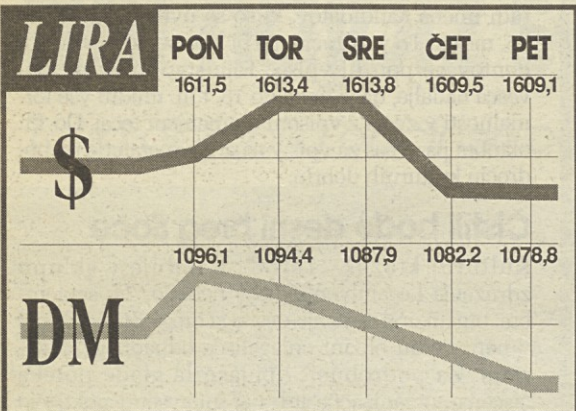

gospodarstvo in finance

DENARNI TRG / VZPOREDNO Z VRAČANJEM DOLARJA K »STARI SLAVI«

S krepitvijo lire vse glasnejše zahteve po pocenitvi denarja

Marka včeraj padla pod 1.090 lir, kolikor ni veljala že od februarja

NOVICE

Na milanski borzi včeraj za 1.400 milijard poslov

MILAN - Borzni teden se je v Milanu koncal v pozitivnih tonih, izstopa pa podatek o močnem porastu poslov, s katerimi je delniški trg sklenil septembrski cikel. Vredni so bili kar 1.418 milijard lir, medtem ko se je zadnji Mibtel zvisal za 0,71 odstotka. Za nov borzni mesec analitiki napovedujejo, da bo pozitiven, se posebno po zadnjih uspehih lire in po ugodnem gibanju tečajev future na državne vrednotnice.

Davčna uprava bo pogledala v žepe frizerjev in krošnjarjev

RIM - Potem, ko je »prečesala« zobo-zdravnike in upravitelje stanovanjskih skupnosti, se davčna uprava pripravlja, da stopi na prste frizerjem, lepotnim salonom, krošnjarjem, ki na stalnih mestih prodajajo obleko in obutev, in mehaničnim delavnicam. Vsem tem kategorijam je finančno ministrstvo začelo razpošiljati vprašalnike, ki jih bo treba vrniti v 16 dneh, v naprotnem primeru pa jih bodo prisli izpolniti kar finančni strazniki.

Mednarodni simpozij o elektromagnetni kompatibilnosti

LJUBLJANA - Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje bo pod pokroviteljstvom ministrstva za znanost in tehnologijo ter ministrstva za promet in zveze v sredo, 20. septembra, v hotelu Austrotel v Ljubljani pripravil mednarodni simpozij o elektromagnetni kompatibilnosti. Odprl ga bo minister za znanost in tehnologijo dr. Rado Bohinc, udeležence pa bosta pozdravila tudi minister za promet in zveze Igor Umek ter predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Jozko Cuk.

Na simpoziju bodo ugledni domači in tuji strokovnjaki govorili o smernicah Evropske unije za prihodnjo ureditev tega področja v Sloveniji. Prvega januarja 1996 v državah EU namreč začne veljati poenotena zakonodaja, ki bo preprečevala prodajo elektromagnetno nekompatibilnih naprav.

SKB banka pridobila nemškega delničarja

LJUBLJANA - SKB banka je februarja letos koncala dokapitalizacijo, s katero se je njen kapital povečal na 242, 5 milijona nemških mark. V projektu dokapitalizacije je sodelovala Evropska banka za obnovo in razvoj, ki je s 15-odstotnim paketom delnic postala največji delničar SKB banke. Sirokemu krogu delničarjev se je 14. septembra pridružila tudi Deutsche Investitions- und Entwicklungsgesellschaft iz Kölna, poznana kot DEG. Ta je z nakupom 19.500 delnic pridobila 5-odstotni delež v kapitalu SKB banke, kar jo uvršča za Mestom Ljubljana na tretje mesto po številu delnic.

MILAN - Lira je včeraj zaokrožila zelo ugoden teden in se še okrepila do marke, ki je prvič od februarja padla pod vrednost 1.080 lir (po tečajnici Banke Italije 1.078, 86). Da ta krepitev stoji na zanesljivih nogah, govori tudi zvišanje vrednosti lire v razmerju do vseh ostalih pomembnejših bankovcev, vključno z ekujem, medtem ko je dolar ostal na četrtkovi ravni. Ravno to pa je najbrž najpomembnejši podatek za italijansko valuto, saj se je zelenemu bankovcu na mednarodnih trgih vrnila skoraj že pozabljena moč.

Kaže, da magična meja 1,50 marke za dolar ne bo več dolgo taka, saj je bilo glede na trud večine pomembnih centralnih bank, da bi okrepile dolar, rast dolarja pričakovati že prej. Do preskoka nad tečaj 1,50 marke za dolar je prišlo že v četrtek na daljnovzhodnih trgih. Seveda so prav Japonci tisti, ki jim čim dražji dolar najbolj ustreza, zato je bil njihov trud pričakovan, strošek petih milijard dolarjev, kolikor je japonska centralna banka pri zadnji intervenciji porabila za nakup dolarjev, pa v tej optiki ni presenetljiv. Kot reče, se je včeraj tečaj dolarja ustalil proti vsem valutam in ne kaže velikih odstopanj, čeprav najbrž

cas, ko bo za ameriški dolar treba odsteti več kot marko in pol, tudi v Evropi ni daleč. To dokazujejo tudi podatki o nizki stopnji inflacije v Nemčiji, kar je predpogoj za znižanje obrestnih mer in osibitev marke. Drugo dejstvo, ki govori o dolarju v prid, pa je zaupanje investorjev v ameriško gospodarstvo, o čemer priča tudi pozitivno gibanje obeh indeksov največjih borz, Dow Jonesa in Nikkeija. Pozitiven Dow Jones se dodatno krepi dolar. Japonci bi bili zadovoljni sele pri tečaju 110 jenov za dolar, kar pa prav v kratkem času najbrž ne bo mogoče. Kaže pa na dolgoročno gibanje in veliko verjetnost, da se bo tudi Japonska končno pocenila.

Toda analitiki ne risejo roznatih perspektiv samo dolarju, ampak tudi liri, ki se ji bliza 3. obletnica odhoda iz evropskega monetarnega sistema. Tudi tuji analitiki se zdaj strinjajo, da se je za italijansko valuto začel nov pozitiven cikel, ki pa ga seveda lahko neustrezna notranja ekonomska in policijska dogajanja zlahka kompromitirajo. Gospodarstvo pa s krepitvijo lire seveda racuna tudi na pocenitev denarja, ki je za njegovo rast in tudi za povečanje zaposlenosti nujno potrebna, po drugi strani pa jo narekuje tudi

nevzdržna razlika v obrestnih stopnjah, ki Italijo loči od njenih evropskih partnerjev. »Ne moremo si zamisliti, da bi lahko ostali kompetitivni s ceno denarja, ki je približno dvakrat tolikšna kot v Nemčiji,« je včeraj opozoril podpredsednik Confindustrie Giorgio Fossa, ki je sicer priznal, da so »razmere v Italiji precej težavnejše kot v Nemčiji, vendar to se ne pomeni, da moramo plačevati v Italiji denar dvakrat toliko kot v Nemci-

ji.«

Problem obrestnih stopenj je zelo zapleten tudi za samega generalnega direktorja Banke Italije Vicenza Desaria, ki meni, da ob tem ni dovolj gledati le menjalniske tečaje. Zagotovil pa je, da je centralna banka zelo pozorna na problem cene denarja in da bo takrat, ko se bodo ustvarili pogoji za njegovo znižanje, najbolj vesela prav sama. Glede rokov za morebitno znižanje obrestnih stopenj pa se De-

sario ni hotel prenaaglati, češ da se ni mogoče nobeno predvidevanje. Pri dršek je se toliko bolj razumljiv pred bližnjimi podatki o gibanju cen pri proizvajalcih in grostistih, ki jih bo Istat objavil 20. septembra, in o položaju inflacije v devetih vzorčnih mestih, za katerega bomo izvedeli dan kasneje. Generalni direktor zakladnega ministrstva Mario Draghi pa je že včeraj namignil, da zadnji podatki s cenovne fronte niso najboljši.

Danes tretja obletnica odhoda lire iz monetarnega sistema

RIM - Marka se torej oddaljuje od konic, ki jih je bila osvojila v preteklih mesecih, povračilni tek lire pa sovпада s predvečerom 3. obletnice njenega umika iz družbe evropskih bankovcev. Odločitev, da jo umakne iz evropskega monetarnega sistema, je namreč takratna Amatova vlada sprejela v noči med 16. in 17. septembrom 1992.

Do hudih valutnih motenj je prišlo že avgusta 1992, ko se je vlada odločila, da zajezi spekulacijo s razvrednotenjem lire in tako vzpostavi nova ravnovesja, vednar sele po 20. septembru, ko je bil v Franciji napovedan referendum o sporazumu iz Maastrichta. Toda namera ni zadoštovala, spekulacija se je nadaljevala in 4. septembra 1992 je lira prebila mejo nihalnega pasu, dovoljenega v evropskem denarnem sistemu. Takratni guverner Banke Italije Ciampi je sprožil alarm zaradi stanjšanja re-

zerv, posegi centralne banke v zaščito lire pa so zahtevali že preveč zrttev. Amato je bil tako prisiljen anticipirati razvrednotenje lire za 7 odstotkov z 20. na 13. september, toda nova »obrambna linija« je držala samo štiri dni. V noči med 16. in 17. septembrom je bil v Bruslju sklican nujnostni sestanek, na katerem se je za umik iz EDS odločil britanski premier Major, Amatu pa ni preostalo drugega, kot da sledi njegovemu zgledu. Vse skupaj je spremljalo se razvrednotenje spanske pezete in portugalskega eskuda, tako da se je evropski denarni sistem pokazal za nedoraslega namenu, s katerim je bil leta 1973 ustanovljen kot »monetarna kaka«, leta 1979 pa spremenjen v »sistem« z nihalnim pasom valutnih tečajev med 5 in 12 odstotki. Zdaj so merila se mehkejša, a jih bo nova, maastrichtska faza evropske integracije zagotovo spet privila.

SEJMI / OB URADNEM DNEVU TRSTA

Tržaška gospodarska delegacija na sejmi v Celju in v Zagrebu

TRST - Gospodarsko sodelovanje med Italijo in Slovenijo na eni in med Italijo in Hrvaško na drugi strani ter vloga, ki jo igra Trst s svojimi podjetniškimi strukturami v tem okviru so bile osnovne teme razprav in razgovorov na različnih ravneh, ki jih je imela včeraj tržaška gospodarska delegacija v Celju in v Zagrebu ob priložnosti tržaškega dne na tamkajšnjih mednarodnih sejmi. Delegacija je vodil Adalberto Donaggio, predsednik tržaške Trgovinske zbornice, ki je o tem izdala daljše tiskovno sporočilo.

Tržaško gospodarstvo se z organizacijskim pokroviteljstvom Trgovinske zbornice dejavno udeležuje obeh velikih razstavnih prireditev, in to tako z blagovnimi kot institucionalnimi standi. Na Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju sta včeraj tržaški paviljon obiskala med drugimi tudi predsednik Obrtne zbornice Slovenije Miha Grah in predsednik celjskega sejma Pangherl, medtem ko so bili v tržaški delegaciji poleg Donaggia se člana zborničnega odbora Ret in Petrucco, predstavniki

stanovskih združenj obrtnikov (med katerimi je bilo tudi SDGZ), predstavniki kakih deset podjetij razstavljalcev, posamezni operaterji in kar 50 tržaskih obrtnikov. Ta številka najbolj nazorno dokazuje veliko zanimanje za italijansko-slovenske gospodarske odnose s posebnim ozirom na obrtni sektor, je zapisano v poročilu tržaske zbornice. Predstavnike tržaskega gospodarstva so v Celju spremljali tudi gospodarski svetnik italijanske ambasade v Ljubljani, direktor predstavništva zavoda ICE v Sloveniji Pollano in odgovoren za stike z Italijo pri Gospodarski zbornici Slovenije Lenardič.

Popoldne se je tržaška delegacija preselila v Zagreb, kjer se ji je pridružil tudi zupan Riccardo Illy. V spremstvu tamkajšnjega italijanskega veleposlanika Pense je imela dolg razgovor s hrvaškim ministrom za gospodarstvo Sternom, kateremu je Donaggio opisal možnosti za udrnitev in nadaljnjo rast blagovne menjave in proizvodnega sodelovanja med Trstom in hrvaškim gospodarstvom.

TRENDI / KAJ BO Z INFLACIJO?

Prihodnji teden podatki Istata

V sredo o julijskih cenah proizvajalcev, v četrtek pa o inflaciji

RIM - Pred začetkom prihodnjega tedna, ki bi ga lahko poimenovali kar »teden cen«, je se veliko neznan, ki bodo razvzlane v sredo in četrtek z objavo najnovejših cenovnih podatkov zavoda Istat. V sredo bomo izvedeli za julijsko gibanje cen pri proizvajalcih, v četrtek pa za septembrski tek inflacije v devetih vzorčnih mestih. Vlada, podjetniki, sindikati, operaterji in ekonomisti čakajo na podatke z veliko nestrpnostjo, saj bodo prava preizkušnja za zaokroženje letosnjih ekonomskih gibanj.

Bo popuščanje cen surovin v kombinaciji

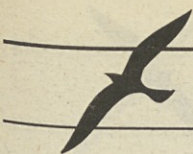
z zaspanim ritmom notranjega povpraševanja zavrla rast cen pri proizvajalcih? Je inflacija resnično že dosegla vrhunec s 5, 8 odstotka v avgustu, kot meni Banka Italije? In lira, ali bo znala reagirati na morebitno rahlo zvišanje cen v široki porabi, kot se je že premerilo pretekli mesec in kot napovedujejo nekateri raziskovalni zavodi? S temi in se mnogimi drugimi vprašanji caka gospodarstvo na prihodnji teden, ki bo zagotovo »teden cen«, a bi utegnili biti tudi tedni finančnega zakona, ki ga je vlada napovedala za polovico meseca ali najkasneje do 20. septembra.

ADRIA AIRWAYS
SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

IZ LJUBLJANE V
BARCELONO, FRANKFURT,
LONDON, MÜNCHEN,
ISTANBUL, MOSKVO,
KOPENHAGEN, PARIZ,
PRAGO, RIM, SKOPJE, SPLIT,
TIRANO, DUNAJ, ZÜRICH

Informacije in rezervacije:

- ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmiceva 7, tel. 061/131-81-55
- prodaja vozovnic Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312
- ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
- ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512

GLASBA / RAZGOVOR S PREDSTAVNIKOM SKUPINE INTI ILLIMANI

»Svet je pretesen za individualizem«

Med ponedeljkovim koncertom ansambla Inti Illimani (na sliki na Trgu Unità, foto KROMA) na trzaskem Gradu sv. Justa smo se pogovorili s kitaristom najbolj znane cilske skupine, Jorgom Coulo- nom (na sliki, foto KROMA).

Kako se spominjate tistega odločilnega dne iz leta 1973?

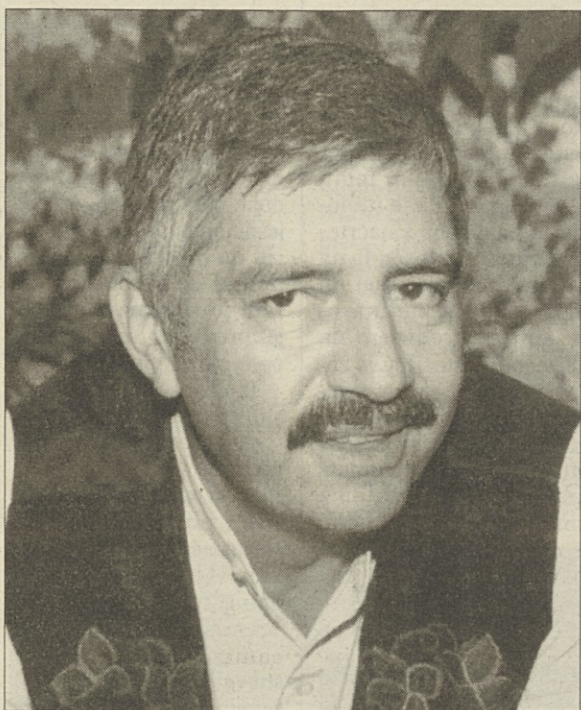
»Kljub temu, da je minilo že veliko časa, je za nas kot da bi se bilo zgodilo včeraj. Bili smo zelo mladi, novica, da je Pinoche v naši domovini vzpostavil fasistično diktaturo, je bil verjetno največji šok v našem življenju. To so izkušnje, ki pustijo neizbrisne sledove v življenju posameznika. Sprememba nas je izkoreninila s tako silo, na katero nihče ni bil pripravljen.«

Bili ste simbol. V studentskih manifestacijah iz let '60 in '70 so povorke poleg slik Che Guevare spremljale vaše pesmi. Kako ste vse to doživljali?

»To je bil tisti del našega glasbenega življenja, nad katerim nismo imeli kontrole. Sedaj vidimo vse to, takrat pa smo bili v celoti v vrtincu dogodkov. Problem Čileja in celotne Južne Amerike nas je popolnoma prevzel.«

Kakšna je lahko današnja vloga vaših političnih pesmi?

»Nikoli nismo ločevali našega glasbenega ustvarjanja na instrumentalno glasbo in na pesmi s politično ali socialno vsebino. Res pa je, da smo glasbi vedno pripisovali posebno vlogo v družbi, vlogo nečesa, ki je tesno povezano z najbolj globokimi potrebami človeka v družbi. Njegovi problemi in težave se niso izničile, socialne krivice so se vse prej kot razrešile, nasprotno, se bolj so se zapletle. Kar pa ne olajša življenja, je spoznanje, da so se tudi resitve zapletle. Bili smo prepričani, da imamo resitve za vse, pokazalo pa

se je, da ni bilo tako enostavno.«

Novonastale okoliščine prepričujejo vse več ljudi, da predstavlja propad socialističnih sistemov tudi izjalovitev socialistične ideje.

»Eden izmed najljazjih odgovorov je, da socialistična rešitev ni bila primerna za ta svet. Glavno je, da se ne izneverimo idealom, ki so bili za bazo socialistični ideologiji, vrednote solidarnosti, enakopravnosti, pravičnosti. Če ne zatajijo teh, se lahko potrudijo in poišče nove načine, da jih dalje uresničujes.«

Ideali vaših političnih in socialnih pesmi ostajajo torej še vedno aktualni.

»Seveda, tudi zato, ker nismo nikoli pisali pesmi posvečene komunizmu, temveč človeku, idealom solidarnosti in pravičnosti. Težava je v tem, da je vse težje najti rešitve za uresničevanje teh idealov. Verjeli smo, da je bila rešitev v socialističnem sistemu, verjamemo se vedno, da je rešitev mogoče dobiti v neki obliki socializma, svet je namreč preemajhen za individualizem, mislim da bo potrebno najti primerno obliko socialistične ali če jo zelis

imenovati drugače, solidarične družbe.«

Kako gledate na politično situacijo v Čileju in Južni Ameriki?

»V družbi južnoameriških narodov je bila težnja po demokraciji vedno prisotna, poleg tega je vse več dokazov o diskriminacijah in krivicah, ki jih neoliberalni sistem proizvaja. Skoraj vse južnoameriške države vlagajo trenutno vse sile v privatizacijo, investicijo v tujini in izredno izkoriščanje domaćih naravnih prvin. Tako početje pa ustvarja blagostanje za posameznike, ne pa za večino, večina ljudi je namreč še zelo revna.«

Leta '73 ste začeli s predelavo andske ljudske glasbe kot možno orozje proti krivicam, zakaj ima danes smisel še vedno ponujati tovrstno glasbo?

»Mislim, da je lahko smisel danes še večji. Postale niso samo del kulture, temveč tudi etičnih in moralnih vrednot, alternativa, ki nam jo ponuja kapitalistična rešitev, je namreč precej klavna, revna. Krivice so v južnoameriški družbi se vedno močno prisotne. Nadaljuje se zaslužnjevanje avtonomnih kultur, vsiljevanje

individualističnih modelov, ki so tuji družbam, ki združujejo v sebi velik kolektivni čut.«

V zadnjih časih ste posvečali več pozornosti strogim glasbenim aspektom.

»Do glasbenih aspektov smo bili vselej pozorni, saj smo začeli z izključno strumentalno glasbo. Pozornost, ki so nam jo posvečali v letih 70, je bila zelo politično obarvana. Tega nismo nikoli zanikali, vendar je bila enako naša vsa glasba, ki smo jo in jo se ustvarjamo.«

Kakšna je vaša prihodnost in prihodnost vseh nas?

»Bojim se, da bo minilo še veliko časa, ko se bomo povrnilo na temo, kot so solidarnost, ko bomo spregledali, da se lahko človek organizira samo znotraj družbe in ne eden proti drugemu. Medsebojno sovražstvo, obdobje, ko je tvoj sosed tvoj sovražnik na delu, konkurent v boju za slavo, ki je v bistvu samomorilni boj, vse to se bo moralo nehati. Ne vemo, katere bodo rešitve, gotovo bodo bolj tribalne, bolj vezane na elementarne potrebe človeka, morda se bomo spet dotaknili eden drugega, rokovali, pogovarjali se s sosedom. Mi pa se bomo skušali starati v družbi glasbe, se veliko glasbe čaka na obdelavo, tudi andske, ki je vedno predstavlja jedro našega glasbenega ustvarjanja.«

Kaj pa usoda medetničnih vojn, se posebno tiče, ki je v osrčju Evrope?

»Vojna v Bosni je nekaj strašnega. Ne vem, ali je Marks videl pravilno ali ne, mislim pa, da nam vojna v Bosni razkriva nevarnost, ki jo lahko povzročajo religije, če jih pripeljemo do ekstremov.«

Religija kot opij narodov?

»...Kot kokain narodov, ce bi hoteli aktualizirati Marksovo definicijo.«

Tatjana Dolhar

Ajshilova drama za začetek sezone

»Sedmerico proti Tebam« režira M. Uršič

V Kulturnem domu v Trstu je že od zakeca meseca vse živo. Gledališki ansambel, pomnožen z gosti in novimi igralci, pridno vadi novo delo, s katerim se bo svojemu občinstvu predstavil 6. oktobra. Gre za grško klasično delo Ajshila »Sedmerica proti Tebam«, ki ga je v slovenščino prevedel prof. Alojz Rebula.

»Začeli smo z vajami v začetku septembra, v dramu pa nastopa 13 igralcev,« nam je povedal režiser Marij Uršič, ki nam je nanizal tudi imena nastopajočih in se ostalih sodelavcev. Kot igralci nastopajo: Ales in Dare Valić (oba gosta iz Ljubljane), Vojko Belsak, kot novi član trzaskе igralske skupine, Alojz Milić, Stojan Colja, Maja Blagović, Mira Sardoč, Miranda Caharija, Lučka Pockaj, Livio Bogatec in Franko Korošec, pa se mladi igralki Petra Govc in Sara Baldé. Kostume bo izdelala Marija Vidau, za gibe na odru bo skrbel Brane Zavrsan, za glasbo pa priznani italijanski glasbenik Giampaolo Coral.

»Delo govori o bratomorni vojni, torej o problemu, ki je bil aktualen že tedaj in razdvaja tudi sedaj Evropo, ves svet, pa tudi naše kraje, kot najbližje dogajanju z vojno v Bosni. Tako občutimo vsebino teksta izpred več kot dveh tisočletih kot nekaj, kar je zelo blizu današnjim razmeram. Kot takega ga želimo predstaviti občinstvu z vso njegovo pripovedjo o miru in vojni, o vseh občutkih in tragedijah, ki jih takšna vojna prinaša. Predstava ne bo sicer dolga, bo pa polna motivov na vojno, mascevanje, z nekaterimi ritualnimi posegi, ki želijo biti nekako opozorilo na nevarnosti, ki jih takšne vojne prinašajo, na prerokbo bogov, ki visijo kot temna

slutnja nad mesti, ki se simbolično povezujejo na sedanje stanje v Evropi in v svetu nasploh.«

Uršič, ki bo v tej sezoni sodeloval tudi v Mestnem gledališču v Ljubljani z delom Arthura Millerja »Pogled za mostu« in je v tem poletju izvedel zelo zanimivo zamisel dvojicnih predstav komedije »Srečanje« v raznih krajih na Trzaskem in Goriskem, je z začetkom vaj za novo sezono zadovoljen. Zadovoljen je z izbiro igralcev, kot tudi z izbiro dela, ki je kot nalaga za ta čas, ko pretresajo svet težki ekonomski trenutki in se težji vojni dogodki.

V dveh glavnih vlogah nastopata tokrat gosta iz Ljubljane, in sicer Ales Valić in Dare Valić. Prvi je sodeloval v raznih predstavah tu pri nas v sezoni 1979-80, Dare Valić pa v lanskem letnem delu »Samomor kitov« (na sliki prizor iz te predstave, foto KROMA).

Ales Valić nastopa kot junak Eteoklej, voditelj obleganega mesta, ki mu pa daje prav tekočo možnost, da skozi njega izpove vse to, kar se danes v svetu, predvsem v Bosni dogaja. Tako je zgodba, pisana pred več kot dvema tisočletjema, zelo sodobna in jo lahko primerjamo na primer vodji bojev za Sarajevo je dejal Ales, kjer gre predvsem za željo po oblasti in torej za sovražstvo, ki vodi v boj med brati.

Dare Valić igra Sela, enega glavnih operativcev in nacrtovalcev ter izvrševalcev grobih vojaških dejanj, ki se ob koncu bojev, ko je mesto osvobojeno, prelevi v člana nove civilne uprave, ki seveda pozabi na svoja vojaška grozodejstva in zločine.

Obe vlogi sta kompleksni, pa vendarle tako povezani z aktualnim dogajanjem tu pri

nas in v svetu, da sta ju že na začetku studija povsem osvojila.

»Predvsem se strinja-va z režiserjevim konceptom, ki nama je zelo všeč in za katerega rečeva, da je odličen. Upava in zeliva, da ga bo občinstvo tudi tako razumelo.«

V predstavi nastopa tudi mlada igralka Sara Baldé, ki smo jo videli v lanskem sezoni v otroški predstavi »Bolhe v operi«. Prvič nastopam v tako zahtevni predstavi. Zelo sem vesela, da so me izbrali, ker se v ansamblu izredno dobro počutim in sem hvaležna starejšim članom gledališča, ki mi s svojimi nasveti pomagajo. Nastopam v ženskem zboru, v katerem ima vsaka nastopajoča svojo vlogo. Sama igram vlogo mlade, ki se prvič sooča z grozotami vojne in nanje reagira tako, kot je prav, da storijo mladi.« Sara nastopa tudi v igralski skupini na Opčinah, vpisala pa se je na fakulteto za tuje jezike v Trstu.

Alojz Milić in Mira Sardoč sodita med igralce, ki so dolga desetletja nastopali in na visoki ravni ohranjali prestiž slovenskega gledališča v Trstu.

»Zelo sem zadovoljen, da so me poklicali k sodelovanju. Tisti, ki je okusil delo na gledaliških deskah, se ne more sprijazniti z dejstvom, da ne bi več na njih nastopal. Moja vloga je vloga glasnika oziroma svečenika. Ni velika, vendar sem zadovoljen, da v dramu sodelujem in da sem ponovno v družbi sodelavcev in drobnih kolegov.«

Mladih Petro Govc in Vojka Belsaka, ki bo v tej sezoni stalen član ansambla, nismo spoznali, ker tokrat nista imela vaj. Pa bomo o njih poročali kdaj drugič.

Neva Lukes

NOVICE

Srečanje borcev na Bazi 20

NOVO MESTO - Območni odbor Združenja borcev NOV bo danes na legendarni Bazi 20 priredil družabno srečanje članov zveze borcev, podpornih članov, njihovih znancev in sorodnikov. Poleg kulturnega in razvedrilnega programa, ki se bosta v restavraciji M-M začela ob 11. uri, so pripravili organiziran ogled obnovljenih barak in znova postavljene razstave. (J. Z.)

Janez Kovačič razstavlja v Krki

NOVO MESTO - V avli poslovne stavbe novomeške tovarne zdravil Krka so pred dnevi odprli razstavo del akademskega slikarja Janeza Kovačiča. Slikarja in njegova dela je predstavil Pavle Gregorc, v kulturnem programu pa je nastopila angleška pevka Shirly Roden. Razstavljena dela so na ogled do 25. oktobra. (J. Z.)

Ogled del likovnega bienala

NOVO MESTO - V avli zavarovalnice Tilia so do 29. septembra na ogled dela 14 belokranjskih umetnikov, ki delujejo v kulturnem društvu Artoteka. To je njihova četrta skupna razstava oziroma 4. belokranjski likovni bienale, ki se po otvoritvi v Cernomlju in razstavi v Metliki seli po Sloveniji. (J. Z.)

Knjiga ljudskih pripovedk

ČRNA NA KOROSKEM - Odbor za kulturo in kulturno dediščino občine Črna in CZP Kmečki glas iz Ljubljane prirejata danes ob 18. uri v Črni predstavitev knjige ljudskih pripovedk, Bajze s Koroske, ki jih je po pripovedovanju domačinov zbrala in v narečju zapisala Marta Repansek. Doslej je izšlo devet knjig, ki ohranjajo pripovedi starejših ljudi pred pozabo. Deseta knjiga iz te zbirke, Bajze s Koroske, vključuje okrog 170 pripovedi v tukajšnjih narečjih, dodan pa je slovar manj znanih besed, da bodo razumljive širšemu krogu bralcev. Pripovedovalo jih je 53 starejših ljudi, prebivalcev iz Koprivne, Javorja, Mežice, Prevalj ter drugod s Koroske. Avtorica pravi, da bi bila velika škoda, če bi vse to slo v pozabo, saj imajo zgodbe po njenem mnenju moralne vrednote z naukom oziroma sporočilom na koncu. Bajze pripovedujejo o nenavadnih in nepojasnjenih dogodkih in stvareh, o življenjskih zgodbah ljudi ter o običajih, praznoverju in podobno. Na predstavitev s kulturnim programom sodelujejo tudi prof. slavistike Janez Mrdavsčič in predstavniki CZP Kmečki glas. (S. S.)

Filipčič v cerkljanski vojašnici

CERKLJE OB KRKI - V galeriji 210. učnega centra slovenske vojske se s svojo tretjo samostojno razstavo v domačem kraju predstavlja akademski slikar iz Zupelevca pri Brežicah Dušan Filipčič. Pred 33 leti rojeni umetnik je diplomiral 1988. leta pri prof. Metki Krasovec na ljubljanski likovni akademiji, občinstvu pa se je doslej predstavil s sedmimi samostojnimi in tremi skupinskimi razstavami. Kljub mladosti je uspel razviti svojstven slog, ki ga zlahka prepoznamo po njegovem nihanju med abstraktnostjo in realizmom. Morda celo bolj kot njegove številne portrete in pokrajinske slike, ki so sicer najbolj pogost motiv na njegovih platnih. Razstava bo odprta do 30. oktobra. (E. S.)

Za redno šolanje ni možnosti

LJUBLJANA - V Ajdovščini je bilo v lanskem šolskem letu 81 soloobveznih otrok, od katerih jih le nekaj živi zunaj begunskega centra v nekdanji vojašnici Srečka Kosovele, kjer je bil organiziran pouk zanje. Zagotovitev pouka po normativih je povzročala velike težave predvsem zato, ker so šolo zapuščali učitelji. Zato so pouk pogosto izvajali učitelji brez pedagoške izobrazbe in ustrezne usposobljenosti. V občini so ugotovili, da bi bili ob enakomerni porazdelitvi soloobveznih begunskih otrok razporejeni v osem matičnih in podružničnih šol, treba pa bi bilo oblikovati tudi nov oddelk šestega razreda. Občinski odbor za družbene dejavnosti je opozoril na zahtevno organizacijo prevozov in zniževanje kakovosti pouka v podružničnih šolah ter povečanje prostorske stiske v ajdovških šolah. Občina je pripravljena ponuditi pomoč in v Ajdovščini zagotoviti prostore v popoldanskem času ter poiskati učitelje za izvedbo pouka. Tudi vipavska občina, ki so jo zaprosili za stalisce, je odgovorila, da naj begunskih solarjev ne bi vključili v redne šole, in predlagala, naj šolo organizirajo v begunskem centru z domačimi učitelji. (A. L.)

Mednarodna razstava psov Lendava '95

LENDAVA - V športno-rekreacijskem centru (za hotelom Lipa) bo danes in jutri potekala velika kinoloka prireditve - mednarodna razstava psov vseh pasem, ki jo organizira Kinološko društvo Lendava. Letosnja razstava bo prvič potekala dva dni. Pse bo ocenjevalo 31 sodnikov iz 17 držav, med njimi tudi sodniki iz Južnoafriške republike, Islandije in Avstralije. Organizatorji pripravljajo štiri specialne razstave - za buldože, novofundlandce, retrieverje in dalmatince. V okviru mednarodne razstave bo jutri potekala tudi finalna tekma za državno prvenstvo Slovenije v agilityju, na kateri se bo poleg domačih tekmovalcev pomerilo več tekmovalcev iz sosednjih držav. Tekma se bo začela ob 9.30. Ocenjevanje psov se bo oba dneva začelo ob 10. uri in bo trajalo do približno 15. ure, ko se bo začel revijalni program, ob 16. uri pa program Best in show. (B. S.)

BREŽICE / MEJNI PREHOD

Gospodarski terminal naj bo

Ni pa še dogovorjeno, kje točno naj bo

V brežiski občini so že takoj po vzpostavitvi državne meje z republiko Hrvaško začeli razmišljati o gradnji gospodarskega terminala na mednarodnem mejnem prehodu Obrežje. Ta prehod je že zdaj, ko je zaradi vojne v sosesčini prekinjen velik del nekdanjih prometnih tokov med Evropo in Balkanom, po obremenjenosti s tovornim prometom na drugem mestu v Sloveniji.

Izdelali so že nekaj studij ter dopolnili občinske planske akte, saj bi gradnja terminala močno posegla tako v področje komunalne infrastrukture kot kmetijstva. Celoten kompleks, ki ga je predstavil krški Savaprojekt, obsega kar 60 hektarjev predvsem kmetijskih obdelovalnih zemljišč. Čeprav je občinsko vodstvo z županom Jožetom Avšičem na čelu prepričano o nujnosti gradnje terminala, pa so nekateri imeli nekaj pomislekov. V Darsu so si glavno gospodarsko-servisno ploščad zamislili v naselju Catež, pri družbi za državne ceste pa bi jo

pomaknili kakšen kilometer stran od meje, saj izkušnje karavanskega mejnega prehoda kažejo, da se potniki ne združujejo radi na ožjem območju državnih meja. Tako je postalo očitno, da gre za neusklajenost interesov med posameznimi institucijami. Kljub temu pa so Brežičani prepričani, da je njihova različica, ki je že usklajena z načrtovano ureditvijo podobne ploščadi na hrvaški strani, najustrežnejša, saj ne računajo le na potnike v mednarodnem prometu, ampak predvsem na kupce in iskalce ostalih storitev z zagrebskega območja, ki je s skoraj dvema milijonoma prebivalcev ogromen potencial in izziv za breziško gospodarstvo. Morebitno povečanje prometa skozi najbolj obremenjeni koridor v Sloveniji bi namreč na meji povzročilo še večje zastoje od tistih v Dolgi vasi, zaradi tega pa bi se številni hrvaški kupci gotovo preusmerili drugam.

Ernest Sečen

Reklamni panoji vabijo kupce v 13 kilometrov oddaljene Brežice (Foto: E. Sečen)

IDRIJA, CERKNO / STANOVANJSKA POSOJILA

Razpis posojil za nakup stanovanja

Julija je bilo med prosilci največ mladih družin in družin z več otroki

Včeraj se je v idrijski in cerkljanski občini začel razpis za vse, ki kupujejo stanovanja. Stanovanjski sklad, ki deluje na območju obeh občin, je julija pod ugodnejšimi pogoji (R+3) razdelil stanovanjska posojila za adaptacije in novogradnje v višini 30 milijonov tolarjev, in sicer 75 prosilcem.

Po besedah predsednika Vilija Makuca ne pričakujejo velikega zanimanja za nakup stanovanj. Sklad bo z razpisom izčrpal vsa sredstva, ki jih je v preteklosti zbral z odprodajo družbenih stanovanj in uspešnim bančnim plašmanjem sredstev. V prihodnje naj bi se z vraticom najetih posojil na njihov račun nateklo znatno manj sredstev, zato pričakujejo, da bosta občini prihodnje leto v ta namen usmerili več denarja.

Na julijski razpis se je prijavilo 93 prosilcev, 20 iz občine Cerkno in 73 iz idrijske občine. Triinpetdeset vlog se nanasa na novogradnje in 35 na adaptacije. Med prosilci je bilo največ mladih družin (26) in družin z večjim številom družinskih članov (deset družin s tremi in več otroki ter petnajst razširjenih družin), sedemnajst pa je bilo samskih prosilcev. Najvišji odobre-

Komisija je pri dodeljevanju posojil upoštevala številčnost in ekonomski položaj prosilcev. Pri pregledu oddane dokumentacije so ugotovili, da je pet prosilcev zamolcalo že prejeto sredstva iz republiškega in občinskega stanovanjskega sklada v minulih letih, ali pa so navedli napačne podatke. Roman Bric

Po bogatem kulturnem poletju še bolj pestra jesen

PORTOROŽ - Po razgibanem in vsebinsko bogatem kulturnem poletju v portoroškem Avditoriju bo tudi jesen v osrednjem obalnem kulturnem in kongresnem centru zelo pestra. Ze naslednjo soboto bo na programu dogodek za glasbene sladokusce - nastopili bosta svetovno znani umetnici Irena Grafenauer, prva dama flavte in ena od najboljših harfistk Maria Graf.

Za občinstvo bo zanimiv tudi koncert znamenite glasbene skupine Kameleoni, ob katerem bodo predstavili tudi novo monografijo o tej legendi slovenskega rocka. V oktobru bo osrednji dogodek Slovenski oglaševalski festival, zdaj že tradicionalni Zlati boben. Ljubitelji jazza bodo 25. oktobra lahko uživali v nastopu Tria Renata Chicca. Za konec pa bo božični koncert Obalne go-

morenega orkestra in tradicionalni slovesnim novoletni koncert 29. oktobra, ko bodo nastopili Simfoniki RTV Ljubljana pod taktirko Marka Letonje.

Nedeljsko Filmsko gledališče z najnovejšimi filmi iz svetovne produkcije bo potekalo kot že običajno, za ljubitelje kina pa v počastitev stoletnice filma pripravljajo petkov antikvariat, v katerem bodo na sporedu izbrana starejša filmska dela. Od 30. novembra do 2. decembra bo Avditorij prizorišče tradicionalnega Slovenskega filmskega maratona. Pripravili bodo tudi spremljevalno razstavo plakatov in filmskih rekvizitov, posvečeno 90-letnici slovenskega filma. Jesenski spored Avditorija vsebuje tudi nekaj gledaliških predstav in slikarski razstavi.

Boris Vuk

VIPAVA / DEMONSTRACIJE

Zaprta magistralka

Odgovorni se niso odzvali

Včeraj je skupina občanov z županom Ivanom Princesom na čelu za deset minut zaprla promet skozi občinsko središče Vipavo. Zabora je povzročila dolgo kolono v obeh smereh. Cilj zapore je demonstrativno opozoriti na macehovski odnos države do problemov zaradi preobremenjenih cest, predvsem magistralne ceste skozi Vipavo.

Pred meseci so na mostu namestili semafor, ki težave se povečuje, ne vzdržne pa utegnejo postati ob trgatvi, ki se bo začela v prihodnjih dneh. V Vipavi so prepričani, da most kljub poškodbam omogoča počasen oboestranski promet. Zato občina zahteva odprtje mostu dotelej, ko bodo začeli sanacijo, ta pa bi morala biti izpeljana veliko prej kot konec aprila prihodnje leto. Razloge za krajšo zaporo magistralke Razdrto-Nova Gorica, na kateri se je letos zgodilo kar osem od stotinastih prometnih nesreč s smrtnimi žrtvami v severnoprimorski regiji, so podrobneje pojasnili po končani zapori. Zaporu so Vipavci izvedli kljub opozorilu in pozivu inspektorja za varnost prometa pri UNZ Nova Gorica Stjepana Miskovica. V izjavi za javnost so predstavniki občine pojasnili, da se ne morejo strinjati s tem, da se most preprosto zapre, zagotovil o njegovi sanaciji pa ne da nihče: tudi odgovoru, da bodo projekti narejeni do 20. se-

ptembra, sanacija pa končana do konca aprila prihodnje leto, ni verjeti, pravijo. Preveč drugih izjav je, ki govorijo v prid dejstvu, da naj bi bil most usposobljen sele konec prihodnjega leta, saj mora biti za to tudi zagotovljen denar.

Sodu je izbilo dno dejstvo, da se od ustreznih ustanov ni odzval nihče.

Zaradi trgatve, kise začenja te dni, bo stanje na cesti, po kateri dnevno vozi več kot dvajset tisoč vozil, od tega tisoč do tisoč petsto tovornjakov, med njimi približno dvesto z nevarnimi snovmi, postalo nevzdržno. Občina zahteva tudi, da se odpre most za upočasnen promet v obe smeri, dokler ne bo izpeljana sanacija, ki jo je treba začeti takoj. Vipavci opozarjajo, da so se za zaporo ceste odločili, ker jim je ostala le ta možnost. Očitno so, da je bila odločitev o delnih omejitvah prometa na 40 mostovih v Sloveniji - od tega jih je kar devet v severnoprimorski regiji - politična in ne strokovna. Stiri takšne omejitve so na preobremenjeni magistralni Razdrto-Nova Gorica, ena od njih pa na mostu v Vipavi. Če odgovorov ne bodo dobili, bodo naslednji zaporo izvedli čez teden dni, tokrat ob prometni konici. Pristojni bodo lahko prijavili drugega cloveka, tokrat bosta policija in inspektor za ceste prijavila vipavskega župana.

Artur Lipovž

PIVKA / NOVA POŠTA

V Pošti Slovenije se zavedajo, da zaostajajo v razvoju

V ponedeljek se bodo v Pivki za občane odprla vrata nove, sodobno urejene poste, ki je dobila svoje prostore v Pivskem domu. To je že osma prenovljena pošta, ki jo je Pošta Slovenije odprla od svoje ustanovitve pred osmimi meseci. V tem času so odprli tudi štiri nove poste, do konca leta, ko bodo odprli še dve, pa bo v Sloveniji 535 postnih enot.

Nova nalozba v Pivki je Pošto Slovenije stala več kot 35 milijonov tolarjev. Na 150 kvadratnih metrih površine bo desetčlanski poštni kolektiv,

ki ga vodi upravnik Zorka Kranjc, krajanom nudil poštnih storitev v veliko lepšem in predvsem funkcionalno urejenem okolju. Poštni okolis zajema 18 naselij, kar je dobršen del nove občine Pivka. Za dostavo pošiljk približno 4300 prebivalcem, kolikor jih živi v postnem okolisu, pa skrbijo tri pismonose. Poštni urad ima štiri telefonske govornice in 150 postnih predalov, kar je za polovico več, kot jih je imel v starih prostorih. Ob včerajšnji slovesni otvoritvi je direktor Pošte Slovenije mag. Alojz Podgorelec dejal, da se zavedajo precejšnega zaostajanja v razvoju v primerjavi s postami razvitih evropskih držav. »Danes se s 3794 prebivalci na eno pošto oziroma z eno pošto na 39 kvadratnih kilometrih uvrščamo na raven manj razvitih držav Evropske unije. Razmere so se nekoliko slabše, če primerjamo tedensko pogostost dostave postnih pošiljk, tehnično opremljenost post in tudi cene poštnih storitev. Mateja Godejša

Stranke skrivajo svoje adute v rokavih

Socialdemokratski poslanci s »konkurenčno klavzulo«

Volilnega štaba uradno
še niso imenovali, stranka

Temperatura pred volitvami se že dviga (Foto: B. V.)

morebitne kandidate v posameznih občinskih odbo-

Združena lista prav tako se ni uradno imenovala volilnega staba, v stranki pa imajo skupino za volitve, ki sproti ocenjuje »volilne možnosti« ZL. Obstaja tudi skupina »za strategsko in vsebinska vpraša-

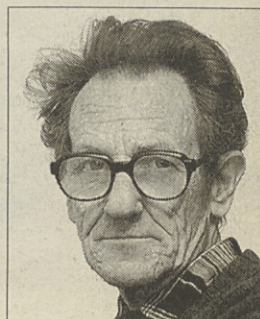
Ljudska stranka je prav na zadnjem sestanku izvršnega odbora imenovala posebno neformalno skupino, ki bo pozneje opravljala vlogo volilnega sta-

V Demokratski stranki so se že pogovarjali o volitvah, saj so vse stranke »že zaele predvolilno kampanjo, kar se kaže tudi v tem, kaj govorijo ena o drugi«. Pri DS priprave na volitve sovpadajo s siceršnjim delom, saj gre za »mlado« stranko, ki tudi sicer gradi mrežo in pridobiva članstvo. Drugi del dejavnosti je usmerjen v oblikovanje prepoznavnega političnega profila in sloga ter promocijo posameznih članov. Postopki evidentiranja kandidatov, ki se sicer še niso zaceli, v DS potekajo tako, da kandidate najprej predlagajo člani in občinski odbori, potrdi pa jih konferenca stranke. DS se ni nima volilnega staba in ne namerava porabiti veliko denarja za marketinške strokovnjake. Vodstvo namreč meni, da se tako dobro in učinkovito kampanja ne bo »obrnila« podobe političnega prizorišča na glavo«. V DS stavijo na prostovoljno delo aktivistov in so prepričani, da se bo »z racionalnostjo dalo marsikaj narediti«.

Tanja Starič

Rdeče rdeča Špringla marogla

PETER BOŽIČ

Prav zaradi tega je najbolj zaskrbljujoče to, da so si rdeči liberalci prilastnili le silno majhen del nacionalnega bogastva, samo 50 milijard. Kaj bo z ostalim, če ga dobi v roke rdeče rdeca Springla marogla?

SLOVENSKI KRŠČANSKI DEMOKRATI

Odklonili parlamentarni avto

Sklep o dodelitvi avtomobilov je sprejela komisija iz vseh strank

Zgodba z avtomobili je sicer, kot smo slišali nekoliko pozneje, bolj zapletena. Poslancem pripada nadomestilo za vožnjo s svojim avtomobilom, pa tudi določeno število službenih avtomobilov. Vendar po

Kakorkoli že: če denarja res ne bi namenili za avtomobile, ampak za otroke, bi bilo to dobro, pa čeprav je k temu preobratu pripomoglo predvolilno vzdusje... (T. S.)

SODELOVANJE / SLOVENIJA-MADŽARSKA

O novi avtocestni trasi se še niso uspeli dogovoriti

LJUBLJANA - Včeraj je svoj obisk v Sloveniji končala delegacija zunanje-političnega odbora madžarskega parlamenta. Oceno obiska in odnosov med državama sta na novinarski konferenci podala predsednika odborov slovenskega in madžarskega parlamenta Borut Pahor in Matyas Eorsi.

Predstavniki obeh delegacij so se pogovarjali o vseh aktualnih temah, osrednjo pozornost pa so namenili gospodarskim vprašanjem, predvsem infrastrukturi. Razumeli smo, da bi lahko bila Luka Koper konkurenčna Trstu in Reki in zanimiva za Madzarsko, je dejal Boru Pahor. V zvezi z mejnim prehodom Dolga vas-Redicsi pa je Matyas Eorsi povedal, da je sedanje stanje mogoče rešiti le z gradnjo avtoceste, zato je potreben cimprejšnji dogovor o mejni točki, saj je zadnji slovenski predlog za Madzare nesprejemljiv, ker bi stroški gradnje avtoceste

zaradi 25 kilometrov dalješe trase in neugodnega terena presegli zmoglosti madžarskega proračuna. Zato bo potreben kompromisni predlog, je menil Matyas Eorsi, ki je poudaril vzorčnost in uspešnost političnih in gospodarskih odnosov med državama. Temu mnenju se je pridružil tudi Borut Pahor, ki je zasluge za uspešno sodelovanje pripisal tudi manjšinama na obeh straneh meje. Madžarska delegacija je pokazala veliko zanimanja tudi za težave, ki jih ima Slovenija zaradi zapletov z Italijo ob vključevanju v Evropsko unijo. S slovensko stra-

Matyas Eorsi in Borut Pahor (Foto: B. V.)

njo se se strinjali, da takšni zapleti kažejo na nevarnost, da bi vplivne članice EU utegnile izkoristiti podobne razmere za pridobitev posebnih koncesij. Zato je po mnenju obeh predsednikov odborov treba čim bolj uskladiti integracijske taktike in poskrbeti za izmenjavo izkušenj, s čimer bi si ustva-

rihi boljše pogoje za sprejem v EU. V ta namen bodo v Budimpešti sklicali sejo zunanjepolitičnih odborov Poljske, Češke, Slovaske, Slovenije in Madžarske. Kmalu pa naj bi se sesli se komisiji za človekove pravice in pravice manjšin obeh parlamentov.

Bernard Pesjak

Lomilec src Antonio Banderas v filmu Kralji mamba

FILM / PORTRET IGRALCA ANTONIA BANDERASA

Casanova iz Španije

LOS ANGELES - Prvo pomembno vlogo mu je ponudil Pedro Almodóvar, Madonna mu je padla v objem v Postelji z Madonno, v filmu Mambo Kings pa je zagraj na trobento - Antonio Banderas, ki ga te dni v slovenskih kinematografih lahko vidimo v filmu Romanca v Miamiu. Kamero je očaral s svojimi gorečimi pogledom in skrbno počesanimi, temnimi lasmi - je kot pravi latinski ljubimec, ob katerem človek zardi, kot bi srečal Casanova.

Ta španski igralec je v Almodóvarjem filmu **Privezi me!** (Tie Me Up! Tie Me Down!) igral nekdanjega pacienta psihiatrične klinike, ki postane ugrabitelj. V Hollywoodu je prvič nastopil v filmu **Kralji mamba**, katerega dogajanje je postavljeno na Kubo, v razkošno okolje zgodnjih 50. let. Almodóvar je sicer razblinil pojem latinskega ljubimca, vendar Banderas svojih prednikov - bogov ljubezni ne more prikriti in pri tem tudi neprikrito uživa. Zanimivo je, da je po filmu **V postelji z Madonno** kmalu nastopil v povsem drugačnih vlogah, in zdaj ni le »Almodóvarjev igralec«. »Zdaj sem tudi fant, ki je šel v posteljo z Madonno,« se sal Banderas. Potrebno je poudariti, da ga je Madonna spravila v posteljo, in kdo bi ji zameril! Ker je pritegnil pozornost Madonne, so seveda nanj postali pozorni tudi gledalci.

Banderasova angleščina je sicer brezhibna, čeprav govori s španskim naglasom. Se kako dobro se zaveda, da zbujajo pozornost tudi s svojo izgovorjavo, ne le zunanostjo. 31-letni igralec izžareva svoje špansko poreklo, tudi kadar je oblečen v majico in kavbojke. V gradivu za tisk je vedno opisan tako, da bi človek pričakoval lepota, oblečenega v Versacejevo obleko. Seveda ga boste takoj spoznali po slikah, kajti njegov obraz si ni težko zapomniti. Banderas tako rad pripoveduje, da si človek ne more predstavljati, da je sposoben celo utihniti, čeprav je doslej igral vloge redkobesednih junakov (med drugim v **In-**

tervjuju z vampirjem), ki sodijo bolj kot v film na odrske deske. V New Yorku se najraje sprehaja po Broadwayu in si prepeva melodije iz operet in popularnih pesmi. Banderas ljubi glasbo. V Madridu ima celo svoj snemalni studio. Igra kitaro in klavir.

V mladosti si je Banderas zelel postati gasilec, potem matador, pa živinozdravnik. Res nenavadno, da se je odločil za tako različne poklice, a zakaj bi ga nadlegovali s vprašanjem, kako je to mogoče. Nove angleske besede mu hitro ostanejo v spominu, čeprav se bo hudomušno pretvarjal, da pomena katere od sicer pogosto uporabljenih besed ne pozna, na primer »faithful« (zvest). Prizna, da je lažnjivec, lagati se je naučil v svojem poklicu, čeprav se večkrat zlaže tudi v privatnem življenju, vendar so to »nedolžne« lazi. Pravi, da je bil nekaj časa, dokler ni spoznal svoje žene, pravi svetnik, sele kasneje se je začel zanimati za nežni spol, zato so njegovemu zakonu prerokovali le leto dni obstoja. Vsakomur, ki ga je videl v filmu **V postelji z Madonno**, je bilo takoj jasno, da je fant poročen. Danes pa je zenin objem že zamenjal s tistim Melanie Griffith. Najbolj se bal kritik na račun vloge v Almodóvarjevem filmu **Zakon pozejenja**, v katerem je igral homoseksualca. »Vseeno mi je bilo, če bi me ljudje označili za homoseksualca, bal sem se le, da bi bil film slab. Čeprav sem moral poljubiti moškega, ker zgodba govori o ljubezenskem razmerju med moškima, nisem homoseksualec.« Kaj pa nasilje v filmu Popolni spomin? »Včasih mi kar ustreza, da igram negativnega junaka,« je odgovoril.

Da sta se z Madonno dobro razumela, ne preseneča: v lokalu, kjer se je kar gnetlo ljudi, me je Banderas nenadoma cmočnil na lice.

»Tega novinarji nismo vajeni,« ga opozorim, a lepoteč se le nasmehne in ostane tiho. Angleščino je pozabil v pravi trenutki.

Lynn Snowden / Elle

Največja slovenska kulturna hiša zeli privabiti več gledaliških obiskovalcev (Foto: B. V.)

GLEDALIŠČE / POPESTRITEV PONUDBE

Cankarjev dom uvedel lastni abonma

LJUBLJANA - V Cankarjevem domu so na včerajšnji tiskovni konferenci predstavili novost v svoji ponudbi, gledališko kartico CD za gledališko sezono 1995/96. Vodja gledališkega programa Boris Pintar je dejal, da naj bi z abonentsko kartico občinstvo dobilo stalnejši vpogled v gledališki program, Cankarjev dom pa stalen krog obiskovalcev in možnost več ponovitev gostovalnih predstav.

Doslej je bilo v Ljubljani stevilo ponovitev večinoma omejeno le na eno ali dve. Gledališki abonma CD vsebuje šest predstav, štiri vrhunska tuja gostovanja in dve predstavi, ki si jih abonent lahko izbere iz predstav domačega in tujega sporeda. Pri izbiri programa so se odločili za gledališca vrhunske kakovosti, ki s svojim delom oblikujejo nove gledališke oblike. Gre za nov gledališki princip združevanja različnih zvrsti v novo obliko, pogosto multimedialno, ki združuje prvine sodobnega plesa, literature, glasbenega gledališča, pa tudi likovno in fizično prvino. Za osnovne štiri predstave bo sedež stalen, za ostali predstavi pa bo potrebna rezervacija. Stevilo abonmajev je omejeno, za abonente so rezervirali najboljše sedeže v Gallusovi in Linhartovi dvorani, hkrati pomeni nakup se 30 odstotkov prihranka. Nakup abonmaja poteka od 18. septembra do 14. oktobra v Informacijskem središču - blagajni CD. (K. Z.)

PANORAMA ODTUJENEGA / UMETNOST, KI PROPADA V TUJIH KLETEH (1)

Vittore Carpaccio: Marija s svetniki, 1518

Vittore Carpaccio: Madona s svetniki

Izdelana leta 1518, olje na platnu, 280 x 210 cm, nekdanj v sv. Francisku v Piranu.

Podpisano in datirano delo slovitega beneskega zgodnjere-nesančnega slikarja Vittora Carpaccia (ok. 1460-ok. 1525), ki je s svojo delavnico za obalne kraje izdelal (sodeč po ohranjenih ali vsaj dokumentiranih delih) enajst slik, sodi med oltarne slike tipa tako imenovane Sacra conversazione, ki prikazuje Marijo z otrokom v pogovoru s svetniki. Zaradi vedute v ozadju, ki prikazuje Piran, ima slika za mesto se poseben pomen. Carpacciovo studijsko risbo detajla slike (levega angela) hrani sanktpetersburški Ermitaz. Madono z

otrokom so stoletja hranili v sklopu glavnega oltarja in pozneje edikule v piranskem sv. Francisku. Delo so, kot je zapisano v dokumentaciji, ki jo hrani Uprava RS za kulturno dediščino v Ljubljani, odtujili maja ali junija 1940. Zanimiv je podatek, ki ga navaja Carpacciova monografija, ki je izšla leta 1967 v zbirki Classici dell' arte pri založbi Rizzoli. V knjigi je (ob napačnem podatku, da je slika se vedno v Piranu, kjer je dostopna javnosti) objavljena letnična restavracije slike, in sicer leto 1950 (ko je bila slika že odnesena, in torej vsem, tudi restavratorem, nedostopna?). (V. U.)

Nadaljevanje prihodnjo soboto

NA KRATKO

Trideset let piranskega Ex - tempora

LJUBLJANA - Obalne galerije Piran prirejajo XXX. Ex - tempore za slikarstvo, ki bo potekal v Piranu med 18. in 24. septembrom. Rezultate ex - tempore bodo razglasili v nedeljo, 24. septembra ob 19. uri v piranski Mestni galeriji, hkrati pa bodo tudi odprli razstavo del, nastalih na njem. Priglasitev in zigosanje podlag bo potekalo v Mestni galeriji od 18. do 22. septembra med 8. in 15. uro ter med 17. in 20. uro, v soboto pa bo zigosanje podlag in sprejem del mogoc v skladišču soli Monfort v Portorožu, in sicer med 8. in 20. uro. Vsak udelezenec lahko zigos največ dve podlagi (dimenzij med 50 x 50 cm in 150 x 150 cm). Mednarodna žirija bo podelila Veliko nagrado (bruto 150 tisoč tolarjev), sedem velikih odkupnih nagrad (100 tisoč tolarjev), odkupne nagrade (60 tisoč tolarjev) ter hotelske in penzijske nagrade. (V. U.)

Letos daljši Art Cologne

LJUBLJANA - Kot sta nam sporočila organizatorja Art Cologne 1995 v Kölnu, zveza nemških galerij Bundesverband Deutscher Galerien in KölnMesse, se bo letos znani umetnostni sejem v Kölnu pričel 11. novembra, potekal pa bo do 19. novembra, kar je dva dni več kot v preteklih izdajah. Na sejmu, ki je ob sorodnih prireditvah v Bologni, Baslu in Madridu najpomembnejši tovrstni evropski sejem, bo svojo ponudbo na kar 42 tisoč kvadratnih mestih predstavilo okoli 350 galerij (poleg nemških se okoli 130 galerij iz drugih 22 držav z vsega sveta, 110 razstavljalcev so zaradi prostorskih zmogljivosti zavrnili). Kot novost bodo letos v programski koncept uvrstili sklop avantgardnih galerij (z avantgardnimi galerijami so zelo uspešno poskusili lani), nagrado Art Cologne, vredno 20 tisoč DEM, pa bo prejel berlinski galerist Rudolf Springer. Lani je sejem, ki je sicer med vsemi sorodnimi najboljše obiskan, obiskalo rekordnih 70 tisoč obiskovalcev. (V. U.)

Christo v madridski A+A

LJUBLJANA - Predvčerajšnjim so v galeriji A+A v Madridu, ki jo vodijo Obalne galerije Piran, odprli razstavo Christovih del, ki so bila na ogled v Pod-sredi in Piranu. Kot so sporočili iz ustanove, so izbor del, ki je bil na ogled v Sloveniji, dopolnili z dodatnimi signiranimi fotografijami akcije Oviti Reichstag v Berlinu, ki jih je Christo naknadno poslal za razstavo v Madridu. (V. U.)

Katalog sreče brez pravljice

LJUBLJANA - 19. septembra, ob 20.00 uri bo v Lutkovnem gledališču gostovala francoska gledališka skupina Alis s predstavo Katalog sreče brez pravljice. Skupina, ki je nastala pred desetimi leti, ustvarja predstave, katerih izrazna sredstva so zvok, luč in podobe, namenjene so mladim in starim. Tekst in govorna beseda sta skoraj izključena. Predstavo sestavljajo neme sekvence, ki jih spremlja glasba, dopolnjujejo jo projekcije fotografij predmetov in oseb, plakatov za metro, kicasti predmeti in izrezane ali izgovorjene crke. (K. Z.)

Novo glasilo Društva slovenskih pisateljev

LJUBLJANA - DSP je začelo izdajati Bilten. V uvodnem članku prve številke Evald Flisar, predsednik društva, išče odgovor na vprašanje, kaksna naj bo vloga društva v razmerah idejnega in političnega pluralizma ter v casu, ko upada zanimanje za literaturo in za vse oblike umetnosti. Robert Titan Felix je predstavil problematiko Prekmurske podružnice DSP, Veno Taufer je v svojem prispevku namenil nekaj besed letošnjemu mednarodnemu srečanju pisateljev in pesnikov Vilenica 1995. V Biltenu je tudi pregled literarnih večerov, ki jih je organiziralo društvo, seznam knjig, ki so ali bodo izšle s pomočjo Trubarjeve fundacije, ter predstavitev dela Komisije za mednarodno sodelovanje v preteklem letu. Kot so nam povedali na društvu, bo Bilten izhajal po potrebi, to je predvsem ob pomembnejših dogodkih. Prva številka je izšla v nakladi 500 izvodov, poslali so ga vsem članom, medijem in v knjižnice. (A. Z.)

RAZPISI ZA USTVARJALNE DELAVNICE

Za profesionalne plesalke in plesalce

V koprodukciji s Plesnim Teatom Ljubljana, SOU in s pomočjo Francoskega kulturnega centra festival Mesto žensk organizira sedemdnevno plesno delavnico pod vodstvom koreografinje Charlotte Ikeda, ene najvidnejših predstavnic plesne tehnike butoh. Delavnica je namenjena profesionalnim plesalkam in plesalcem. Potekala bo od 4. do 10. oktobra, vsak dan od 12. do 16. ure v Studentskem naselju v Rozni dolini v Ljubljani, stevilo sodelujočih pa je omejeno na 20. Prijave in dodatne informacije: PTL, Kersnikova 4, Ljubljana, tel./fax. 329 184. PR

Gledališče za tiste z nekaj izkušnjami

Festival Mesto žensk organizira gledališko delavnico, ki jo bo vodila britanska gledališka ustvarjalka Bobby Baker, ki je lani gostovala v Ljubljani s predstavo How to Shop. Zazeleno je, da imajo udeleženke in udeleženci najmanj 18 let, da so se sposobni sporazumevati v angleščini in da imajo že nekaj izkušenj z gledališčem. Gledališka delavnica Bobby Baker bo potekala 14. oktobra od 13. do 17. ure v prostorih Urada za žensko politiko na Tomsicevi 4 v Ljubljani. Lucidna ustvarjalka bo skupino uvedla v skrivnost, kako navidezno nepomemben dogodek iz vsakdanjega življenja lahko preraste v gledališko predstavo. Delavnica sprejme dvanaest udeleženk in udeležencev. Prijave in dodatne informacije: Mesto žensk, Tomsiceva 4, Ljubljana, tel. 125 11 12. PR

MALEZIJA / FOKKER 50 PRISTAL MED LESENIMI BARAKAMI

Letalska nesreča zahtevala 34 življenj

Med 26 ranjenci je bilo tudi deset stanovalcev

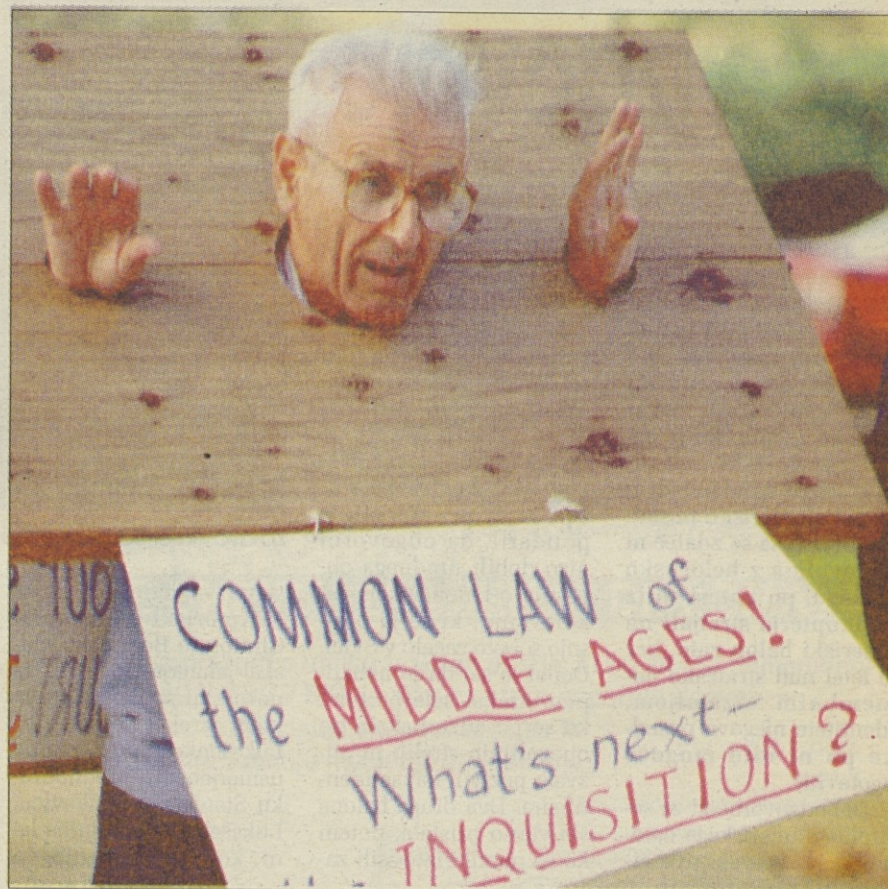
KUALA LUMPUR - V letalski nesreči v bližini letališča mesta Tavau v malezijski zvezni državi Sabah na severu Kalimantana (nekdanji Borneo) je življenje izgubilo 34 oseb, šestnajst A50 letalske družbe Malaysia Airlines Sistem je z 49 potniki in stirimi člani posadke vzletelo iz glavnega mesta Kota Kinabalu. Iz nepojasnjenih vzrokov je pilot zgrešil pristajalno stezo in letalo je strmoglavilo med bližnje barake in se vnelo. Poleg letala je zgorelo več kot dvajset lesenih barak. Razbitine letala in plameni so poškodovali tudi deset stanovalcev, večinoma filipinskih in indonezijskih gozdarjev. Minister za zdravstvo Cua Jui Meng

je dejal, da v letalu ni bilo tujcev, potniki so bili večinoma gozdarji, ki delajo v bližnjih gozdovih.

Letalske oblasti so sporočile, da je bila v času pristajanja vidljivost primerna, ne izključujejo pa možnosti, da je letalo zanesel iz predvidene smeri nenaden suhek bočnega vetra. Vsekakor bo morala preiskovalna komisija ugotoviti točne vzroke nesreče. Kmalu naj bi na kraj nesreče odleteli tudi nizozemski tehniki, kajti letalo fokker 50 je bilo izdelano na Nizozemskem. Da bi bila mera polna, so strmoglavljeno letalo dva dni pred nesrečo natančno pregledali in obnovili motorje.

Jack Kevorkian izziva sodnike

Ameriški zdravnik Jack Kevorkian, ki neozdravljivim bolnim pomaga umreti, je na sodno razpravo prišel s sramotilno klado in napisom o srednjeveškem sodstvu (AP)

Transvestiti

V Pataji na Tajskem je bilo lepotno tekmovanje za najlepšega transvestita (Telefoto: AP)

KALIFORNIJA

Seks v drvečem avtu

V prvem zavoju ju je zaneslo s ceste

LOS ANGELES - Z avtomobilom sta se vozila po avtocesti, hitrostje znašala 100 kilometrov na uro, bila sta gola in brez varnostnih pasov.

Za kalifornijski par, ki je hotel preizkusiti omamnost spolnosti in hitrosti, bi se vse srečno izteklo, če avtocesta ne bi imela toliko ovinkov. Na prvem od njih je avto zletel s ceste.

Ljubimca z avtoceste, kot ju je tisk nemudoma krstil, nista bila rosno mlada, saj je ona imela

35 let, o njem pa ni znano nič drugega, razen tega, da je, preden je sedel za volan in si slekel hlače, zvrnil nekaj kozarcev alkohola. Imela sta imela precejšnjo srečo: na ovinkasti prometnici, ki povezuje Los Angeles in San Diego, je vedno gost promet: v nesreči se je dama samo nekoliko potolkla, njen partner pa je v bolnišnici. Ko bo prišel k sebi, se bo moral spopasti z vrsto problemov, nena zadnje s tem, kako bo spet prišel do vozniškega dovoljenja.

ZDA / SRHLJIV ZLOČIN

Mati ubila štiriletno hčerko, ker jo je ta zalotila z moškim

NEW YORK - V Daytonu v zvezni državi Ohio je mati do smrti pretepla svojo štiriletno hčerko, ki jo je zalotila v postelji z ljubimcem, nato pa je njeno trupelce zakopala na bližnjem odlagališču smeti. Ta srhljiv prizor je med procesom obnovil Ernest Vernell Brooks, ki je priznal, da je zenski pomagal prikriti zločin. Theressa Jolynn Ritchie je njegovo različico zavrnila kot neresnično in se razglasila za nedolžno.

Theressa je julija policiji sporočila, da zjutraj, ko je hotela zbuditi

hčerko Samantha, te ni našla v postelji. Takoj so sprožili širokopotežno iskalno akcijo. Primeri ugrabljanja v ZDA namreč niso redkost. Vsa iskanja policije in prostovoljcev so bila zaman.

Pred tedni so po naključju na odlagališču, ki leži blizu Theressine hise, odkrili iznakaženo trupelce male Samanthe. Preiskovalci so nato prišli na sled Brooksu, ki je že na prvem zaslišanju klonil, povedal vso resnico in nase prevzel del krivde, ki pa ni primerljiva z materinim zločinom.

SINGAPUR / POSLEDICE KONCA HLADNE VOJNE

Manjšanje izdatkov za vojsko ne prizanaša niti gurkam

Izvrstno izurjeni nepalski bojovníki zdaj stražijo zapore

SINGAPUR - Čeprav od nekdanjih slovi kot izvrstni bojovníki, so se s koncem hladne vojne tudi zanje končali zlati časi. Danes je usoda gurk skrajno negotova. Ti nepalski vojaki so izvrstno izurjeni in zelo nevarni, zlasti v boju na nož. Cenijo jih zaradi izredno razvitega instinkta in spretnosti z ostro nabrušenim nožem srpate oblike, ki mu pravijo kukri.

V dobi računalnikov se je vojskovanje korenito spremenilo. Poleg tega so po koncu hladne vojne skoraj vse države začele krciti stroške za vojsko - in tudi število vojakov. »Zaradi krčenja stroškov je tudi vloga teh vojakov v angleški vojski danes veliko manjša kot nekoč,« je izjavil B. M. Niven, načelnik kontingenta gurk Singapur. Singapurske razmere jasno kažejo, kako se je v zadnjih letih spremenila vloga vojakov, ki so zdaj v službi pri tamkajšnji policiji.

Ceprav jih je cedalje manj, jim njihov legendarni sloves se zdaj pomaga najti službo v tujini, zlasti v Veliki Britaniji, Indiji, Hongkongu in Singapur. »Kljub raketam in visoki tehnologiji sovražnika v resnici premagajo bojovniške spretnosti in vajakova vzdržljivost,« je dejal Niven.

V Singapurju gurke stražijo domove ministrov in najpomembnejših osebnosti ter najstrožje zapore. Prvi kontingent teh vojakov, 144 nekdanjih pripadnikov angleske vojske, so v Singapurju uporabili leta 1950, ko se je poglobila vojna vihra v jugovzhodni Aziji in Evropi.

Gurke so zelo cenjeni zaradi njihove lojalnosti, zanesljivosti in zilavosti, najbolj pa slovi po svoji legendarni spretnosti pri boju na nož. Slovi po tem, da z enim samim zamahom velikega srpatega noža kukri cloveku brez napora odseka gla-

vo. Zaradi tega se jih vojaki z vsega sveta v boju - če le morejo - spostljivo izogibajo, kot se je dogajalo tudi v vojni za Falklandske otoke leta 1982. Njihova skrivnost so trde življenjske razmere, v katerih živijo že od rojstva, in velika lojalnost. Znano je, da izpolnijo vsak ukaz nadrejenih, ne da bi trenili z ocesom.

Danes sprejme angleska vojska samo 2500 Gurkhov na leto, kar je zelo malo, če upoštevamo, da se jih je prve svetovne vojne udeležilo kar dvesto tisoč, v drugi svetovni vojni pa se je borilo stideset bataljonov teh nevarnih vojakov.

V jugovzhodni Aziji se gurke živo spominjajo se iz let malajske krize (od 1948 do 1960) oziroma sporov med Indonezijo in sosednimi državami na začetku šestdesetih let. Vojaki gurke so se tudi udeležili zalivske vojne leta 1991.

Dvignili nimrod

Iz Ontarijskega jezera so dvignili britanski bombnik nimrod, ki je strmoglavil 2. septembra (Telefoto: AP)

INCIDENT V BELORUSIJI

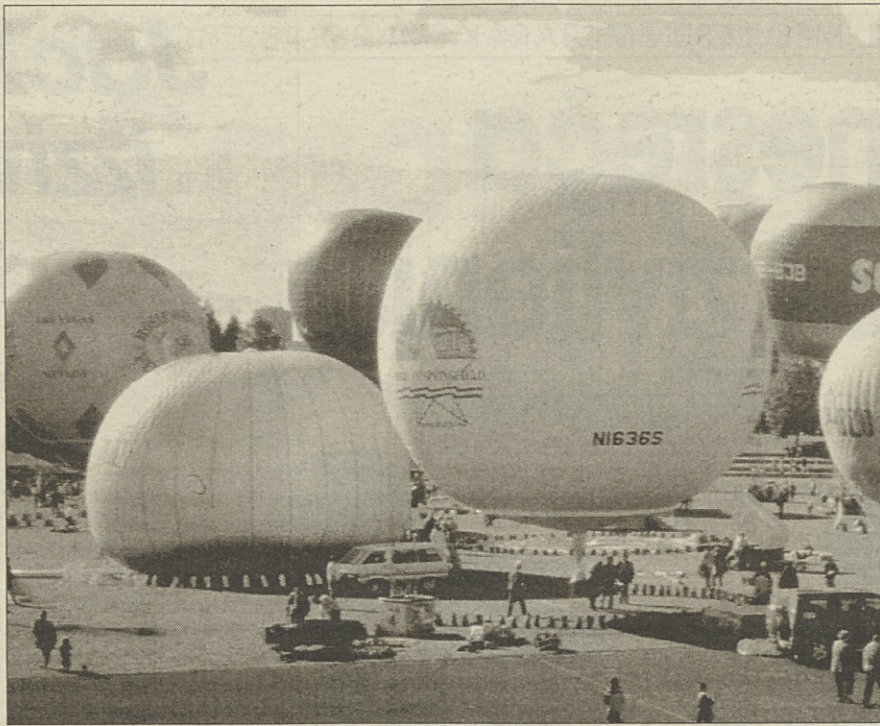
Lukašenko išče izgovore

Smrt balonarjev odmeva v ZDA

MINSK (Reuter) - Prorusko usmerjeni beloruski predsednik Aleksander Lukašenko se je moral včeraj znova zagovarjati pred ogorčenimi Američani zaradi torkovega incidenta, ko je beloruski vojaški helikopter sestrelil balon z dvočlansko ameriško posadko. Bela hiša se zdalec ni zadovoljna z belorusko razlago, po kateri so iz helikopterja streljali na ameriški balon zato, ker je letel nad stratesko pomembnim ozemljem, identitete njegove posadke pa ni bilo mogoče ugotoviti.

Del odgovornosti za sestrelitev ameriškega balona, ki je zatevala dve zi-

vljenji, je prevzel namestnik zunanjega ministra Valerij Sepkalo, čeprav večina beloruskih politikov za incident krivi tudi ameriško posadko, organizatorje tekme balonarjev in celo poljske prometne oblasti. Jurij Sivakov, član beloruske službe državne varnosti, je poudaril, da odgovorni niso dobili uradnega obvestila o balonarskem tekmovanju, ki se je prejelo soboto zacetlo v Švici. Dodal je še, da je helikopter streljal sele po tem, ko se posadka balona po opozorilnih streljih ni odzvala pozivu, naj se identifikira. Dva druga balona sta varno pristala, potem ko so potniki izobesili za-

Za dva Američana se je mednarodno balonarsko tekmovanje tragično končalo (AP)

stave svojih držav.

Ameriški predsednik Clinton je Belorusijo obiskal januarja leta 1994, le nekaj dni preden je parlament izrekel nezaupnico Lukašenkovemu liberalno usmerjenemu predhodniku Stanislavu Suskeviču. Lukašenko že od julija lani, ko je bil na julijskih

volitvah izvoljen za predsednika države, kritizira Washington, češ da je skušal narekovati ukrajinsko politiko.

V torek je Lukašenko sprejel odstop liberalno usmerjenega predsednika centralne banke in se tako otrese najglasnejšega nasprotnika združevanja de-

setmilijonske Belorusije s sosednjo Rusijo. Predsednik centralne banke Stanislav Bogdankevič, zagovornik tržnih reform, je odstopil zato, ker se Lukašenko zavzema za združitve ruske in beloruske banke. Potem ko je lani prevzel predsedniški položaj, je Lukašenko predlagal sprejetje vrste kontroverznih gospodarskih odločitev, da bi si zagotovil večjo moč odločanja in utisal sindikate.

RUSKI VOJAKI OSTAJO V ČEČENIJI

Orožje odlagajo tisti Čečeni, ki ga niso uporabljali

MOSKVA (Reuter, dpa) - Ruski obrambni minister Pavel Gračov je sporočil, da je se prezdaj za umik ruskih čet iz Čečenije, saj cečenski uporniki niso izročili vsega orožja. »Menim, da nam razmere v Čečeniji ne dopuščajo umika,« je izjavil za tiskovno agencijo Interfax.

Kljub nespodbudnim vestem z ruske strani pa je Ahmed Sakajev, čečenski predstavnik v skupni opazovalni komisiji, včeraj sporočil, da naj bi se dokončni umik ruske vojske iz Čečenije začel že 4. oktobra. Po besedah Anatolija Romanova, poveljnika ruske vojske v Čečeniji, se je v skladu z vojaškim sporazumom iz uporniške republike umaknilo osem tisoč vojakov. Gračov je poudaril, da je tako kot premier Cernomidrin pre-

senečen nad njihovim umikom, saj »razmere v Zakavkazju niso roznate.« »Orožje predajajo le tisti, ki niso bili vpleteni v spopade,« je poudaril Gračov.

Oleg Lobov, posebni odposlanec ruskega predsednika, je vladno komisijo opozoril, da je treba mirna prizadevanja pospešiti in cim prej popraviti škodo, povzročeno med spopadi. »Taksnega uničenja nisem videl se nikjer. Če bo obnova potekala tako kot doslej, bo samo obnova Groznega trajala več kot 20 let,« je izjavil.

Sprti strani sta se v sredo sporazumeli, da bodo uporniki do 20. septembra izročili težko orožje. Po poročanju agencije Itar-Tass so čečenski borci doslej izročili le 1250 pušk in naj bi imeli še vedno od 50 do 80 tisoč kosov strelnega orožja.

NOVICE

Južnopacifiški forum ohranil odnose s Parizom

MADANG (Reuter) - Voditelji južnopacifiških držav so včeraj ob koncu srečanja na Papui Novi Gvineji obsodili francoske jedrske poskuse na Mururoi in v skupni izjavi izrazili veliko ogorčenje zaradi novih eksplozij v Tihem oceanu. Predsedujoči foruma, premier Cookovih otokov Henry, je povedal, da so na srečanju govorili tudi o vprašanju neodvisnosti Francoske Polinezije, »ki pa je stvar odločitve prebivalcev teh otokov«. Predsednik Nauruja Dowiyogo je novinarjem sporočil, da je večina držav članic predlagala zamrzitev pogovorov s Francijo, pridruženo članico foruma, na koncu pa je le prevladal konsenz o ohranitvi stikov. McDiarmidova, predstavnica organizacije Greenpeace, pa ni zadovoljna s stališči, ki jih je sprejel forum. Po njenem mnenju pacifiške države niso izkoristile priložnosti za začetek odločne akcije. Sicer pa tudi »zeleni angel varuh« ni brezmadežen. Predstavniki Greenpeacea so včeraj priznali, da so aktivisti med protestno akcijo pri Mururoi storili kar nekaj napak. Ker helikopter ni upošteval ukazov o prepovedi letenja znotraj dvanajstmiljskega območja okoli atola, so francoski komandosi odgovorili z zasedbo ladij MV Greenpeace in Mavrični bojovnik, kar je močno ohromilo potek protestne akcije. Proti voditeljici aktivistov na Mavričnem bojovniku in kapitanu ladje je Greenpeace že uvedel preiskavo, vendar to ne pomeni, da se bosta morala zagovarjati kot pred vojaškim sodiščem, kot so namigovali nekateri casniki.

Papež obtožuje vodilne afriške može

JAUNDE (Reuter) - Papež Janez Pavel II. je med včerajšnjim obiskom v Kamerunu obtožil pokvarjeno in tiransko oblast v Afriki ter dejal, da se mora rimskokatoliška cerkev na tej celini zavzeti za pravičnost in spoštovanje človekovih pravic. V dokumentu o prihodnosti cerkve na tej celini je vso krivdo za revščino, vojne in politično nestabilnost, ki pesti najrevnejšo celino na svetu, pripisal slabemu vodstvu. Povedal je, da so gospodarske težave Afrike sad nepostenja in korupcije v vrstah vladarjev, ki denar namesto v državne blagajne spravljajo v lastne zepe. Na tedenski turneji po Afriki je papež doslej obiskal Kamerun, JAR in Kenijo.

Rabinu ni uspelo prepričati Kremlija

MOSKVA (Reuter) - Izraelskemu premieru Rabinu ni uspelo prepričati Rusije, naj ne proda jedrskih reaktorjev Iranu, dobil pa je zagotovilo, da ti niso namenjeni uporabi v vojni. Rusi so namreč pretekli teden podpisali pogodbo o graditvi treh reaktorjev v Iranu. Izrael je zato izrazil skrb za svojo varnost, dogovoru pa so se ostro uprle tudi ZDA. Ruski zunanji minister Kozirjev je Rabinu zagotovil, da sodelovanje med Moskvo in Teheranom, ki je podpisal Mednarodno pogodbo o nesirjenju atomskega orožja (NPT), ni vojaške narave in da izraelska varnost ni ogrožena, saj NPT omogoča dostop do mirovne jedrske tehnologije državam, ki je se nimajo, hkrati pa nadzoruje, da teh jedrskih materialov ne uporabljajo v druge namene.

KDO JE KDO

Politiki in vojaki, ki iščejo izhod iz čečenske krize

Boris Jelcin: Ruski predsednik, ki je lani decembra ukazal napasti Čečenijo, ker je razglasila neodvisnost. Potem ko je ruska vojska zavzela večino čečenskega ozemlja in so se uporniki umaknili v hribovite predele na vzhodu, je Jelcin podprl odločitev svojega premiera o začetku pogajanj z uporniki.

Dzohar Dudajev: Vodja čečenskih upornikov, veteran afganistanske vojne. Leta 1991 je oklical čečensko neodvisnost. Pred napredovanjem ruskih sil se je umaknil v gore, od koder se zavzema za mirno rešitev krize. V Čečeniji je ruski sovražnik številka ena.

Viktor Cernomidrin: Ruski premier, ki je sprva stal v ozadju čečenske krize, pozneje pa je ukazal začetek pogajanj z uporniki. Sprti strani sta podpisali vojaški sporazum, in čeprav prihaja do posameznih spopadov, se Cernomidrin se vedno zavzema za mirno rešitev spora. Njegova politična prihodnost je v veliki meri odvisna od rezultatov pogovorov.

Anatolij Kulikov: Od februarja do julija, ko je postal ruski notranji minister, je bil poveljnik ruskih sil v Čečeniji. Kulikov je tudi podpisal vojaški sporazum, ki ga je pripravljen spopustovati. Pridobil si je zaupanje poveljnikov uporniških enot.

Pavel Gračov: Ruski obrambni minister, ki je bil zaradi brezobzirnega napada ruske vojske na Čečenijo deležen ostrih kritik. Ruski mediji ga označujejo kot zagovornika trde roke, ker se zavzema za uničenje upornikov. Javno je napadel mirovna pogajanja, vendar se je v zadnjem času umaknil v ozadje.

Anatolij Romanov: Potem ko je bil Kulikov imenovan za notranjega ministra, je Romanov postal poveljnik ruskih sil v Čečeniji, kjer skuša z vodjem čečenske pogajalske skupine Aslanom Maskadovim uresničiti podpisani vojaški sporazum.

Arkadij Volski: Visoki ruski pogajalec, ki je ruske politike, nasprotnike mirovnih pogajanj, označil za »norce«. Nekateri poznavalci razmer napovedujejo, da bo postal Jelcinov osebni odposlanec v Čečeniji, po mnenju drugih pa naj bi ta položaj opravljal sekretar sveta za varnost Oleg Lobov.

Aslan Maskadov: Vodja uporniških sil; 30. julija je podpisal vojaški sporazum, ki ga hoče kljub sporom v čečenskih vrstah uresničiti. Rusi cenijo njegove vojaške sposobnosti.

Usman Imajev: Visoki čečenski mirovni pogajalec, ki ga je Dudajev odstavil dan po podpisu vojaškega sporazuma, ker naj bi bil preveč popustljiv.

Samil Basajev: Nizji vojaški poveljnik, ki je postal pri Čečeni priključen po akciji v ruskem mestu Budjnovsk; zaradi zadrževanja talcev so bila ogrožena rusko-čečenska mirovna pogajanja. Ne priznava ne Dudajeva ne Maskadova.

Salambek Hadzijev: Nekdanji sovjetski minister za naftno industrijo, ki ga je Moskva imenovala za čečenskega premiera. Je zagrizen sovražnik Dudajeva, vendar simpatizira z zagovorniki čečenske neodvisnosti.

Ruslan Hasbulatov: Nekdanji predsednik ruskega parlamenta, ki ga je Jelcin odstavil leta 1993. Je Čečen in v svoji domovini zelo priljubljen.

Doku Zavgajev: Nekdanji predsednik čečenske komunistične partije, zdaj član Jelcinove administracije. Nekateri poznavalci poudarjajo, da se je zavzemal za rusko vojaško posredovanje v Čečeniji, vendar ga tam nekateri kljub temu podpirajo.

Anatolij Verbin / Reuter

Ruski vojaki so si začeli delati zaloge za zimo, saj očitno še ne bodo odšli domov (AP)

RUSKA NOVINARJA OBISKALA ZAPOR V GROZNEM

Čečeni, ki so se znašli za zapahi, stradajo in se dušijo v smradu

GROZNI - Ruska novinarja, ki sta dobila dovoljenje za ogled zapore v predmestju Groznega, v katerem so priprti cečenski uporniki, sta izjavila, da so razmere v njem zelo slabe. V poslopju nekdanjega avtobusnega podjetja živi v zatohlih in brez zravnih prostorih 25 osumljenцев, ki dobivajo tudi premalo hrane.

»Kljub temu se ne pritožujejo. Ko sva jih obiskala, so mirno stali in se z rokami naslanjali na zape. Bila sva presenečena, ker so Čečeni vedno opisani kot divji in neukrotljivi,« je poudaril neodvisni novinar Dmitri Kuznec.

Za ogled zapore sta z novinarjo Mario Eismont iz moskovskega casnika Sevodnja dobila dovoljenje ruskega notranjega ministarstva, vendar se zaradi smrada in pomanjkanja zraka v njem nista dolgo zadržala.

»V zaporu so stiri jetniške celice, v njih ni postelj, po tleh ležijo le odeje, v vsaki je v kotu vedro,« je dejala

Eismontova in dodala, da je zapornikom dovoljeno uporabljati toaletne prostore le enkrat na dan: »Lahko si predstavljate, kakšen smrad je zato v zaporu.«

Upravnik zapore Aleksander Kirpicenko, ki je na tem položaju sele dober mesec, je povedal, da se zaporniki pritožujejo predvsem zaradi slabega zraka.

»Nakateri so ogorčeni, ker so v zaporu dlje, kot so jim Rusi ob aretaciji obljubili, vendar je Kirpicenko opozoril, da to ni njegova krivda, ampak je za dolgotrajno priprtje kriv neucinkovit pravni sistem,« je povedal Kuznec. Doslej je bila

napisana obtožnica le proti šestim od skupno petindvajsetih zapornikov, večina jih je obtožena nezakonite posesti orožja, nekaj jih je bilo ob legitimaciji brez ustreznih dokumentov. Kljub zagotovilom uradne Moskve, da so za zapahi le kriminalci, pa Čečeni opozarjajo, da so v zaporih nedolžni ljudje, s katerimi tudi surovo ravna. Novinarja, ki že dva meseca obiskujeta preiskovalne zapore, pravita, da znamenj nasilja na zapornikih nista opazila, vendar priznavata, da je bilo v jetniških celicah »zelo temno«. Poudarila pa sta, da so jetniki zelo suhi in da sta na zidovih sobe, v kateri potekajo zaslišanja, opazila madeže, ki bi bili lahko tudi od krvi, čeprav tega ne moreta trditi.

Philippa Fletcher, Reuter

NATOVA LETALA IN MIROVNI POSREDNIK HOLBROOKE DOSEGLI SVOJ CILJ

Bosanski Srbi so začeli z umikom težkega orožja

Nad Sarajevom pa bodo ostali topovi manjšega kalibra

SARAJEVO (Reuter, dpa) - Bosanski Srbi so včeraj začeli umikati težko orožje iz okolice Sarajeva, kar so si lahko ogledali celo tuji novinarji. Vendar sporazum, ki ga je ameriški odposlanec Richard Holbrooke sklenil z bosanskimi Srbi, ne prevideva umika vsega težkega orožja.

Znotraj 20-kilometerskega območja bodo srbske enote lahko obdržale minomete kalibra 82 milimetrov ali manj, topove kalibra sto milimetrov ali manj in protiletalsko orožje. Pred tem so zahodni zavezniki zahtevali, da Mladićeve enote umaknejo vse orožje, katerega kaliber presega 12, 7 milime-

tra. Takih kosov orožja naj bi bilo več kot tristo. Predstavniki ZN niso želeli povedati, kakšna so njihova pričakovanja glede predvidenega umika orožja, tiskovni predstavnik svetovne organizacije pa je namignil, da poveljnik sil Unproforja v BiH general Rupert Smith ni zadovoljen z novim sporazumom: »Poveljnik trenutno preučuje novo opredelitev pojma težko orožje in jo primerja s svojimi zahtevami. Poskusali bomo doseči znižanje spodnje meje kalibra. Poveljnik Smith meni, da sedanja določila sporazuma ne bodo zadoščala.«

Viri blizu kroga ZN navajajo, da je general

Smith poveljniku sil bosanskih Srbov Ratku Mladiću včeraj poslal pismo, v katerem mu predlaga umik vseh minometov in topov kalibra 76 milimetrov ali več ter umik protiletalskega orožja kalibra 20 milimetrov ali več. Smith je tako poskušal izkoristiti nekatere nejasnosti v sporazumu, ki ga je bosanskim Srbom prinesel Holbrooke, vendar je verjetnost, da bi mu Mladića uspelo speljati na led, enaka ničli. Zahodni diplomati domnevajo, da ima Holbrooke na obzorju dolgoročno oblikovanje mirovnega sporazuma in je zato privolil v kompromis, po katerem naj bi iz okolice Sarajeva umaknili vsaj

del srbskega težkega orožja. »Menim, da je Holbrooke upošteval zahteve generala Smitha, vendar ni mogel postaviti na kocko obsežnejšega, dokončnega mirovnega sporazuma. Navsezadnje so enote za hitro posredovanje in Nato pripravljeni odgovoriti na morebitne srbske napade,« je položaj analiziral neki diplomat.

Na to se zanašajo tudi predstavniki UNHCR, ki so že danes obnovili zračni most z bosansko prestolnico, kjer na človekoljubno pomoč čaka več kot 400 tisoč Sarajevčanov. Ti so navdušeno sprejeli vest o srbskem umiku, vendar iz izkušnje opozarjajo, da je se vedno potrebna dodatna previdnost. Tega se zavedajo tudi na poveljstvu Nata, od koder Srbe opozarjajo, naj pohitijo, sicer jih bodo znova napadla bojna letala. »Zaenkrat umik poteka prepočasi,« je sporočil vrhovni poveljnik Nata za Evropo George Joulwan. »Dobivamo podatke, da so Srbi del orožja že umaknili, vendar je se zgodaj za slavlje,« je se dodal in izrazil zadovoljstvo z uspehom operacije Namenska sila. Ta pa je dodobra razburila srbsko opozicijo, ki je v Beogradu organizirala velik protestni miting. Tisoči so vzklikali gesla proti Natu, pa tudi proti predsedniku Miloševiću, ki naj bi bil kriv srbskih izgub v zahodni Bosni. Včeraj so združene hrvasko-muslimanske enote zavzele se Bosanski Petrovac, od koder bodo najverjetneje napredovale proti Banjaluki.

Richard Holbrooke je Aliji Izetbegoviću predstavil sporazum s Srbi (Telefoto: AP)

TRIE DNEVI V ŽIVLJENJU DIPLOMATA

Včerašnji sporazum o umiku težkega orožja, ki bo morda pomemben korak na poti k miru v BiH, je pika na i treh napornih dnevov diplomatov iz držav članic skupine za stike in sprtih strani na ozemlju nekdanje Jugoslavije.

14. IN 15. SEPTEMBER

Moskva

Ameriški odposlanec Strobe Talbott na srečanju z ruskim zunanjim ministrom Andrejem Kozirjevom preučuje predloge za sklenitev miru v Bosni.

15. SEPTEMBER

Banjaluka

Vodja bosanskih Srbov Radovan Karadžić napove umik težkega orožja iz prepovedanega območja okoli Sarajeva.

15. SEPTEMBER

Zeneva

Richard Holbrooke, pomočnik ameriškega zunanjega ministra, se sreča s predstavniki držav članic skupine za stike.

14. SEPTEMBER

Zagreb

Holbrooke se sestane s hrvaskim predsednikom Tudmanom.

14. SEPTEMBER

Mostar

Holbrooke se sreča z bosansko-hercegovskim predsednikom Izetbegovićem in premierjem Silajdžićem.

13. SEPTEMBER

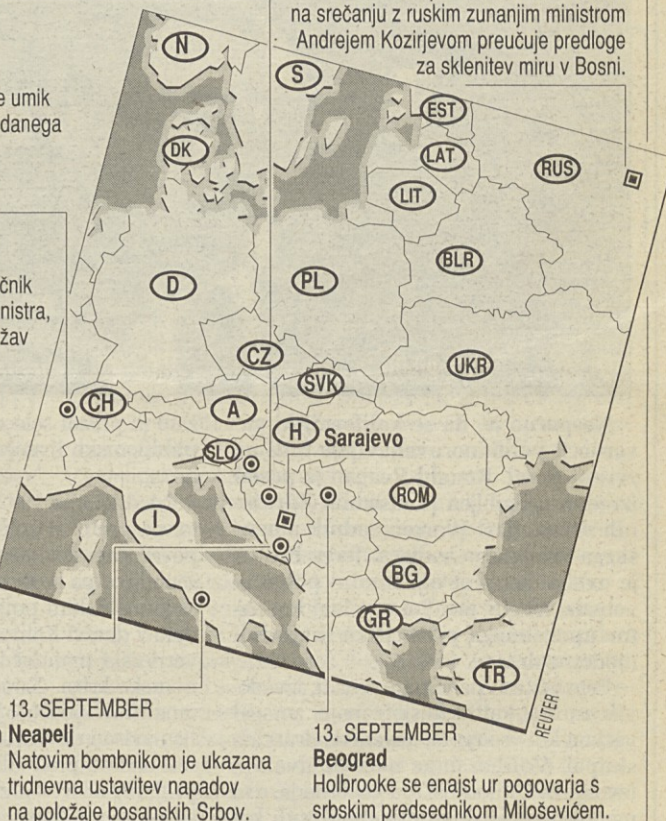
Neapelj

Natovim bombnikom je ukazana tridnevna ustavitev napadov na položaje bosanskih Srbov.

13. SEPTEMBER

Beograd

Holbrooke se enajst ur pogovarja s srbskim predsednikom Miloševićem.

Srbska vojaka si ogledujeta razdejanje, ki so ga povzročile Natove bombe (Telefoto: AP)

OBNOVLJENI GRŠKO-MAKEDONSKI ODNOSI

Veliko olajšanje po odpravi embarga

CLAIRE SPRINGETT / REUTER

SOLUN (Reuter) - Washington je včeraj pohvalil Grčijo in sosednjo Makedonijo, saj sta naposled le uspeli rešiti spor o imenu Republike Makedonije, ki je zadnja stiri leta povzročal negotovost na ze tako zelo občutljivem območju Balkana. Ze v sredo sta namreč drzavi na sedežu Združenih narodov v New Yorku podpisali sporazum.

Grški izvozniki, ki najbolj občutijo ukrepe mednarodne skupnosti proti Balkanu, drzijo pesti v upanju, da bo uresničen grško-makedonski sporazum, tako da bodo spet navzoči na nekdanjem, zdaj za njih izgubljenem trgu. S sporazumom, katerega določila naj bi stopila v veljavo po 30 dneh, se Grčija zavezuje, da bo odpravila embargo proti sosednji Makedoniji.

Izvozniki s severa države, katerih prodaja na tujem je znašala 53 odstotkov skupnega dobička, so z lansko odločitvijo vlade v Atenah, da proti nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji uvede embargo, izgubili zelo pomemben trg.

»Zaradi manjšega izvoza smo izgubili približno pet milijard ameriških dolarjev. Vedno smo se zavzemali za pogajanja z nekdanjo Jugoslavijo, našo pomembno gospodarsko partnerico,« je izjavil predsednik Združenja severnogrških izvoznikov Iordanis Adamidis. Iznajdljivi grški trgovci so

sicer skusali prodreti na druge trge in navezati stike s trgovci v državah, kjer so sicer najmočnejši zahodnoevropski izvozniki.

Spor z Makedonijo, katerega vzrok je v bojznosti, da ima sosednja država apetite po grškem ozemlju, so sprva najbolj podpirali prav v Solunu. Grki zahtevajo tudi spremembo imena sosednje države, nekaterih delov njene ustave in simbolov na državni zastavi. »Videli bomo, kaj se bo spremenilo po 30 dneh. Če bo embargo preklican, bomo morda že v treh do šestih mesecih dobili nazaj večino izgubljenih poslov,« meni Adamidis.

Pred uvedbo ukrepov februarja lani je grški izvoz v Makedonijo dosegel 160 milijonov dolarjev in je naraščal. Ker so se medtem v Makedoniji pojavili nemški in italijanski izdelki, bodo Grki pri vnovičnem nastopu na makedonskem trgu naleteli na vrsto težav. »Prodajali bomo po sprejemljivih cenah, dostopnih za večino ljudi,« je poudaril Adamidis.

Zaradi stalisc beograjskih politikov pri reševanju bosanske vojne naj bi bili odpravljeni tudi ukrepi proti Zvezni republiki Jugoslaviji, tako da Grki ne bi imeli odprte poti le proti Beogradu, ampak tudi proti državam Evropske unije. Grški izvozniki so bili doslej namreč prisiljeni svoje izdelke voziti s tovornjaki po slabih bolgarskih cestah, ali

pa so jih iz severnogrških pristanišč do italijanskih tovoril z ladjami; zato so veliko zaslužili ladjarji, blagajne izvoznikov pa so se krepko izpraznile. Več deset srednje velikih družb, je v celotni državi ali več družin. Čeprav imajo konkurenco v sosednjih albanskih, bolgarskih, makedonskih in turskih družbah, bodo skusale vnovic prodreti na nekdanje trge, zato upajo na vladno pomoč.

»Grška zunanja politika mora resno jemati naš položaj, zato pričakujemo, da bo Evropska unija od nekdanjih jugoslovanskih republik zahtevala prosto pot za prevoz grških izdelkov in predlagala sprejemljive tarife,« je povedal Adamidis. Vlade že skoraj desetletje priznavajo severno Grčijo kot nekakšno odskočno desko na Balkan ter proti državam članicam Evropske unije in Bliznjemu vzhodu. Kljub temu je njena politika še vedno centralistična. Čeprav je zgradila nekatere dele infrastrukture in severu dodelila finančno pomoč, se tamkajšnji izvozniki zavedajo, da jim bosta največ prinesla konec balkanskih sporov in večja pomoč iz Evropske unije.

»Da bi se Grčija postavila na svoje noge, se ne bo mogla vedno preživljati le z zaslužkom od turizma in storitvenih dejavnosti,« je poudaril Adamidis.

NOVICE

Madžarska manjšina v Vojvodini potrebuje zaščito

BUDIMPESTA (AFP) - Madžarsko prestolnico je obiskala delegacija vojvodinskih županov madžarske narodnosti, ki so gostitelje opozorili na »diskriminacijo« pripadnikov madžarske narodnosti v Vojvodini. Na tiskovni konferenci je na težak položaj Madžarov opozoril subotški župan Kasza, ki je povedal, da pripadniki manjšine nimajo možnosti za zaposlitev v vojvodinskih upravnih organih. Zaradi beguncev iz Krajine imajo Madžari manj možnosti za vpis na srednje šole in univerze, saj so begunci sprejeti brez preverjanja znanja, mladi Madžari pa morajo opravljati težke sprejemne izpite. Župani so se pogovarjali tudi z madžarskim predsednikom Goenczem, predsednikom parlamenta Galom in odgovornim za manjšinska vprašanja Tabajdijem. Ta je poudaril, da Madžarska nasprotuje spreminjanju etnične podobe Vojvodine, ki se je oblikovala skozi stoletja. Madžarska vlada je nedavno opozorila Beograd, naj »cim prej sprejme ukrepe za zaščito pripadnikov madžarske narodnosti v Vojvodini, ki predstavljajo približno 20 odstotkov prebivalcev pokrajine.

Človekoljubne organizacije zahtevajo več pomoči

ZENEVA (Reuter) - ZN so mednarodno skupnost pozvali, naj zagotovi finančno pomoč, s katero bi priskrbeli hrano in zatočišče za 280 tisoč beguncev, od tega za 200 tisoč beguncev srbske narodnosti, ki so jih hrvške sile pregnale z domov v Krajini. Agencije ZN so v skupnem pozivu za pomoč beguncem poudarile, da za leto 1995 potrebujejo dodatnih 45 milijonov ameriških dolarjev, saj naj bi slo za največje skupno preseljevanje beguncev, odkar je na ozemlju nekdanje Jugoslavije izbruhnila vojna. Ocenile so, da bodo za pomoč beguncem v letu 1995 porabile 514, 8 milijona dolarjev. Poleg sedanjih 160 zbirnih begunskih centrov naj bi kmalu odprle še 500 novih. Visoki komisariat za begunce je v ta namen povečal znesek letošnjega proračuna s 172 na 206 milijonov ameriških dolarjev.

AMERIŠKA ZVEZNA DRŽAVA KALIFORNIJA

Domovina genijev, norcev in predsednikov

Univerze izgubljajo tekmo s poboljševalnicami

V Kaliforniji se sanje rojevajo in živijo, občasno pa se pretvarjajo tudi v nočne more. Miska je tam lahko kralj, kriminallec, ki je zakon prekršil več kot trikrat, pa se lahko znajde v dosmrtni jeci. Če nimate sreče in ste rojeni na drugem koncu sveta, obstaja možnost, da v podzvesti gojite eno od naslednjih predstav o zivljenju na Zahodni obali.

Prvo podobo lahko označimo kot »Sillwood«. V njej se filmske zvezde nastavljajo soncu,

srkajo osvežilne, nizkokalorične pijače in se mimogrede pomenkujejo s svojimi agenti. Silicijeva

dolina se tu spogleduje s Hollywoodom. V tej predstavi domuje Miki Miska, ki se dotika misli in denarnic večine Zemljanov. Prebija pa se se ena mis, ki je na eni strani povezana s tipkami računalnika, na drugi pa s celotno generacijo otrok globalne vasi. Obe industriji skupaj lahko Kaliforniji pri-

neseta nove zmage nad svetom, predvsem pa ogromne količine novega zlata.

V drugi podobi, »Silly State«, se bohotito prsi in mišice mladine iz Baywatcha. Njihovi starši, porjaveli obiskovalci fitnesa in tecajev aerobike, v hitrih avtomobilih prezivljajo mladost, ki jo prinasajo srednja leta. Ta zanimiva vrsta človeške rase predstavlja očem najbolj opazni pojav dežele velikih možnosti. Manj opazni so posamezniki, ki si si pot k uspehu utirajo z iznajdljivostjo, odrekanjem in težkim delom. Ze zgodaj jutraj se prebija skozi promet na ulicah, pijejo kavo, prigrizujejo zemljice, hkrati pa se glasno prerekajo z brezzičnim telefonom.

Optimizem večine Kalifornijcev je podedovan. Opazovalcu pa se zastavlja vprašanje, ali ga ni gospodarska recesija med letoma 1990 in 1993 vsaj omajala, če že ne unicila? Na vprašanje si lahko odgovorimo s tretjo podobo Kalifornije, ki je obsojena na propad.

Darth Vader je ozemlje propadajočih mest, onesnaženega zraka, rasističnih policistov in rasnih nemirov, potresov in požganih gozdov. V to podobo prav tako lahko uvrsti-

Kalifornija je dežela visoke tehnologije in uspešnih poslovnežev ...

je glavni pridelovalec mandelnov, fig, oliv, nektarin in pistacij v ZDA, v kalifornijskih nasadih pa zraste tudi večina ameriškega avokada, ohrovt, cvetace, zelene, limon in grozdja. Večini uvožene, poceni delovne sile se ne godi dosti bolje kot tisti iz Steinbeckovih zgodb, a to je že druga zgodba.

Iznajdljivost kalifornijskih poljedelcev ne pozna meja. Kje je zrasel prvi križanec med robidnico in malino? V vrtu kalifornijskega sodnika Logana seveda. Biotehnologija je v Kaliforniji namreč ena od najnovejših gospodarskih panog.

Vendar je poljedelstvo spet le del celotne podobe. Če bi bila Kalifornija samostojna država, bi bil njen bruto narodni proizvod sedmi po vrsti na svetu. Dežela nudi zaposlitev družbenim slojem z različno izobrazbeno strukturo: od ilegalnih priseljencev do astrofizikov. Turistični vodici so

objekti sicer ne obratujejo več, uspešno pa so jih nadomestile turistične službe in informacijski centri. V prejšnjem letu se je po dolgem času več ljudi ukvarjalo s filmsko

računskih sredstev najbolj ogroženo. Večina sredstev je namenjenih vzdrževanju javnega solanja otrok do 12. leta, to pa pomeni, da morajo univerze pri pridobivanju denarja te-

PORTRET

Pete Wilson - od župana San Diego do predsedniškega kandidata

Nesporno je, da se kalifornijski guvernerji politično uveljavljajo tudi na zvezni ravni. Ronald Reagan je postal izredno priljubljen predsednik Združenih držav, Earl Warren sodnik ameriškega vrhovnega sodišča, Jerry Brown je uveljavljen kot nacionalni politični »obad«, njegov oče Pat pa slovi kot avtor uporabnega priročnika o gradnji moderne države.

Pete Wilson pa je na volitvah, izvedenih znotraj kalifornijskih meja, zmagal večkrat kot vsa zgoraj navedena družina skupaj. Volilci so ga namreč dvakrat izvolili za kalifornijskega guvernerja, dva mandata pa je služil domovini tudi kot senator. Komaj 63-letni Wilson, ki je politično kariero začel kot zupan San Diego, velja tako za enega najuspešnejših politikov povojnega obdobja. Danes si prizadeva, da bi ga republikanska stranka predlagala za predsedniškega kandidata. Njegove politične kampanje so vedno denno usmerjene, vlada pa pragmatično in sredinsko. Glede na njegove trenutne politične ambicije mu je ta lastnost lahko v korist, hkrati pa tudi v veliko škodo. Tako se je nedavno zavzel za izredno konservativno politiko do priseljencev in kriminalcev, ki postavlja na kocko njegovo sicer liberalno ukrepanje, kar zadeva nadzor nad nošenjem orožja, pravice homoseksualcev in možnosti splava.

Zanj najugodnejši scenarij, predsedniška kandidatura na blizajocih se volitvah, ostaja zaenkrat le oddaljen sen. Večina kalifornijskih državljanov mu, kot pravijo raziskave javnega mnenja, zameri predvsem neizpolnitev lanske obljube, da bo v primeru vnovične izvolitve guverner do izteka mandata. Kljub temu bi se Wilson lahko pojavil kot druga, a edina alternativa senatorju Robertu Dolu, mogoče pa celo kot njegov politični spremljevalec. Dole se se kako zaveda, da v zadnjem stoletju ni bilo republikanskega predsednika, ki ne bi pridobil na svojo stran kalifornijskih volilcev. Hkrati pa je le malo položajev, ki bi človeku, ki bi bil ob koncu svojega prvega mandata star že 77 let, tako na stečaj odpirali vrata Bele hiše, kot prav položaj podpredsednika.

Pete Wilson se je rodil v Illinoisu, študiral na Yalu, kot mornar služboval v Kaliforniji in se tam stalno naselil. V začetku je slovel predvsem kot politik, ki »rešuje probleme na zmeren način«. Leta 1976 je na republikanskih volitvah podprl Geralda Forda, nasprotoval pa populističnemu predlogu 13 v letu 1978,

zato je pristal sele na četrtem mestu republikanske liste kandidatov za guvernerja.

Med letoma 1982 in 1990 je kot senator nasprotoval unicenju obale, ki ga je povzročalo iskanje naftnih vrelcev, presenetljivo pa se je zavzel za zakonodajo, ki je mehiškim poljedelcem zagotavljala delo v državi Kaliforniji. Njegov prvi guvernerski mandat je zaznamovala ekonomska kriza. Zaradi pomanjkanja proračunskih sredstev je bil leta 1991 prisiljen zvišati davke, s tem pa je spet prelomil eno od predvolilnih obljub. Njegova priljubljenost se je zmanjšala, poslovneži so začeli unikati svoja podjetja iz države na severozahod, Wilsonovi politični karieri pa so se obetali črni casi.

Vendar se je med njegovo predvolilno kampanjo v letu 1994 pokazalo, da se iznajdljivost ali oportunitizem lahko politiku se kako obrestujeta. K Wilsonovi zmagi nad Kathleen Brown je sicer precej pripomoglo gospodarsko okrevanje države, večino volilnih glasov pa si je pridobil z odobritvijo predloga 187, ki je dolocal odvzem socialnega skrbstva vsem ilegalnim priseljencem ter podpora smrtni kazni in geslom »dovoljeni so samo trije prekrški« za kriminalce z obsežnim policijskim dosjejem.

Desno usmerjen pristop do državne problematike je nadaljeval tudi v tem letu. Znana je njegova pobuda za spodbijanje federalnih odredb posameznim državam, za katere ni nakazanih sredstev. Izvajanje določbe kongresa, imenovane »voznik volilec«, po kateri naj bi se prijave volilcev izvrševale v prostorih, kjer izdajajo vozniska dovoljenja, je odločno zavrnil.

Protifederalna usmeritev predstavlja osnovo Wilsonove trenutne nacionalne kampanje, čeprav se zaveda, kot je dejal na političnem shodu v Dallasu pretekli mesec, da mora oblast - na katerikoli ravni že - včasih delovati ostro in nepopustljivo, četudi za ceno neprijetnosti.

Willie Brown, sicer Wilsonov politični nasprotnik iz demokratičnih vrst, kalifornijskemu guvernerju pripisuje tudi dobre lastnosti. V juniju je za Los Angeles Times izjavil, da je Wilson predvsem »prijatelj in služabnik ljudstva, izredno razgledan ter pripravljen poslušati in upoštevati tudi nasprotna mnenja«. Seveda je pohvalo vredno vzeti v obzir, čeprav so Brownovi pokloni zadnje, kar Wilson glede na trenutni politični položaj potrebuje.

Jurek Martin, Financial Times

... surovih zločincev in rasističnih policistov ...

mo groteskno sojenje O. J. Simpsonu. Vlada kaos. Če sprehajalca ne ubijejo izpušni plini, ga v temni ulici prav gotovo pričakuje tolpa kriminalcev. Izobraževalni sistem je neucinkovit, univerzam primanjkuje sredstev za vzdrževanje. Tu domuje recesija v pravem pomenu besede, zato se podjetniki selijo v Utah ali Novo Mehiko. To je predstava o Kaliforniji, ki je večini tujcev najbolj pri srcu. Pa vendar tudi ta ne more predstaviti dežele v celoti. Resničost je namreč veliko bolj zapletena.

Turizem izriva industrijo orožja

San Joaquin Valley je nasad in vinograd Združenih držav. Kalifornija

zdaj, ko se je vznemirjenje zaradi potresa v letu 1994 poleglo, spet iskani. Čeprav se domače gospodarstvo po recesiji le počasi postavlja na noge, so pristanišča polna izdelkov, uvoženih iz drugih ameriških držav.

Država ima izredno ugoden geografski položaj. Njena pristanišča so obrnjena proti Japonski, Koreji in Hongkongu. Skozi Kalifornijo se v svet poda petina vseh ameriških izvoznih izdelkov. Narava je deželo obdarila z izredno prijetnim, pocitniškim podnebjem, dolinami, gorami, puscavami in obalo. Spremlja pa jo tudi sreča: z zlatom, nafto, Hollywoodom, proizvodnjo orožja ali računalniško industrijo. Danes vojaski

...zabave želnih lepotic ...

industrijo kot s proizvodnjo orožja.

Rast prebivalstva in kriminala

Slika pa le ni tako popolna. Prebivalci Kalifornije so lahko upravičeno zaskrbljeni nad naraščanjem števila prebivalstva in etničnimi nasprotji. Srednji sloj se pritožuje nad visokimi davki. Vlada zmanjšuje sredstva, namenjena solstvu, vzdrževanju cest, javnim prevoznim sredstvom in drugi infrastrukturi.

Lahko rečemo, da Kalifornija se vedno živi od dolarjev davkoplacevalcev, ki so jih za časa gospodarske rasti dali državi. S tem denarjem so gradili ceste in pristanišča, vzdrževali univerze in javne sole ter obnavljali zgradbe, ki jih je prizadel potres. Danes se prebivalstvo dobro zaveda, da je obdobje visokih plac in gospodarske rasti, značilne za 60. leta, dokončno minilo. Nezaupanje do vladnih ukrepov pa se samo se poglablja.

Solstvo je zaradi pomanjkanja državnih pro-

kmovati s poboljševalnicami, tekmo pa prav gotovo izgubljajo. Tudi število zaporov narašča z izjemno hitrostjo, saj tretja obsodba na sodišču pomeni, da kriminalcu grozi tudi dosmrtna zaporna kazen. Pri tem pa se vedno ni jasno, v kolikšni meri porast števila kaznivih in zapornikov pomeni tudi zmanjšanje števila kriminalnih dejanj.

Kaliforniji grozi demografska eksplozija. Tudi najbolj optimistične napovedi določajo stopnjo rasti, dvakrat višjo v primerjavi s celotnimi ZDA. Večina novega prebivalstva bo hispanškega porekla, večinoma mehiškega, in azijskega rodu. Vsak Kalifornijec bo v 21. stoletju pripadal etnični manjšini. Zaenkrat pa o »talilnem loncu« se zdalec ne moremo govoriti. Ravno nasprotno, politiki so ugotovili, da si največ volilnih glasov lahko pridobijo prav s politiko omejevanja priseljavanja. To pa je le se ena od stvari, ki deželo sanj spremenjajo v vse manj sanjsko.

Joe Rogaly, Financial Times

... in brezskrbnih mladeničev

PEKING / SKLEPNA SLOVESNOST KONFERENCE ZN O ŽENSKAH

Pred velikimi spremembami

Ženske naj bi imele enake možnosti kot moški

PEKING (Reuter, AFP, dpa) - Sinoci se je s sprejemom dokumentov in sklepno slovesnostjo končala dvajsetdnevna svetovna konferenca o ženskah. V sporočilu, poslanem iz New Yorka, je generalni sekretar Združenih narodov Butros Gali pozval k »enakim možnostim za vse«, ženske in moške, kot nujnem pogoju za demokracijo. »Pravice žensk so univerzalne človekove pravice,« je se zapisal Gali.

Potem ko so pozno ponoči dosegli se zadnje sporazume o spornih temah, so včeraj sprejeli sklepna dokumenta srečanja. »Vsak od

nas lahko kaj prispeva k boljšemu položaju žensk in tudi iz nemogočega lahko naredimo mogoče,« je navzoče navdušila generalna sekretarka konference Gertrude Mongella.

Na sklepni slovesnosti je govorila tudi norveška premierka Gro Harlem Brundtland, ki je dejala: »Potrebujemo velike spremembe.

Ženske ne bodo več sprejemale vloge drugorazrednih državljanov!« Kitajsko je okrcala zaradi njenega ravnanja z udeleženkami konference in foruma nevladnih organizacij ter zaradi zavračanja prošnje za vizume.

Vecina udeleženek je bila s srečanjem zadovoljna. »Na splošno je vse potekalo dobro,« je menila Nizozemka Monique de Vries. Največ pripomb pa je bilo izrečenih na račun sporazumevanja s kitajskim osebjem, pomanjkanja prostora za srečevanja s Kitajci in drugimi udeleženci konference ter postopkov kitajske policije.

Na sklepnem delu konference (Telefoto: AP)

SKLEPNI DOKUMENT PEKINŠKE KONFERENCE

S 149 stranmi načrta do boljšega položaja žensk

PEKING (dpa) - Sklepni dokument svetovne konference o ženskah v Pekingu naj bi na vseh področjih življenja preprečeval omejevanje žensk. Zahteve, ki so zapisane v 149 strani obsega-jočem dokumentu, se nanašajo na naslednja področja:

- **Revščina:** Vec kot milijarda ljudi po vsem svetu, med njimi 70 odstotkov žensk, živi v deželah v razvoju in hudi revščini. Vlade naj podprejo uveljavljanje žensk v gospodarstvu, pozitivno vplivajo na zaposlitev in dohodke delavk ter omogočijo poceni ali brezplačno pravno svetovanje ženskam. Banke pa naj dajo na voljo posojila, ki bi bila namenjena le ženskam.

- **Izobraževanje:** Vec ko dve tretjini skoraj milijarde nepismenih ljudi sta ženskega spola, zlasti hud je ta problem južno od Sahare in v arabskih državah. Do leta 2005 naj bi solo obiskovalo toliko deklic kot fantov. V solskih knjigah pa ne smejo biti zapisani predsodki glede spola.

- **Zdravstvo:** Deklice so pogosto slabše prehranjene in zdravstveno oskrbljene, fantov pa pogosto ne vzgajajo k skupni odgovornosti za zaščito pred nosečnostjo. Države naj izboljšajo zdravstveno oskrbo in preverijo zakone, ki predvidevajo kazni za ženske, ki se odločijo za splav. Hkrati pa je zapisano, da splav ni način za načrtovanje družin.

Vsak človek ima pravico do odločitve o spolni usmerjenosti.

- **Nasilje:** Stevilne ženske po svetu postanejo žrtve posilstev, tudi v zakonu in vojni. Predvsem v afriških državah je še vedno razširjeno pohabljanje ženskih spolnih organov. Vsa nasilna dejanja proti ženskam in deklicam je treba kazensko preganjati, vključno s splavi zarodkov, ki so ženskega spola. Boriti se je treba proti spolnemu nadlegovanju na delovnem mestu in trgovanju z belim blagom.

- **Gospodarstvo, politika:** Ženske morajo v večji meri sodelovati v gospodarskih in političnih procesih ter dobiti več vpliva. Za isto delo ne smejo prejemati manjšega plačila od moških. Ženski delež pri neplačanih opravilih (gospodinjstvo), ki je izredno visok, je treba gospodarsko in socialno priznati. Zakoni morajo scititi ženske pred diskriminacijo na delovnem mestu in podpirati ženske skupine za samopomoč.

- **Človekove pravice:** Ženske pravice so človekove pravice, ki jih morajo vlade scititi. Človekovih pravic žensk ne smejo omejevati ovire kot rasa, spol, jezik ali veroizpoved. Enakost pred zakonom mora biti zagotovljena tudi pri dnevni pravici žensk.

Sklepni dokument svetovnega kongresa žensk v Pekingu za državne podpisnice ni pravno obvezujoč.

ANALIZA

Od gibanja za emancipacijo žensk do Pekinga

Na četrti konferenci ZN o ženskah je 181 držav sprejelo načrt za prihodnje desetletje

Na pekinski konferenci, ki je potekala pod geslom »za enakost, razvoj in mir«, so obravnavali in sprejeli dva dokumenta - načrt z ukrepi za izboljšanje položaja žensk in pekinsko deklaracijo, ki ju je pripravila Komisija Združenih narodov za ženske na svoji 39. seji marca in aprila letos. V deklaraciji so sodelujoči na konferenci izrazili zaskrbljenost zaradi slabega položaja žensk po svetu in pozvali k takojšnji akciji. Z ukrepi, opisanimi v načrtu, naj bi ženske aktivno vključili v proces razvoja, omogočili bi jim več politične moči in s tem dejavnejšo vlogo v procesu odločanja, kar bi pripomoglo k enakopravnosti moških in žensk.

Tako naj bi prispevali k enakosti, razvoju in miru - ciljem, ki so si jih zastavili že v Mehiki leta 1975. Določila v obeh dokumentih se navezujejo na ustanovno listino Združenih narodov, splošno deklaracijo o človekovih pravicah in konvencijo o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, pomenijo pa nadaljevanje poti k boljšemu položaju žensk, ki so jo Združeni narodi zacrtali že leta 1975, ko so v Mehiki pripravili prvo svetovno konferenco o ženskah, na kateri je sodelovalo tisoč predstavnikov iz 133 držav. Do tokratne, četrte konference v Pekingu, ki se je udeležilo stiri tisoč delegatki in delegatov ter dvanajst tisoč sodelujočih iz 181 držav, so se odposlanke in odposlanci držav srečali se dvakrat - leta 1980 v Københavnu in pet let pozneje v Nairobiju. Po prvem svetovnem srečanju je Generalna skupščina ZN leta 1976 razglasila desetletje boja za pravice žensk. A vendar se določila iz dokumentov dosedanjih treh konferenc niso izpolnila v celoti, zato je v tokratnem načrtu z ukrepi omenjenih kar dvanajst področij (revščina, izobraževanje, zdravstvo, nasilje nad ženskami, oboroženi spopadi in policijski nadzor, sodelovanje v gospodarstvu, odločanje, mehanizmi za izboljšanje položaja žensk in njihovo napredovanje, univerzalne človekove pravice, množični mediji, okolje, diskriminacija in nasilje nad deklicami), kjer bodo države in mednarodne organi-

zacije naslednjih deset let poskušale izboljšati položaj žensk in doseči njihovo enakopravnost.

Pri vsakem od dvanajstih področij so zapisali strateske cilje (na področju odločanja sta to na primer enakopravno sodelovanje žensk v procesu odločanja in izobraževanje žensk, da bi pogostejše sodelovale pri odločanju in vodenju), predloge konkretnih ukrepov za doseg teh ciljev in institucije, ki bodo ukrepe izvajale. Da bi bili ukrepi čim bolj učinkoviti, so k sodelovanju pozvali vlade, mednarodne organizacije in institucije na vseh ravneh - lokalni, nacionalni, regionalni in svetovni. Za varstvo pravic žensk in preprečevanje nasilja nad njimi sta ključnega pomena ohranjanje miru ter preprečevanje agresije in politike etničnega čiščenja. Države naj bi se usmerile k trajnostnemu razvoju, da bi tako vsestransko izboljšale položaj žensk.

V Pekingu se je se enkrat izkazalo, da izboljšanje položaja žensk že desetletja ni več stvar posameznic, kot se je boj za pravice žensk z gibanjem za emancipacijo žensk konec 19. stoletja tudi začel. V začetku tega stoletja je bilo sprejetih več konvencij, ki so prepovedovale trgovanje z ženskami in otroki, pod pokroviteljstvom Društva narodov po prvi svetovni vojni so začeli razpravljati o položaju žensk v družbi, v dvajsetih letih pa so se opozarjali, da so »ženske pravno neenake moskim«. In tudi prvi cilj Združenih narodov, ko je bila organizacija pred skoraj 50 leti ustanovljena, je bil doseči vsaj pravno enakost žensk, se do danes pa ženske niso postale dejansko enakopravne moskim.

Tudi na pekinski konferenci se je pri več kot 400 temah pokazala različnost kultur in religij, tako da je tudi tokratnih 149 strani s programom za prihodnjih deset let le kompromis. Sodelujoči na konferenci in spremljajočem forumu mednarodnih nevladnih organizacij so novic opozorili na težave, s katerimi se ženske vsakodnevno soočajo in ki jih do leta 2005, ko naj bi bila že peta svetovna konferenca, gotovo ne bo zmanjkalo.

Petra Roter

S POLNA ENAKOPRAVNOST V TURČIJI

»Moški, ki mislijo s penisom, nimajo pravice do življenja«

ALIZA MARCUS / REUTER

CARIGRAD - Smrt nekega moskega, ki ga je zabodla ženska v enem od carigraskih lokalov, potem ko je spolno nadlegoval stiri dekleta in jim grozil, je predramila tursko javnost. Feministke so ob tem dogodku opozorile na vse bolj pereč položaj žensk v turški družbi.

»Zadeva je vsekakor vredna pozornosti,« je v časopisu Hurijet zapisala novinarka Ajse Arman, ki je poročala o razpletu nedavnega krvavega dogodka, ko je 19-letna Zeynep Uludag smrtno ranila spolnega nadlegovalca. Ko je policija prispela na kraj dogodka, je policist četverici najprej zastavil absurdno vprašanje, zakaj so se po ulicah sprehajale brez spremstva moških. Po tem neljubem dogodku se Zeynepina mati oblaci veliko bolj »konservativno«, ker se boji podobnih napadov.

Na naslov uredništva časopisa Hurijet je v nekaj dneh prispelo na tisoče pisem, v katerih so bralci izražali zaskrbljenost nad dogodkom, med njimi pa so le trije obsodili dejanje 19-letne Zeynep. »Zelo me žalosti, da je kri tega ničvrednega pustila madež na dlaneh tako mlade deklice. Po mojem mnenju moški, ki namesto z možgani razmišljajo s penisom, nimajo pravice do življenja,« je zapisala ogorčena bralka, ki je bila pred leti žrtev spolnega nadlegovanja. Neka bralka pa je najvišjim predstavnikom carigraskih oblasti postavila naslednje vprašanje: »Kako bi ravnali, če bi se kaj takega zgodilo vaši hčerki? Bi jo obtožili umora?«

Nedavni dogodek s smrtnim izidom je potisnil v ospredje vprašanje nasilja nad ženskami v Turčiji, ki mu dolga leta niso posvečali posebne pozornosti. »Z nasi-

ljem nad pripadnicami nežnejšega spola se ubadajo po vsem svetu, vendar so se z njim v Ameriki in Evropi soočili veliko prej,« pravi Japarak Zihnioglu, prostovoljka pri carigraski organizaciji Mor Catı, ki nudi zavetje pretepenim ženskam. Feministke opozarjajo, da so v nazadnjasko usmerjeni turški družbi ženske, ki se po ulicah sprehajajo brez spremstva močnejšega spola, izpostavljene otipavanju ali celo posilstvu. Tiste, ki pa temu glasno nasprotujejo, lahko posiljevalec celo fizično napade. Ženske nasilju niso izpostavljene zgolj na mestnih ulicah, pač pa tudi doma. Nedavna vladna raziskava je pokazala, da kar 34 odstotkov poročenih moških dvigne roko nad svojimi ženami in tako uveljavlja svojo voljo. Casopisi so nedavno poročali o se enem krvavem dogodku, ko je neki Turek ubil vse ženske

sorodnice svoje žene, ker je bilo zenino spolno vedenje po njegovem mnenju »neprimerno«. Lani pa je neki oče do smrti pretepel hčer, ker je domov povabila svojega prijatelja.

Ženske, ki so zaradi nasilja moških prisiljene zapustiti dom in poiskati pomoč v enem od zatocišč, turska javnost mnogokrat označi z besedami, češ, saj so to »same hotele«. Na nedavni sodni razpravi, ki je zadevala posilstvo, je sodnik opozoril glavno prico, naj v prihodnje ne nosi kratkih oblek brez rokavov, ker utegne tudi sama postati žrtev spolnega nasilja. Vlogo žensk v nazadnjaski turški družbi prikazuje tudi izjava vladnega predstavnika, ki je tri članice Evropskega parlamenta označil za »vlačuge«, a je kljub skrajno žaljivi izjavi ohranil svoj stolček.

Stevilne ženske, žrtve nasilja, o mučnih dogodkih raje molčijo, kajti tako se skušajo izogniti nadaljnjim zapletom. Na policijskih postajah in bolnišnicah, kamor se žrtve često zatekajo, nimajo primerno usposobljenega osebja za tovrstne primere. Z ustanovitvijo turske republike v letu 1923 je bila sprejeta emancipacija žensk, ki pa je bila zapisana zgolj na papirju, saj v resnici ni nikdar zazvela. Leta 1993 je Tansu Ciller postala prva predsednica vlade v turški zgodovini, kar je na Zahodu ustvarilo podoben enakopravnosti obeh spolov v tej islamski državi. »Ženske se na svoji poti srečujejo s številnimi preprekami in težavami. Nedavni krvavi dogodek pa kažejo, da je enakopravnost obeh spolov v Turčiji zavita v negotovo prihodnost,« pravi Filiz Kocalı, novinarka feministične mesečne revije Pazartesi.

MENJALNIŠKI TEČAJI

15. september 1995

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	84,60	85,50	11,90	12,21	7,65	8,14
A banka Koper	84,65	85,80	11,74	12,22	7,65	8,12
A banka Nova Gorica	85,00	85,95	11,92	12,24	7,75	8,12
Banka Celje d.d., t: 063/431-000	85,10	86,00	12,00	12,50	7,70	8,40
Banka Noricum d.d., t: 133-40-55*	84,60	85,30	11,95	12,15	7,60	8,00
Banka Vipra NG, t: 065/ 28-511	85,05	85,50	11,94	12,26	7,83	7,90
Come 2 us Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12	85,00	85,30	11,97	12,15	7,80	8,05
Creditanstalt d. d.	84,80	85,50	12,05	12,25	7,50	8,10
Ilirika Ljubljana, t: 12-51-095	84,14	85,25	12,07	12,14	7,86	7,96
Kompas Hertz Celje Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-13	85,10	85,60	11,95	12,05	7,75	8,00
Kompas Hertz Velenje Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13	84,80	85,30	11,95	12,05	7,75	8,00
Kompas Hertz Idrija Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-13	84,90	85,60	11,95	12,05	7,75	8,00
Kompas Hertz Tolmin Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-13	84,90	85,60	11,95	12,05	7,75	8,00
Kompas Hertz Bled Tel: 064/ 741-519, od 7-19, sob od 7-13	84,90	85,60	11,95	12,05	7,75	8,00
Kompas Hertz Nova Gorica Tel: 065/ 28-711 od 7-19, sob. od 7-13	84,90	85,60	11,95	12,05	7,75	8,00
Kompas Hertz Maribor Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13	84,70	85,30	11,97	12,07	7,75	8,00
Nova kreditna banka Maribor d.d.	84,35	85,70	11,95	12,25	7,55	8,05
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	85,00	85,45	11,95	12,15	7,60	8,00
Poštna banka Slovenije	83,60	85,60	11,15	12,12	6,50	7,90
Publikum Ljubljana, t: 312-57*	85,15	85,18	12,06	12,09	7,90	7,94
Publikum Piran, t: 066/ 747-370*	85,00	85,10	11,97	12,10	7,85	7,93
Publikum Celje, t: 063/ 441-485*	85,20	85,65	12,00	12,15	7,75	8,10
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675*	84,80	85,25	12,02	12,06	7,60	8,05
Publikum Šentilj, t: 062/ 651-355*	83,70	85,45	12,00	12,13	7,20	8,00
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180*	85,30	85,70	12,03	12,14	7,85	7,90
Publikum NM, t: 068/ 322-490*	84,80	85,40	11,98	12,19	7,70	8,00
Publikum Kamnik, t: 061/832-914*	85,00	85,30	12,02	12,20	7,80	7,98
Publikum Portorož, t: 066/747-240*	85,00	85,10	11,95	12,10	7,83	7,95
Publikum Ljubljana Miklošičeva *	85,16	85,19	12,05	12,08	7,89	7,90
SKB d.d.,***	84,10	85,80	11,89	12,26	7,55	8,05
SHP Kranj, t: 064/331-741	85,25	85,45	12,07	12,12	7,85	7,95
SZKB d.d. Ljubljana, t: 1263320	84,80	85,39	12,00	12,24	7,70	8,10
UBK Ljubljana, t:061/444-358	84,30	85,50	11,88	12,20	7,60	8,10
Upimo Ljubljana, t: 212-073	85,25	85,29	12,07	12,08	7,93	7,98

Tečaji po poslovnih enotah SKB banke d.d. so lahko različni:*** Včerajšnji tečaji *

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Sedež: tel. +39/40/67001 - Agencija Stara mlinica:
tel. +39/40/636311 Agencija Rojan: tel. +39/40/411611
Agencija Domjo: tel. +39/40/831131

15. SEPTEMBER 1995		v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni	
ameriški dolar	1582,00	1646,00	
nemška marka	1061,00	1104,00	
francoski frank	308,00	321,00	
holandski gulden	948,00	987,00	
belgijski frank	51,60	53,70	
funt sterling	2448,00	2548,00	
irski sterling	2495,00	2597,00	
danska krona	273,00	285,00	
grška dramma	6,60	7,00	
kanadski dolar	1160,00	1207,00	
japonski jen	15,40	16,00	
švicarski frank	1302,00	1355,00	
avstrijski šiling	151,00	157,10	
norveška krona	243,00	253,00	
švedska krona	220,00	229,00	
portugalski escudo	10,20	10,60	
španska pezeta	12,40	13,10	
avstralski dolar	1202,00	1251,00	
madžarski florint	11,00	14,00	
slovenski tolar	12,70	13,20	
hrvaška kuna	265,00	295,00	

KMEČKA BANKA - GORICA

15. SEPTEMBER 1995		v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni	
ameriški dolar	1589,00	1639,00	
nemška marka	1073,00	1101,00	
francoski frank	310,00	321,000	
holandski gulden	952,00	980,00	
belgijski frank	51,90	53,60	
funt sterling	2459,00	2544,00	
irski sterling	2507,00	2602,00	
danska krona	275,00	285,00	
grška dramma	6,60	7,10	
kanadski dolar	1165,00	1205,00	
švicarski frank	1315,00	1350,00	
avstrijski šiling	151,70	156,70	
slovenski tolar	12,50	13,40	

TEČAJ TOLARJA V AVSTRIJI

15. SEPTEMBER 1995

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Piberk	8,00	8,50
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	8,20	8,50
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,00	8,75
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	8,20	8,70
Avstrija	Posojilnica Ločilo	8,20	8,70

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

15. SEPTEMBER 1995

v DEM		v DEM	
valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	1.4852	1.4892	1.4932
funt sterling	2.2994	2.3064	2.3134
irski funt	2.3460	2.3530	2.3600
kanadski dolar	1.0890	1.0930	1.0970
nizozemski gulden	89.137	89.247	89.357
švicarski frank	22.680	22.780	22.880
belgijski frank	4.8508	4.8608	4.8708
francoski frank	28.970	29.030	29.090
danska krona	25.767	25.827	25.887
norveška krona	22.857	22.917	22.977
švedska krona	20.779	20.839	20.899
italijanska lira	0.9207	0.9247	0.9287
avstrijski šiling	14.196	14.216	14.236
španska peseta	1.1685	1.1725	1.1765
portugalski escudo	0.9594	0.9624	0.9654
japonski jen	1.4372	1.4387	1.4402
finska marka	33.495	33.575	33.655

Nakup in prodaja deviz podjetjem na dan 18. 9. 95

Nakupni Prodajni

1. REDNI tečaj za DEM 84,10 84,70

2. Banka nudi podjetjem tudi možnost TERMSKEGA nakupa deviz za tolarje.

Podrobnejše informacije: tel. 17-18-452, 302-326 in 302-315

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 178 z dne 15. 9. 1995 - Tečaji veljajo od 16. 9. 1995 od 00.00 ure dalje

				ZA DEVIZE		
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	93,2048	93,4853	93,7658
Avstrija	040	šiling	100	1167,2467	1170,7590	1174,2713
Belgija	056	frank	100	399,1104	400,3113	401,5122
Kanada	124	dolar	1	89,7440	90,0140	90,2840
Danska	208	krona	100	2210,6022	2126,9831	2133,3640
Finska	246	marka	100	2756,7746	2765,0698	2773,3650
Francija	250	frank	100	2383,5939	2390,7662	2397,9385
Nemčija	280	marka	100	8210,7955	8235,5020	8260,2085
Grčija	300	grd	100	—	51,2495	51,4032
Irska	372	funt	1	—	193,7814	194,3627
Italija	380	lira	100	7,5926	7,6154	7,6382
Rep. Hrvaška	191	hrv. kuna	100	2226,0682	2232,7846	2239,4830
Japonska	392	jen	100	118,1287	119,4842	119,8397
Nizozemska	528	gulden	100	7327,8887	7349,9385	7371,9883
Norveška	578	krona	100	1881,6680	1887,3300	1892,9920
Portugalska	620	escudo	100	79,0207	79,2585	79,4963
Švedska	752	krona	100	1711,0477	1716,1963	1721,3449
Švica	756	frank	100	10081,2148	10111,5494	10141,8840
Velika Britanija	826	funt sterling	1	189,3738	189,9436	190,5134
ZDA	840	dolar	1	122,2752	122,6431	123,0110
Evropska unija	955	ECU	1	153,9319	154,3951	154,8583
Spanija	995	peseta	100	96,2716	96,5613	96,8510

Opomba: Tečaj HRK se uporablja za izkazovanje rezultatov poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 16. 9. 1995

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A)	(B)	skupaj	APOEN	(A)	(B)	skupaj
		tolarski del	devizni del			tolarski del	devizni del	
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. 10. 1995:					1.700,000	865,354	821,665	1.687,020
19	101.8064%	96.6665%	99.2364		170,000	86,535	82,176	168,702

Tečajnica borznega trga

št.: 175

Datum: 15. 9. 1995

Vrednost. papir	qbr. m.div.	ex.kupon st.dat.(3)	enotni tečaj	% sprem	datum	povpraš	ponudba	Max.	Min.	pm.v 1000 SIT
BORZNA KOTACIJA A - Redne delnice										
LEK	800	(11.5.95)	11.800		1.9.	11.300	11.600			
PRB	665	(13.6.95)	16.392	.18	15.9.	16.270	16.500	16.490	16.170	2.524
SAL	500	(2)(11.9.95)	19.725	1.86-	15.9.	19.700	19.900	19.800	19.700	7.89
SKBR	1000	(24.2.95)	33.778	1.65-	15.9.	33.730	34.000	34.000	33.520	8.951
BORZNA KOTACIJA A - Obveznice										
RCE1	10.0	2(1.10.95)	101.5	1.11-	15.9.	102.3	103.0	102.0	101.5	4.819
RSO1	8.0	5(30.6.95)	102.3	.45-	15.9.	101.8	102.6	102.6	101.1	3.247
RSO2	9.5	9(1.4.95)	112.7	.07	15.9.	112.7	112.9	112.9	111.2	36.168
RSO8	5.0	4(31.5.95)	92.5		13.9.	91.0	94.0			
RS11	7.0	5(15.7.95)	97.1		12.9.	97.0	101.0			
RS14	8.0	5(30.6.95)	101.5A	.95-	15.9.	101.2	101.8	101.5	101.5	16
RS12	9.5	9(1.4.95)	109.1	.06	14.9.	109.8	113.9			
SKB1	10.0	4(1.11.94)	103.2A	.01	15.9.	102.3	103.8	103.2	103.0	19.731
SKR1	5.0	3(30.6.95)	75.0	1.82-	15.9.	74.3	77.2	75.0	75.0	125
BORZNA KOTACIJA B - Redne delnice										
BTBR	300	2(28.7.95)	12.840		14.9.	12.750	13.000			
DAD	10.000	(1.6.94)	121.494**		14.9.	120.900	125.700			
FMD	1715	(24.5.95)	15.293	1.19	15.9.	15.150	15.550	15.300	15.290	7.80
GPGR		(10)	21.996		14.9.	19.800	23.930			
HMER		(1)	15.000		12.9.	14.200	15.700			
MKZ	218	(30.3.93)	10.015		14.9.	10.030	10.260			
NIKR	200	(26.6.95)	4.020	3.49-	15.9.	4.021	4.095	4.095	4.000	4.208
PLTR		(5)	800.2	.45	15.9.	792.0	802.0	801.0	799.0	4.430
BORZNA KOTACIJA B - Prednostne delnice										
KBTB	2750	(22.6.95)	32.521	.56-	15.9.	32.120	32.900	32.790	31.000	1.528
PNPB		(1)	33.063	.09	15.9.	33.050	33.890	33.750	32.710	6.81
UBKP	720	(25.5.95)	10.008	.52	15.9.	10.000	10.050	10.010	10.000	651
VIP		(1)	41.153		14.8.	40.000	42.000			
BORZNA KOTACIJA B - Obveznice										
LEX2	12.0	4(1.11.94)	99.4		12.9.	100.0				
OZC	4.0	4(1.11.95)	102.8		13.9.	99.1	102.8			
PCE	12.0	7(1.8.95)	102.5	.19	15.9.	100.2	103.0	102.5	102.5	2.409
PGO	10.0	2(1.6.95)	101.5		12.9.	100.7				
SGB1	10.0	2(15.9.95)	102.6		7.9.	103.0	105.6			

RAI 1

7.00	Otroski variete La Banda dello Zecchino, risanke
9.00	Oddaja za najmlajše L' albero azzurro, risanke
10.00	Dok.: Kvarkov svet - Magična koza krastace
10.50	Film: Peccati innocenti (kom., ZDA '57, i. F. Robson, C. Lacey)
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: Gospa iz Westa
13.25	Izzrebanje lota, vreme
13.30	Dnevnik
14.00	Aktualna oddaja o morju Linea Blu
15.15	7 dni v Parlamentu
15.45	Film: Il mago di Oz (fant., ZDA '39, i. J. Garland, F. Morgan, B. Lahr)
17.55	Izzrebanje lota
18.00	Dnevnik
18.15	Sport: Pavarotti International C.S.I.O. San Marino (vodita Gianni Minà, Simona Ventura)
19.35	Nedeljski evangelijski
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Igre brez meja
22.35	Nan.: I viaggiatori delle tenebre
23.05	Posebnosti TG 1
24.00	Dnevnik 1, horoskop in vremenska napoved
0.35	Film: Barocco (kom., It. '91, i. C. Marsillach, Massimo Venturiello)
2.05	Variete: Rita in jaz ('77)

RAI 2

7.20	Film: Anime ferite (dram., ZDA '46)
9.00	Dnevnik
9.05	Film: Perfido invito (dram., ZDA '52), vmes (10.00) dnevnik
10.40	Film: Il figlio del viso pallido (kom., ZDA '52)
11.30	Dnevnik
12.15	Serenio variabile
13.00	Dnevnik, sportna rubrika
14.00	Dribbling in vreme
14.05	Aktualna odd.: Dalle parole ai fatti
14.05	Nan.: I ragazzi del muretto (i. L. Amato)
15.15	Film: Cadillac Girls (kom., '93, i. J. Dale)
16.40	Izzrebanje lota
16.50	Film: Un motore per amico (kom., ZDA '94)
18.15	Serenio variabile, vreme
18.45	Nan.: Hunter
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Risanke: Go-Cart
20.40	Film: Un' altra indagine per Sam Dietz (krim., ZDA '94, i. L. Rossi)
22.20	KOmedija: De Pretore Vincenzo (r.-i. E. De Filippo, A. Ippolito), vmes (23.35) dnevnik, vreme
1.15	Nan.: Soko 5113

RAI 3

6.30	Pregled tiska, Drobci
7.10	Film: A fil di spada (pust., It. '52, i. F. Latimore)
8.35	Film: A piedi a cavallo e in automobile (kom., '57)
10.00	Film: Gli anni pericolosi (dram., ZDA '94)
12.00	Dnevnik
12.15	Film: Autostop (kom., '56, i. J. Lemmon)
14.00	Dezelne vesti, dnevnik
14.50	Sobotni sport: atletika, kolesarstvo, dresura, golf
18.50	Vreme in dnevnik, dezelne vesti
19.50	Dok.: Oltre il silenzio
20.30	Film: La regina delle piramidi (pust., ZDA '55, i. J. Hawkins, J. Collins)
22.30	Dnevnik, dezelne vesti
22.55	Variete: Risate d' estate (vodi Nino Frassica), vmes (23.55) dnevnik, vreme, filmske novosti
0.30	Sport: atletika, motokros, umetnostno kotalkanje, 1.20 golf, 1.40 dresura
2.00	Variete: Fuori orario

RETE 4

7.20	Nan.: Tre nipoti e un maggiordomo
7.45	Nad.: Piccolo amore, 8.30 Il disprezzo, 9.35 Rubi, 10.30 Felicità, 11.15 Il prezzo della vita, 12.20 nan. Hisa v preriji, vmes (11.25, 13.30) dnevnik
14.00	Nad.: Sentieri
14.45	Film: Pal Joey (kom., ZDA '57, i. F. Sinatra)
17.00	Nan.: A cuore aperto, 18.00 Colombo, vmes (19.00) dnevnik in vreme
20.30	Film: Lacrime napulitane (dram., It. '82, i. M. Merola, A. Luce, P. Maggio)
22.30	Film: Il tesoro dell' Amazzonia (pust., Meh. '83, i. S. Witman, John Ireland), vmes (23.30) nočni dnevnik
0.40	Pregled tiska
0.50	Medicine a confronto
2.30	Nan.: Hisa v preriji

CANALE 5

6.00	Na prvi strani
9.00	Nan.: Nove dogodivščine V. Tella (i. W. Lyman)
10.00	Aktualno: Affare fatto
10.30	Nan.: Una bionda per papà
11.30	Televizijsko sodisce: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Nad.: Sobotni Beautiful
13.55	TV film: Il padre segreto (dram., ZDA '94)
16.00	Otroski variete
18.00	Dnevnik TG5 - Flash
18.05	Kviz: OK, il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5, vreme, 20.25 Paperissima sprint
20.40	Variete: Bollicine di «Champagne 2»
23.00	Dnevnik
23.35	Aktualno: Una notte con Mr. bean, vmes dnevnik

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
10.00	Nanizanke
11.25	Speciale Cinema
12.25	Odprti studio
12.50	Studio sport
13.00	Variete za najmlajše, vmes risanke
15.00	Glasba: Festivalbar '95
17.00	Nan.: Magnum P.I., 18.00 Tarzan, 18.30 I ragazzi della 3. C
19.30	Odprti studio, vreme, 19.50 Sport studio
20.00	Variete: Nati per vincere
20.40	Film: 007 zona pericolo (pust., VB '87, i. T. Dalton, M. D' Abo)
22.40	Film: Relazione fatale (krim., ZDA '94, i. David Bradley, Ashley Laurence), vmes (23.40) Fatti e misfatti
0.45	Italia 1 sport
2.00	Film: La dottoressa del distretto militare ('76)

TELE 4

13.30	17.45, 19.30, 22.10, 0.00
20.30	Dogodki in odmevi
	Nan.: Il mio amico fantasma, 21.20 Maguy

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30, 1.00
	Dnevnik
14.10	Film: Il signore resta a pranzo (kom., ZDA '41)
19.45	Sportna odd. Ciclissimo
20.35	Film: Star Trek ('79)
23.00	Spanski nogomet

RAI 3 slovenski program

20.25	Risanka: Filip
20.30	Dnevnik
20.45	200-letnica proeske so-le

SLOVENIJA 1

08.30	Radovedni Tacek: Palaca, ponovitev
08.45	Učimo se ročnih ustvarjalnosti, 37. oddaja, ponovitev
09.00	Frida s srcem na dlani, 1. del norveske nadaljevanke
09.25	Male sive celice, kviz
10.10	Tok, tok, kontaktna oddaja za mladostnike
10.55	Zgodbe iz školjke
11.25	Domaci grici, amer. film
13.00	Poročila
13.05	Moski, zenske: o otrocih, ponovitev
15.40	Malo angleščine, prosim
16.05	Tednik
17.00	TV dnevnik 1
17.10	S. Pregl: Odprava zelenege zmaja, 4. del
17.40	S. Makarovic: Saprarniska
18.00	Kraljevska kri, angleska plz oddaja
18.50	Hugo, tv igrice
19.13	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.52	Utrip
20.10	BB v pesmih, francoska glasbena oddaja
21.35	Pivo - faraonovo tekoče zlato, angleska dok. oddaja
22.00	Za TV kamero
22.15	Ozare
22.25	Dnevnik 3
22.50	Grace na udaru, 2. del
23.30	Sova:
23.15	Severna obzorja, 6. del serije
00.00	Ranjeno srce, ital. film
01.45	Ticek vrazicek, 3. del

SLOVENIJA 2

08.00	Euronews
09.05	Mojstri, 2. oddaja
	Rogaska slatina - Slovenska bistrica
10.00	Mladi virtuoz: Federico Lovato, 1. + 2. del
12.15	Turistična oddaja
12.30	TV 101, 5. del serije
13.20	Sova: Frasier, 2.del serije
13.45	Severna obzorja, 5. del
14.30	Euronews
14.55	EP v odbojki, 1/2 finale (M), posnetek iz Aten
16.55	Postojna: DP v kosarki (M), Republika - Smelt olimpija
18.30	Alpe-Donava-Jadran
19.05	Karaoke
20.10	Goli sport, 2. del
21.00	Sladke sanje, amer. film
23.10	Novice iz sveta razvedrila - dokumentarec: Jimi Henrix, ang. glas. lestvica

KANAL A

08.05	Ivanhoe, ponovitev risanega filma
10.00	Teden na borzi
18.50	MOS '96, pon.
19.00	Generacija transformirjev II, 13. del risane serije
19.30	Dance Session, pon.
20.05	Vreme
20.20	Ziveti danes, dokumentarna oddaja
20.45	Splošna praksa, 39. del avstralske nanizanke
21.40	Krvava pest VI, ameriški film
23.10	Vreme
23.15	Spalni vagon, pon. filma
00.45	Solarke, erotični film

Koper

16.00	Euronews
18.00	Slovenski program: TV poper, kabaretno satirična oddaja
18.20	Poperdata
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Jutri je nedelja, verska oddaja
19.35	Cocktail
19.55	V ospredju - avtor Bruno Agrimi
20.05	Azzurro Quotidiano
20.30	»Vela...diamo noi!«, oddaja o jadranju
	Voditelj: Berti Bruss in Andro Merku
21.30	Globusov tik tak
21.45	Achtung Baby!, oddaja o kulturi
	Avtor Roberto Ferrucci
22.15	Vsedanes - TV dnevnik
22.30	»Te voglio bene assaje« - glasbena oddaja z Luciom Dallo, Isabella Rosellini in drugi.

ORF Avstrija 1

10.10	Popaj in sin, risanka
10.40	Scooby Doo
11.15	Duck Tales
11.45	Garfield in prijatelji
12.15	Harry in Hendersonovi
12.35	Klic na pomoč Kalifornija
14.10	Blossom: Zalostni božiček Nick
14.35	Parker Lewis: Spodrsrlaj
15.00	Baywatch: Poljubi me pod vodo
15.45	Superman - Lois in Clark: Ubijalski sateliti
16.30	Melrose Place: Pot v nesrečo
17.15	Beverly Hills 90210
19.00	Nogomet
19.30	Cas v sliki, kultura
19.53	Vreme
20.00	Pogledi od strani
20.15	David Koperfield - 15 Years Of Magic
22.15	Sport
23.30	Hale in Pace, skeci
23.55	Avtobusna postaja, ameriški film, 1956
01.35	Klic na pomoč, pon.
02.10	Melrose Place, ponovitev
02.55	Beverly Hills 90210, pon.
03.40	Popolni umor, ponovitev ameriške kriminalke

ORF Avstrija 2

09.05	Godzilla, japonski film
12.30	Hello Austria, Hello Vienna
13.00	Cas v sliki
13.10	Dr. Pratorius, nemški film, 1949
	Režija: Curt Goetz
14.40	Student berac, opereta Karla Millöckerja
16.15	Zemlja in ljudje
17.00	Cas v sliki
17.05	Ozri se po deželi
17.35	Svetovne religije
18.00	Milijonsko kolo
18.25	Sporni primeri
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki, kultura
20.15	Mati pri osemnajstih, nemški tv film, 1995
	Režija: Horst Kummeth
21.45	Cas v sliki
21.55	Ujeta v stolpnici, ameriški tv triler, 1989
	Režija: Fred Walton
23.25	Pozabi Palermo, italijansko-francoski film, 1989
01.05	Pogledi od strani
01.10	Sport
02.10	Videonoc

RADIO

Slovenija 1

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00
Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Sobotna raglja; 9.30 O jeziku; 10.05 Kulturna panorama; 11.30 S knjižnega trga; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo; 13.00 Danes do 13-ih; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslušalci čestitajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Aktualni mozaik; 18.15 Večerni utrinek; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na obisku; 22.30 Informativna odd. v tujih jezikih; 22.40 Igra; Nokturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Poslovne zanimivosti; 8.30 Sobotni val; 8.40 Koledar prireditve; 9.45 Sobotna akcija; 11.00 Moped show; 11.30 Novice, obvestila; 14.00 Glasbene želje; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Popevki tedna; 17.50 Šport; 19.00 Večer z J. Webrom.

Slovenija 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Z glasbo v dober dan; 10.05 Zgodnja dela; 11.05 Jazz, blues...; 13.05 Izbrali smo; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Zborovska glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Baletna glasba; 16.40 Umetni svetovi; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 Roman; 18.20 V podvečer; 19.30 Opera: Orfej; 21.15 Nokturno; 22.30 Znamenite partiture.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,6 - 96,4 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.30 Jutranjlik; 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 9.15 Planinska postojanka; 9.45 Du jesl, zabavno in humorno; 10.45 Sobotna terenska akcija; 11.30 Turistična poročila; 12.00 S terena; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Terenska akcija; 13.40 Pet zvezdic; 14.10 Okno v svet; 14.45 Zanimivost; 15.30 Dogodki in odmevi - prenos RS; 16.00 Glasba po željah; 16.45 Popoldne na MV; 17.30 Primorski dnevnik; 19.30 Večerni.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.45 Prireditve; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Kulturne aktualnosti; 11.45 Dorothy ed Alice; 12.00 Bailo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Narečna odd.;

14.50 Single tedna; 15.00 Redazione teen; 16.00 Modri val; 18.45 Rigatoni; 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.00 Dej nehi no; 8.00 Horoskop; 9.30 Kam danes; 10.15 Novice; 11.05 Notranjsko-kraški mozaik; 12.00 BBC Novice; 13.55 Pasji radlo; 14.00 13 ozi gosanlih; 15.00 Vodeni program; 15.15 RGL komentira; 16.30 O kulturi; 17.30 Angleščina, 19.15 Novice; 19.25 Vreme; 20.00 Stampeedo; 22.00 DJ Jernej in hot mix.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40, 8.40 Pregled tiska; 9.20 Razstava dekoriranih avtomobilov; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.20 Pesni tedna; 19.00 Ritmo loco; 19.30 Večerni pr.: Slovenski smučarji in I. Golob.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 10.05 Otroški studio; 10.30 Top 17; 12.05 Sestanek starejših; 13.00 Slovensko-bistriška panorama; 14.10 Od Ptuja do Ormoža; 15.00 Iz Slovenskih goric; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želili ste; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.40 Radio express; 19.30 Sportna sobota; 21.00 Lestvica zabavnih melodij; 22.00 Zrcalo dneva; 23.15 Nočni.

Radio Študent

0.00 RoboKaki; 11.00 Curriculum vitae; 14.30 RO: Kan Ni Mankan; 17.00 Kinoburger; 19.00 TB: The Dedication Orchestra; 20.00 Novi rock - Retro '80-'95; 24.00 Midnight Rambler (psi lajajo).

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Musical; 9.15 Pravilnični kotiček; 9.30 Operetne melodije; 10.10 Koncert operne glasbe; 11.30 Odprta knjiga: New York New York (V. Maldon), nato orkestri; 12.00 Nepozabne odrske sanje (T. Rojc); 12.25 Slov. glasba; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Z naših prireditvev, nato Glasba za vse okuse; 15.30 Iz studia z vami: izbor iz okroglih miz; 16.30 Evergreen; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Satirični kabaret: Prežganka št. 2; 18.40 Vabilo na ples; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Foyer; 15.00 Glasba po željah; 19.00 Morški val.

Radio Koroška

18.10-19.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

SNG Drama

Levi oder

Danes, 16. septembra, ob 23. uri: Damir Zlatar Frey: **CARMINA SLOVENICA**, izvenabonmajsko gostovanje Koreodrame. Nastopajo: Ditka Haberl, Marusa Oblak, Mojca Partljic, Violeta Tomsic, Ivan Rupnik in Mirca Jenča.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Veliki oder

Danes, 16. septembra, ob 11. in 17. uri: Svetlana Makarovic: **SAPRAMISKA**, za-izven.

Torek, 19. septembra, ob 20. uri: Pierre-Fourny in Dominigue Soria: **KATALOG SRECE BREZ PRAVLJICE**, za izven. Gostuje francoska gledališka skupina ALIS v sodelovanju s Francoskim kulturnim centrom.

Jutri, 17. septembra, ob 14.30 in 16. uri gostuje ansambel LGL s predstavo S. Makarovic: **MEDENA PRAVLJICA** v Arboretumu Volčji potok.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Vpis abonmajev za sezono 1995/96

Vpisovanje abonmajev bo potekalo v avli gledališča (vhod z Glavnega trga) samo še danes od 10. do 12. ure.

Abonmajski program za sezono 1995/96

- Ray Cooney: **TO IMAMO V DRUŽINI** (PG Kranj);

- Harold Pinter: **PREVARA** (PG Kranj);

- Eugene Ionesco: **PLESASTA PEVKA** in **DELIRIJ** v **DVOJE** (PDG Nova Gorica);

- Andrej Hieng: **IZGUBLJENI SIN** (PG-Kranj);

- Tone Partljic: **STAJERC V LJUBLJANI** (MGL Ljubljana).

PDG NOVA GORICA

Danes, 16. septembra, ob 20. uri: Tom Stoppard: **ARKADIJA**, komedija v izvedbi SNG Drame iz Ljubljane. Predstava je za-izven, rezervacije po tel. 25-326 in 25-328.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

V soboto, 16., v ponedeljek, 18. in v četrtek, 21. septembra, ob 19.30: T. Partljic:

STAJERC V LJUBLJANI, za izven.

Predstava H. H. Gudmundsdottir: **JAZSEM MAESTRO** je na sporedu:

- v torek, 19. septembra, ob 15.30 za abonma Torek pop. in izven;

- v sredo, 20. septembra, ob 15.30 za abonma Sreda pop. in izven;

- v petek, 22. septembra, ob 19.30 za abonma Petek in izven;

- v soboto, 23. septembra, ob 19.30 za abonma Sobota in izven.

6. MEDNARODNI LUTKOVNI FESTIVAL - POLETNI LUTKOVNI PRISTAN, MARIBOR

Današnje predstave na festivalu:

- ob 10. uri: lutkovna delavnica SKRINJICA ZELJA;

- ob 11. uri: lutkovna delavnica; SKOZIGRO SPOZNAVAM MUZEJ;

- ob 18.30: B. Schmitz - R. Möller: **TRIJE NAVIHANCI**, Laboratorij Oldenburg, Stuttgart, Nemčija.

Delavnici bosta v atriju mariborskega gradu, Grajska ulica 2, predstava pa bo v Lutkovnem gledališču Maribor, Rotovski trg 2.

SNG MARIBOR

Drama

Danes, 16. septembra, ob 20. uri: Edward Albee: **KDO SE BOJI VIRGINIJE WOOLF?**, režija Radko Polić - Rac. Igrajo: Ksenija Mišic, Brane Sturbej, Alenka Tetičković in Primož Ekart.

Opera in balet

Jutri, 17. septembra, ob 11. uri v Veliki dvorani: koncert solistov, zbora in orkestra SNG Maribor. Dirigent: Boris Svava.

CANKARJEV DOM

Petek, 22. septembra, ob 20. uri v Grajski dvorani v Murski Soboti- Premiera: Matjaz Faric: **ROMEO IN JULIJA**. Produkcija Cankarjev dom, koprodukcija Die Theater, Dunaj, v sodelovanju z ZKO Murska Sobota.

KUD France Prešeren

Ponedeljek, 18. septembra, ob 20.30: premierni projekcija videofilma **ZBIRALCI PESKA** avtoric Nevenke Korde in Zemire Alajbegović.

GLASBA SLOVENIJA

NOVI ROCK

Danes, 16. septembra, se bo v ljubljanskih Križankah ob 19. uri začel letosnji 15. novi rock, na katerega se je uvrstilo šest mladih, obetavnih rock skupin. Nastopile bodo skupine: ...A je to (Brežice), Dicky B. Hardy (Grosuplje), Interceptor (Zalec), Ksenija Jus (Fram), Psycho path (Murska Sobota) in Skytower (Rakek). Kot gostje bodo nastopili Zadruga iz hrvaskega Zagorja in velenjska skupina Res Nullius (na sliki).

JESENSKE SERENADE

Jutri, 17. septembra, bo ob 17. uri na gradu Bogensperk pri Litiji renesančni večer. Nastopata Helena Mauric, sopran, in Monika Kranjc, kitara. Program: T. Morley, J. Dowland, H. Purcell, L. de Narvaez, J. A. Dalza. Program bosta povezovala Barbara Kranjc in Simon Serbinek.

SLOVENJ GRADEC

TRETJA MEDNARODNA PEVSKA ŠOLA

Danes, 16. septembra, ob 20. uri bo v dvorani Hugo Wolf v Slovenj Gradcu koncert dekliskega pevskega zbora Ivan Cankar Smartno. Zborovodja je Janko Koleric.

CAFÉ BELVEDERE, BLEJ

Danes, 16. septembra, ob 21. uri bo Titovi cajnici nad Vilo Bled večer indijske klasične glasbe. Nastopa Martin Lumbar, ki je v mladosti prepeval Keckeve pesmi v fimu Srečno Kekec, zdaj pa je učenec Ravija Shankarja, indijskega mojstra nad mojstri.

METELKOVA, LJUBLJANA

Prireditve ob drugem rojstnem dnevu Metelkove:

Danes, 16. septembra, ob 21. uri: orto punk festival v Gala hali. Nastopajo: Wasserdicht, Srou pa letu, Racija, V okovih (Slovenija), Lobotomija no-, Scum of Society (Italija), Attitude, Fakof bolan (Hrvaska), Paranoja (Poljska) in Social genocide (Avstrija).

PIRAN

Danes, 16. septembra, ob 19. uri bo na Tartinijevem trgu v sklopu prireditev Domaćini turistom - dobrodošlice nastopil pevski zbor Savrinske pupe ino Ragazzoni.

CANKARJEV DOM, LJUBLJANA

V ponedeljek, 18. septembra, ob 19.30 bo v okviru srebrnega abonmaja v dvorani Slovenske filharmonije koncert klasične glasbe. Nastopata Julian Rachlin, violina, in Jurij Smirnov, klavir. Program: Brahms, Schubert, Prokofjev, Franck.

Najpopolnejši informator vseh prireditev v CD - programarska knjižica 1995/96! Ne zamudite promocijskega nakupa!

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Verdi - Dvorana Tripicovich
Jesenska simfonična sezona 1995
V petek, 22.9., ob 20.30 (red A) bodo s koncertom orkestra gledališča Verdi pod vodstvom Juliana Kovatčeva otvorili novo sezono.

Do 12. oktobra so pri blagajni gledališča Verdi na razpolago novi abonmaji in eventuelne rezervacije preostalih prostih mest. Abonmaje delijo tudi po solah, na univerzi in rwaznih podjetjih.

Gledališče Cristallo - La Contrada

V soboto, 7. oktobra bodo z narečnim delom, ki sta ga napisala Nini Perno in Francesco Macedonio otvorili novo gledališko sezono.

Pomorska postaja - Dvorana Saturnia

Jutri, 17. t. m., ob 21. uri bo v organizaciji Akademije za glasbo in zborovsko pesem na sporedu »Carmina burana«, ob 100-letnici

rojstva Carla Orffa. Izvajajo združeni zbori ob spremljavi tolkal in klavirja. Vodi Karol Borsuk.

Grad Sv. Justa

Danes, 16. t. m., ob 22. uri »Pura vida atto finale« v družbi Sandra orlanda. Vstop Prost. Jutri, 17. t. m., ob 20.30 večer posvečen Elvisu Presleyu. Nastopili bodo gojenci plesne soles Arianna in ansambel Flaming Stars Band.

GRLJAN - Disko On Air

V sredo, 20. t. m., ob 21. uri »Lo spazio non è un opinione« zaključni večer z nagrajevanjem za absamble in soliste, ki so sodelovali na natečaju »Progetto Musica«, ki jo ga priredili Združenje Globogas, Zadruga La Quercia, Radio Onda Libera in Il Piccolo.

KOROŠKA

CELOVEC

V Mestnem gledališču bo v četrtek, 21. t. m., ob 19.30 premiera opere »Cavalleria rusticana«.

BELJAK

Studijski oder: v torek, 19. t. m., ob 20. uri

premiera: Menubeln »An den Mann gebracht«.

RADIŠE:

jutri, 17. t. m., ob 11.30 bo pred kulturnim domom - SPD Radiše »RADiisko zeganje«.

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

SMG Ljubljana

POSTANITE ČLAN KLUBA SLOVENSKEGA MLADINSKEGA GLEDALIŠČA

Vpis in vse informacije v prodajni galeriji SMG na Trgu francoske revolucije 5 ali po tel. 125-33-12 od 10. do 12. ure in od 15.30 do 17.30.

XXX. NATECAJ EX TEMPORE, ki ga prireja Medobčinski zavod za likovno dejavnost Obalne galerije Piran, bo v Piranu od 18. do 24. septembra 1995. Slovensna otvoritev razstave in podelitev nagrad bo v nedeljo, 24. septembra, ob 19. uri v piranski Mestni galeriji. Priiglasitev in zigosanje platen in drugih podlag bo v piranski Mestni galeriji od ponedeljka, 18., do petka, 22. septembra, ob 8. do 15. ter od 17. do 20. ure in v soboto, 23. septembra, ob 8. do 20. ure v skladišču soli Monfort v Portotozu. Vsak udeleženec sme zigosati največ dve podlagi. Izbira tehnike je prosta. Teme so: prosta tema in Istrska krajina, Piran, Portorož, Koper, Soline, Morje, Tihožitje z ribo. Dokončana dela morajo avtorji oddati najpozneje do petka, 22. septembra, ob 20. ure v Mestni galeriji oz. v soboto, 23. septembra, ob 20. ure v skladišču soli Monfort. Vsa dela morajo biti opremljena za razstavo. Mednarodna ziri-ja bo izmed vseh oddanih del izbrala najbolj-ša in postavila razstavo v Mestni galeriji Piran in v skladišču soli Monfort.

Trg Unità

Jutri, 17. t. m., od 10.00 do 13.00 in od 16.00 do 19.00 bo na sporedu predstava »Un giorno di festa, un anno di teatro« v organizaciji Stalnega gledališča F-VG in v sodelovanju APT.

RAZSTAVE SLOVENIJA

MODERNA GALERIJA

Razstava 21. MEDNARODNEGA GRAFICNEGA BIENALA - LJUBLJANA je na ogled do 20. septembra v Moderni galeriji.

CANKARJEV DOM

V galeriji CD je do 20. septembra na ogled razstava Josefa Albersa.

V mali galeriji CD je 20. septembra na ogled fotografska razstava Kumbhu mela Smiljana Siske in Boruta Sraja.

MALA GALERIJA, Slovenska 35

V galeriji je na ogled razstava slik nemškega umetnika Imija Knoebela.

JAKOPIČEVA GALERIJA, Slovenska 9

Pregledna razstava lesorezov iz obdobja 1935-1995 avtorja Lojzeta Spacala je podaljšana do 30. septembra.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE, Celovška 23

Gotika v Sloveniji: razstavi Arhitektura ter Nastanek, ogrozanje in reševanje likovne dediščine.

NARODNA GALERIJA, Prežihova 1

V obeh zgradbah galerije je na ogled razstava Gotika v Sloveniji: Slikarstvo in kiparstvo.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

V galeriji je na ogled pregledna razstava kiparja Stojana Batića.

GALERIJA Vodnikova domačija, Vodnikova 65

V galeriji je na ogled posthumna razstava akademskega slikarja Marijana Dovjaka.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Muzej Revoltella-Galerija moderne umetnosti (Ul. Diaz 27): do 15.10. razstavlja James Rosenquist.

Galerija Art Light Hall: do 30. t. m. razstavlja slikar Ugo Pierri.

Miramarski park- Konjušnica

Do 7.1.1996 je vsak dan od 9.00 do 19.00 na ogled razstava izkopanin anticne Eble.

GORICA

Kulturni dom: v torek, 19. t. m., ob 18.30 bo v galeriji Kulturnega doma odprtje razstave slikarja Jona Gala Planinca iz Ljubljane, ki bo trajala do 8. oktobra.

V Pokrajinskem muzeju na gradu in v Coronijem dvorcu je do 31.12. odprta razstava »Ottocento di frontiera«.

V dvorani Dezelnih stanov na gradu je do 17.9. odprta razstava Gotske cerkve v dolini Soce in v Brdih.

ŠTANJEL

V Galeriji Lojzeta Spacala so na ogled do 30.9., poleg stalne zbirke, tudi novejša dela trzaskega umetnika. Urnik: od delavnikih

GALERIJA KRKA, Dunajska 65

V galeriji do 7. oktobra razstavlja nizozemski slikar Kees van Eyck.

BEŽIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

V galeriji je na ogled razstava Od skice do lutke Agate Freyer-Majaron.

KRIŽANKE, LJUBLJANA

V Kulturno-informacijskem centru nasproti Križank je na ogled je razstava Trnovo - Kraj prijetnega spomina.

GALERIJA EQURNA, Gregorčičeva 3

V galeriji je na ogled razstava slik akademskega slikarja in profesorja slikarstva na ljubljanski akademiji Emerika Bernarda.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

V galeriji je na ogled razstava risb in olj akademskega slikarja Barda Lucundusa.

GALERIJA ILIRIJA, Tržaska 40

V galeriji je na ogled tematska razstava skulptur Aleksandra Kovaca Rigoletto.

GALERIJA LOŽA, Koper

V galeriji je na ogled razstava Dušana Trsarja Skulpture v bronu.

JOŽEFOVA GALERIJA, Gornji trg 21

V galeriji je na ogled razstava Sohice - arhetipi in artefakti Dušana Lipovca.

GALERIJA MESTNE HIŠE KRANJ

V galeriji je na ogled razstava slik in risb slikarja Franca Vozla.

14-19 (razen ponedeljkov); ob sobotah, nedeljah in praznikih od 10-12, 14-19.

PASSARIANO

V Vili Manin bo do 10.12 odprta razstava o Pier Paolu Pasoliniju.

KOROŠKA

CELOVEC

Skofjski muzej (Lidmanskyygasse 10): odprt je do 15. oktobra.

Kunstforum (Villacherstrasse 8/II): do 14.10 razstavlja Ahmet Oran.

Galerija Freund: razstavlja Johannes Zechner.

Evropska hisa: kiparski simpozij Krastal-Celovec.

TINJE

Galerija Tinje: Do 17.9. je na ogled stalna razstava lesorezov Wernerja Bergerja in sedemdelnega cikla Valentina Omana.

REPENTABOR

Gallus Consort - Glasbeni popoldnevni stare in sodobne glasbe

Jutri, 17. t. m., ob 18.00 - Od Trubarja do Ramovsa. Nastopajo Sentjakovski otroci, Dina Slama, Milos Pahor, Irena Pahor, Valentina Guštin, Walter Piscanc, Tomaž Faganel, Walter Barbiero, Crtomir Siskovic, Aleksander Milosev, Marco Bon-tempo in Marco Verza. Koncert prireja Gallus Consort v sodelovanju z dežel-nim sedežem RAI in trzasko pokrajino.

Gledališče Miela

Trzaski krozek jazz glasbe - Danes, 16. in jutri, 17.t.m., ob 20.45 - »Jazz Triestival«. Nastopali bodo pianist Stefano Franco, Brixie Dixie Jazz band, Milano Jazz Gang, La Swinghera, in Greentown Jazz band.

V organizaciji gledališča Verdi in v sodelovanju z Zadrugo Bonaventura bo na sporedu od 24. t. m. do 17. decembra osem nedeljskih glasbenih matinej. Nastopilo bo osem mladih, ki uveljavljenih pianistov, že bodo izvajali Beethovnovne sonate. Vstopnice so na razpolago pri blagajni Dvorane Tripicovich po 10.000 lir za koncert, medtem ko abonma stane 50.000 lir.

ŠTIVAN

V stivanski cerkvi bo v ponedeljek, 18. t. m., ob 21. uri koncert violinista Aleksandra Perpicha in pianistke Anne Chiare D'Ascoli, ki ga organizira Združenje Punto Musicale.

V ponedeljek, 25. t. m., ob 21. uri koncert pianista Riccarda Risalitija. Na programu Mozart, Beethoven in Schubert.

BOLJUNEC

Gledališče F. Preseren - Festival Radio Onda Libera Danes, 16. t. m., ob 18.30 okrogla miza o vojni v bivši Jugoslaviji. Zvečer nastop neapeljskega ansambla 99 Posse in Bisca.

ODBOJKA / EVROPSKO PRVENSTVO ZA MOŠKE

Italija s težavo ugnala ZRJ V finalu proti Nizozemski

Finalno srečanje bo drevi ob 20. uri - »Azzurri« niso v njaboljši formi

ATENE - Na odbojkar-skem prvenstvu za moške se je vse razpletlo po pričakovanjih. V današnjem finalu za zlato kolajno se bosta namreč pomerili reprezentanci Italije in Nizozemske. V včerajšnjih polfinalnih dvobojih sta dokazali, da na stari celini nimata enakovrednih tekmecev. »Azzurri« so s 3:1 premagali ZR Jugoslavijo, »tulipani« pa so z gladkim 3:0 povsem nadigrali Bolgarijo. Z uvrstitvijo v finale sta Italija in Nizozemska že uresnicili en cilj. Zagotovili sta si nastop na svetovnem pokalu, na katerem bodo podelili tri mesta za olimpijske igre v Atlantu.

Italija - ZR Jugoslavija 3:1 (15:11, 10:15, 15:6, 15:9)

ITALIJA: Gardini, Meoni, Gravina, Tofoli 1+2, Papi 8+14, Bracci 5+7, Bernardi 2+4, Cantagalli ni igral, Zorzi 4+5, Giani 10+15, Pasinato ni igral, Bovolenta. Trener: Velasco.

ZR JUGOSLAVIJA: Djuric 1+5, Petrović 6+9, Tanasković 0+8, Brdjović 9+17, Boskan, Mester 1+2, Kovač 7+8, N. Grbić 1+1, V. Grbić 3+18, Jokanović 0+1, Gerić, Vujević 1+1. Trener: Zoran Gajić

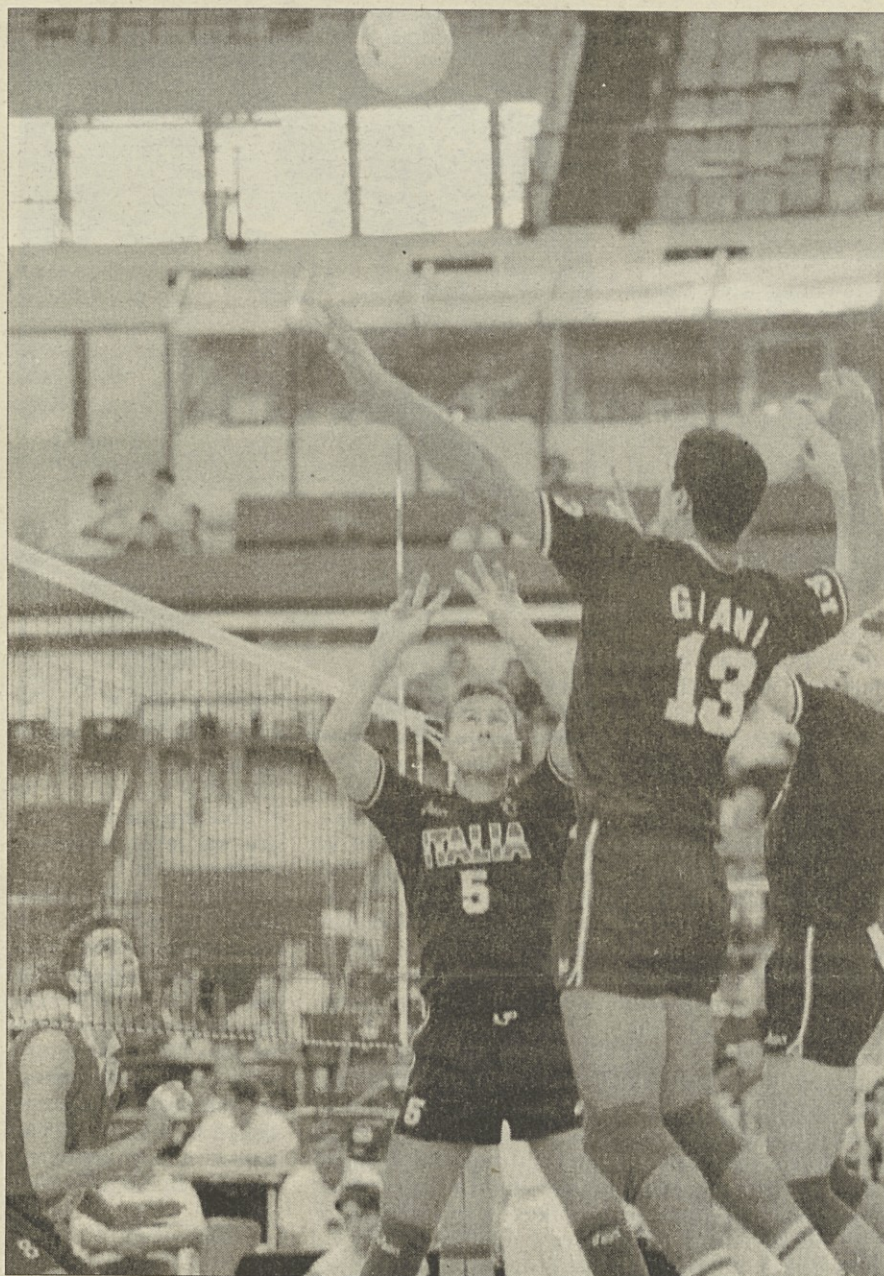
Sodnik: Begu (Fra) in Dietrich (Ces)

Zgrešeni servisi: Italija 12 in ZRJ 16; trajanje setov: 28, 27, 20 in 28 minut. Skupno: 103 minut. Asi: Italija 6 in ZRJ 7. Blok: Italija 14+5 in ZRJ 6+5. Gledalcev: 2500.

Malokdo je pred začetim zvižgom glavnega sodnika, Francoza Jean Pierra Beguja, pričakoval, da bo sicer ambiciozna

ZR Jugoslavija lahko ogrozila »azzurre«. Potek prvega seta je to pričanje le se utrdil. Kljub povprečni igri Andree Gianija (zamenjal ga je Zorzi) so namreč Italijani po 28 minutah igre v setih že vodili z 1:0, potem ko so bili stalno vodstvu (7:2, 10:4). Toda v drugem setu je ZRJ uspelo spraviti na kolena renomiranega nasprotnika. Brdjović in Grbić sta bila za blok »azzurrov« neresljiva uganka, povrh pa je pri Italijanih začel pesati sprejem servisa. Pri rezultatu 10:6 za ZRJ je selektor »azzurrov« Velasco poslal na klop tudi Bernardija, vendar zamenjava z Braccijem ni zalegla. Po nekaterih napakah Gravine in Papija je Jugoslavija stanje v setih izenacila. Velasco je v tretjem setu spet poslal na igrišče začetno postavilo, a se razmerje sil na igrišču ni spremenilo in Bracci je vnovic zamenjal Bernardija. Italijani so pocasi nadoknadili začetni zaostanek, po uspešnem bloku podajalca Tofolija pa je bil konec seta povsem v njihovih rokah. Se bolj izrazita je bila premoč svetovnih prvakov v zadnjem setu, ki je bil tudi edini, v katerem so Italijani pokazali svoje pravo lice.

»Ne razumem, zakaj so bili fantje pred tekmo tako živčni. Preveč težav smo imeli s servisom Jugoslovancev. Zdaj vidite, da nismo nepremagljivi, da ne igramo vedno dobro. Kljub temu pa smo se uvrstili v finale,« je povedal Julio Velasco, nekateri igralci pa so priznali, da so utrujeni in da most-

vo ni v optimalni formi. Se Nizozemski ponuja prilžnost, da se oddolži za poraz, ki ga je v finalu svetovnega prvenstva lani doživela na istem igrišču? **Nizozemska - Bolgarija 3:0 (15:6, 15:5, 15:8)**

Od 5. do 8. mesta: Rusija - Nemčija 3:0, Poljska - Grčija 3:0 (15:11, 16:14, 17:15).

Danes: za 7. mesto (10.00) Rusija - Poljska, za 3. mesto (15.00): ZR Jugoslavija - Bolgarija, za 5.

mesto: Grčija - Nemčija; za 1. mesto (20.00 TV Raitre): Italija - Nizozemska.

Na sliki: Andrea Giani v napadu med včerajšnjo tekmo

VČERAJ V ALGHERU

Umrl Milanov švedski as Gunnar Nordhal

V dresu milanskega kluba je dosegel kar 210 zadetkov

MILAN - Sloviti Milanov napadalec petdesetih let Sved Gunnar Nordhal (na sliki) je umrl včeraj zjutraj v Algheru na Sardiniji za posledicami srčne kapi v 74 letu starosti. V dresu milanskega kluba je dosegel kar 210 golov in dvakrat osvojil naslov italijanskega prvaka. Sportno kariero je pričel leta 1940 v klubu Dagerfors, od leta 1944 do leta 1949 je igral za Norrköping, od tam je prestopil v Milan, za katerega je igral vse do leta 1956, dve sezoni pa je bil tudi član Rome. Stirikrat je bil švedski prvak, leta 1948 pa tudi olimpijski.

Po prvih informacijah naj bi Svedu po-

pustilo srce med plavanjem v bazenu hotela Oasis v Algheru, kjer se je mudil na enotedenskih počitnicah skupaj z zeno Ingrid Svensson.

NOVICE

Brazilec Dirceu umrl v prometni nesreči

SAO PAULO - V prometni nesreči v bližini Ria de Janeira je včeraj umrl eden v Italiji najbolj znanih brazilskih nogometašev Josè Guimaraes Dirceu. Star je bil 43 let, v Italiji pa je od konca sedemdesetih let igral za Napoli, Como, Avellino, Verona in Ascoli. V dresu brazilske reprezentance je odigral 44 tekem in sodeloval na svetovnih prvenstvih v letih 1974, 1978 in 1982.

Kaze, da je Dirceu nesrečo zakrivil sam, ker na nekem križišču ni upošteval rdeče luči na semaforju. V njegov porsche je s strani silovito trescil avtomobil znamke chevroleet monza. Poleg Dirceua so v razbitinah avtomobila mrtvega našli tudi njegovega italijanskega sopotnika Pasqualeja Lazia.

Vlaovića uspešno operirali

GAND - Napadalec Padove Hrvata Gorana Vlaovića so včeraj zjutraj v neki zasebni kliniki v Gandu v Belgiji uspešno operirali na glavi. Poseg je trajal dve uri. Igralec se bo že v ponedeljke vrnil v Italijo. Zdravniki zagotavljajo, da bo spet lahko igral.

KOLESARSTVO / PO ŠPANIJI

13. etapo dobil Nemec Henn

Zülle in Ugrumov zelo zaostala

MURCIA - Nemec Christian Henn je na kolesarski dirki po Španiji prinesel svojemu moštvu Telekom drugo zaporedno etapno zmago. Po zmagi Berta Dietza v 12. etapi je Henn včeraj dobil se 13. etapo od Olule del Rio do Murcie, dolgo 181 kilometrov. »To je predvsem odlično za vzdusje v moštvu,« je po etapi povedal Henn in pohvalil potezo vodilnega v skupnem seštevku Francoza Laurenta Jalaberta, ki je zmago v prejšnji etapi prepustil izčrpanemu Dietzu: »To, kar je storil Jalabert, je izjemno.« Jalabert je v 12. etapi Dietza, ki je bil pri koncu z močmi, ujel tik pred ciljem v Sierra Nevadi, vendar je upočasnili tempo in Nemcu omogočil zmago. Na včerajšnji 181-kilometrski preizkusnji, ki je v večini potekala po ravninskih delih južne Španije, je pobegnilo pet kolesarjev, ki so si do cilja privozili kar devet minut prednosti pred glavnino. Nihče od njih v skupni razvrstitvi ni bil nevaren Jalabertu. Špansko moštvo ONCE, za katerega vozi odlični Francoz, ima vse niti letosnje Vuelte trdno v svojih rokah, kajti na prvih starih mestih v skupni razvrstitvi ima kar tri svoje kolesarje. Iz boja za visoko skupno uvrstitev je izpadel Svicar Alex Zülle. Zaradi vnetega grla in telesne izčrpanosti je v cilj četrtkove 12. etape v Sierra Nevadi na nadmorski višini 2300 metrov pripeljal več kot 18 minut za Jalabertom. Težave je imel se en favorit Vuelte, Latvijec Pjotr Ugrumov iz moštva Gewiss-Ballan, ki ga ovira bronhitis in si je nabral devet minut zaostanka. Današnja 14. etapa med Elchejem in Valencio meri 204 kilometre.

Izidi 13. etape (Olula del Rio - Murcia, 181 km): 1. Henn (Nem) 4:01.07, 2. Rodriguez Gil (Spa), 3. Poli (Ita), 4. Herve (Fra), 5. Rodriguez (Spa) vsi v času zmagovalca, 6. Galdeano (Spa) +9.44; skupna razvrstitev: 1. Jalabert (Fra) 60:31.24, 2. Olano (Spa) +5.18, 3. Bruyneel (Bel) 6:36, 4. Mauri (Spa) 6:48, 5. Pistore (Ita) 9:02, 6. Bartoli (Ita) 9:04.

ŠAH / SVETOVNO PRVENSTVO

Serija remijev se nadaljuje, Anand izpustil priložnost

NEW YORK - Tudi tretja partija v dvoboju za naslov šahovskega prvaka PCA med izzivalcem Indijcem Viswanathanom Anandom in branilcem naslova Rusom Garijem Kasparovom se je končala z remijem. Anandu, ki je tokrat nastopil z belimi figurami, po 36 potezih ni uspelo zagotoviti nikakršne prednosti in tekmovalca sta se sporazumela za neodločen izid. Skupni izd po treh srečanjih je 1.5:1.5, četrta partija pa je bila sinoči. Vsekakor je Anand imel v doslej najbolj razburljivi partiji dvoboja v World Trade Centru priložnost za zmago, ki pa je ni izkoristil. Igralca sta se tokrat odločila za sicilijanko, ki sta se je držala do enajste poteze. Nato je Indijec izbral ostreje nadaljevanje in prisel do položajске prednosti. O 19. potezi je vele mojster iz Madrasa razmisljal 30 minut, kar sploh ni bilo njemu podobno. Neposredno za tem je Anand po mnenju mnogih opazovalcev izpustil veliko priložnost za zmago. Moral bi žrtvovati figuro, da bi lahko uresnicil napad na nasprotnikovega kralja. To se mu je zdelo preveč tvegano in Kasparov je izenacil položaj na deski. Po končani partiji je Anand poudaril, da je veliko položajsko prednost zapravljal z dvajseto potezo Lxc5. »Položaj je bil nevaren zame, zato srečen zaradi remija,« pa je povedal Kasparov. Branilec naslova je o dvoboju dejal, da je zelo hud: »Boj bo še dolg.«

Poteze 3. partije: beli Anand - Kasparov: 1. e4, c5; 2. Sf3, d6; 3. d4, cxd4; 4. Sxd4, Sf6; 5. Sc3, a6; 6. Le2, e6; 7. 0-0, Le7; 8. a4, Sc6; 9. Le3, 0-0; 10. f4, Dc7; 11. Kh1, Te8; 12. Ld3, Sb4; 13. a5, Ld7; 14. Sf3, Lc6; 15. Lb6, Dc8; 16. De1, Sd7; 17. Ld4, Sc5; 18. Dg3, f6; 19. e5, Tf8; 20. Lxc5, dxc5; 21. Lc4, Ld5; 22. Sxd5, exd5; 23. Lb3, c4; 24. La4, Sc6; 25. c3, fxe5; 26. Sxe5, Sxe5; 27. fxe5, De6; 28. Lc2, Txf1+; 29. Txf1, Tf8; 30. Txf8+, Lxf8; 31. Df4, g6; 32. Ld1, Df7; 33. Dd4, Df1+; 34. Dg1, Dgx1+; 35. Kxg1, Kf7; 36. Lg4, b6 - remi.

ATLETIKA / MITING V TOKIU

Ukrajinka Babkova preskočila 205 cm

Christie tokrat boljši od Baileya

TOKIO - Ukrajinka Inga Babakova je na atletskem mitingu v Tokiu v skoku v višino preskočila 205 centimetrov, kar je najboljši letošnji dosežek na svetu. Dobitnica bronaste odličja s svetovnega prvenstva v Göteborgu je včeraj premagala svetovno prvakinjo, Bolgarko Kostadinovo (198 cm) in Norvežanko Hanne Haugland (196 cm).

V teku na 100 metrov je zmagal Linford Christie s časom 10.00 pred Kanadcanoma Brunyjem Surinom (10.02) in Donovanom Baileyjem (10.09), ki je s časom 9.97 postal novi svetovni prvak. Izjemno pripravljenost je pokazalo tudi nekaj svetovnih prvakov. Michael Johnson je 200 m pretekel v času 20.06, Allen Johnson pa 110 m z ovirami v 13.07 sekunde. Sergej Bubka je bil v skoku s palico nepremagljiv (595 cm), pa tudi Ivan Pedroso v skoku v daljavo (859 cm) in Jan Zelezny v metu kopja (92.12 m). V teku na 500 m je zmagal Haile Gebreselassie s 13:13.99. Pri ženskah je na enaki razdalji prvo mesto osvojila Sonia O'Sullivan s 15.10.12, Natalija Sikolenko je kopje vrgla 64.96 metra, Gail Devers pa je 100 m z ovirami pretekla v času

12.90 sekunde.

Izidi: moški - 100 m: 1. Linford Christie (VB) 10.00, 2. Bruny Surin (Kan) 10.02, 3. Donovan Bailey (Kan) 10.09; 200 m: 1. Michael Johnson (ZDA) 20.06, 2. Frankie Fredericks (Nam) 20.11; 5000 m: 1. Haile Gebreselassie (Eti) 13:13.99; 110 m ovire: 1. Allen Johnson (ZDA) 13.07, 2. Mark Crear (ZDA) 13.09, 3. Colin Jackson (VB) 13.19; 400 m ovire: 1. Samuel Matete (Zam) 48.48, 2. Derrick Adkins (ZDA) 48.49, 3. Josihiko Saito (Jap) 48.87; visi-na: 1. Javier Sotomayor (Kuba) 230; palica: 1. Sergej Bubka (Ukr) 595, 2. Rodion Gataullin (Rus) 590; daljava: 1. Ivan Pedroso (Kuba) 859; kopje: 1. Jan Zelezny (Ces) 92.12; **ženske** - 100 m: 1. Irina Privalova (Rus) 11.16; 5000 m: 1. Sonia O'Sullivan (Irs) 15:10.12; 2. Fernandina Ribeiro (Por) 15:12.59; 100 m ovire: 1. Gail Devers (ZDA) 12.90; visi-na: 1. Inga Babakova (Ukr) 205, 2. Stefka Kostadinova (Bolg) 198, 3. Hanne Haugland (Nor) 196; troskok: 1. Ana Birjukova (Rus) 14.74, 2. Inesa Kravec (Ukr) 14.32, 3. Iva Prandževa (Bolg) 13.72; kopje: 1. Natalija Sikolenko (Blr) 64.96.

NOVICE

Padova na zatožni klopi

RIM - Prvoligas Padova se bo moral pred disciplinsko komisijo nogometne zveze zagovarjati zaradi rasisiticega transparenta, ki so ga njegovi navijaci razobesili na stopnišču stadiona pred prvenstveno tekmo z Napolijem. Napis »Dol z jadrskimi poizkusi v Mururoi. Izvedimo jih v Neaplju«, se je pojavil okrog 30. minute prvega polčasa v sektorju stadiona, namenjenem domačim navijcem. Povzročil je ostro reakcijo Napolijevih privrzenec, policisti pa so ga zasegli in unicili.

Zaradi nesramnega početja navijacev se je padovski zupan Flavio Zanonato že opravičil svojemu neapeljskemu kolegu Antoniu Bassolinu.

Buckler in Benetton za sukerpokal

Danes se bosta v srečanju za italijanski kosarkarski superpokal pomerila bolonjski Buckler in Benetton iz Trevisa. Tekma bo v dvorani Casalecchio, s pricetkom ob 17.45. »To ni prijateljsko srečanje, a niti srečanje končnice. Predvsem upajmo, da bo lepo,« je pomen tekme sintetiziral trener Bolonjancov Alberto Bucci. Buckler je sezono začel s pravo nogo, ker se mu je že posrečila uvrstitev v finalni del italijanskega pokala, Benetton pa je bil iz tega tekmovanja že izločen. Mostvo iz Trevisa je letos zamenjalo precej igralcev. Orlando Woolridge je okrepil ravno Buckler, odšli pa so tudi Naumoski, Rusconi in Iacopini. Nov American Henry Williams bo v Bologno iz ZDA prispel sele danes zjutraj, saj je v domovini prisostvoval pogrebu stare mame, manjkala pa bosta tudi poškodovana Ambrassa in Vianini. Pri Bucklerju ne bo igral strellec Moretti.

Morejon ugnal Washingtona

BOGOTA - Ekvadorski teniski igralec Luis Morejon je v drugem krogu teniskega turnirja v Bogoti z nagradnim skladom 328 tisoč dolarjev presenetljivo gladko s 6:3 in 6:3 ugnal sedmega nosilca Americana MaliVaija Washingtona. V nadaljevanje turnirja se je brez težav uvrstil tudi drugi nosilec Spanec Alberto Berasategui, ki je Kolumbijca Mauricija Hadada premagal z izidom 6:1 in 6:3. Izidi - 2. krog: Meligeni (Bra/8) - Sanchez (Spa) 7:5, 6:7 (2:7), 6:4; Morejon (Ekv) - Washington (ZDA/7) 6:3, 6:3; Gumy (Arg) - Pereira (Ven) 7:6 (7:1), 7:6 (7:3); Berasategui (Spa/2) - Hadad (Kol) 6:1, 6:3.

Agenor ugnal Ferreiro, Raoux Rusedskega

BORDEAUX - V nadaljevanju 2. kroga mednarodnega moskega ATP teniskega turnirja v Bordeauxu z nagradnim skladom 450 tisoč dolarjev je prišlo do dveh večjih presenečenj. Ze nekoliko pozabljeni Ronald Agenor iz Haitija je v treh nizih s 6:3, 5:7 in 6:1 presenetljivo ugnal drugega nosilca Južnoafričana Waynea Ferreiro, Francoz Guillaume Raoux pa četrtga nosilca Kanadčana z britanskim potnim listom Grega Rusedskega s 4:6, 7:6 (7:4) in 6:4. Nastopil je tudi prvi nosilec Hrvat Goran Ivanisevič in s 6:4 in 6:3 premagal Ceha Radomirja Vaška. Pomembnejši izidi 2. kroga: Ivanisevič (Hrv/1) - Vasek (Ces) 6:4, 6:3; Agenor (Hai) - Ferreiro (JAR/2) 6:3, 5:7, 6:1; Raoux (Fra) - Greg Rusedski (VBr/4) 4:6, 7:6 (7:4), 6:4; Doubmbia (Sen) - Prinosil (Nem/5) 6:3, 6:2; Roux (Fra/8) - van Herck (Bel) 6:3, 6:2.

KOŠARKA / TURNIR »DEL NEGRO«

Jadran TKB danes v finalu za 1. mesto

V polfinalu boljši od Don Bosca - Samec
odličen v prvem polčasu - Danes ob 20.30

Jadran TKB - Don Bosco 90:83 (41:33)

JADRAN TKB: Arena 7 (1:1, -, 5:6), Oberdan 10 (3:4, 0:1, 4:4), Pregarc 12 (5:7, 0:2, 2:3), Vitez 13 (5:9, 1:1, -), Samec 13 (6:8, -, 1:4), Rauber 14 (1:4, 4:4, -), Calavita 21 (9:11, -, 3:5), Klabjan n.v., Umek n.v., Pozar n.v.; trener Vremec.

27 30:44, 3T 5:8 (Rauber 4, Vitez 1), skupno 35:52, PM: 15:22

DON BOSCO: Guzik 6 (0:1), Olivo 20 (3:3, Ceglian, Visciano 4, M. Vlacci 16 (6:7), Pitteri, Giovanelli 12 (2:2), Michelone, Bisca 15 (1:1), Ragaglia 3, F. Vlacci 7 (1:1), Krizman,; trener Perin.

PM: 13:15, 3T 4 (M. Vlacci 2, Olivo in Ragaglia 1)

SONDIKA: Kirchmayer in Cherebaucich (oba Trst).

Jadran TKB bo tudi letos nastopil v finalu kosarkarskega četverboja »Del Negro«, ki ga v telovadnici na Ulici dell'Istria prireja društvo Don Bosca. Danes ob 20.30 se bo pomeril z zmagovalcem sinočnjega drugega dvoboja med drugoligasko in tretjeligasko ekipo Latte Carsa.

Jadranova zmaga v včerajšnjem prvem polfinalnem dvoboju proti tretjeligasu Don Boscu je bila pričakovana in tudi prepričljiva, saj so bili Vremčevi igralci stalno v vodstvu, čeprav niso igrali vedno dobro.

Začetek je bil teza ven. V napadu je Jadran igral proti nasprotnikovi mož moza obrambi precej zmeden. Precej je bilo napak, nekajkrat

Joe Calavita dosegel 21 točk (Foto Balbi/KROMA)

pa ni združena ekipa niti pršla do meta. V 9. minuti je bilo stanje izenačeno - 19:19. Ko sta na igrišče stopila Arena in Samec je Jadran pritisnil na plin in si nabral prednost desetih točk, ki jo je bolj ali manj ohranil do konca srečanja. Zlasti odličen je bil doprinos Samca, ki je v desetih minutah prvega polčasa dosegel 10 točk in imel šest skokov, dve blokadi in dve pridobljeni zogi.

V drugem polčasu je Jadran začel boljše in dosegel najvišje vodstvo z dvanajstimi točkami prednosti (45:33). Kazalo je ze, da čaka Don Bosco huda kazen, vendar so jadrancovi nekoliko popustili, tako da so dobrim akcijam sledila tu-

di obdobja manj zbrane igre, kar je za posledico imelo napake.

Don Bosco je sedem minut pred koncem začel igrati presing, toda Rauber (s trojkami) in Oberdan (s prodori) nista dovolila prese- nečenja. Olivo je minuto pred koncem zmanjšal zaostanek na minus pet točk, a to je bilo tudi vse in Jadran si je zagotovil nastop v finalu. (VJ)

Odbor in igralci SZ Jadran cestitajo predsedniku Pavlu Vidoniju, Saski in Ambrožu ob rojstvu

Urške

KOŠARKA / A1 LIGA

Illycaffè odvisen od sposobnosti svojih strelcev

Največ težav bo moštvo imelo pod košema

Kot kaže bo v letošnjem kosarkarskem prvenstvu A-1 lige nastal se večji razkorak med petimi, šestimi »bogati« in ostalimi »revnimi« ekipami. Vsi izvedenci menijo, da bo boj za naslov domena med obema bolonjskima ekipama, Stefanelom, Scavolinijem in Benettonom. Kljub odstopom nekaterih boljših igralcev kaže, da sta Mash iz Verone in Cagiva iz Vareseja se vedno solidni ekipi; isto naj bi veljalo za Rimljane in drugo milansko ekipo, ki pa sta se okrepili.

Ostaja torej se pet ekip, ki se bodo verjetno borile se za preostali mesti, ki vodita v končnico prvenstva in enajsto ter dvanajsto pozicijo, ki zagotavljata obstanek. Semkaj naj bi sodile Siena, Reggio Calabria, Forli, Pistoia in tržaški Illycaffè.

Tržanci so se v pravnjalnem obdobju ze srečali z vsemi navedenimi tekmeči z izjemo Sienne in jih tudi premagali, vendar so bile tedaj se vse ekipe nepopolne ali so medtem zamenjale tuje igralce. Prav od letih bo slej ko prej odvisno, ali bo ta ali ona ekipa v prvenstvu uspešna in se mogoče celo povzpela nekoliko više na lestvici. Značilen je tu primer veronske ekipe, ki vsako leto odstopi drugim nekatere boljše igralce, a s primerno izbiro tujcev in talentiranih mladih domačih igralcev vselej ohrani stik z najboljšimi.

To pravilo velja tudi za Illycaffè: lani je posrečena izbira Tomphso-

na in navsezadnje tudi Burtta bila odločilnega pomena za obstanek in predvsem za uspešno nastopanje v Koracevem in italijanskem pokalu.

Letos je izbira padla na Shorterja, ki je že pokazal vse svoje vrline in pomanjkljivosti, in zadnji trenutek - na Jevona Crudupa, mladega centra, ki je lani nastopal pri turskem Galatasarayju. Ce so podatki o njegovih nastopih v precej kvalitetnem turskem prvenstvu točni (povprečno 16 točk in 14 odbitih zog na tekmo) gre za igralca, ki se spretno bori pod košema, pa čeprav meri le nekaj več kot 2 metra.

Pomanjkanje višine bo prav gotovo ena izmed hib trzasko ekipe, ki razpolaga le z enim visokim centrom - Pol Bodettom, ki pa se bo prav gotovo znesel v težavah proti težjim tujim igralcem.

Zato bo morala ekipa zaigrati bolj hitro in izkoristiti svoj - vsaj na papirju - dober ofenzivni potencial. Tonut, Guerra, Zamberlan in tudi Piazza so namrec dobri strelci tudi izza crte za tri točke, ce le dobijo uporabne zo-

ge. In prav tu se je v zadnjih nastopih nekaj zatikalo, saj niso reziserji Calbini, Gori in Piazza zadovoljivo opravili svoje naloge.

Bernardi ima torej zahtevno nalogo, da reši vse te probleme, prvo sodbo pa bo prvenstvo izreklo že jutri, ko bo v Trst prišel v goste rimski Nuova Tirenna.

Marko Oblak

ROKOMET / PREDSTAVITEV ROKOMETAŠEV PRINCIPA

Poleg osvojitve naslova cilj tudi prodor v Evropo

TRST - V prisotnosti vidnih tržaskih in deželnih političnih ter sportnih oblasti so včeraj predstavili ekipo državnega rokometnega prvaka Principe Palamano Trieste (na sliki), ki letos praznuje 25 let obstoja, v tem času pa je osvojil 12 državnih naslovov, šestkrat je bil drugi in dvakrat tretji, trikrat pa je osvojil tudi italijanski pokal.

Ob taki zbirki lovorik pri tržaskem prvoligasu tudi letos ne skrivajo ambicij. Cilj je osvojitve naslova pravaka, osvojitve pokala in uvrstitve v evropsko ligo prvakov, kar z drugimi besedami pomeni uvrstitve med osem najboljših evropskih ekip. Prva ovira na poti v Evropo bo nizozemski prvak Thrifty Aalsmer, s katerim se bo Principe najprej pomeril 8. oktobra v Trstu, nato pa na

povratnem srečanju se 14. oktobra.

Zaradi nastopa v pokalu prvakov bo Principe v državnem prvenstvu - začelo se bo 7. oktobra - prvo tekmo odigral v sredo, 11. oktobra proti novincu Mazari del Vallo. prvi del prvenstva se bo koncal 16. decembra, povratni del pa se bo začel 13. januarja in koncal 30. marca 1996. Letos bo v play - offu sodelovalo osem ekip, začel pa se

bo 13. aprila. Konec maja in v začetku junija (od 31. maja do 2. junija) pa bo finalni del italijanskega pokala z osmimi ekipami. Letosnja konkurenca je se hujša kot lani, vendar ima tudi Principe v rokah vse adute, da se lahko spusti v boj za vse zacrtane cilje. Med poletjem sta tržasko vrste okrepila dva državna reprezentanta, vratar Mirko Barberini in branilec Michele Guerazzi.

Ob prvi moski ekipi so predstavili tudi žensko ekipo Principa, ki je napredovala v A2 ligo in drugo mosko ekipo v C1 ligi, katera osnovni cilj je priprava igralcev za prvo ekipo.

POSTAVA PRINCIPA V SEZONI 95/96

Vratarja: Ivan Mestriner (letnik 1970, drž. reprezentant) in Mirko Barbierini (71, drž. rep.); **desni krili:** Marco Lo Duca (71), Claudio Kavrecic (69); **branilci:** Sorin Saftescu (68), Michele Guerazzi (71, drž. rep.), Antonio Pastorelli (71, drž. rep.); **organizatorja igre:** Alessandro Tarafino (71, drž. rep.), Piero Sivini (60); **levo krilo:** Ljubomir Bošnjak (66); **krožna napadalca:** Claudio Schina (61), Giorgio Oveglia (63).

Trener: Giuseppe Lo Duca; **pomočnik:** Marco Bozzola

NOGOMET / ZARADI SLABIH REZULTATOV

Verdenik zamenjal Soškiča na klopi SCT Olimpije

Vrača se tudi Oblak - »Rumeni karton« za Amerška

LJUBLJANA - Nogometni klub SCT Olimpija, stitratni državni prvak, v letošnji sezoni ni zaigral po načrtih in pričakovanjih in kot je to v nogometu ze tradicija, se posebej v Sloveniji, jo prvi skupi trener. Tako se je zgodilo tudi pri Ljubljancanih, kjer je z včerajšnjim dnevom dosedanjega prvega trenerja Milosa Soskica zamenjal verjetno najboljša resitev nasploh dr. Zdenko Verdenik, ki je hkrati tudi selektor slovenske državne selekcije.

Upravni odbor SCT Olimpije se je v četrtek proti večeru sestal na izredni seji, ki jo je sklical predsednik SCT Olimpije Ivan Zidar, s samo eno točko dnevnega reda - zamenjava dosedanjega trenerja. Člani upravnega odbora so razresitev dosedanjega trenerja Milosa Soskica, ki je v Olimpijo prišel ob začetku letošnje sezone, sprejeli enoglasno in prav tako enoglasno za novega trenerja izglasovali dr. Zdenka Verdenika. Z Verdenikom je vodstvo edinega ljubljanskega prvoligasa ze pred časom navezalo stike in opravilo nekaj pogovorov. Z vsemi pogoji se je slednji strinjal, celo z igralskim kadrom, izrazil je le željo, da za pomo-

nika pripelje Branka Oblaka, ki je vodil SCT Olimpijo ze v minuli sezoni in s katerim ze dve leti v enakih vlogah sodeluje v slovenski reprezentanci. Kljub izjavam Oblaka, ki jih je izrekel celo na sam dan sprememb, da v Olimpiji ne bo nikoli več kot trener, je omenjeno funkcijo sprejel. Direktor SCT Olimpije Peter Ameršek, katere mu je upravni odbor prav tako izrekel zadnji opomin na račun dosedanjega vodenja kluba, je ob tej spremembi trenerskega kadra sklical izredno novinarsko konferenco, katere pa se zaradi obveznosti novi trener ni mogel udeležiti. Ameršek nam je tako povedal, da je Verdenik ze opravil prvi skupni pogovor z igralci, včeraj ob 16.30 pa je opravil tudi prvi trening. Verdenik bo imel se individualni pogovor z vsakim igralcem posebej. Ameršek je kot pozitivni korak naprej se posebej navedel dejstvo, da so imeli igralci včeraj med seboj posebni sestane, na katerem so se odločili, da bodo poskusili popraviti medsebojne odnose in da bodo z vsemi močmi poskusili tako z igro na igrišču kot z vedenjem ob njem pripomoci.

OBČNI ZBOR OK VAL / PODPIS DOGOVORA O SODELOVANJU Z DOMOM IN SOVODNJAMI

Vključitev ženske sekcije naj bi dala nov zagon goriški odbojki

Pri ŠD Sovodnje odslej ostaja samo še nogomet - ženska združena ekipa je v Štandrežu dobila nov »dom« - Izvolili so tudi novo vodstvo društva

Konec junija smo poročali o dveh dušah Športnega društva Sovodnje, odbojarski in nogometni. Od 14. septembra 1995 ima sovodnjsko društvo samo se eno dušo: nogometno. Združena ženska odbojarska ekipa je namreč dobila novo streho nad glavo in se preselila v nekaj kilometrov oddaljeni Štandrež pod okrilje Odbojarskega kluba Val.

Ta »selitev« je predstavlja osrednji del cestrtkovega občnega zbora, ki bo odslej poleg moške odbojke imelo tudi ženski sektor. S tem pa se je tudi zaključilo nekajmesečno dogovarjanje odbojarskih in tudi drugih sportnih delavcev na Goriškem, da bi ženski združeni ekipi našli novo oporo, ki bi ji zagotavljala nadaljnji razvoj. Formalni akt o prehodu ženske odbojke k Valu so podpisali predstavniki društev OK Val (predsednik Sandro Corva), SZ Dom (podpredsednik Livio Semolić) in SD Sovodnje (predsednik Gianni Marson), pecat vsemu temu pa je dal tudi pokrajinski odbor ZSSDI, ki ga je zastopal predsednik Marko Lutman.

V dogovoru o sodelovanju je uvodoma zapisano, da gre za dolgoročno sodelovanje na področju moške in ženske odbojke, ki ima za cilj, da bi slovenska odbojka na Goriškem dosegla se večji množični vzpon. Izražena pa je tudi želja, da bi se dogovor razširil tudi na ostala slovenska goriška društva, ki gojijo odbojko. S tem želijo podpisniki dogovora tudi prispevati

k čim tesnejši povezavi odbojarskih stvarnosti v zamejstvu s tistimi v Sloveniji in v Italiji.

Podpis tega dogovora je prispeval k izrednosti občnega zbora, Valov sportni direktor Ivan Plesničar in dosednji predsednik združene ženske odbojarske ekipe Ivo Rojec pa sta prisotnim dokaj podrobno orisala, kako in zakaj je prišlo do tega koraka. Rojec je podal tudi kratek obračun skoraj desetletnega obstoja združene ekipe, pri kateri sta najprej sodelovala Sovodnje in Dom, s časom pa so pristopila vsa ostala društva. Poudaril je izreden pomen združevanja moči, ki pa v novih razmerah zahteva tudi nove rešitve. Prav zato se je zacelo iskati neko rešitev, ki bi abstraktnemu pojmu združene ekipe dala konkretno podobo. To rešitev so po njegovem mnenju našli pri Valu, potem ko so prej razmisljali tudi o samostojnem odbojarskem društvu. Po njegovem predstavlja ta korak najboljše rešitev, čeprav bo se le čas pokazal, ali je bila pravilna in ali bo dala pričakovane rezultate.

V pozdravnih posegih po podpisu dogovora so predsednik Sovodnje Gianni Marson, podpredsednik Doma Livo Semolić, predsednik TO ZSSDI za Goriško Marko Lutman in predsednik pokrajinskega odbora FIPAV Angelo Bucciero poudarili pomen te odločitve, ki se ne omejuje samo na doseganje sportnih rezultatov, temveč ima zaradi nastanka tako velike sportne organizacije se veliko po-

Lutman, Semolić, Rojec, Marson in Corva med podpisom dogovora (F. S. Reportage)

membnejši socialni pomen.

Ob podpisu tega dogovora je seveda poročilo društvenega odbora o delovanju OK Val v pretekli sezoni padlo nekoliko v ozadje. Predsednik Sandro Corva, Aleksander Coceani, Bojan Makuc in Ivan Plesničar so podali dokaj podroben obračun opravljenega dela, začrtali pa so tudi smernice za bodoče delovanje. Tako bo prva moška ekipa v letosnji sezoni se dodatno pomlajena, nadaljevalo pa se bo tudi sodelovanje na področju mladinske odbojke z ostalimi slovenskimi društvi na Goriškem, se večjo pozornost kot doslej pa bodo posvetili splošni telovadbi, v katero so vključeni otroci od od 4. leta starosti dalje.

Po pozdravih obcnemu zboru, ki so jih prinesli Andrej Vogrič za Olimpio, Marjan Cernic za Soco, Bojan Makuc za KK Silec, Walter Miklus za

SD Nas prapor in Tanja Gaeta za KD Oton Zupancic so prisotni izvolili novi društveni odbor, ki bo v naslednjem obdobju vodil delovanje društva.

NOVI ODBOR OK VAL: Zlatko Vizintin, Ivo Rojec, Marjan Tomsic, Bruna Tabaj, Igor Gomišček, Renza Pelesson, Irina Lovisoni, Josko Princic, Rajko Petejan, Ivan Plesničar, Giorgio

Corva, Sandro Corva, Marino Buzzinelli, Robert Miklus, Aleksander Coceani, Bojan Makuc, Paolo Nanut in Andrej Brisco.

NADZORNI ODBOR: Roberto Paoletti/Nicoletti, Lara Vizintin, Adrijana Petejan.

Funkcije si bo odbor razdelil na prvi seji, ki bo prvi ponedeljek v oktobru. (rg)

Val Imsa danes v Vidmu

Kot smo na kratko že poročali, bodo odbojkarji OK Val danes sodelovali na mednarodnem turnirju v Vidmu, ki ga prireja domači VBU ob 100-letnici odbojke. Poleg valovcev in organizatorja, sodelujeta na turnirju se slovenski prvoligas Kamnik in avstrijski prvoligas Hypo iz Celovca. Spored: 9.30 Val Imsa - VBU, Kamnik - Hypo. Popoldne: za 3. in 1. mesto. Vse tekme bodo v Vidmu na Trgu Venerio. Za odbojkarje Vala je to zadnji turnir pred začetkom pokalnega tekmovanja konec meseca. Trener Zamò ima na razpolago vse igralce, ki so doslej redno trenirali petkrat tedensko. Ohrabruje je dejstvo, da Gianluca Popolini po poškodbi ne čuti nobenih posledic in že od konca lanske sezone povsem redno trenira. Tudi Igor Florenin je pozdravil poškodbo rame, Paolo Cola pa je zdaj dokončno v službi v Trstu, tako da lahko nemotene trenira z ekipo.

NOVICE

Aleksander Rustja novi predsednik ŠZ Bor

Na prvem sestanku novoizvoljenega odbora SZ Bor so si člani odbora porazdelili funkcije. Predsedniško mesto SZ Bor je prevzel Aleksander Rustja, podpredsednik pa je Milan Tavcar. Tajnik bo odslej Borut Pahor, blagajniško mesto pa bo vodil Adriano Kovacic. Marko Kalc bo sportni koordinator društva, upravitelj objekta in odgovoren za stike z mediji bo Vanja Jogan, David Slobec pa ima vlogo povezovalca s krovnimi organizacijami.

Kazni deželne nogometne zveze

Na startu letošnjega promocijskega prvenstva bodo nogometasi Juventine zaradi kazni nastopili kar brez starih nogometasev. Zaradi dveh rumenih kartonov so bili namreč s prepovedjo nastopa na eni tekmi kaznovani Dario Kovich, Giancarlo Villani, Massimiliano Candutti in Luca Montina. Sovodenjci pa se bodo morali za eno tekmo odreči Gianiju Tomizzi, ki je bil izključen na zadnjem pokalnem srečanju.

Zaradi izključitve na pokalnih tekmah za deželni pokal bosta morala dve tekmi počivati Giuseppe Padoan (Kras) in Luca Bolci (Primorrec). S kar stirimi tekmami nenastopanja pa je bil kaznovan Krasov igralec Andrej Majcen, ki je po izključitvi udaril je nasprotnika med prekinitvijo igre, ko je odhajal z igrišča, skusal nasprotnikovega igralca se enkrat udariti.

Obvestila

SD POLET - KOTALKARSKA SEKCIJA

sporoca, da je v teku vpisovanje za novo sezono in za začetniški tečaj v kotalkanju. Informacije dobite na kotalkaliscu na Pikelcu od 17. do 20. ure ali po telefonu na št. 213420.

PLAVALNI KLUB BOR

organizira v sezoni 95/96 tečaja plavanja za neplavalce, rojene pred letom 1991 in plavalce. Vpisovanje od torka do petka v Borovem sportnem centru od 19. do 20. ure in po tel. na št. 51377.

SK BRDINA

organizira tečaj smučanja na plastični stezi. Informacije na sedezu kluba vsak ponedeljek od 19. do 20. ure.

SHINKAI KARATE KLUB

prireja tečaje karatea in samoobrambe v telovadnici Silvestri na Proseku. Treningi bodo v ponedeljkih in četrkih s sledečim urnikom: otroci od 18.30 do 19.30 ter odrasli od 20. do 21.30. Prvi trening bo v ponedeljek, 18. t. m. Urnik in zacasni sedez tajnistva od ponedeljka do petka od 19.30 do 20.30 v telovadnici

GYMNASTICNI ODESK SZ BOR

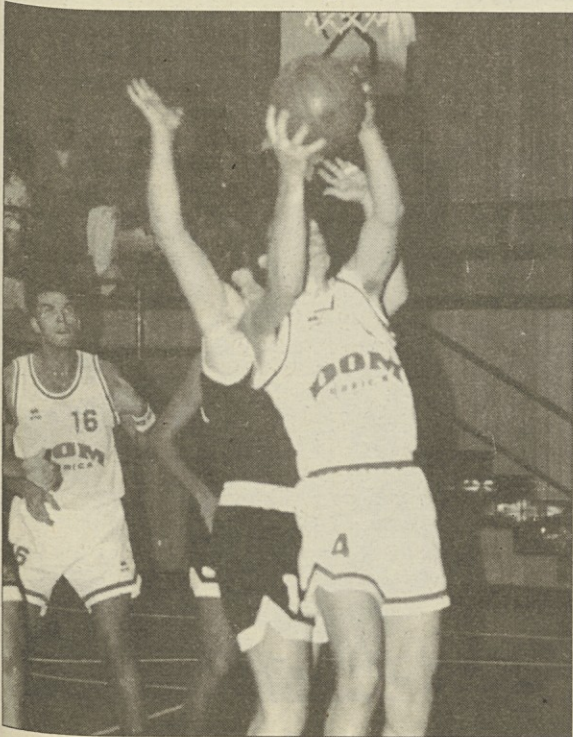
vpisuje za sportno in baletno gimnastiko ter aktobatikto za sezono 1995/96 v uradnih urah na sedezu društva ali po tel. št. 51377 vsak dan od 17. do 19. ure.

SK KRAS - odsek za rekreacijo

obvesca, da se bo pričela rekreacijska telovadba za odrasle in sicer: sestanek in prva vadba za MLAJSKO SKUPINO bo v četrtek, 21.9., ob 21. uri; STAREJSA SKUPINA bo zacela vaditi v oktobru. Dokončni urnik bomo sporočili naknadno. Vpisete se lahko v tajnistvu društva ali na prvi vadbni uri - tel. tajnistva v SKC v Zgoniku 229477. Pricakujemo vas!

KOŠARKA / TURNIR K2 SPORT V GORIŠKEM KULTURNEM DOMU

V finalu za 5. mesto je Pom pokopal domovce (-42)

Corsi v prodoru med tekmo z Ardito (foto S. Reportage)

Dom Agorest - Pom Tržič 50:92 (33:41)

DOM: Franco 15 (3:6), Corsi, Bordon 1 (1:2), Kocjancig 2 (2:4), Bodiroša, Di Cecco 16 (4:4), Primožic 2, Ambrosi 4, Jarc 4, Podbersig 4, Dornik 2; trener Bordin. PM 10:16. SON: 20.

POM: Leghissa 22 (4:11), Santinato 9 (2:4), Benussi 7, Giacuzzo 8, M.Pertot 6 (0:1), Miniussi 10 (2:3), Satta 8, Gon 9 (3:4), Paulina nv, Braini nv, Palombi 13 (2:2); trener Vatovec. PM 13:25. SON: 19. 3T: Giacuzzo 2, Santinato 1, Benussi 1, Palombi 1.

Sodnika: Bilucaglia in Bevilacqua (oba iz Gorice)

V finalu za 5. mesto kosarkarskega turnirja za clane »K2 Sport«, so domovci zapustili igrišče visoko poraženi. Ze med prvim polcasom so bili igralci Poma boljši, a domovcem je vsekakor uspelo ostati v stiku z njimi. Do poloma je prišlo po uvodnih minutah drugega dela, ko so belordecji zaostajali za samih sest točk (37:43 v 23'), v 28. minuti pa je zaostanek znašal že celih 24 točk (61:37). Trener Bordin je bil s prikazano igro in prizadevnostjo svojih fantov v obrambi skrajno nezadovoljen in v zadnjih 12 minutah so zaradi tega igrali rezervni igralci, ki pa niso zdržali pritiska nasprotnikov. Z novim delnim izidom 16:0 je poraz zaobjel katastrofalne razseznosti, do zacetka prvenstva (C2 ali D lige?) pa caka domovce se precej dela.

Turnir K2 Sport se bo zaključil nocoj s finalnima tekama v telovadnici goriškega Kulturnega doma (ob 19.30 finale za 3. mesto, ob 21.00 finale za 1. mesto), sledilo pa bo nagajevanje. (VJ)

NAMIZNI TENIS / KRASOVE DRGOLIGAŠICE

Teško pot do obstanka bo pogojevalo več faktorjev

Dolga gostovanja, prisotnost tujk, finančna stiska

23. t.m. bo začela novo sezono tudi Krasova ženska vrsta v namiznoteniski B državni ligi. Mladim igalkam, lanskim novinkam v tej visoki ligi je uspel podvig, da so v konkurenci osmih ekip ohranile status drugoligaša. Ogrodije ekipe so sestavljale: Ivana Stubelj, Nina Milic,

Dasa Bresciani in Irena Rustja (povprečna starost 14 let), ki so z izkušnjami iz deželne lige odlično prestale velik kakovostni skok. Katere igralke bodo nastopile letos, bomo izvedeli na predstavitvi ekip javnosti pred začetkom prvenstva. Letosnji koledar prinaša za zgoniško društvo precej

neugodne spremembe zlasti kar zadeva ogromne razdalje. V skupino B je federacija vključila dve ekipi iz bocienskega kota (Flash club Sarentino in Sport Verein Lana), Juvenes Serrevalle iz republike San Marino, Linus iz Arezza, Edero iz Forliza in CUS iz Sassarija. Ogromne razdalje, prisotnost tujk in finančni problemi, na katere je društvo opozorilo že v predstavitvi prve lige, bodo pogojevali težak obstanek Krasove B ekipe, za katerega si bodo dekleta dejansko prizadevala. Zaradi neparnega števila (7 ekip) bo vsaki krog ena ekipa počivala - Kras prav zadnje kolo prvenstva 10. marca prihodnje leto. Spremenjen je bil tudi sistem igre: iz switlinga (3:3) na Davisov, ki vključuje igro dvojic in zahteva ekipo dveh igral. Nazadovani bosta dve od osmih ekip. (J.J.)

Prvi turnir za tretjekategornike

Se pred pricetkom prvenstva bodo krasovi pingpongasi zasedeni na individualnih tekmovanjih. Prvi takšen preizkus bo kvalifikacijski turnir za tretjekategornike iz državnih jakostnih lestvic v Benetkah konec tega tedna. Kras je prijavil dva ženska para: Ivana Stubelj/Irena Rustja in Dasa Bresciani/Nina Milic. Igralke bodo nastopile tudi posamezno, kjer bo svoj doprinos dala Martina Milic. Vse nastete krasovke so napram lani zelo napredovale na lestvicah; Irena Rustja je celo napredovala iz cetrtje v tretjo, sedaj je 126. v Italiji, Ivana 93. (+32), Nina 112. (+45), Martina in Dasa pa nosita stev. 137 ea. Sonja Milic bo odigrala dvojno vlogo kot trener in igralka v kategoriji veteranov, ki bo potekalo vzporedno s kvalifikacijskim turnirjem. (J.J.)

Nekaterim stvarjem se
v zamejstvu
ne znamo odpovedati.

GRAFICENTER / FOTO: SERGIO FERRARI

Nekaterim drugim
se ne smemo.

Primorski dnevnik
Moj dnevnik!

JEDILNIK

Za vsak dan

ponedeljek:
špargljeva kremna juha, sladko dušeno zelje, kuhane hrenovke

torek:
ohrovtove sarmice s kislo smetano, pire krompir, jabolčna čezana

sreda:
fizolova juha s širokimi rezanci, slana sirova pita, kislo mleko

četrtek:
krompirjeva juha, krompir, nadevan s sunkino sekanico, zeljnata solata

petek:
zelenjavna enolončnica, čespljevi cmoki, kompot

sobota:
juha iz blitve, sopki iz sardelic, krompirjeva solata

nedelja:
kokošja juha z domačimi rezanci, pečena kokos, prazen krompir, solata, rozinov sarkelj

Za vsak dan - za vegetarijance

ponedeljek:
obara iz lisic, ajdovi žganci

torek:
grahova krem juha z ocvrtimi kruhki, vodni žličniki s sirovim prelivom, zeljnata solata

sreda:
kuhana riba z omako iz sladkega janeza, ocvrta jabolka s cimetovim posipom

četrtek:
ohrovtova juha z rižem, široki rezanci z melancani, solata

petek:
krompirjevi zrezki, spinaca z jajcem, vaniljeva krema

sobota:
zdrobova juha s korenčkom, ocvrte kruhove rezine z zeliščno omako

nedelja:
juha »gaspacho«, palacinkina torta s sipkovo omako, jabolčna čezana

»Šopki« iz sardelic

»Šopki« iz sardelic (za 4 osebe)

Ta stara obmorska jed, ki jo ponekod imenujejo tudi »luknjice«, je dobra po okusu, pa tudi prijetna za oko. Potrebujete 80 dag majhnih očiščenih sardelic brez glav, strok česna, vejico rozmarina ali scepcec rozmarinovega posipa, sol, poper, tri zlice koruzne in tri zlice ostre bele moke ter olje za cvrtje. Sardelice razdelite na osem približno enakih kupčkov, se prej pa vse skupaj dobro natrite z mešanico stisnjene česne, soli, rozmarina in popra. Na dlan potresite mešanico bele in koruzne moke, denite nanjo pol kupčka sardelic, vsi repi naj bodo skupaj, spet potresite z mešanico mok, na vrh položite drugi del kupčka sardelic, se malo potresite in ponudite s slanim krompirjem s petersiljem.

Rozinov šarkelj

Za dober rozinov sarkelj potrebujete

250 g masla ali margarine, 200 g sladkorja, 500 g moke, 4 jajca, 1/8 l mleka, vrečko pecilnega praška, vrečko vaniljevega sladkorja, sok in lupino ene limone, 250 g rozin.

Maslo penasto vmesajte ter postopoma dodajajte sladkor, vanilijev sladkor, jajca, sok in nastrgano lupino limone. Moko presejte skupaj s pecilnim praškom in jo po zlicah dodajajte masi, izmenično z mlekom, ki ga tudi dolivajte po zlicah. Maso dajte v pomasten model in pecite pri 220 stopinjah Celzija slabo uro. Če hocete, da bo sarkelj zares rahel, se pri dodajanju in vmešavanju moke in mleka odrecite mešalniku. Če pa ste preveč vajeni električnih pripomočkov in vam delo s kuhalnico ne gre več od rok, vmešavajte moko pri najnižji hitrosti mešalnika. Vsekakor ne pozabite, da morate moko dodajati po zlicah in presejano. Zal pa je čedalje več gospodinj, ki nimajo sita pri hiši.

Rozinov šarkelj

IZNAJDLJIVI V KUHINJI

Za majhne obroke in velika presenečenja

Francozi ne zavržejo niti lista solate niti peščice makaronov

Vedno me je mikalo napisati kuharsko knjigo o uporabi ostankov. Beseda ostanki mi sicer nikoli ni bila preveč pri srcu, saj je z njo povezanih več slabih in grdih kot dobrih in lepih spominov. Zadnji od neprijetnih spominov sega v čas mojega službovanja v eni od - vsaj takrat še - precej uglednih ustanov. Ta ustanova je imela tudi imenitno kuhinjo in poleg svojih uslužbencev tudi občasne bolj ali manj imenitne goste. Včasih so bila vrata posebne sobe na stečaj odprta in lahko si videl, kako neimenitno so se nekateri obnašali pri mizi. Ker so najbrž imeli večje oči kot zelodec, so si grmadili na kroznike vec, kot so lahko pojedli, in potem puscali kroznike, ki so bili kot bojisce. Vse se je pomesalo in nemalokrat je bila sredi tega bojisca kot dokaz zmage zasajena se nedogorela cigareta.

Kam potem z ostanki? No, nekateri so rekli, da jih se prasicem ne bi dali, ceprav se je vcasih govorilo, da se ostanki marsikaj znajdejo v tako imenovanih loncih družbene prehrane.

No, pa pustimo to zgodbo, ki vendarle ni dokončno zatrla moje zelje, da napisem knjigo o ostankih. Do včeraj sem bila prepričana, da bi bila prva s takšno knjigo, in če je človek resnicoljuben, mu ni težko priznati, da je vsaj kje rad prvi - tudi če gre za tako majhno temo oziroma vprašanje, kot so ostanki. Potem pa sem zvedela, da imajo Francozi kar precej

knjig, ki so posvečene temu vprašanju. Francozi menda prav nicesar ne zavržejo; nobenega lista solate, pa če je se tako zelen, nobenega kosčka pecenke, ki ostane od kosila, tudi peščice makaronov ali nekaj zlic pireja ne. Iz svoje prakse lahko povem, da sem ter tja prav iz ostankov pripravim prav imenitne jedi, ki popestrijo jedilnik, predvsem pa pomenijo precejšen prihranek pri izdatkih za hrano, ki so - kot najbrž ni treba dokazovati - iz dneva v dan večji. Nekaj receptov je le spodbuda, da tudi vi svoj ustvarjalno pot v kuhinji začnete z ostanki.

Zavišek presenečenja

Navadno nam od nedeljskega kosila ostane kaksen kosček pecenke, govedine iz juhe, nekaj rezin šunke od popoldanskega narezka. V hladilniku imamo se kosček zelene, pol korenčka, morda kaksen list ohrovtove ali zeljnate glave. Premalo vsega, da bi vsaka od jedi lahko služila za samostojen obrok, toda dovolj, da vse skupaj uporabimo za majhen obrok in veliko presenečenje. Vse ostanke sesekljam in sprazimo na dveh zlicah olja, v katerem smo zlatorumeno zapecili pol sesekljane cebule.

Zacinimo z majaronom in seseklim zelenim petersiljem, vmešamo dve jajci in zlico belih drobtin. Z namazom premežemo listnato testo (lahko kupljeno), ki smo ga prej pokapali z oljem. Zavitek pečemo približno pol ure v pečici na 200 stopinj Celzija. V lončku zavremo pol decilitra vode, zličko olja in zličko soli. Polijemo po zavitku in ga še za pet minut potisnemo v pečico.

K taksnemu zavitku zelo prija kislo mleko. Odlična večerja, pa tudi kosilo, če pripravimo še »hitro« juho iz jušne kocke in vanjo zakuhamo pest rezancev ali riza.

Z nadevom iz ostančkov lahko polnimo tudi krompir, paradiznike ali zeljnato oziroma ohrovtovo glavo.

Sadna zloženka

V skatli so se trije, stiri piškoti, v kosarici pa sta še dve nagniti jabolki, kaksna sliva in breskev. Iz takšnih ostankov lahko hitro pripravimo izvrstno sladico. Zmeljemo piškote, primesamo dve zlici surovega masla ali sladkorja, ki smo mu dodali vrečko vanilijnega sladkorja in scepcec cimeta. Vmešamo piškotne drobtinice in dodamo nekaj kapljic ruma. Ostanke sadja zrežemo na majhne kocke. V posodice za sadno solato postopoma zlagamo zmes s piškotnimi drobtinami in sadje. Postavimo za pol ure v hladilnik in pred serviranjem okrasimo s smetano.

Dobro je vedeti, katere začimbe se dobro ujemajo in bogatijo okus

Za ljubitelje začimb velja, da spoznas mojstra po spretni uporabi začimb. Tudi v domači kuhinji so minili časi, ko so bile v vseh jedeh iste začimbe. Lahko bi dejali, da je se prav z uporabo različnih začimb, ki so povrh vsega se zdrave, začela kuharska ustvarjalnost. Seveda se nekatere začimbice ne prenasajo dobro med seboj, zato je dobro vedeti, katera se s katero ujame in v kakšnih kombinacijah so učinkovite. V naši rubriki to povemo ob vsaki disavnic oziroma začimbni rastlini posebej, na željo rednih bralcev priloge Kuhajte z nami pa bomo v naslednjih številkah strnili zgodbo o prijateljevanju nekaterih dišečih rastlin.

Bazilika se posebno dobro ujema s poprom, cescnom in cebulo. Vseč sta ji tudi rozmarin in zajbelj, v svojo družino pa brez predsodkov sprejme tudi

petersilj. Lahko jo kombiniramo tudi s svezim kopro in pehtranom. Zlasti v Italiji priljubljena trojka bazilika, cesen, sir.

Brinove jagode, po katerih zlasti divjacija kar »klice«, se dobro ujemajo z zelenim petersiljem, timijanom, koprcom in majaronom. Rade so tudi v družbi z lovrom in cescnom. Zelo dobro se ujamejo z alkoholom in kisom; pri tem je vseeno, ali sta alkohol in kis sestavina marinade ali kvase, ali pa ju med kuhanjem prilijemo k jedi.

Cimet, s katerim zacimimo in odisavimo predvsem sladke jedi in pecivo, se ujama z vsemi tako imenovanimi sladkimi začimbami, kakršna sta vanilija in nageljnovi zbič. Dobro se počuti tudi ob koriandru in muskatnemu oreščku, z drugimi začimbami in disavnicami pa ga ne uporabljamo.

ZAČIMBE / BRIN

Smolasti okus brinovih jagod

Nepogrešljiv pri pripravi divjačine

Z brinovimi jagodami najpogosteje zacinjamo kvaso za divjacinu, marinade za ribe, brez njih ni dobrega kislega zelja, pa tudi ne pecenk in obar iz mesa vseh živali, ki pridejo z brinjem v stik ze v naravi. Srnine, merjascevine, mesa divjih in domačih zajcev, jerebic in fazanov nihce, ki kaj da na kuharsko umetnost, ne pripravlja brez brinovih jagod. Seveda je prav, da pred brinovimi jagodami v katerikoli obliki posvarimo ljudi, ki so bolni na ledvicah. Zanje so brinove jagode prepovedane.

Brin je zimzelen grm iz družine cipresovk, ki navadno zraste od pol do dva metra visoko. Brinje raste po vsej Evropi. Jagode zorijo dve leti. Ker brin cveti vsako pomlad, najdemo na njem skupaj nezrele (zelene) in zrele (temno modre) jagode. V ku-

hinji uporabljamo zrele temno modre jagode, ki imajo grenko smolnat okus, aromatično pa diši vsa rastlina. Brinove jagode dolgo obdržijo aromo, ce so spravljene v posodicah, ki se dobro zapirajo (najboljši so stekleni kozarčki) in v temnem pro-

Brin

storu. Tako shranjene ohranijo aromo tudi tri leta. Kombiniramo jih lahko z zelenim petersiljem, timijanom, koprcom in majaronom, z lovrom in cescnom.

Sveže brinove jagode navadno zdrobimo in z njimi natremo meso. Suhe lahko uporabljamo cele, lahko jih tudi zdrobimo. Pri tem ne smemo pozabiti, da imajo zdrobljene močnejši okus in vonj kot cele. V kvaso in marinado ter v juho, v kateri kuhamo ri-

be, dajemo cele jagode. V nobenem primeru pa z brinovimi jagodami ne gre pretiravati.

To seveda velja za vse začimbice in disavnice, za brinove jagode pa se posebno, ker vsebujejo nekaj strupov, ki so v večjih količinah nevarni. Zadostujejo tri zdrobljene, ali sedem do devet celih za približno kilogram mesa ali dva litra kvase oziroma juhe.

Priprava: Katarina Lavs

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Postajalo vam bo vse bolj jasno, da ste zelo užiten zalogaj, saj se bo za vase srce trgalo kar nekaj oboževalcev. Njihov boj vas bo tako zelo prevzel, da boste vse po visti zavrnili.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Ker bodo obrambne sposobnosti vaše duše občutno upadle, se nikar preveč ne izpostavljajte. Ko vas bo kdo napadel, jo brez omahovanja hrabro ucvrite na varno.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Naklonjenost enih ob hkratnem nasprotovanju drugih vam bo postajala cedalje bolj sumljiva. Negotovost vas bo kmalu tako zelo utrudila, da boste končno posumili še v sum.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Imeli boste obilico pripomb. Nezadovoljni bodo takoj potegnili z vami, navidez zadovoljni vas bodo gledali postrani, modri pa bodo zadovoljno in nemoteno živeli dalje.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Občutka, da vam nekaj manjka, vam ne bo ublazila niti polna denarnica. V resnici vam prav nič ne manjka, pač pa imate nečesa preveč - notranje praznine namrec.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Partnerju boste poskušali se bolj omejiti svobodo gibanja, samo da bi se nekako zaščitili pred notranjimi izbruhi ljubosumja. Napak; plot ne bo razrešil zmot.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Precej dolgo se boste brzdali, nato pa boste nenadoma izbruhnili v silovit protest. Boj bo kratek in jednat, koncal pa se bo v obojestransko zadovoljstvo. To je najboljša zmaga.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Prezrli boste marsikaj lepega, saj vam bodo temna očala kvarila pogled. Snemite jih vendar, pa boste z veseljem ugotovili, da je nevihta že mimo. Čaka vas sonce sreče.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Ne boste se ustrašili, ko se bo plamen strasti med vama nekoliko polegel. Nasprotno, v prijateljstvu boste ugledali temelj odnosa, v katerem ljubezen ne pozna meja.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Ne čudite se, ko se vam bo bližnji začel izmikati, saj mu boste ob ponujenem prstu zazeleli iztrgati celo roko. Prst vam je ponudil zato, ker roko potrebuje zase.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Na vsak način boste hoteli obnoviti staro stanje, vendar vas bo nekdo usmeril v odločitev, ki bo popolnoma obrnila smer vaših prizadevanj. Pravilno; sreča je namreč vedno spredaj.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Nekdo bo podvomil o vaši delovni sposobnosti. Sprva se boste sporekli, nato pa boste zaigrali skesano priznanje. Ne bo trajalo dolgo, ko bo spoznal svojo zmoto in vam dal prav.

ZDA

Vožnja po ulicah Amerike drugače

Rikše so se z Vzhoda preselile na Zahod

Prva riksa in njena različica na pedalih je po podatkih lokalnih zgodovinarjev vozila leta 1846 v Worcesteru, Massachusetts. Nanjo so se v ZDA spomnili sele v sedemdesetih letih v Honoluluju, kjer je azijski vpliv močnejši. Dan Webber, nekdanji lastnik podjetja Hawaii's Paradise Pedicabs, je prvo rikso kupil leta 1976 od nekega vietnamskega veterana. Ko so v Honoluluju rikse na glavnih turističnih avenijah leta 1988 prepovedali, se je na stotine tamkajšnjih riksarjev preselilo v celinska ameriška mesta.

Medtem ko v azijskih centrih rikse odpravljajo, na ducate mest v severni Ameriki spet odkriva nekdanja prevozna sredstva. Nedavno so v Washingtonu vpeljali stiri rikse na pedala, se ta mesec pa naj bi rikse uvedli celo v spodnjem Manhattanu.

»Življenje se odvija s tako hitrostjo, da so ljudje srečni, če si vzamejo čas in za nekaj minut sedejo v rikso,« razmišlja solastnik Potomaca, podjetja z riksami v Washingtonu. George Bliss, direktor newyorškega podjetja rikš na pedalih, ne dvomi o privlačnosti vozila, zato namerava luknjam na cesti in taksijem kamikazam dodati devetnajst riks in tako dopolniti zbirko nenehni presenečenj, s katerimi se srečujejo pešci manhattanskih ulic.

»Rikse so za navadne ljudi kot konjska vprega in kočija,« razmišlja. »Za nas je to priložnost predstaviti prijaznejši obraz New Yorka.«

Upravniki riks ocenjujejo, da v severnoameriških mestih vse tja do Denverja, San Franciscu in Louisvillu v Kentuckyju deluje petdeset do sto podjetij z riksami in seznam

je cedalje daljši. Atlanta razmišlja o njihovi uvedbi za olimpijske igre leta 1996, v Las Vegasu pa bi pozivile center.

Medtem ko v Indiji, Bangladešu in Vietnamu razmajane rikse zaposlujejo na tisoče ljudi, je njihova ameriška različica predelano gorsko kolo za tri tisoč ameriških dolarjev. Steve Meyer iz Denverja je zasnoval rikso na pedalih z 21 prestavami, zavorami in lučmi, s katero je po besedah voznikov izredno lahko upravljati.

»Vleka rikš ni zelo utrdljiva. Težje je prepričati ljudi, naj sedejo v rikso,« pravi John Patrick. Njegova povprečna cena znaša od petnajst do 22 dolarjev, kar potnike odvrca od rikse. Neki indijski turist, vaje bistveno nižjih cen, je ameriskemu vozniku za vožnjo namesto desetih dolarjev ponudil pet centov.

Cepprav lahko azijski kolegi o takih zaslužkih le sanjajo, jim je prizanešeno z zavarovalnicami in drugimi zahtevami, ki upošnjujejo širitev te dejavnosti v severni Ameriki.

Peddy Kildwell, lastnik prvorazrednih riks na pedala v Los Angelesu, pravi, da je glavna sestavina

poslovanja urejanje raznih dovoljenj. Njegova zasluga je tudi izum »pedibusa« za šestnajst oseb.

Toda predsednica mestnega odbora za transport, meni, da je rikse na pedalih treba nadzorovati z nekakšno riksarsko inatiko taksimetrov.

»Posredovali smo zaradi izrabe in susmarjenja nekaterih voznikov,« pojasnjuje odpravo riks na glavnih avenijah in dodaja: »Treba je zaščititi stranke.«

Adam Tanne, Reuter

Tudi New York ima nov način prevoza

Indijska konoplja v dnevni sobi in pot iz revščine je zagotovljena

Loni, kmetovalec iz vasi blizu mesta Fier v srednji Albaniji, je našel preprosto rešitev za pot iz revščine za svojo družino. Zasadi je dvajset sadik konoplje, iz katere pridobivajo hasis.

Loni je bil pri tem zelo izviran. V eno od sob v svoji hiši je nanese 40 centimetrov debelo plast zemlje in v njej uredil gredico.

»V to sobo ne pride nihče - razen mene in moje soproge, kadar zalivava rastline,« pojasnjuje Loni svoje nenavadno početje. »Vse, kar te rastline potrebujejo, sta toplota in voda. Veliko vode.« Loni si od prodaje konoplje lokalnim tihotapcem obeta 400 tisoč lekov. S tem denarjem bodo lahko prebili zimo, nekaj denarja pa bo porabil za nakup novih sadik ter gnojila za pšenico in zelenjavo.

Loni je eden od več tisoč albanskih kmetovalcev, ki skušajo s pridelovanjem konoplje ubežati revščini. Da jih ne bi odkrili, konopljo sadijo v odročnih delih vrtov, med zito, na težko dostopnih gorskih krajih ali na bregovih rek. Kmetovalci menijo, da je cena konopoljnih semen zelo nizka. »Sem prihajajo ljudje, ki

nam prodajajo semena,« pojasnjujejo kmetovalci. To naj bi se redno dogajalo aprila. Isti ljudje se vrnejo čez stiri mesece in odkupijo pridelek. Samo v zadnjih dveh mesecih je policija unicila več kot 120 tisoč konopoljnih sadik. Oblasti so v ta namen na pomoč poklicale posebne enote iz Tirane, opremljene s terenskimi vozili in helikopterji.

Pri tej akciji, ki naj bi jo vodilo notranje ministrstvo, so zaprli nekaj kmetovalcev, ki jih čaka zaporna kazen do sedem let. »Bojimo se, da je to le kaplja v morje,« pravi neki policaj. »Domnevamo, da kriminalne organizacije, ki »poslujejo« z Grčijo in Italijo, izkoriščajo revščino tukajšnjih kmetov. Revnejši ko je kmetovalec, večja je verjetnost, da bo začel saditi konopljo.« Največ nasadov je v okolici mest Fier in južnega Vlor.

Pred nekaj dnevi so casniki poročali o drugacnih zrtvah novih nasadov. V neki vasi pri mestu Berat sta se dva prasica zazibala v osemurni globok spanec, potem ko sta se na vrtu nazrla konoplje.

Artur Cekodihma, dpa

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

368	STERLENA POSODA Z OZKIM GRLOM	STROKOVNIAK ZA DOLOČENO PODROČJE	NEMSKA PESNICA SEIDEL	UBOZEC, SIROTA	IVAN GROHAR	DRAG KAMEN	SLOVENSKI PLAVALEC MAJČEN	KONČNI DEL CREVESA	KDOR IZGOVARJA GLAS L NAMESTO U	SL. LIT. ZGODOVINAR (JOSIP)	AVTOR: SIMON BIZJAK	ATLETSKO METALNO ORODJE	LETALEC	AM. OTOK V ALEUTIH (IZ CRK ART)	IGRALEC CEJVAN	DRŽAVA V MIKRONEZIJI	EDI SELHAUS	JAPONSKA UM. DRSAJKA (MIDORI)	MANJSA PLOSCICA SKRŠC. SIMBOLOM	POLJSKO MESTO OB VISLI
VZPOSTAVLJANJE STIKA Z DUHOVI											SPORTNIK, KI GOJI KARATE									
SODOBNI SLOVENSKI IGRALEC											DENUCIANT-STVO NEM. FIZIK (ALBERT)									
JAKOB BOV BRAT DVOJCEK, EDM					UTRDI TEV VELJAVE OKRAS, LEPTILO												SKANDINAVSKI DROBIZ GR. MUZA EPIKE			
KIM NOVAK			GRSKA POKRAJINA GRŠKI BOŽJI ROD											POLJSKA CVETICA OSEBNI ZAI MEK				TIN UJEVIĆ ZADNJI DEL VRATU		
VRSTA RAZCVETJA				RUDI ZAVRL CHARLES IVES			JOHN RUSKIN PUCCINJEVA OPERA			CISTA TEZA ZADETEK PRI TOMBOLI					LATINEC LIKOVNA PODOBA					
ZENSKO IME EVA (LJUBK.)						TITAN			TRST MESTO V NEW MEXICU V ZDA			HORMON TREBUSNE SLINAVKE								AFRISKA PLEMENSKA IN JEZ. SKUPINA
IZDAJA, NPR. KNJIGE						OSEM PEVCEV POTEK Z NOZEM						DEBELA PALICA URADNI SPIS				MOSKO IME ČAPKOVA UTOPIČNA DRAMA				
JEZIK CRNCEV BANTU				RDEČKASTO RJAV VOL (KOROSKO) IVO DANEU				PREDDEL, PODROČJE					SILICIJ	POSMEHLJIV CLOVEK						
OČENJEVALEC VREDNOSTI BLAGA								OKRASNI KAMEN, VRSTA KALCEDONA							MANJSI, BOLJSI KOZAREC					
ZASTRUPITEV S KISLINI SNOVMI								IT. RENESANČNI SLIKAR (RAFFAELLO)							GOROVJE V BURMI (IZ CRK ANKARA)					

RESITEV: VODOTRANO: SPIRITIZEM, KARATEIST, TONE GOGAL, OVAJSTVO, EZAV, PODKREPI TEV, OER, KN, AKARANANJA, MAK, TU, LAT, RZ, JR, NETO, LATIN, EVICA, TL, TS, INSULIN, NATIS, OKTET, KOL, IJA, IJA, ILA, IRS, AREA, IKONIK, CENILEC, ONKS, KUPICA, ACIDIZA, SANTI, ARKAN

AKTIVNOSTI RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE ZA OMEJEVANJE IN PREPREČEVANJE KAJENJA V LETU 1995

Opustiti kajenje?

Recite: »Odločil sem se...«

Ce zelite nehati kaditi, je treba to narediti nacrtno. Vedeti pa morate, da vam dejstva in statistike, ki govorijo proti kajenju, ne morejo pomagati, ceprav so prepričljive. Tezko je nehati kaditi, toda uspelo vam bo, ce se boste strogo držali pravil, ki vam jih predlagamo. Prekinjate z navado in začnete nov način življenja, zato boste potrebovali trdno voljo.

Najtežji so prvi trije dnevi. Na koncu petega dne večina ugotovi, da se je želja po kajenju zmanjšala ali celo izginila. Ce se boste kajenja vzdržali deset dni, vam bo uspelo.

Recite si: Odločil(a) sem se, da ne bom kadil(a). Ponavljajte svojo odločitev vsak dan. Začnite zdaj.

1. Ta čas resnično uživajte v razkosju. Privosčite si tople kopeli dvakrat ali trikrat na dan, vsakic po petnajst do dvajset minut. Sprostite se. Če začutite, da ne morete več zdržati brez cigarete, skočite takoj nazaj v kad ali pod prho, kajti pod prho je zelo težko kaditi.

2. Med obroki popijte šest do osem kozarcev vode na dan. Cim vec vode boste popili, tem vec nikotina bo slo iz vsega telesa. Ne pijte alkoholnih pijac.

3. Dovolj počivajte, zlasti prvih pet dni. Jejite redno, določite si čas za odhod v posteljo (ne bo vam škodilo, ce boste spali osem ur) in ne ponucujte. Z vsemi močmi si morate prizadevati ohraniti moc svojih živcev.

4. Po jedi pojdite ven, sprehajajte se in globoko dihaite petnajst do trideset minut. Po jedi se nikar ne usedite v svoj priljubljeni naslonjaci! To je čas, ko si boste najbolj zazeleli cigareto. Pojdite ven! Fotelj, zavese in preproga, vse stanovanje je prepojeno z znanim vonjem. Oddaljite se od njega.

5. Ne pijte alkoholnih pijac, pravega čaja, kave, kokakole ali drugih podobnih pijac. Izogibajte se vseh pomirjeval in dražil, da bi cim bolj utrdili svojo odločitev, da boste opustili kajenje.

6. V teh dneh se izogibajte ribam, perutnini, mesu, omakam, ocvrti hrani in ostrim začimbam. Za nekaj časa se odpovejte sladkarijam, tortam in sladoledom. Clovek največ kadi, ce uživa močno začinjeno hrano.

7. Jejite vec svežega sadja in zelenjave. Med obroki ne jejite ničesar! Ce pa že morate, zvečite žvečilni gumi brez sladkorja.

8. Da bi dobili dodatno kolicino vitaminov, zlasti tistih iz skupine B, ki bodo pomagali vašim živcem premagati odsotnost nikotina, zaužijte pri vsakem obroku eno ali dve žlički pšeninih otrobov. Zlica ali dve sušenega pivskega kvasa na dan je drug bogat vir vitamina B in beljakovin. Lahko ga spijate z mlekom ali paradiznikovim sokom. Koncentrirani kvas kot vroč napitek je prav tako koristen. Vas zdravnik pa vam lahko predpiše vitaminske tablete.

9. Pri opuščanju kajenja vam lahko pomagajo zdravila in druga sredstva. Sintetizirana zdravila povzročajo gnus do kajenja (na primer nikostop - Krka, Novo mesto). Kot pomožno sredstvo za opuščanje kajenja se uporablja žvečilni gumi, ki vsebuje nikotin, v novejšem času pa tudi obliži z nikotinom. Pred uporabo teh sredstev se je pametno posvetovati z zdravnikom.

Zaradi močnih abstinencnih pojavov, ki se pri nekaterih kažejo pri opuščanju kajenja, ta nacrt predvideva povečano uživanje vitaminov in mineralnih snovi in izogibanje vsem dražilnim snovem.

Morda menite, da se vam ni treba ravnati po vseh teh pravilih. A ce zelite premagati to razvado, se jih le držite. Ravnajte se po svojem dnevnem urniku in počutili se boste bolje. Dobili boste občutek zadovoljnosti, kakrsnega že dolgo niste imeli. Poleg tega boste smeli ljudem naravnost pogledati v oči, ker sami odločate o svojem življenju, ne pa gospod Nikotin.

Dr. J. W. McFarland

(avtor petdnevnega nacrtja za odvajanje od kajenja)

Teksti in slikovno gradivo so bili napisani ob tednu aktivnosti Rdečega križa za omejevanje kajenja.

600.000 zavoječkov cigaret dnevno

Parlament Republike Slovenije ze dve leti sprejema Zakon o omejevanju uporabe tobacnih izdelkov. Zakon je ze bil sprejet, vendar ga je državni svet zavrnil z odločilnim vetom, ki ga je parlament tudi potrdil. V veljavi je torej zakon se iz jugoslovanskih časov. Ce bi zakon sprejeli, bi imeli predpis, ki kajenja ne prepoveduje, v veliki meri pa štiti nekadilce. Zakon je bil zavrnjen, ker ni prepovedal posrednega in neposrednega oglaševanja tobacnih izdelkov. Konec letosnjega leta bo državni zbor znova sprejemal zakon o omejevanju uporabe tobacnih izdelkov, ceprav je oglaševanje se vedno sporno.

V Sloveniji prodamo dnevno šeststo tisoč zavoječkov cigaret, kar znaša dvanajst milijonov cigaret.

Kaditi pomeni ogroziti zdravje, saj kadilci kar tridesetkrat pogosteje oboliijo za pljučnim rakom. Kaditi pomeni tudi ogroziti tiste, ki ne kadijo, ogroziti celo se nerojene otroke. Kaditi pomeni ne vedeti, kaj je naravni odnos do okolja, pomeni, da si se zavestno odločil za to, da se nimate rad, da se ne spoustujes in da si se odločil za bolezen.

Premislmo o tem. Življenje je predragoceno, da bi ga s cigaretnim dimom zavrgli. (Povzetek)

Za Svet za zdravstvo pri GO RKS
dr. Janko Predan
poslanec v Državnem zboru RS

Kajenje je najpogostejši povzročitelj prezgodnje smrti - toda nikoli ni prepozno opustiti kajenje

Ocenjujejo, da je 25 do 30 odstotkov vseh rakavih obolenj v razvitih državah povezanih s tobakom. Rezultati raziskav v Evropi, na Japonskem in v Severni Ameriki kažejo, da je treba 83 do 92 odstotkov pljučnega raka pri moških in 57 do 80 odstotkov pri ženskah pripisati kajenju. Osemdeset do devetdeset odstotkov raka na požiralniku, v grlu in ustni votlini je povezanih z učinki tobaka, bodisi samega bodisi v povezavi z alkoholom. Rak na sečnem mehurju, ledvicah in trebušni slinavki je prav tako povezan s kajenjem, domnevajo pa, da kajenje prispeva tudi k nastanku žilodčnega raka, levkemije, raka na materničnem vratu, debelem črevesu in danki, ceprav vzročna zveza se ni potrjena.

Tobacni dim vsebuje vsaj 3600 sestavin. Z rakom so povezane tiste iz cvrtega dela, katrana. Policiklični aromatski ogljikovodiki v njem delujejo neposredno na mestu, s katerim pridejo v stik; pospešujejo nastanek raka v ustih, zreli in na pljučih. Za oddaljene organe so pomembne snovi, ki se absorbirajo in aktivirajo presnovno, na primer nitrozamini in aromatski amini. Z rakom ni povezan nikotin, ki spodbuja osrednje živce in vpliva na krvni obtok.

Zaradi dolge latentne dobe, časa med začetkom kajenja in pojavom raka, so današnje s tobakom povezane oblike raka posledica kajenja pred več kot dve desetletja. Zato tudi zmanjšanju števila kadilcev ne

bo takoj sledilo zmanjšanje števila obolenih za rakastimi obolenji, povezanimi s kajenjem.

Bolezni zaradi tobaka so najlažje preprečljivi vzrok smrti, toda optimistično sporočilo je, da nikoli prepozno opustiti kajenje: celo tistim, ki nehalo kaditi v srednjih letih, preden zbolijo za resnimi posledicami, se pričakovano trajanje življenja spet približa takemu, kot je pri nekadilcih.

Evropski kodeks proti raku vsebuje deset navodil, ki naj bi pripomogla k temu, da bi se, ce bi jih upostevali, zmanjšala zboleznost in umrljivost za rakom. Na prvo mesto postavlja naslednja priporočila:

Ne kadite. Kajenje je najpomembnejši povzročitelj prezgodnje smrti.

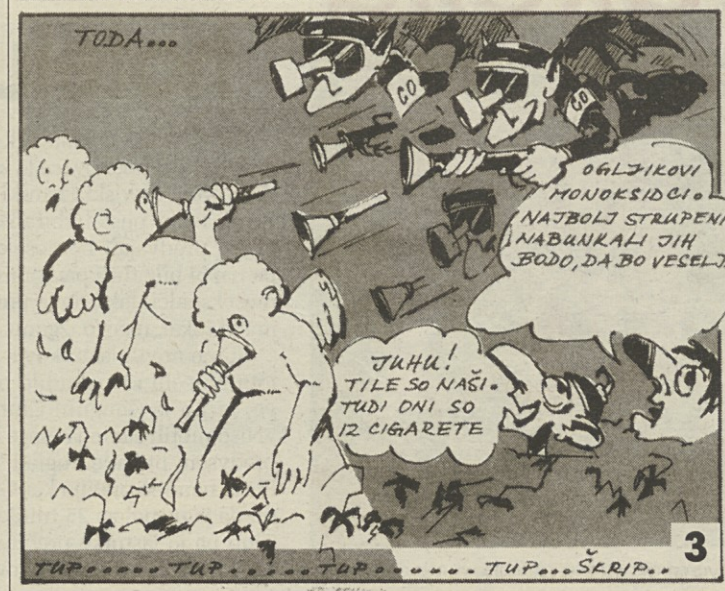
Kadilci, cim prej nehalo kaditi. Tudi ce ste ze v srednjih letih, se bo nevarnost smrti zaradi tobaka zmanjšala.

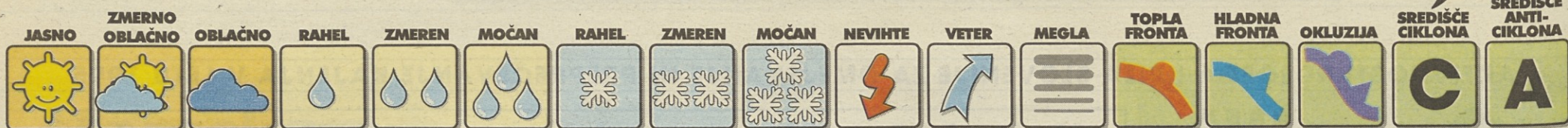
Ne kadite v navzočnosti drugih. Vase kajenje lahko skoduje zdravju ljudi v vasi okoli.

Ce ne kadite, ne poskušajte tobaka. Večina, ki poskusi kaditi, slej ko prej postane redni kadilec: težko je prenehati, ko postanete zasvojeni. Prijetna razvada postane huda zasvojenost. Veliko lažje je ne poskusiti in ne kaditi, kot pa se kajenja odvaditi.

Povzeto po:

Maja Primic Zakelj, dr. med., dr. sc.
Nacionalna koordinatorica za rak
Oddelek za epidemiologijo
Onkološki institut

VREMENSKA SLIKA

Nad večjim delom Evrope je območje nizkega zračnega pritiska. V visinah bo z jugozahodnimi vetrovi pritekal razmeroma vlažen zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 6.41 in zšlo ob 19.12. Dan bo dolg 12 ur in 31 minut. Luna bo vzšla ob 23.31 in zšla ob 13.58.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C		°C
Trst	21,0	Mura	15,0
Portorož	21,0	Sava (Radovljica)	10,0
Porec	21,0	Sora	12,0
Malinska	21,0	Ljubljana	13,0
Split	22,0	Soca	11,2
M. Lošinj	22,0	Vipava	11,2
Dubrovnik	22,0	Bohinjsko jezero	18

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju: zjutraj: SE 4 do 8 vozlov
popoldne: SW 8 do 12 vozlov

PLIMOVANJE

Danes: ob 2.23 najvišje 1 cm, ob 6.14 najnižje -4 cm, ob 13.08 najvišje 21 cm, ob 21.37 najnižje -18 cm.
Jutri: ob 13.17 najvišje 13 cm, ob 00.18 najnižje -20 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	15
1000 m	13
1500 m	9
2000 m	6
2500 m	3
2864 m	1

BIOPROGNOZA

Vpliv vremena na počutje in razpoloženje ljudi ostaja nespremenjen. Le vremensko zelo občutljivi ljudje bodo imeli manjše vremensko pogojene težave, na večino ljudi pa vreme ne bo bistveno vplivalo.

VOX POPULI

Ako na Mateja sonce sije, lepa jesen zasije.
Kdor lopovu pogleda skozi prste, je tudi sam lopov.

DANES

Slovenija: Danes bo spremenljivo oblačno. Pojavljale se bodo krajevne plohe in nevihte. Najvišje dnevne temperature bodo od 16 do 20° Celzija.

Sosednje pokrajine: Spremenljivo oblačno bo s krajevnimi plohami in nevihtami.

JUTRI

V Sloveniji: V nedeljo se bo nadaljevalo spremenljivo oblačno vreme. Pojavljale se bodo plohe in nevihte.

Obe: V ponedeljek se vreme ne bo bistveno spremenilo.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA SE RES JE

Vse več možnosti, da bo Švica vmila denar umrlih Židov

TEL AVIV - Predsednik Zidovske agencije Avraham Burg je pozitivno ocenil četrtkovne pogovore v Zenevi z Združenjem švicarskih bank o vprašanju bančnih vlog in v sefih shranjenih dragocenosti Židov, ki so umrli v holokavstu.

Na srečanju, ki se ga je udeležil tudi predsednik Svetovnega židovskega kongresa Edgar Bronfman, so sprejeli »načelna izhodišča«, ki bodo omogočala vračanje teh dobrin židovskemu ljudstvu. Po Burgovem mnenju imajo pravico do tega denarja in imetja tako izraelska država kot Svetovni židovski kongres in razne organizacije preživelih iz nacističnih uničevalnih taborišč in seveda dediči žrtve, ki so svoj denar in dragocenosti zaupale švicarskim bankam.

»Predstavnikom Združenja švicarskih bank sem pokazal staro očetovo pismo (bivši notranji minister Josef Burg), s katerim je zahteval pojasnila o dragocenem nakitu, ki ga je shranila v nekem švicarskem bančnem sefu babica, ki je umrla v taborišču Terezinstadt,« je povedal Avraham Burg.

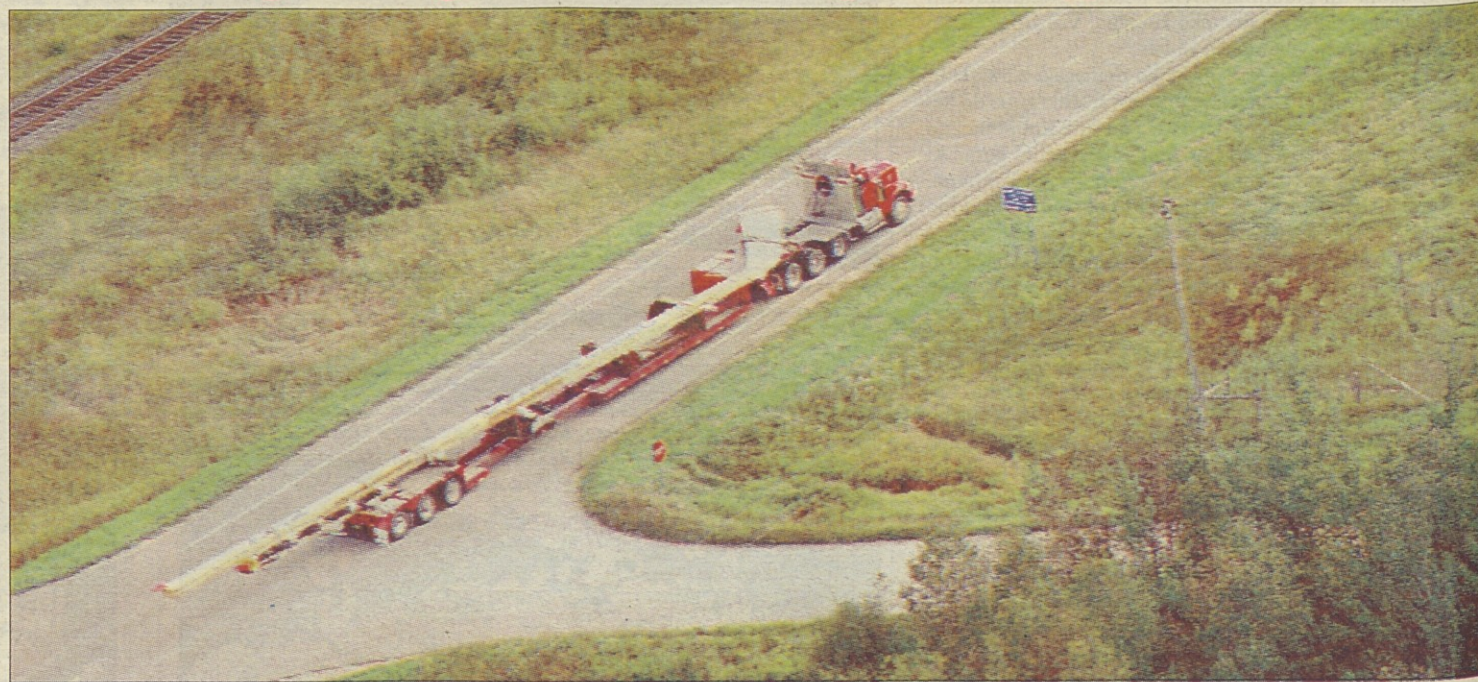
O vrednostih nevrnjenih vlog in dragocenosti so precejšnja razhajanja. Švicarske banke navajajo znesek 41 milijonov švicarskih frankov, med-

tem ko je izraelski gospodarski dnevnik Globes pred časom zapisal, da znaša vrednost 7,7 milijarde švicarskih frankov.

Burg je povedal, da se v četrtek s Švicarji ni pogovarjal o višini zneska, temveč o možnosti preverjanja dokumentacije švicarskih bank. Tak pristop je seveda pameten, ker bo le tako prisla vsa resnica na dan tudi glede sefov, o katerih so švicarske banke do sedaj modro molčale.

Burga bodri tudi izjava švicarskega zveznega ministra Kasparja Villigerja, ki je na srečanju izjavil, da se ne sme nobena banka okoristiti z denarjem, ki ni njen in ki je bil nezakonito pridobljen.

Najdaljša hokejska palica

Po hitri cesti 11 so s tovornjakom v minnesotski Eveleth prepeljali najdaljšo hokejsko palico na svetu, ki meri kar 32,6 metr. (Telefoto AP)

Bela atrakcija

V Safari Parku v nemškem Stukenboku so bili prava atrakcija trije albi levji mladiči (AP)

Škandal v hotelu Plaza

NEW YORK - Hotel Plaza, eden od najbolj znanih newyorških hotelov, se je znesel v vrtincu pravega skandala. Novi savdski lastniki namreč trdijo, da je hotelski nočni lokal postal zbirališče homoseksualcev. V njem naj bi predvajali homoseksualne striptize, v programu pa naj bi bile tudi pantomime spolnih odnosov med homoseksualci, tako da je prejel Gauduin Club, ki skrbi za nočni lokal, ukaz o izgonu.

Sume novih lastnikov s sejkom al Walidom bin Talalom na celu so uzbudile predvsem ponedeljkove zabave, ki jih je Gauduin Club namenil homoseksualcem. »Niso motili samo javnega reda,« je povedal sejk, »saj so predvsem prizadeli ugled "Velike stare gospe"«. Hotelu Plaza namreč pravijo kar Grand Old Lady. Sejk zato meni, da je utrpel za 25 milijonov dolarjev škode, Gauduin Club pa je lastnike prehitel, saj zahteva zaradi spolne diskriminacije 5 milijonov dolarjev odškodnine.

Rekordni 26-tonski hlebec sira

OTTAWA - V brk shujševalnim kuram in strahu pred holesterolom so v Kanadi izdelali največji hlebec sira na svetu, ki tehtal kar 26 ton. S tovornjakom so ga pripeljali pred kanadski parlament, kjer so ga razrezali. Pred tem so orjaski hlebec sira uradno vpisali v Guinnessovo knjigo rekordov.